

Cymwysterau Lefel 2 a 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion (5329)

Llawlyfr cymwysterau ar gyfer canolfannau

Am City & Guilds

City & Guilds yw darparwr cymwysterau galwedigaethol mwyaf blaenllaw'r DU, yn cynnig dros 500 o ddyfarniadau ar draws ystod eang o ddiwydiannau, a hynny o lefel fynediad i'r lefelau uchaf o gyflawniad proffesiynol. Gyda thros 8500 o ganolfannau mewn 100 o wledydd, caiff City & Guilds ei gydnabod gan gyflogwyr dros y byd i gyd am ddarparu cymwysterau sy'n cynnig prawf o'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i wneud y swydd.

Grŵp City & Guilds

Mae'r Grŵp City & Guilds yn cynnwys City & Guilds, ILM (y Sefydliad Arwain a Rheoli, sy'n darparu cymwysterau rheoli, deunyddiau dysgu a gwasanaethau aelodaeth), City & Guilds NPTC (sy'n cynnig cymwysterau sy'n gysylltiedig â thir a gwasanaethau aelodaeth), City & Guilds HAB (y Corff Dyfarnu Lletygarwch), a Chanolfan Datblygu Sgiliau City & Guilds. Mae City & Guilds hefyd yn rheoli Arholiadau'r Cyngor Peirianeg ar ran y Cyngor Peirianeg.

Cyfle Cyfartal

Mae City & Guilds yn cefnogi egwyddor cyfle cyfartal yn llawn ac rydym yn ymrwymedig i fodloni'r egwyddor hon ym mhob un o'n gweithgareddau a'n deunydd cyhoeddus. Mae copi o'n datganiad polisi cyfle cyfartal ar gael ar wefan City & Guilds.

Hawlfraint

Mae cynnwys y ddogfen hon, oni nodir yn wahanol, yn destun hawlfraint © The City and Guilds of London Institute ac nid oes modd ei chopïo, ei hatgynhyrchu neu ei dosbarthu cyn cael caniatâd ysgrifenedig ymlaen llaw.

Fodd bynnag, gall canolfannau City & Guilds cymeradwy ac ymgeiswyr sy'n astudio am gymwysterau City & Guilds lungopïo'r ddogfen hon am ddim a/neu gynnwys fersiwn PDF ohoni ar fewnwydi canolfannau ar yr amodau canlynol:

- gall staff canolfannau gopïo'r deunydd at ddiben addysgu ymgeiswyr sy'n gweithio tuag at gymhwyster City & Guilds yn unig, neu at ddibenion gweinyddu mewnol
- gall ymgeiswyr gopïo'r deunydd at eu defnydd eu hunain yn unig wrth weithio tuag at gymhwyster City & Guilds

Mae'r *Amodau Copïo Safonol* (sydd i'w gweld ar wefan City & Guilds) yn berthnasol hefyd.

Sylwer: Nid yw Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn destun hawlfraint © The City and Guilds of London Institute. Dylech wirio'r amodau ar gyfer eu copïo gyda'r Cyngor Sgiliau Sector perthnasol.

Cyhoeddiadau

Mae cyhoeddiadau City & Guilds ar gael ar wefan City & Guilds neu gan ein hadran Gwerthu Cyhoeddiadau, gan ddefnyddio'r manylion cyswllt isod.

Gwnaed pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth a geir yn y cyhoeddiad hwn yn wir ac yn gywir ar adeg mynd i'r wasg. Fodd bynnag, mae cynnyrch a gwasanaethau City & Guilds yn amodol ar ddatblygu a gwella parhaus a chedwir yr hawl i newid cynnyrch a gwasanaethau o bryd i'w gilydd. Ni all City & Guilds dderbyn cyfrifoldeb am golled neu niwed sy'n deillio o ddefnyddio gwybodaeth yn y cyhoeddiad hwn.

City & Guilds

1 Giltspur Street

London EC1A 9DD

Ffôn +44 (0)844 543 0033

Ffacs +44 (0)20 7294 2400

www.cityandguilds.com

centresupport@cityandguilds.com

Cymwysterau Lefel 2 a 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion (5329)

Llawlyfr cymwysterau ar gyfer canolfannau

Fersiwn a dyddiad	Manylion y newid	Adran
1.1 Hydref 2011	Deilliant dysgu diwygiedig teitl 4 a 5 am uned 325	Unedau
1.2 Tachwedd 2013	Uned 337 lefel wedi ei gywiro i 2	Unedau
1.3 Gorffennaf 2014	Dyddiadau olaf cofrestru a thystigrifo wedi eu hestyn	Cyflwyniad (tudalen 9)
1.4 Medi 2015	Dyddiadau olaf cofrestru a thystigrifo wedi eu hestyn	Cyflwyniad (tudalen 9)
1.5 Gorffennaf 2016	Dileuwyd rhifau ffôn	
1.6 Tachwedd 2017	Ychwanegwyd manylion TQT a GLH	Cymhwyster Strwythur
	Dileuwyd QCF	Atodiad
1.7 Chwefror 2019	Dileuwyd 'Aseiad Bydd yr uned hwn yn cael ei asesu gan: <ul style="list-style-type: none"> • aseiniad yn cwmpasu sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.' 	Unedau (x40)
1.8 Chwefror 2020	Datganiad c) nid fel rhestr, ond fel brawddeg dilynol	Uned 323 (Tudalen 190)
1.9 Mawrth 2022	GLH a TQT wedi eu cadarnhau Ychwanegwyd City & Guilds at deitlau'r cymwysterau	Cymhwyster Strwythur

Teitl y cymhwyster	Rhif	QAN
Dyfarniad Lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion	5329-20	501/1128/0
Tystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-21	501/1136/X
Tystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi'r Cwricwlwm Ehangach mewn Ysgolion	5329-22	501/1129/2
Dyfarniad Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-30	501/1132/2
Tystysgrif Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-31	501/1123/1
Tystysgrif Lefel 3 mewn Goruchwyliaeth Lanw o Ddisgyblion mewn Ysgolion	5329-32	501/1395/1
Diploma Lefel 3 mewn Cymorth Arbenigol ar gyfer Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-33	501/1394/X

Cynnwys

1	Cyflwyniad i'r cymwysterau	6
1.1	Y cymwysterau	7
1.2	Yr unedau	8
1.3	Strwythur y cymwysterau	9
2	Gofynion canolfannau	22
2.1	Canolfannau heb eu cymeradwyo gan City & Guilds hyd yn hyn	22
2.2	Canolfannau presennol City & Guilds a gymeradwywyd i gynnig y cymwysterau 7329 22	
2.3	Sicrhau Ansawdd	23
2.4	Gofynion o ran adnoddau	25
2.5	Gwybodaeth a chymhwysedd galwedigaethol	26
2.6	Gofynion mynediad i ymgeiswyr	29
2.7	Cyfyngiadau oedran	29
3	Cynllun a chyflwyno'r cwrs	30
3.1	Strategaethau cyflwyno sy'n cael eu hargymell	30
4	Asesu	31
4.1	Crynodeb o ddulliau asesu	31
4.2	Cadw tystiolaeth a 'phortffolios'	34
5	Unedau	36
Uned 201	Datblygiad plant a phobl ifanc	40
Uned 202	Diogelu lles plant a phobl ifanc	43
Uned 203	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	46
Uned 204	Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	49
Uned 205	Ysgolion fel sefydliadau	52
Uned 206	Helpu i wella eich arfer eich hun ac arfer tîm mewn ysgolion	56
Uned 207	Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc	59
Uned 208	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	62
Uned 209	Cefnogi ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	65
Uned 210	Cefnogi gweithgareddau dysgu	68
Uned 211	Cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr dwyieithog	72
Uned 212	Paratoi a chynnal amgylcheddau dysgu	75
Uned 213	Darparu arddangosiadau mewn ysgolion	78
Uned 214	Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd	81
Uned 215	Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anabledau ac anghenion addysgol arbennig	84
Uned 216	Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc	89
Uned 217	Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad	92

Uned 218	Cefnogi gweithgareddau allgyrsiol	95
Uned 219	Cefnogi defnydd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu ar gyfer addysgu a dysgu	98
Uned 220	Helpu i roi meddyginiaeth	101
Uned 221	Symud a lleoli unigolion yn unol â'u cynllun gofal	106
Uned 222	Darparu cymorth ar gyfer sesiynau therapi	110
Uned 301	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	113
Uned 302	Ysgolion fel sefydliadau	116
Uned 303	Cefnogi gweithgareddau dysgu	120
Uned 304	Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	124
Uned 305	Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	128
Uned 306	Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	132
Uned 307	Cefnogi asesu ar gyfer dysgu	135
Uned 308	Goruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan	139
Uned 309	Arolygu profion ac arholiadau	142
Uned 310	Cynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu dan arweiniad athro	146
Uned 311	Cefnogi datblygu llythrennedd	149
Uned 312	Cefnogi datblygu rhifedd	152
Uned 313	Cefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm	155
Uned 314	Cynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 i 19	158
Uned 315	Darparu cymorth rhifedd a llythrennedd	161
Uned 316	Cynorthwyo dysgwyr dawnus a thalentog	164
Uned 317	Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog	167
Uned 318	Darparu cymorth dwyieithog ar gyfer addysgu a dysgu	170
Uned 319	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig	175
Uned 320	Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol	179
Uned 321	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu	183
Uned 322	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio	186
Uned 323	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyraidd a/neu gorfforol	189
Uned 324	Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn eu bywydau	193
Uned 325	Arwain gweithgaredd allgyrsiol	197
Uned 326	Cadw cofnodion dysgwyr	201
Uned 327	Monitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm	205
Uned 328	Trefnu cludiant i blant a phobl ifanc	209
Uned 329	Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad	211
Uned 330	Cydweithio ag ymarferwyr eraill i gynorthwyo plant a phobl ifanc	216
Uned 331	Deall datblygiad plant a phobl ifanc	219
Uned 332	Ymgysylltu â datblygiad personol mewn lleoliadau iechyd, gofal cymdeithasol neu blant a phobl ifanc	223

Uned 333	Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc	226
Uned 334	Cefnogi iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	230
Uned 335	Gweithio fel tîm	233
Uned 336	Cefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu plant	236
Uned 337	Cynorthwyo unigolion i fodloni anghenion gofal personol	240
Uned 338	Cynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu, gweithredu ac adolygu cynllun gweithredu	244
Uned 339	Rhoi gwybodaeth a chyngor i bobl ifanc	247
Uned 340	Datblygu sgiliau cyfweld ar gyfer gweithio gyda phlant a phobl ifanc	250
Uned 341	Gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol	253
Uned 342	Hwyluso dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc trwy fentora	256
Uned 343	Hyrwyddo lles a gwydnwch plant a phobl ifanc	259
Uned 344	Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol	263
Uned 345	Cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau	266
Uned 346	Cynorthwyo pobl ifanc sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol neu wedi'u gwahardd o'r ysgol	269
Uned 347	Cynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi	272
Uned 348	Cydweithio â rhieni i gymryd rhan yn nysgu eu plant	275
Uned 349	Gosod amcanion a rhoi cymorth i aelodau'r tîm	280
Uned 350	Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eich maes cyfrifoldeb eich hun	283
Uned 351	Cynllunio, dyrannu a monitro gwaith tîm	286
Uned 352	Cynorthwyo dysgu a datblygu o fewn eich maes cyfrifoldeb eich hun	289
Atodiad 1	Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol	292

City & Guilds
Sgiliau ar gyfer dyfodol mwy disglair

www.cityandguilds.com

1 Cyflwyniad i'r cymwysterau

Datblygwyd y cymwysterau hyn ar gyfer staff cymorth ysgolion mewn partneriaeth rhwng yr Asiantaeth Hyfforddiant a Datblygiad ar gyfer Ysgolion (TDA) a Chyrff Dyfarnu. Cafodd pob un o'r cymwysterau yn y gyfres hon eu llywio gan y **Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ar gyfer Cynorthwyo Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion (2007)**, sydd hefyd wrth wraidd cymwysterau a achredwyd i'r Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol (FfCC), gan gynnwys NVQ Lefel 2 a 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion. Mae'r cymwysterau hyn yn disodli NVQau mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion (7329), Cymwysterau Galwedigaethol mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion (7330) a chymwysterau Gwaith Cymorth mewn Ysgolion (SWiS) (7377).

Tra bo'r Tystysgrifau a'r Diploma wedi'u llunio i fodloni anghenion y rheiny sydd eisoes yn cynorthwyo plant a phobl ifanc mewn ysgolion, mae'r Dyfarniadau'n datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth, felly maent yn addas ar gyfer y rheiny sy'n chwilio am rôl mewn ysgol, yn ogystal â'r rheiny sydd wedi'u cyflogi eisoes. Mae'r dyfarniad lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion wedi'i lunio i fodloni anghenion pawb sy'n gweithio mewn rôl staff cymorth ysgolion, gan gynnwys y rheiny nad yw eu rôl yn cynnwys cynorthwyo dysgu disgyblion yn uniongyrchol, fel staff gweinyddol, arlwyo a staff y safle. Mae'r dyfarniad lefel 3 yn rhoi gwybodaeth a dealltwriaeth greiddiol sy'n addas ar gyfer y rheiny sy'n gweithio i gynorthwyo dysgu a lles plant, felly caiff ei argymhell ar gyfer y rheiny sydd yn y rolau hyn neu'n dyheu amdanynt.

Gallai'r rheiny sy'n ymgymryd â'r Dyfarniadau:

- Beidio â bod yn rhan o weithlu ysgol ar hyn o bryd, ond yn chwilio am gymhwyster a fydd yn cynyddu eu cyflogadwyedd
- Bod newydd eu cyflogi gan ysgol ac eisiau cymhwyster fel rhan o hyfforddiant/sefydliad cynnar
- Bod yn gweithio mewn ysgol eisoes ond yn dymuno symud ymlaen

Gan fod yr unedau yn Nyfarniadau lefel 2 a 3 yn orfodol yn y Tystysgrifau ar y ddwy lefel ac yn y Diploma lefel 3, gall y rheiny sydd eisiau cael cymhwyster cyn-cyflogaeth adeiladu ar eu cyflawniad pan fydd ganddynt swydd, heb fod angen ailadrodd unrhyw ddysgu.

Bydd angen i'r rheiny sy'n ymgymryd â'r tystysgrifau neu'r diploma fod yn gweithio mewn rôl sy'n eu galluogi i ddangos y deilliannau dysgu hynny sy'n ymwneud ag arfer yn eu gwaith o ddydd i ddydd. Gallai'r rheiny sy'n ymgymryd â'r cymwysterau fod :

- yn amser llawn neu'n rhan-amser
- yn barhaol neu dros dro
- wedi'u cyflogi gan yr ysgol neu'r awdurdod lleol
- wedi'u lleoli mewn ysgolion neu'n beripatetig
- yn gweithio mewn ysgol a gynhelir, nas cynhelir neu ysgol annibynnol.

Fodd bynnag, caiff y rheiny sy'n gweithio yng nghyfnod sylfaen y blynyddoedd cynnar yn unig eu hargymhell i ystyried llwybr y blynyddoedd cynnar yn y **Diploma Plant a Phobl Ifanc**, sy'n darparu'r ffocws arbenigol sydd ei angen ar gyfer gweithlu'r blynyddoedd cynnar.

Er mwyn cydnabod bod llawer o staff cymorth yn dechrau eu gyrfa mewn swydd wirfoddol neu ran-amser ac yn datblygu ac yn ymestyn eu rôl dros amser, mabwysiadwyd dull 'nythog' o lunio'r cymwysterau. Mae hyn yn galluogi ymgeiswyr i ddechrau â chymhwyster llai ac ychwanegu'r unedau ychwanegol sydd eu hangen i gyflawni rhai mwy wrth i'w rôl ddatblygu, heb fod angen

dyblygu'r dysgu. Wrth gwrs, efallai y bydd rhai ymgeiswyr am gofrestru ar gyfer un o'r cymwysterau mwy ar unwaith, heb ddilyn cymhwyster llai yn gyntaf.

Mae llawer o unedau'n cael eu rhannu rhwng y cymwysterau, o ran dilyniant o gymwysterau cychwynnol, fel y Dyfarniadau, i gymwysterau mwy sy'n cadarnhau cymhwysedd galwedigaethol llawn, a rhwng y cymwysterau mwy. Mae hyn yn galluogi staff sy'n symud o un rôl i un arall, er enghraifft o gynorthwydd amser cinio i gynorthwydd addysgu, i ychwanegu'r unedau ychwanegol sydd eu hangen i ennill cymhwyster cydnabyddedig ar gyfer y rôl newydd. Yn yr un modd, mae llawer o unedau'r cymwysterau'n cael eu rhannu â chymwysterau a ddatblygwyd ar gyfer rhannau eraill o'r gweithlu plant, sy'n galluogi i ymgeiswyr fynd â'u credydau gyda nhw os byddant yn symud i rôl newydd.

Dylai canolfannau fod yn barod i gynghori ymgeiswyr ar y cymwysterau y gall credydau a enillwyd yn flaenorol gyfrannu atynt a, lle bo galw, cynnig yr unedau sydd eu hangen i alluogi ymgeiswyr i symud o un rôl i'r llall ar yr un lefel. Lle y cyflawnwyd uned yn flaenorol, p'un a oedd hynny trwy gymhwyster y tu mewn neu'r tu allan o'r gyfres hon o gymwysterau neu drwy gorff dyfarnu gwahanol, rhaid cydnabod trosglwyddiad credydau llawn er mwyn osgoi unrhyw ddyblygu.

1.1 Y cymwysterau

Mae'r **Dyfarniad Lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion** yn gymhwyster sydd wedi'i seilio ar wybodaeth sy'n addas ar gyfer pob rôl mewn ysgolion, gan gynnwys staff safle, staff gweinyddol ac ati, yn ogystal â'r rheiny sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant a phobl ifanc. Mae'n ceisio datblygu'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth fydd eu hangen ar bawb sy'n gweithio mewn ysgol ac yn cynnwys meysydd fel diogelu, cyfathrebu a deall cyd-destun yr ysgol. Gan fod y cymhwyster hwn wedi'i seilio ar wybodaeth, gall ymgeiswyr nad ydynt yn gweithio mewn ysgol ar hyn o bryd ymgymryd ag ef, a gall ddarparu hyfforddiant/sefydlu cychwynnol i'r rheiny sydd newydd ddechrau swydd. Mae'r dyfarniad yn cynnwys y wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd yn unedau gorfodol y cymwysterau Gwaith Cymorth mewn Ysgolion cyfredol, ynghyd â deunydd ychwanegol o'r modiwlau sefydlu a ddatblygwyd gan TDA ar gyfer awdurdodau lleol.

Mae'r **Dystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion** yn cynnwys unedau'r Dyfarniad ac yn ychwanegu unedau wedi'u seilio ar gymhwysedd i adlewyrchu rôl y rheiny sy'n cefnogi dysgu disgyblion. Mae'r dystysgrif yn cynnwys y sgiliau a'r wybodaeth o'r NVQ lefel 2 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn ysgolion, sef y cymhwyster y mae'n ei ddisodli.

Tystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi'r Cwricwlwm Ehangach mewn Ysgolion. Datblygwyd y cymhwyster hwn i fodloni anghenion y rheiny sy'n gweithio fel cynorthwywyr/goruchwylwyr amser cinio neu sy'n cynorthwyo gweithgareddau ehangach yr ysgol, fel clybiau cyn ac ar ôl ysgol. Mae'n cynnwys unedau'r dyfarniad lefel 2 ac yn rhannu unedau â'r Dystysgrif mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu, gan gydnabod bod llawer o'r rheiny sy'n gweithio fel cynorthwywyr addysgu yn cyflawni dyletswyddau amser cinio hefyd. Mae gan y cymhwyster hwn lai o gredydau na'r Dystysgrif mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu (STL) a bydd ymgeiswyr sy'n symud ymlaen i fod yn gynorthwywyr addysgu yn ddiweddarach yn gallu ennill y dystysgrif STL trwy ennill credydau o unedau ychwanegol penodol.

Dyfarniad Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion. Mae'r cymhwyster hwn wedi'i seilio ar wybodaeth a bydd yn rhoi dealltwriaeth gadarn i ymgeiswyr y gallant ei defnyddio i symud ymlaen i rôl lefel 3. Mae'n addas i ymgeiswyr nad ydynt yn gweithio mewn ysgol ar hyn o bryd, ond sydd â'r gallu i gyflawni lefel 3; ymgeiswyr mewn rolau lefel 2 sydd am ddangos eu bod yn barod i symud ymlaen i lefel 3, ac fel hyfforddiant cychwynnol i'r rheiny sydd newydd gael swydd ar y lefel hon. Bwriad y cymhwyster hwn yw rhoi'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth greiddiol i'r rheiny sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant neu bobl ifanc mewn ysgolion.

Tystysgrif Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion. Mae'r cymhwyster hwn yn cynnwys unedau'r Dyfarniad Lefel 3. Mae unedau ychwanegol yn edrych ar y wybodaeth a'r sgiliau generig sydd eu hangen i weithio fel cynorthwydd addysgu neu mewn rôl debyg ar lefel 3.

Yn gyffredinol, mae'n gyfwerth ag unedau gorfodol NVQ Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion (7329).

Mae'r **Dystysgrif Lefel 3 mewn Goruchwyliaeth Lanw** yn cynnwys unedau'r Dyfarniad Lefel 3. Er bod y cymhwyster hwn yn cynnwys rhai unedau o'r Dystysgrif Lefel 3 mewn Cynorthwyo Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion, mae'n hepgor y rhai sy'n ymwneud â datblygu dysgu'r disgyblion yn weithredol ac yn cynnwys uned ar ddarparu gofal llanw. Mae hyn yn adlewyrchu'r gwahaniaethau rhwng rolau goruchwylwyr llanw a chynorthwylwyr addysgu. Bydd ymgeiswyr sy'n symud o un rôl i'r llall yn gallu dangos eu cymhwysedd yn y rôl newydd trwy ennill credydau o unedau ychwanegol penodol.

Diploma Lefel 3 mewn Cymorth Arbenigol ar gyfer Addysgu a Dysgu. Mae'r cymhwyster hwn yn cynnwys unedau o'r Dystysgrif Lefel 3 mewn Cynorthwyo Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion, ac mae'n gofyn i ymgeiswyr ategu'r rhain â chredydau o ystod o unedau arbenigol. Yn gyffredinol, mae'r cymhwyster hwn yn gyfwerth â'r NVQ Lefel 3 mewn Cynorthwyo Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion (7329), sef y cymhwyster y mae'n ei ddisodli.

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys y wybodaeth sydd ei hangen ar ganolfannau i gynnig y cymwysterau canlynol:

Teitl a lefel y cymhwyster	Rhif cymhwyster City & Guilds	Rhif achredu'r cymhwyster	Dyddiad cofrestru olaf	Dyddiad ardystio olaf
Dyfarniad Lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion	5329-20	501/1128/0	Edrychwch ar Walled Garden am ddyddiadau olaf cofrestru a thystysgrifo	
Tystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-21	501/1136/X		
Tystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi'r Cwricwlwm Ehangach mewn Ysgolion	5329-22	501/1129/2		
Dyfarniad Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-30	501/1132/2		
Tystysgrif Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-31	501/1123/1		
Tystysgrif Lefel 3 mewn Goruchwyliaeth Lanw o Ddisgyblion mewn Ysgolion	5329-32	501/1395/1		
Diploma Lefel 3 mewn Cymorth Arbenigol ar gyfer Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	5329-33	501/1394/X		

1.2 Yr unedau

Mae'r unedau a ddatblygwyd gan TDA a'i gyrff dyfarnu partner yn ymwneud naill ai â gwybodaeth a dealltwriaeth yr ymgeisydd, neu ei sgiliau yn y gweithle. Gall yr unedau hynny sy'n ymwneud ag arfer ymgeisydd gynnwys meini prawf asesu yn ymwneud â'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd eu hangen i danategu perfformiad cymwys yn y maes hwnnw hefyd.

Mae'r gofynion asesu ar gyfer pob uned yn rhestru pa feini prawf y mae'n rhaid eu hasesu yn y gweithle. Sylwch y gallai unedau a ddatblygwyd gan eraill ac sydd wedi'u cynnwys yn y cymwysterau enwi deilliannau dysgu cyfan y mae'n rhaid eu hasesu yn y gweithle.

1.3 Strwythur y cymwysterau

Dyfarniad Lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion

I ennill y Dyfarniad Lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion, rhaid i ddysgwyr ennill 9 credyd o'r unedau gorfodol a lleiafswm o 3 chredyd o'r unedau dewisol sydd ar gael.

Rhif achredu'r uned	Rhif yr uned City & Guilds	Teitl yr uned	Gorfodol/dewisol ar gyfer y cymhwyster llawn	Gwerth credyd	Cyfuniad o unedau sy'n cael ei wahardd (os o gwbl)
H/601/3305	201	Datblygiad plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
K/601/3323	202	Diogelu lles plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
F/601/3313	203	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
D/601/3321	204	Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
T/601/3325	205	Ysgolion fel sefydliadau	Dewisol	3	Ddim yn berthnasol
A/601/3326	302	Ysgolion fel sefydliadau	Dewisol	3	Ddim yn berthnasol

Tystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion

I ennill y Dystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion, rhaid i ddysgwyr ennill 24 credyd o'r unedau gorfodol a lleiafswm o 6 credyd o'r unedau dewisol – dylai 3 ohonynt fod o Grŵp Dewisol A a 3 ohonynt fod o Grŵp Dewisol B.

Rhif achredu'r uned	Rhif yr uned City & Guilds	Teitl yr uned	Gorfodol/dewisol ar gyfer y cymhwyster llawn	Gwerth credyd	Cyfuniad o unedau sy'n cael ei wahardd (os o gwbl)
H/601/3305	201	Datblygiad plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
K/601/3323	202	Diogelu lles plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol

F/601/3313	203	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
D/601/3321	204	Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
T/601/7391	206	Helpu i wella eich arfer eich hun ac arfer tim mewn ysgolion	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
D/601/7403	207	Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
T/601/7410	208	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
T/601/7407	209	Cynnal ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
A/601/7411	210	Cefnogi gweithgareddau dysgu	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
T/601/3325	205	Ysgolion fel sefydliadau	Grŵp Dewisol A	3	Ddim yn berthnasol
A/601/3326	302	Ysgolion fel sefydliadau	Grŵp Dewisol A	3	Ddim yn berthnasol
L/601/7414	211	Cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr dwyieithog	Grŵp Dewisol B	2	Ddim yn berthnasol
Y/601/7416	309	Arolygu profion ac arholiadau	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
D/601/7417	212	Paratoi a chynnal amgylcheddau dysgu	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
K/601/6500	213	Darparu arddangosiadau mewn ysgolion	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
A/601/4072	307	Cefnogi asesu ar gyfer dysgu	Grŵp Dewisol B	4	Ddim yn berthnasol
A/601/6517	214	Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd ac amser byrbryd	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
D/601/6526	215	Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion addysgol arbennig	Grŵp Dewisol B	4	Ddim yn berthnasol

T/601/6564	216	Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
Y/601/6573	217	Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
M/601/6577	218	Cefnogi gweithgareddau allgyrsiol	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
A/601/6579	219	Cefnogi defnydd technoleg gwybodaeth ar gyfer addysgu a dysgu	Grŵp Dewisol B	2	Ddim yn berthnasol
J/601/8027	221	Symud a lleoli unigolion yn unol â'u cynllun gofal	Grŵp Dewisol B	4	Ddim yn berthnasol
D/601/9023	222	Darparu cymorth ar gyfer sesiynau therapi	Grŵp Dewisol B	2	Ddim yn berthnasol

Credydau o unedau cyfwerth

Uned FfCCh TDA (o fewn y cymhwyster hwn)	Cyfeirnod WBA Uned FfCCh TDA	Uned FfCCh Gyfwerth (o rywle arall)	Cyfeirnod WBA Uned FfCCh TDA
Helpu i wella eich arfer eich hun ac arfer y tîm mewn ysgolion	T/601/7391	Helpu i Wella eich Arfer eich Hun a Gwaith y Tîm Gwaith Chwarae	H/600/9528
Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc	D/601/7403	Cefnogi Perthnasoedd yn yr Amgylchedd Chwarae	T/600/9520
Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad	Y/601/6573	Cynorthwyo Plant a Phobl Ifanc sy'n Teithio y tu allan i'r Amgylchedd Chwarae	M/600/9547

Eithriadau

Uned FfCCh eithriedig	Cyfeirnod WBA yr Uned FfCCh eithriedig	Eithriad	Cyfeirnod WBA yr Eithriad
Arolygu profion ac arholiadau	Y/601/7416	Arolygu profion ac arholiadau	A/104/0197

Tystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi'r Cwricwlwm Ehangach mewn Ysgolion

I ennill y Dystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi'r Cwricwlwm Ehangach mewn Ysgolion, rhaid i ddysgwyr ennill 14 o gredydau o'r unedau gorfodol a lleiafswm o 6 o gredydau o'r unedau dewisol – dylai 3 ohonynt fod o Grŵp Dewisol A a 3 ohonynt fod o Grŵp Dewisol B.

Rhif achredu'r uned	Rhif yr uned City & Guilds	Teitl yr uned	Gorfodol/dewisol ar gyfer y cymhwyster llawn	Gwerth credyd	Cyfuniad o unedau sy'n cael ei wahardd (os o gwbl)
H/601/3305	201	Datblygiad plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
K/601/3323	202	Diogelu lles plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
F/601/3313	203	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
D/601/3321	204	Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
T/601/7410	208	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
T/601/7407	209	Cynnal ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
T/601/3325	205	Ysgolion fel sefydliadau	Grŵp Dewisol A	3	Ddim yn berthnasol
A/601/3326	302	Ysgolion fel sefydliadau	Grŵp Dewisol A	3	Ddim yn berthnasol
D/601/7403	207	Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
A/601/6517	Uned 214	Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
T/601/6564	Uned 216	Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
Y/601/6573	Uned 217	Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol
M/601/6577	Uned 218	Cefnogi gweithgareddau allgyrsiol	Grŵp Dewisol B	3	Ddim yn berthnasol

Credydau o unedau cyfwerth

Uned FfCCh TDA (o fewn y cymhwyster hwn)	Cyfeirnod WBA Uned FfCCh TDA	Uned FfCCh Gyfwerth (o rywle arall)	Cyfeirnod WBA Uned FfCCh TDA
Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc	D/601/7403	Cefnogi Perthnasoedd yn yr Amgylchedd Chwarae	T/600/9520
Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad	Y/601/6573	Cynorthwyo Plant a Phobl Ifanc sy'n Teithio y tu allan i'r Amgylchedd Chwarae	M/600/9547

Dyfarniad Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion

I ennill y Dyfarniad Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion, rhaid i ddysgwyr ennill cyfanswm o 12 o gredydau o'r unedau canlynol.

Rhif achredu'r uned	Rhif yr uned City & Guilds	Teitl yr uned	Gorfodol/dewisol ar gyfer y cymhwyster llawn	Gwerth credyd	Cyfuniad o unedau sy'n cael ei wahardd (os o gwbl)
F/601/3327	301	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
A/601/3326	302	Ysgolion fel sefydliadau	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
L/601/1693	331	Deall datblygiad plant a phobl ifanc	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
Y/601/1695	333	Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol

Tystysgrif Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion

I ennill y Dystysgrif Lefel 3 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion, rhaid i ddysgwyr ennill cyfanswm o 32 o gredydau o'r unedau canlynol.

Rhif achredu'r uned	Rhif yr uned City & Guilds	Teitl yr uned	Gorfodol/dewisol ar gyfer y cymhwyster llawn	Gwerth credyd	Cyfuniad o unedau sy'n cael ei wahardd (os o gwbl)
F/601/3327	301	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
A/601/3326	302	Ysgolion fel sefydliadau	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
F/601/4073	303	Cefnogi gweithgareddau dysgu	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
A/601/4069	304	Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol

		phobl ifanc			
H/601/4065	305	Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
M/601/4070	306	Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
A/601/4072	307	Cefnogi asesu ar gyfer dysgu	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
A/601/1429	332	Ymgysylltu â datblygiad personol mewn lleoliadau iechyd, gofal cymdeithasol neu blant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
D/601/1696	334	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
L/601/1693	331	Deall datblygiad plant a phobl ifanc	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
Y/601/1695	333	Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol

Tystysgrif Lefel 3 mewn Goruchwyliaeth Lanw o Ddisgyblion mewn Ysgolion

I ennill y Dystysgrif Lefel 3 mewn Goruchwyliaeth Lanw o Ddisgyblion mewn Ysgolion, rhaid i ddysgwyr ennill cyfanswm o 30 o gredydau o'r unedau canlynol.

Rhif achredu'r uned	Rhif yr uned City & Guilds	Teitl yr uned	Gorfodol/dewisol ar gyfer y cymhwyster llawn	Gwerth credyd	Cyfuniad o unedau sy'n cael ei wahardd (os o gwbl)
F/601/3327	301	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
A/601/3326	302	Ysgolion fel sefydliadau	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
A/601/4069	304	Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
H/601/4065	305	Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol

M/601/4070	306	Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
T/601/4071	308	Goruchwyllo gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
A/601/1429	332	Ymgysylltu â datblygiad personol mewn iechyd, gofal cymdeithasol neu leoliadau plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
D/601/1696	334	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
A/501/5163	335	Gweithio fel tîm	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
L/601/1693	331	Deall datblygiad plant a phobl ifanc	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
Y/601/1695	333	Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol

Diploma Lefel 3 mewn Cymorth Arbenigol ar gyfer Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion

I ennill y Diploma Lefel 3 mewn Cymorth Arbenigol ar gyfer Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion, rhaid i ddysgwyr ennill cyfanswm o 32 o gredydau o'r unedau gorfodol a 12 o gredydau o'r unedau dewisol. Rhaid i'r 40 o gredydau fod ar Lefel 3 neu'n uwch.

Hefyd, mae cyfuniadau gorfodol a rhai sy'n cael eu gwahardd – mae'r rhain yn dilyn y rhestr lawn o unedau:

Pob Uned yn y Diploma Lefel 3 mewn Cymorth Arbenigol ar gyfer Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion

Rhif achredu'r uned	Rhif yr uned City & Guilds	Teitl yr uned	Gorfodol/dewisol ar gyfer y cymhwyster llawn	Gwerth credyd	Cyfuniad o unedau sy'n cael ei wahardd (os o gwbl)
F/601/3327	301	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol

A/601/3326	302	Ysgolion fel sefydliadau	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
F/601/4073	303	Cefnogi gweithgareddau dysgu	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
A/601/4069	304	Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
H/601/4065	305	Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
M/601/4070	306	Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
A/601/4072	307	Cefnogi asesu ar gyfer dysgu	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
A/601/1429	332	Ymgysylltu â datblygiad personol mewn iechyd, gofal cymdeithasol neu leoliadau plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
D/601/1696	334	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	Gorfodol	2	Ddim yn berthnasol
L/601/1693	331	Deall datblygiad plant a phobl ifanc	Gorfodol	4	Ddim yn berthnasol
Y/601/1695	333	Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc	Gorfodol	3	Ddim yn berthnasol
D/601/7711	310	Cynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu dan gyfarwyddyd athro	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	4	Ddim yn berthnasol
M/601/7714	311	Cefnogi datblygu llythrennedd	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	3	Ddim yn berthnasol
A/601/7716	312	Cefnogi datblygu rhifedd	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	3	Ddim yn berthnasol
J/601/7718	313	Cynorthwyo addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	3	Ddim yn berthnasol
F/601/7720	314	Cynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 i 19	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	3	Ddim yn berthnasol
L/601/7722	315	Darparu cymorth rhifedd a llythrennedd	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	3	Ddim yn berthnasol

R/601/7723	316	Cynorthwyo dysgwyr dawnus a thalentog	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	4	Ddim yn berthnasol
T/600/9789	336	Cefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu plant	Dewisol Grŵp A – Cefnogi Dysgu	4	Ddim yn berthnasol
Y/601/7724	317	Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog	Gorfodol Grŵp B – Saesneg fel iaith ychwanegol	4	Ddim yn berthnasol
D/601/7725	318	Darparu cymorth dwyieithog ar gyfer addysgu a dysgu	Dewisol Grŵp B – Saesneg fel iaith ychwanegol	6	Ddim yn berthnasol
H/601/7726	319	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig	Gorfodol Grŵp C – Anghenion addysgol arbennig	5	Ddim yn berthnasol
Y/601/7707	320	Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol	Dewisol Grŵp C – Anghenion addysgol arbennig	4	Ddim yn berthnasol
M/601/8121	321	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu	Dewisol Grŵp C – Anghenion addysgol arbennig	4	Ddim yn berthnasol
K/601/8134	322	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio	Dewisol Grŵp C – Anghenion addysgol arbennig	4	Ddim yn berthnasol
M/601/8135	323	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyraidd a/neu gorfforol	Dewisol Grŵp C – Anghenion addysgol arbennig	4	Ddim yn berthnasol
F/601/8060	337	Cynorthwyo unigolion i fodloni anghenion gofal personol	Dewisol Grŵp C – Anghenion addysgol arbennig	2	Ddim yn berthnasol
D/601/8325	324	Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn eu bywydau	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	4	Ddim yn berthnasol

L/601/1337	340	Datblygu sgiliau cyfweld ar gyfer gweithio gyda phlant a phobl ifanc	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	3	Ddim yn berthnasol
T/601/1381	342	Hwyluso dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc trwy fentora	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	4	Ddim yn berthnasol
M/601/1377	341	Gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	5	Ddim yn berthnasol
F/600/9780	343	Hyrwyddo lles a gwydnwch plant a phobl ifanc	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	4	Ddim yn berthnasol
A/601/1334	339	Darparu gwybodaeth a chynghor i bobl ifanc	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	3	Ddim yn berthnasol
D/600/9785	344	Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial mewn addysg	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	4	Ddim yn berthnasol
M/600/9788	345	Cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	4	Ddim yn berthnasol
F/502/5242	347	Cynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	2	Ddim yn berthnasol
M/601/1329	338	Cynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu, gweithredu ac adolygu cynllun gweithredu	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	3	Ddim yn berthnasol
R/502/5231	346	Cynorthwyo pobl ifanc sy'n cael eu hallgáu'n gymdeithasol neu sydd wedi'u gwahardd o'r ysgol	Dewisol Grŵp Ch – Darparu cymorth bugeiliol	2	Ddim yn berthnasol
A/601/9420	220	Helpu i roi meddyginiaeth	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	4	Ddim yn berthnasol
Y/601/7416	309	Arolygu profion ac arholiadau	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	3	Ddim yn berthnasol

A/601/8333	325	Arwain gweithgaredd allgyrsiol	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	3	Ddim yn berthnasol
Y/601/8338	326	Cadw cofnodion dysgwyr	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	3	Ddim yn berthnasol
D/601/8342	327	Monitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	3	Ddim yn berthnasol
H/601/8357	328	Trefnu cludiant i blant a phobl ifanc	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	2	Ddim yn berthnasol
H/601/8360	329	Goruchwyllo plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	3	Ddim yn berthnasol
A/602/1846	348	Cydweithio â rhieni i gymryd rhan yn dysgu a datblygiad eu plant yn yr ysgol	Dewisol Grŵp D – Cefnogi gwaith ehangach yr ysgol	6	
R/601/8368	330	Cydweithio ag ymarferwyr eraill i gynorthwyo plant a phobl ifanc	Dewisol Grŵp Dd – Cydweithio â chydweithwyr	3	
Y/600/9669	351	Cynllunio, dyrannu a monitro gwaith tîm	Dewisol Grŵp Dd – Cydweithio â chydweithwyr	5	
T/600/9601	350	Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eich maes cyfrifoldeb eich hun	Dewisol Grŵp Dd – Cydweithio â chydweithwyr	5	
M/600/9600	349	Gosod amcanion a rhoi cymorth i aelodau'r tîm	Dewisol Grŵp Dd – Cydweithio â chydweithwyr	5	
M/600/9676	352	Cynorthwyo dysgu a datblygiad yn eich maes cyfrifoldeb eich hun	Dewisol Grŵp Dd – Cydweithio â chydweithwyr	5	
A/501/5163	335	Gweithio fel tîm	Dewisol Grŵp Dd – Cydweithio â chydweithwyr	3	

Cyfuniadau gofynnol o'r unedau dewisol

	Uned FfCCh	Rhif achredu'r uned		Uned FfCCh	Rhif achredu'r uned
Rhaid i'r rhai sy'n dewis	Darparu cymorth dwyieithog ar gyfer addysg a dysgu	D/601/7725	ddewis	Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog	Y/601/7724
Rhaid i'r rhai sy'n dewis	Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygu ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol	Y/601/7707	ddewis	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig	H/601/7726
Rhaid i'r rhai sy'n dewis	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu	M/601/8121	ddewis	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig	H/601/7726
Rhaid i'r rhai sy'n dewis	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio	K/601/8134	ddewis	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig	H/601/7726
Rhaid i'r rhai sy'n dewis	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol	M/601/8135	ddewis	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig	H/601/7726
Rhaid i'r rhai sy'n dewis	Cynorthwyo unigolion i fodloni anghenion gofal personol	F/601/8060	ddewis	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig	H/601/7726

Cyfuniadau sydd wedi'u gwahardd o'r unedau dewisol

Uned FfCCh	Rhif achredu'r uned		Uned FfCCh	Rhif achredu'r uned
Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eich maes cyfrifoldeb eich hun	T/600/9601	Ni ellir ei ddewis ar y cyd â	Gosod amcanion a darparu cymorth i aelodau'r tîm	Y/601/7724

Eithriadau

Uned FfCCh eithriedig	Cyfeirnod WBA yr Uned FfCCh eithriedig	Eithriad	Cyfeirnod WBA yr Eithriad
Arolygu profion ac arholiadau	Y/601/7416	Arolygu profion ac arholiadau	A/104/0197

Amser Cwblhau'r Cymhwyster (Total Qualification Time)

Mae'r Amser Cwblhau'r Cymhwyster (TQT) yw cyfanswm yr amser, mewn oriau, y disgwylir byddai dysgwr yn gwario er mwyn cwblhau cymhwyster. Mae'n cynnwys oriau dysgu arweiniol (GLH) (sy'n cael eu rhestru ar wahan) a'r oriau a gwariwyd yn paratoi, dysgu ac asesiadau.

Teitl a lefel	ODA (GLH)	ACC (TQT)
Lefel 2 Dyfarniad mewn Gwaith Cefnogol mewn Ysgolion	80	120
Lefel 2 Tystysgrif mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	180	300
Lefel 2 Tystysgrif mewn Cefnogi'r Cwricwlwm Ehangach mewn Ysgolion	n/a*	n/a*
Lefel 3 Dyfarniad mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	n/a*	n/a*
Lefel 3 Tystysgrif mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	180	320
Lefel 3 Tystysgrif mewn Cyflenwi Goruchwyliaeth o Ddisgyblion mewn Ysgolion	185	300
Lefel 3 Diploma mewn Cefnogaeth Arbenigol am Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion	232	440

*Nid yw'r cymhwyster hwn ar gael mwyach

2 Gofynion canolfannau

Mae'r hon yn amlinellu'r prosesau cymeradwyo ar gyfer canolfannau er mwyn iddynt gynnig y cymwysterau hyn. Mae hefyd yn dweud pa adnoddau y bydd eu hangen ar ganolfannau i gynnig y cymwysterau, gan gynnwys gofynion cymwysterau penodol ar gyfer staff canolfannau.

2.1 Canolfannau heb eu cymeradwyo gan City & Guilds hyd yn hyn

Dim ond canolfannau cymeradwy sy'n gallu cynnig cymwysterau City & Guilds. Caiff sefydliadau sydd wedi'u cymeradwyo gan City & Guilds eu galw'n ganolfannau.

Rhaid i ganolfannau fodloni cyfres o feini prawf, gan gynnwys:

- darparu adnoddau ffisegol a dynol digonol
- systemau rheoli gwybodaeth glir
- cymorth addas ar gyfer ymgeiswyr
- gweithdrefnau asesu a sicrhau ansawdd effeithiol
- systemau cofnodi dibynadwy

Rhaid i sefydliad nad yw wedi cynnig cymwysterau City & Guilds yn flaenorol wneud cais am gymeradwyaeth i ddod yn ganolfan. Mae hyn yn cael ei adnabod fel y broses cymeradwyo canolfannau (BAP). Mae angen i ganolfannau gael eu cymeradwyo hefyd i gynnig cymhwyster penodol. Mae hyn yn cael ei adnabod fel y broses cymeradwyo cymwysterau (QAP).

Er mwyn cynnig y cymwysterau hyn, rhaid i sefydliadau nad ydynt eisoes yn ganolfannau City & Guilds wneud cais i gymeradwyo'r ganolfan a chymwysterau ar yr un pryd. I wneud hyn, cysylltwch â'ch swyddfa ranbarthol.

Mae gwybodaeth am y gweithdrefnau ar gyfer ymgeisio i gymeradwyo canolfannau a chymwysterau ar gael ar ein gwefan ac yn **Darparu cymwysterau City & Guilds – arweiniad ar gymeradwyo canolfannau a chymwysterau**, sydd ar gael i'w lawrlwytho oddi ar wefan City & Guilds (www.cityandguilds.com).

2.2 Canolfannau presennol City & Guilds a gymeradwywyd i gynnig y cymwysterau 7329

Yn unol â pholisi City & Guilds, bydd canolfannau 7329 yn cael eu cymeradwyo i gyflwyno'r cymwysterau 5329 fel mater o drefn. Nid oes angen iddynt gymryd unrhyw gamau pellach i gael cymeradwyaeth ar gyfer cymwysterau. Bydd y canolfannau hynny sy'n cynnig 7330 Lefelau 2 a 3 yn cael eu cymeradwyo i gynnig cymwysterau'r Dyfarniadau Lefel 2 a 3, gan fod y cymwysterau blaenorol a chyfredol wedi'u seilio ar wybodaeth. Bydd unrhyw ganolfan sy'n cynnig y cymhwyster Lefel 2 yn unig yn cael ei chymeradwyo ar gyfer y cymwysterau Lefel 2 yn y gyfres hon yn unig.

Bydd canolfannau'n canfod y bydd eu statws cymeradwyaeth presennol ar gyfer cymwysterau 7329 yn cael ei gymhwyso i'w cymeradwyaeth 5329 fel mater o drefn. Fodd bynnag, yn unol â pholisi City & Guilds ar gyfer cymwysterau newydd, bydd angen gweithgaredd gwirio allanol cyn y gall canolfannau hawlio canlyniadau ar gyfer cymwysterau 5329.

Dylai canolfannau nodi bod gan y cymwysterau newydd ofynion mwy penodol na'r NVQs a oedd yn eu rhagflaenu i ymgeiswyr ddangos tystiolaeth o'u gwybodaeth, a gallai hyn olygu bad angen

addasu arfer blaenorol. Fel gyda phob un o gymwysterau City & Guilds, caiff y statws wedi hynny ei benderfynu gan ganlyniadau sicrhau ansawdd allanol.

2.3 Sicrhau Ansawdd

Sicrhau ansawdd mewnol

Rhaid i ganolfannau cymeradwy fod â systemau sicrhau ansawdd effeithiol ar waith er mwyn sicrhau y caiff cymwysterau eu cyflwyno a'u hasesu yn y ffordd orau bosibl.

Mae sicrhau ansawdd yn cynnwys cymeradwyo'r ganolfan yn y lle cyntaf, cymeradwyo cymwysterau a gweithdrefnau mewnol y ganolfan ei hun ar gyfer monitro ansawdd. Mae canolfannau'n gyfrifol am sicrhau ansawdd mewnol (IQA) tra bo City & Guilds yn gyfrifol am sicrhau ansawdd allanol (EQA).

Ar gyfer y cymwysterau hyn, rhaid i ganolfannau ddatblygu strategaeth a chynllun samplu y mae'n rhaid i bawb sy'n ymgymryd â'r rôl sicrhau ansawdd mewnol eu rhoi ar waith. Bydd canolfannau sydd â phrofiad o gynnig N/SVQs yn canfod y gellir addasu eu proses wirio fewnol i bennu system sicrhau ansawdd mewnol (IQA) ar gyfer y cymwysterau hyn. Mae angen i'r system IQA hon gynnwys:

- Cynllunio samplau'n seiliedig ar egwyddorion 'CAMERA' h.y. rhaid i gynlluniau gynnwys sampl o ystod o:
 - **C** – Ymgeiswyr
 - **A** – Aseswyr
 - **M** – Dulliau asesu
 - **E** – Tystiolaeth neu Elfennau
 - **R** – Cofnodion
 - **A** – Safleoedd asesu
- Cyfathrebu effeithiol
- Samplu dros dro
- Samplu crynodol
- Monitro arfer aseswyr (gan gynnwys arsylwi)
- Safoni gweithgareddau
- Gweinyddu cadarn
- Cofnodion o'r uchod

Bydd angen i'r sawl sy'n gyfrifol am sicrhau ansawdd mewnol mewn canolfan sicrhau yr aethpwyd i'r afael â phob ffactor sy'n ymwneud â sicrhau ansawdd yn y ganolfan. Mae'r rhain yn cynnwys sicrhau bod:

- systemau sicrhau ansawdd yn 'addas i'r diben' ac yn monitro ansawdd taith y dysgwyr mewn gwirionedd
- samplu sicrhau ansawdd yn cael ei gynllunio a'i gynnal trwy gydol y daith i ddysgwyr ac nid ar ddiwedd yr asesiad yn unig
- dysgu a hyfforddiant yn cael eu cyflwyno'n unol â modelau 'arfer gorau' ac yn bodloni'r holl ofynion – a bod hyn yn cael ei fonitro
- arfer asesu yn y ganolfan yn unol â'r safonau galwedigaethol cenedlaethol presennol ar gyfer asesu
- aseswyr yn cael eu harsylwi'n rheolaidd yn cynnal prosesau asesu
- aseswyr yn cael cymorth, adborth ar eu harfer ac yn cymryd rhan mewn gweithgareddau safoni
- cofnodion yn cael eu cynnal, yn ôl yr angen
- pob aelod o'r tîm yn cynnal eu DPP flwyddyn ar ôl blwyddyn
- cyfathrebu gyda City & Guilds yn effeithiol

Ceir manylion ac arweiniad pellach ar ofynion a gweithdrefnau sicrhau ansawdd mewnol ac allanol yn Darparu Cymwysterau City & Guilds.

Ymagwedd gynhwysfawr tuag at ansawdd a sicrhau ansawdd

Mae'n gwneud budd i bawb os yw hyfforddiant, asesu a sicrhau ansawdd cymwysterau yn y DU o'r ansawdd uchaf.

Ansawdd yw 'pa mor rhagorol y mae rhywbeth'

Sicrhau ansawdd yw 'system ar gyfer cynnal a gwella safonau'

Mae angen dulliau dysgu, asesu a sicrhau ansawdd o'r ansawdd uchaf i fanteisio i'r eithaf ar bob cymhwyster. Mae gan yr ymagwedd hon fanteision pendant i bawb:

- profiad gwell i ddysgwyr
- cyfraddau cyflawniad uwch i ddysgwyr
- cyfraddau cadw uwch i ddysgwyr
- rhaglenni mwy cost effeithiol
- caiff gofynion rheoleiddiol eu bodloni
- cymorth ar gyfer prosesau cynllunio a monitro eraill, fel hunanasesu

Dylai ansawdd a sicrhau ansawdd gael eu cynnwys o gyfnod cynllunio rhaglenni dysgu – rhaid iddynt fod yn rhan annatod o'r rhaglenni eu hunain. Mae un ffordd ddefnyddiol o edrych ar hyn fel a ganlyn:

'Rhaid i ansawdd a sicrhau ansawdd gael eu cynnwys yn y modd y mae canolfan yn cyflwyno cymwysterau o'r dechrau. Mae'n anoddach o lawer i gael gwared ag ansawdd gwael trwy archwilio nad ydyw i ddatblygu ansawdd da.'

Mae angen cadw hyn yn gadarn mewn cof wrth gynllunio ar gyfer cyflwyno'r cymwysterau hyn. Mae angen cynnwys mesurau ansawdd a sicrhau ansawdd ym mhob proses yn y daith i ddysgwyr, gan gynnwys:

- y broses recriwtio
- y broses sefydlu
- yr asesiad cychwynnol
- cynlluniau dysgu
- addysgu
- hwyluso dysgu
- adolygu cynnydd
- prosesau asesu
- cyflawniad
- cynllunio dilyniant

Sicrhau ansawdd allanol

Caiff sicrhau ansawdd allanol ei ddarparu gan City & Guilds. Mae hyn yn cynnwys:
cymeradwyo canolfannau
monitro'r modd y caiff dysgu ei gyflwyno
monitro arfer asesu
monitro arferion sicrhau ansawdd mewnol

Caiff sicrhau ansawdd allanol ei gwblhau er mwyn sicrhau bod y modd y caiff cymwysterau cyflwyno a sicrwydd ansawdd mewnol o safon uchel a bod arfer asesu'n ddilys ac yn ddibynadwy. Hefyd, nod

sicrhau ansawdd allanol yw cefnogi'r gwaith o ddatblygu a gwella'r modd y caiff dysgu ei gyflwyno, ynghyd â datblygu a gwella asesu ac arfer sicrhau ansawdd mewnol mewn canolfannau.

Ceir manylion pellach am sicrhau ansawdd allanol yn Darparu Cymwysterau City & Guilds.

2.4 Gofynion o ran adnoddau

Adnoddau dynol

Mae City & Guilds yn disgwyl i'r cymwysterau hyn gael eu cyflwyno gan ymarferwyr hynod fedrus ym maes cyflwyno dysgu, asesu a sicrhau ansawdd. Hefyd, mae gofynion o ran gwybodaeth/cymhwysedd galwedigaethol, sy'n cael eu diffinio gan TDA.

Dylai ymarferwyr yn gysylltiedig â chyflwyno'r cymwysterau hyn allu cyflawni pob un o'r swyddogaethau canlynol er mwyn sicrhau profiad dysgu o ansawdd i'r dysgwr:

- adnabod anghenion hyfforddiant a datblygiad y dysgwr
- cynllunio, llunio a datblygu cyfleoedd dysgu a datblygu
- darparu cyfleoedd dysgu o ansawdd uchel
- hwyluso a chefnogi cynnydd a chyflawniadau dysgwyr
- asesu perfformiad dysgwyr
- adolygu effeithiolrwydd cyfleoedd dysgu
- cyfrannu at y broses sicrhau ansawdd

Felly, mae gofyn i ymarferydd:

- fod yn fedrus, yn wybodus ac yn brofiadol mewn cyflwyno dysgu, asesu a sicrhau ansawdd
- gallu dangos arfer da yn unol â'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ar gyfer Dysgu a Datblygu (2009), sy'n ymwneud ag asesu a sicrhau ansawdd
- dangos tystiolaeth gyfredol o ddatblygiad proffesiynol parhaus ac arfer mewn asesu a sicrhau ansawdd

Mae City & Guilds yn disgwyl i ymarferwyr feddu ar gymhwyster asesydd a/neu sicrhau ansawdd perthnasol (neu gymhwyster cydnabyddedig cyfwerth) sy'n **briodol i'r rôl a'r cymwysterau sy'n cael eu cyflwyno**, neu fod yn gweithio tuag ato; er enghraifft, ar gyfer **aseswyr**:

- Dyfarniad Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad sy'n Gysylltiedig â Galwedigaethau; neu
- Dystysgrif Lefel 3 mewn Asesu Cyflawniad Galwedigaethol; neu
- A1 Asesu perfformiad ymgeisydd gan ddefnyddio ystod o ddulliau; neu
- D23 Asesu perfformiad ymgeisydd a D33 Asesu ymgeisydd gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol o dystiolaeth

ac ar gyfer Aswirwyr Ansawdd/Dilyswyr Mewnol:

- Dyfarniad Lefel 4 mewn Sicrhau Ansawdd Prosesau ac Arfer Asesu yn Fewnol; neu
- Dystysgrif Lefel 4 mewn Arwain Prosesau ac Arfer Sicrhau Ansawdd Mewnol; neu
- V1 Sicrhau ansawdd y broses asesu yn fewnol; neu
- D34 Dilysu'r broses asesu yn fewnol;
- a/neu feddu ar wybodaeth ymarferol gyfredol a phrofiad o arfer gorau mewn asesu/sicrhau ansawdd.

Gall staff canolfannau ymgymryd â mwy nag un rôl e.e. tiwtor ac asesydd neu ddilysydd mewnol, ond ni ddylent ddilyso ei hasesiadau eu hunain yn fewnol.

Rhaid i ganolfannau benderfynu pa gymwysterau asesu/sicrhau ansawdd sy'n briodol ar gyfer eu staff ar gyfer pob cymhwyster sy'n cael ei gyflwyno. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn y Llawlyfr

Cymwysterau ac ar y wefan ar gyfer cymwysterau Hyfforddi, Asesu a Sicrhau Ansawdd (www.cityandguilds.com/taqa). Mae'r cymwysterau hyn yn disodli'r unedau Aseswyr a Dilyswyr (A&V). Mae'r cyhoeddiad **Darparu Cymwysterau City & Guilds** yn rhoi arweiniad hefyd.

2.5 Gwybodaeth a chymhwysedd galwedigaethol

Aseswyr

Mae asesu yn erbyn meini prawf y cymwysterau yn fater o farn broffesiynol fedrus, sy'n tynnu at ystod o dystiolaeth o'r broses asesu. Mae'r gofynion arbenigedd galwedigaethol ar gyfer y rheiny a fydd yn asesu ac yn cyflawni rolau, fel sy'n cael ei amlygu yn yr Egwyddorion Asesu, wedi'u llunio i roi'r hyder y caiff barnau eu cyfiawnhau'n broffesiynol. Felly, mae'n bwysig bod canolfannau'n deall y gofynion hyn ac yn cydymffurfio â nhw.

Dylai aseswyr asesu yn eu maes cymhwysedd technegol neu alwedigaethol cydnabyddedig yn unig, gan dynnu ar dystiolaeth arbenigol, yn ôl yr angen.

Mae'r egwyddorion Asesu yn gofyn bod aseswyr unedau sy'n cynnwys asesu yn y gweithle yn gallu cyflawni gofynion llawn yr unedau y maent yn eu hasesu. Mae hyn yn golygu y bydden nhw eu hunain wedi cwblhau'r tasgau gwaith sy'n cael eu hasesu neu wedi rheoli pobl eraill yn y rôl honno. Yn ogystal ag arbenigedd galwedigaethol, bydd angen i aseswyr fod ag arbenigedd mewn asesu cymhwysedd gan ddefnyddio ystod o dechnegau asesu, gan gynnwys arsylwi.

Rhaid i'r rheiny sy'n asesu unedau, neu feini prawf o fewn unedau, sy'n ymwneud â gwybodaeth a dealltwriaeth, feddu ar wybodaeth sy'n berthnasol i'r unedau y maent yn eu hasesu. Bydd y rheiny sy'n alwedigaethol gymwys yn alwedigaethol wybodus hefyd. Dylai'r cymhwysedd galwedigaethol hwn gael ei gynnal yn flynyddol trwy ddysgu a datblygiad proffesiynol parhaus amlwg.

Mae gan lawer o athrawon arbenigedd mewn arsylwi ac asesu perfformiad pobl eraill yn erbyn safonau proffesiynol mewn amgylchedd rheoledig sy'n cael ei archwilio'n fanwl; gallant fod yn gwneud hynny yng nghyd-destun rheoli perfformiad statudol, fel tiwtor sefydlu ar gyfer Athrawon Newydd Gymhwyso, neu fel mentor ar gyfer athrawon dan hyfforddiant. Bydd eu barn yn cael effaith ar yrfa, cyflog a datblygiad pobl eraill, felly rhaid iddynt fod yn deg ac yn drylwyr. Mae City & Guilds o'r farn y gall athrawon asesu'r cymwysterau yn y gyfres hon, gyda chymorth priodol, cyn belled ag y gallant ddangos tystiolaeth o'r arbenigedd angenrheidiol mewn gwneud penderfyniadau asesu.

Rhaid i ganolfannau sicrhau bod eu holl aseswyr yn parhau i gynnal cyfredoldeb eu cymhwysedd a/neu wybodaeth alwedigaethol trwy ddysgu a datblygu proffesiynol parhaus.

Aswirwyr/Dilyswyr Sicrhau Ansawdd

Mae sicrhau ansawdd mewnol yn rhan allweddol o sicrhau bod y gwaith o asesu tystiolaeth ar gyfer unedau o ansawdd cyson a phriodol. Rhaid i'r rheiny sy'n sicrhau ansawdd mewnol fod yn alwedigaethol wybodus yn y maes y maent yn sicrhau ansawdd ynddo a rhaid iddynt fod yn gymwys i wneud penderfyniadau sicrhau ansawdd, fel y diffiniwyd yn yr adran hon yn flaenorol.

Rhaid i ganolfannau sicrhau bod eu Haswirwyr/Dilyswyr Mewnol yn parhau i gynnal cyfredoldeb eu cymhwysedd a/neu wybodaeth alwedigaethol trwy ddysgu a datblygiad proffesiynol parhaus.

Tystion arbenigol

Mae ehangder ac ystod y gweithgareddau sy'n cael eu cynnwys yn y cymwysterau yn y gyfres hon yn golygu a gallai asesydd ei chael yn ddefnyddiol i dynnu ar dystiolaeth gan dystion arbenigol fel rhan o'r broses asesu. Gall tystion arbenigol gael eu defnyddio i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau yng nghymhwysedd technegol a galwedigaethol aseswyr, ac ar gyfer gweithgareddau cyfrinachol neu sensitif nad yw'n briodol i aseswyr eu harsylwi.

Gall tystion arbenigol gael eu tynnu o ystod eang o bobl sy'n gallu ardystio perfformiad yn y gweithle. Gall ysgolion gynorthwyo'r broses asesu trwy annog a chefnogi aelodau staff i fod yn dystion arbenigol. Asesydd cymwysedig fydd yn llunio'r farn derfynol am gymhwysedd ymgeisydd yn seiliedig ar dystiolaeth gan dyst arbenigol ynghyd â thystiolaeth ategol arall.

Rhaid i dystion arbenigol:

- feddu ar wybodaeth ymarferol am faes y Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ac unedau FfCCh y maent yn darparu tystiolaeth ar eu cyfer
- bod yn alwedigaethol gymwys yn eu maes arbenigedd
- meddu ar unrhyw gymhwyster sy'n cynnwys asesu perfformiad yn y gweithle a/neu rôl broffesiynol yn y gwaith sy'n cynnwys arfarnu arfer beunyddiol staff.

Gallai cynorthwywyr addysgu profiadol, cynorthwywyr addysgu lefel uwch ac athrawon fod yn dystion arbenigol ar draws ystod o unedau. Fodd bynnag, mae rhai unedau lle gallai tystion arbenigol chwarae rhan bwysig mewn llenwi unrhyw fylchau yn arbenigedd galwedigaethol yr aseswyr, fel sydd i'w weld yn y tabl isod.

Uned	Tystion arbenigol posibl
Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	swyddog iechyd a diogelwch swyddog amddiffyn plant nyrs ysgol
Cefnogi defnydd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu ar gyfer addysgu a dysgu	athro neu gydlynnydd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh) technegydd TGCh
Cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr dwyieithog	athro arbenigol Saesneg fel iaith ychwanegol (SIY) cynorthwydd addysgu arbenigol SIY cynorthwydd cymorth dwyieithog arbenigol
Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion addysgol arbennig	cydlynnydd anghenion addysgol arbennig (CAAA)
Symud a lleoli unigolion	nyrs ysgol ffisiotherapydd
Darparu cymorth ar gyfer sesiynau therapi	therapydd, fel sy'n berthnasol i gyd-destun y cymorth sy'n cael ei ddarparu e.e. iaith a lleferydd, seicotherapydd, therapydd galwedigaethol
Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc	gweithiwr chwarae
Arolygu profion ac arholiadau	swyddog arholiadau uwch arolygydd / arolygydd arweiniol
Helpu i wella'ch arfer eich hun ac arfer y tîm mewn ysgolion	rheolwr atebol neu fentor yr ymgeisydd cydlynnydd datblygiad proffesiynol parhaus yr ysgol
Cefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm	arbenigwr pwnc neu faes cwricwlwm
Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog	athro arbenigol SIY cynorthwydd addysgu arbenigol SIY cynorthwydd cymorth dwyieithog profiadol
Darparu cymorth dwyieithog ar gyfer addysgu a dysgu	athro arbenigol SIY cynorthwydd addysgu arbenigol SIY cynorthwydd cymorth dwyieithog profiadol
Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion ymddygiadol, emosiynol a	arbenigwr ymddygiad

chymdeithasol	gweithiwr cymdeithasol i blant
Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag sydd ag anghenion addysgol arbennig	CAAA
Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol	CAAA therapydd iaith a lleferydd athro arbenigol plant a phobl ifanc â nam synhwyrdd
Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu	CAAA seicolegydd addysg
Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio	CAAA athro arbenigol plant a phobl ifanc â nam synhwyrdd
Helpu i roi meddyginiaeth	nyrs ysgol nyrs practis meddyg teulu ymwelydd iechyd
Cynorthwyo unigolion i fodloni eu hanghenion gofal personol	nyrs ysgol ymwelydd iechyd cynorthwydd gofal iechyd
Galluogi pobl ifanc i fod yn ddinasyddion gweithredol	gweithiwr ieuentid
Cynorthwyo pobl ifanc i fynd i'r afael â phroblemau a chymryd camau gweithredu	gweithiwr ieuentid
Rhoi gwybodaeth a chynghor i bobl ifanc	gweithiwr ieuentid mentor dysgu
Hwyluso dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc trwy fentora	mentor dysgu
Cynorthwyo plant a phobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi	nyrs ysgol ymwelydd iechyd
Gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol	swyddog mentora lles addysg staff uwch sy'n gyfrifol am bresenoldeb
Cynorthwyo pobl ifanc sy'n cael eu hallgáu'n gymdeithasol neu sydd wedi'u gwahardd o'r ysgol	swyddog lles addysg swyddog cyswllt rhwng y cartref a'r ysgol ymgyngorydd cymorth rhieni
Arwain gweithgaredd allgyrsiol	athro/hyfforddwr arbenigol yn y maes perthnasol e.e. hyfforddwr pêl-droed, athro cerdd, athro drama
Cydweithio â rhieni i'w cynnwys yn nysgu eu plant	ymgyngorydd cymorth rhieni
Monitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm	bwrsar/rheolwr busnes yr ysgol
Goruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan	aelod o'r uwch dîm rheoli sy'n gyfrifol am oruchwyliaeth
Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad	cydlynnydd ymweliadau addysgol
Trefnu cludiant i blant a phobl ifanc	cydlynnydd ymweliadau addysgol
Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eich maes cyfrifoldeb eich hunain	arweinwyr ysgol

Datblygiad proffesiynol parhaus (DPP)

Mae disgwyl i ganolfannau gynorthwyo eu staff o ran sicrhau bod eu gwybodaeth am y maes galwedigaethol ac am arfer gorau mewn cyflwyno, mentora, hyfforddi, asesu a dysgu yn gyfredol, a'u bod yn ystyried unrhyw ddatblygiadau cenedlaethol neu ddeddfwriaethol.

2.6 Gofynion mynediad i ymgeiswyr

Ni ddylai ymgeiswyr ymgymryd â chymhwyster o'r un math, cynnwys a lefel â chymhwyster sydd ganddynt eisoes.

Nid oes unrhyw ofynion mynediad ffurfiol ar gyfer y cymwysterau hyn. Fodd bynnag, bydd angen i ganolfannau sicrhau y bydd yr ymgeiswyr yn gallu dangos y deilliannau dysgu seiliedig ar sgiliau yn y Tystysgrifau a'r Diploma trwy eu rôl bresennol cyn eu cofrestru ar gyfer cymhwyster. Er y gall ymgeiswyr fod yn gweithio ar sail gyflogedig neu wirfoddol pan fyddant yn ymgymryd â'r cymwysterau hyn, mae'n annhebygol y byddai gan wirfoddolwyr ehangder a lefel y cyfrifoldebau sydd eu hangen i gwblhau'r Tystysgrifau neu'r Diploma Lefel 3.

Mae hefyd yn bwysig bod canolfannau'n sicrhau bod ymgeiswyr yn meddu ar y sgiliau iaith a llythrennedd sydd eu hangen i gyflawni'r cymhwyster y maent wedi'i ddewis, a bod gan y rheiny sy'n cofrestru ar gyfer y tystysgrifau mewn cefnogi addysgu a dysgu neu'r diploma Lefel 3 sgiliau rhifedd digonol i'w galluogi i gefnogi dysgu disgyblion yn hyn o beth. Felly, mae'n bwysig bod gan ganolfannau brosesau ar waith i asesu lefelau sgiliau sylfaenol ymgeiswyr, ac i gynorthwyo ymgeiswyr i wella'r sgiliau hyn, yn ôl yr angen.

2.7 Cyfyngiadau oedran

Nid yw'r cymwysterau hyn wedi'u cymeradwyo ar gyfer dysgwyr dan 16 oed, ac ni all City & Guilds dderbyn unrhyw gofrestrïadau ar gyfer ymgeiswyr yn y grŵp oedran hwn.

3 Cynllun a chyflwyno'r cwrs

3.1 Strategaethau cyflwyno sy'n cael eu hargymell

Dylai staff canolfannau ymgyswrtio â strwythur, cynnwys a gofynion asesu'r cymwysterau cyn llunio rhaglen.

Gall canolfannau lunio rhaglenni astudio mewn unrhyw ffordd sydd:

- yn bodloni anghenion a galluoedd eu hymgeiswyr orau
- yn bodloni gofynion y cymwysterau.

Nid oes unrhyw ddisgwyliad, naill ai gan City & Guilds na TDA, i'r cymwysterau hyn gael eu cyflwyno'n ffurfiol, er enghraifft mewn ystafell ddosbarth. Fodd bynnag, rhaid i ganolfannau sicrhau eu bod yn cwmpasu gofynion gwybodaeth y cymhwyster, sydd naill ai wedi'u hegluro yn y meini prawf gwybodaeth neu'n oblygedig yn y meini prawf cymhwysedd.

Pan fydd canolfannau'n llunio ac yn cyflwyno rhaglen cwrs, efallai y byddant yn dymuno cynnwys addysgu a dysgu arall nad yw'n cael ei asesu fel rhan o'r cymwysterau. Gallai hyn gynnwys y canlynol:

- llythrennedd, iaith a/neu rifedd
- dysgu a meddwl personol
- datblygiad personol a chymdeithasol
- cyflogadwyedd

Gallai hyn gynnwys galluogi'r ymgeisydd i ymgymryd â chymhwyster perthnasol sy'n cynnwys y sgiliau hyn, lle bo hynny'n briodol.

Mae'n bwysig cydnabod bod y FfCCh yn dod ag 'asesu datganoledig', sy'n golygu na chaiff gofynion ansawdd eu pennu'n ganolog gan Ofqual, ond cânt eu 'datganoli' i Gyrrff Dyfarnu, er mwyn caniatáu ymagwedd hyblyg.

Caiff ei argymhell bod y dull o gyflwyno ac asesu'r cymwysterau hyn yn gyfannol, lle bo hynny'n bosibl. Er enghraifft, os yw dysgwr yn ymgymryd â'r Dyfarniad Lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion ac nad yw'n aelod staff cymorth dysgu, caiff yr uned wybodaeth hon ei chyflwyno a'i hasesu ar ei phen ei hun. Fodd bynnag, os yw'r dysgwr yn ymgymryd â Thystysgrif Lefel 2 mewn Cefnogi Addysgu a Dysgu mewn Ysgolion, mae cyfleoedd i ennill y wybodaeth trwy arfer h.y. trwy brofiadau.

Yn y rhan fwyaf o ganolfannau, caiff dysgu ei gyflwyno trwy gyfuniad o:

- arfer cymhwysol
- anogaeth
- profiad
- hyfforddiant
- cymorth a chynghor.

Cyfrifoldeb y ganolfan (nid y darparwr) yw darparu cyfleoedd dysgu o hyd. Rhaid i ganolfannau sicrhau bod ganddynt y timau staff cywir i gyflwyno dysgu trwy'r dulliau y maent wedi'u pennu i fodloni anghenion dysgwyr. Bydd asesu ffurfiannol o gynnydd pob dysgwr yn monitro eu datblygiad ac yn dangos pan fo asesu crynoddol yn briodol.

4 Asesu

4.1 Crynodeb o ddulliau asesu

Ar gyfer unedau lle mae cymhwysedd yn cael ei asesu, bydd dulliau'n cynnwys:

- asesydd neu dyst (gan gynnwys tyst arbenigol) yn arsylwi perfformiad yn yr amgylchedd gwaith
- archwilio cynnyrch gwaith y dysgwr ei hun
- holi'r dysgwr
- trafodaethau gyda'r dysgwr
- defnyddio pobl eraill (tystiolaeth gan dystion)
- edrych ar ddatganiadau dysgwyr
- cydnabod dysgu blaenorol

Ar gyfer unedau lle mae gwybodaeth yn unig yn cael ei hasesu, bydd dulliau'n cynnwys:

- cwestiynau llafar ac ysgrifenedig
- aseiniadau
- prosiectau
- astudiaethau achos
- cydnabod dysgu blaenorol

Mae City & Guilds wedi darparu **Aseiniadau awgrymedig uned** ar gyfer pob uned sy'n asesu gwybodaeth yn unig. Mae'r rhain wedi'u llunio i alluogi'r ymgeiswyr i fodloni meini prawf asesu'r unedau. Y canolfannau sy'n dewis p'un a ydynt am ddefnyddio pob un o'r aseiniadau hyn, rhai ohonynt neu ddim un ohonynt. Rhaid i ganolfannau sicrhau bod ymgeiswyr yn gweithio tuag at feini prawf asesu uned bob tro, p'un a ydynt yn defnyddio'r aseiniadau a ddarparwyd neu'n llunio eu rhai eu hunain.

Ar gyfer unedau lle mae gwybodaeth a chymhwysedd yn cael eu hasesu, gall dulliau gynnwys pob un neu unrhyw rai o'r dulliau sy'n cael eu crybwyll, gan ddibynnu ar b'un a oedd deiliant neu faen prawf asesu benodol wedi'i seilio ar wybodaeth neu gymhwysedd.

Asesiad cychwynnol

Mae asesiad cychwynnol yn darparu'r dystiolaeth i benderfynu ar fan cychwyn dysgu ac asesu.

Mae'r camau mewn cynnal asesiad cychwynnol yn cynnwys:

- Gwirio bod gan yr ymgeisydd y sgiliau iaith, llythrennedd a rhifedd sydd eu hangen i gyflawni'r cymhwyster y mae'n cofrestru amdano, gan gynnig cymorth, yn ôl yr angen.
- Sicrhau, lle mae ymgeisydd yn cofrestru ar gyfer cymhwyster sy'n cynnwys asesu yn y gweithle, y bydd yn cael cyfle i ddangos y meini prawf hynny yn ei (g)waith beunyddiol.
- Canfod cyfleoedd ar gyfer enillion cyflym i ysgogi ymgeiswyr a'r rhai sy'n eu cynorthwyo yn yr ysgol. Ystyriwch gyfleoedd i:
 - drosglwyddo credydau o unedau sydd hefyd yn ymddangos yn y rheolau ar gyfer cyfuniadau o gymwysterau eraill
 - cydnabod cywerthedd unrhyw rai o unedau'r FfCCh a gyflawnwyd eisoes
 - hawlio eithriadau ar gyfer cyflawniadau y tu allan i'r FfCCh
 - defnyddio'r broses cydnabod dysgu blaenorol (RPL) i hawlio credydau ar gyfer yr hyn y mae'r ymgeisydd yn ei wybod eisoes ac y gellir ei asesu ar unwaith.

- Canfod yr hyn y mae angen i ymgeiswyr ei ddysgu.

Gellir defnyddio ystod o wybodaeth i lywio'r asesiad cychwynnol, gan gynnwys:

- hunanasesiad yr ymgeisydd
- arfarniad y pennaeth/rheolwr atebol
- cymwysterau a chyflawniadau blaenorol
- dysgu a phrofiad blaenorol
- arddull dysgu dewisol
- rôl yn y gwaith a dyheadau gyrfaol
- potensial, dawn ac ymroddiad; ac
- amgylchiadau personol.

Cynlluniau dysgu

Dylai pob ymgeisydd fod ag amcanion dysgu sydd wedi'u hamlygu'n glir a chynllun dysgu unigol sy'n amlinellu Deilliannau Dysgu'r cymhwyster dewisol a sut caiff y rhain eu cyflawni. Dylai'r amcanion dysgu a'r cynllun dysgu gael eu trafod a'u cytuno â'r pennaeth/rheolwr atebol a'r ymgeisydd er mwyn sicrhau eu bod yn bodloni eu hanghenion.

Dylai cynlluniau dysgu:

- fod yn seiliedig ar ganlyniadau'r asesiad cychwynnol
- cael eu datblygu ar y cyd â'r ymgeisydd a'r ysgol
- manylu'n glir sut, ble a phryd y bydd dysgu'n digwydd, gan ystyried anghenion ac amgylchiadau'r ymgeisydd
- rhestru gweithgareddau sy'n galluogi'r ymgeisydd i ddysgu'r hyn y mae angen ei ddysgu, gan gydnabod nad cyrsiau yw'r unig ddewis; yn aml, mae datblygiad yn y swydd yn fwy ystyrlon ac yn berthnasol yn ogystal ag yn fwy canolbwyntiedig ac effeithlon o ran amser
- amlygu a oes angen i'r ymgeisydd wneud gwaith gwahanol neu weithio mewn ffordd wahanol er mwyn datblygu cymhwysedd a chreu tystiolaeth, ac ar gyfer beth – dylid trafod â'r pennaeth/rheolwr atebol/mentor er mwyn i hyn ddigwydd
- bod yn hyblyg – archwiliwch a chytunwch ar ddulliau dysgu sy'n berthnasol, yn hygyrch ac yn manteisio i'r eithaf ar adnoddau o fewn yr ysgol ac yn agos ati; a
- rhestru unrhyw rwystrau posibl neu wirioneddol rhag gwneud cynnydd – defnyddiwch y pennaeth/rheolwr atebol neu'r mentor, os yw ar gael, i fynd i'r afael â'r rhain; rhowch y wybodaeth ddiweddaraf iddynt trwy gydol y rhaglen rhag ofn y daw rhwystrau newydd rhag dysgu i'r amlwg.

Cynllunio asesiadau

Dylai pob ymgeisydd fod â chynlluniau asesu sy'n amlygu pryd a sut y caiff asesiadau eu cynnal. Dylai aseswyr feddu ar wybodaeth drylwyr am y cymhwyster a'i ofynion asesu a gallu rhoi dealltwriaeth glir i ymgeiswyr o'r hyn y maent yn cael eu hasesu arno, pa ddulliau fydd yn cael eu defnyddio a pha dystiolaeth y mae angen iddynt ei gyflwyno.

Lle mae'r cymhwyster yn cynnwys asesiad yn y gweithle, dylai aseswyr:

- ddod i adnabod yr ymgeisydd a'i (h)ysgol
- darganfod pryd mae'r ymgeisydd ar gael i'w (h)asesu e.e. pa oriau/dyddiau y mae'n gweithio
- ystyried swydd ac amgylchiadau'r ymgeisydd e.e. pa athrawon, dosbarthiadau, grwpiau neu ddisgyblion unigol y mae'n gweithio â nhw, ei (h)amserlen, ei (h)ymrwymiaid y tu allan i'r ysgol
- adnabod cyfleoedd i ddangos cymhwysedd e.e. mae'n bosibl nad yw cyfrannu at gynllunio dysgu ar gyfer disgyblion yr un fath ar gyfer pob athro y mae'n gweithio ag ef/hi
- gwneud defnydd da o'r mentor, os yw ar gael, i hwyluso cyfleoedd asesu (ond ei gadw/chadw ar wahân i'r broses asesu); a

- sicrhau bod cynlluniau asesu'n ystyried anghenion dysgu'r ymgeisydd a chynlluniau cytûn ar gyfer mynd i'r afael â'r rhain.

Cynnal asesiadau

Rhaid i bob asesiad gael ei gynnal yn unol â'r Egwyddorion Asesu a ddatblygwyd ac a gytunwyd gan TDA a'r cyrff dyfarnu sy'n cynnig y cymwysterau hyn. Hefyd, rhaid i asesiadau gyd-fynd ag unrhyw ofynion ychwanegol sy'n cael eu rhestru ar dempled yr uned, gan gynnwys unrhyw ofynion ar gyfer asesu yn y gweithle. Hefyd, caiff canolfannau eu cynghori i wirio am unrhyw ofynion asesu ar gyfer unedau a ddatblygwyd ar gyfer cymwysterau y tu allan i'r gyfres hon, yn wreiddiol, er bod Egwyddorion Asesu TDA yn cyd-fynd â rhai Sgiliau Gofal a Datblygu er mwyn helpu canolfannau i ddatblygu ymagwedd gyfunol tuag at asesu.

Asesu gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae'r unedau sy'n cyfrannu at y Dyfarniad Lefel 2 mewn Gwaith Cymorth mewn Ysgolion a'r Dyfarniad Lefel 3 mewn Cefnogi addysgu a dysgu mewn ysgolion yn asesu gwybodaeth a dealltwriaeth yn unig, ac nid oes unrhyw ofynion ar gyfer asesu unrhyw feini prawf yn y gweithle. Bydd y corff dyfarnu'n datblygu dulliau asesu sy'n sicrhau bod tystiolaeth briodol ar gyfer pob maen prawf. Gall ystod o ddulliau asesu fod ar gael i ganolfannau ac, yn yr achosion hyn, dylid cymryd gofal i ddewis y dull mwyaf priodol ar gyfer amgylchiadau'r dysgwr. Er enghraifft, gallai dysgwr sy'n ymgymryd â'r unedau sy'n cyfrannu at y dyfarniad fod yn gwneud hynny fel rhan o gymhwyster mwy (tystysgrif neu ddiploma) sy'n cynnwys unedau sy'n ardystio sgiliau yn y gweithle. Mae gan rai unedau sy'n seiliedig ar wybodaeth unedau cyfatebol sy'n seiliedig ar sgiliau; er enghraifft, mae'r uned lefel 2, Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion yn cynnwys y wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd wrth wraidd yr uned Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc. Yn yr achosion hyn, er mwyn lleihau'r baich asesu, gall yr asesydd chwilio am gyfleoedd i gael tystiolaeth ar gyfer cyflawni'r meini prawf yn seiliedig ar wybodaeth mewn unedau cymhwysedd cysylltiedig trwy dystiolaeth fel logiau myfyriol, trafodaeth broffesiynol ac ati. Lle nad yw dysgwr sy'n ymgymryd ag un o'r dyfarniadau'n gweithio fel ysgol ar hyn o bryd, gallai dulliau asesu eraill fod yn fwy priodol.

Asesu yn y gweithle

Mae unedau a ddatblygwyd gan TDA a'r Cyrff Dyfarnu partner yn amlygu meini prawf asesu penodol y mae'n rhaid eu hasesu yn y gweithle. Gall unedau a ddatblygwyd gan eraill gynnwys y gofyniad hwn ar lefel deilliannau dysgu neu lefel uned gyfan hyd yn oed.

Lle caiff asesu yn y gweithle ei nodi, dylai'r mwyafrif o asesiadau gael eu gwneud trwy arsylwi yn y gweithle, ynghyd ag archwilio cynnyrch gwaith, holi, trafodaethau proffesiynol a thystiolaeth gan bobl berthnasol. Rhaid i ymgeiswyr ddarparu tystiolaeth sy'n dangos cymhwysedd dros amser ac mewn ystod o amgylchiadau, lle caiff hynny ei grybwyll yn y meini prawf asesu neu ofynion yr uned. Os oes eu hangen, gall ffynonellau gwybodaeth ychwanegol gynnwys adroddiadau myfyriol, aseiniadau ysgrifenedig ac astudiaethau achos. Gall y ffynonellau hyn ddarparu'r dystiolaeth ar gyfer meini prawf sy'n ymwneud â gwybodaeth a dealltwriaeth, yn ogystal â thystiolaeth ategol a gasglwyd trwy arsylwi'r meini prawf yn seiliedig ar sgiliau.

Bydd ymagwedd gyfannol tuag at asesu yn osgoi dyblygu unrhyw dystiolaeth yn ddiangen ac:

- yn talu o ran effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y broses asesu, yn ogystal â gwneud mwy o synnwyr i'r ymgeisydd
- yn galluogi tystiolaeth o nifer o ddeilliannau dysgu i gael ei thynnu o ystod o weithgareddau, gan ei gwneud yn haws i edrych ar agweddau y mae'n bosibl na fyddant yn digwydd mewn asesiad untro; ac
- yn osgoi defnyddio cyfleoedd asesu yn aneffeithlon a gorasesu sy'n gysylltiedig â chynllunio asesiadau fesul deiliant neu fesul uned.

Er enghraifft, dylai asesu'r uned lefel 2, Cefnogi Gweithgareddau Dysgu, arwain at nifer o gyfleoedd i ddod o hyd i dystiolaeth ar gyfer unedau eraill fel Cefnogi Ymddygiad Cadarnhaol Plant a Phobl Ifanc neu Cyfathrebu a Pherthynas Broffesiynol gyda Phlant, Pobl Ifanc ac Oedolion.

Defnyddio efelychiadau

Dylai efelychiadau gael eu defnyddio ar gyfer agweddau lle mae'n anodd casglu tystiolaeth sy'n digwydd yn naturiol yn unig e.e. amddiffyn plant ac iechyd a diogelwch. Bydd y gofynion asesu'n manylu ar ba feini prawf y gellir eu dangos trwy efelychiadau. Rhaid i efelychiadau gydymffurfio â'r gofynion canlynol ar gyfer amgylcheddau gwaith realistig:

- rhaid i'r achlysur y mae gofyn i'r ymgeisydd ymateb iddo fod yn realistig ac yn rhesymol o ran ei faint a chyflymder yr ymateb sydd ei angen
- rhaid i'r ymgeisydd allu dangos y camau gweithredu y byddai'n eu cymryd, gan ddefnyddio offer a deunyddiau sy'n gyffredin yn yr ysgol y mae'n gweithio ynddi
- rhaid i'r wybodaeth sydd ar gael i'r ymgeisydd am natur yr achlysur a'r ymateb disgwylidig fod yn gyson â pholisïau ac arferion yr ysgol y mae'n gweithio ynddi.

Olrhain cynnydd

Dylid cynnal adolygiadau rheolaidd ag ymgeiswyr, gan gynnwys y pennaeth/rheolwr atebion ar gyfer cymwysterau sy'n cael eu hasesu yn y gweithle, er mwyn mesur cynnydd tuag at gyflawni'r cymwysterau a chynnal y cynnydd hwnnw. Hefyd, gall adborth o'r broses fentora gyfrannu at y broses adolygu, ond dim ond pan fo cyfrinachedd yn caniatáu hynny.

Dylai adolygiadau ystyried:

- y camau gweithredu a gytunwyd yn y cyfarfod adolygu diwethaf
- y cynnydd a wnaed mewn perthynas â'r cynllun dysgu cytûn
- asesiadau a gwblhawyd
- unrhyw broblemau neu rwystrau sydd wedi dod i'r amlwg a sut yr eir i'r afael â'r rhain
- unrhyw newidiadau i amgylchiadau'r ymgeisydd neu'r ysgol e.e. newid swydd
- anghenion dysgu'r dyfodol a sut yr eir i'r afael â'r rhain
- unrhyw oblygiadau ar gyfer y cynllun asesu a'i ddiwygio, fel y bo'n briodol.

Dylai adolygiadau cynnydd gael eu defnyddio hefyd i wirio bod yr ymgeisydd a'r pennaeth/rheolwr atebol:

- yn deall y broses asesu ac yn fodlon â hi
- yn gwybod pa gynnydd y mae'r ymgeisydd wedi'i wneud tuag at gyflawni'r cymhwyster
- yn ymwybodol o'r opsiynau ardystio ar gyfer unedau unigol; ac
- yn deall y broses apelio.

4.2 Cadw tystiolaeth a 'phortffolios'

Tystiolaeth o ddysgu a thystiolaeth o gymhwysedd

Mae 'portffolios' yn dwyn sawl ffurf – mae rhai ohonynt yn electronig, mae rhai ohonynt ar bapur ac eraill yn gyfuniad o'r ddau. Mae'n bwysig cofio mai 'portffolio tystiolaeth' y dylai fod ac y dylai gynnwys cofnodion asesu a thystiolaeth sy'n cadarnhau cyflawniad **yn unig**. Ni ddylai gynnwys deunyddiau hyfforddi, aseiniadau ar gyfer datblygu'r dysgwr a gwybodaeth ac arweiniad arall sy'n ffurfio rhan o 'daith y dysgwr'.

Fodd bynnag, mae llawer o ddysgwyr eisïau cadw cofnod personol o'u dysgu. Gallant gynnal 'ffeil ddysgu' sy'n cynnwys yr holl wybodaeth a deunyddiau sy'n dilyn eu datblygiad. Fodd bynnag, ni fydd y ffeil ddysgu hon yn ffurfio rhan o'r prosesau asesu na sicrhau ansawdd, ond byddai gan y dysgwr gofnod personol gwerthfawr o'i daith/thaith a'i gynnydd/chynnydd.

Mwy am 'portffolios tystiolaeth'

Mae Ofqual wedi haeru'n fynych '*bod modd gadael tystiolaeth yn ei lleoliad naturiol, lle bo ar ffurf papur neu ddeunydd*', er enghraifft, yn yr ystafell ddosbarth, y swyddfa neu ar safle adeiladu. Mae hon yn ymagwedd gall gan nad oes modd rhoi llawer o dystiolaeth o 'gynnyrch' mewn 'portffolio'

am amrywiaeth o resymau (e.e. arddangosiad mewn ystafell ddosbarth, wal frics sydd wedi'i hadeiladu, cofnodion sensitif o gartref gofal ac ati). Yn yr un modd, nid oes angen argraffu a chyflwyno copïau papur o bolisiau a gweithdrefnau os oes modd eu gadael yn eu lleoliad arferol a bod modd i aseswyr ac Aswirwyr Ansawdd/Dilyswyr Mewnol eu gwirio 'yn y fan a'r lle'.

Fodd bynnag, os caiff yr ymagwedd hon ei mabwysiadu, rhaid i'r cofnod asesu ddatgan:

- pwy a beth a gafodd ei asesu a chan bwy
- dyddiad a lleoliad yr asesiad
- y dulliau asesu a ddefnyddiwyd
- penderfyniad yr asesiad
- yr unedau, deilliannau dysgu a'r meini prawf asesu a gyflawnwyd
- lleoliad y dystiolaeth ategol

Gall un portffolio gynnwys tystiolaeth mewn nifer o leoliadau, wedi'i chysylltu gan y trywydd archwilio a ddarparwyd drwy'r cofnodion asesu a sicrhau ansawdd.

Fodd bynnag, mae rhai goblygiadau ymarferol i'w hystyried:

- Os caiff tystiolaeth ei gadael yn ei lleoliad arferol, yna bydd angen i'r aswirwyr ansawdd mewnol ac allanol ei samplu yn ei lleoliad arfer. Bydd hyn yn ei gwneud yn ofynnol i staff sicrhau ansawdd gynllunio ymweliadau ac ymweld â lleoliadau eraill fel rhan o'u gwaith samplu.
- Rhaid i'r trywydd archwilio sicrhau ansawdd fod yn glir o hyd, rhaid bodd modd ei olrhain trwy'r dystiolaeth a rhaid i'r gwaith samplu arfaethedig gael ei gynnal yn unol â gofynion y cymhwyster.
- Mae'n hollbwysig bod y dystiolaeth yn cael ei chadw'n ddiogel yn ei lleoliad arferol a'i bod ar gael i'w samplu pa bryd bynnag y caiff yr ymweliad ei gynnal. Y ganolfan sy'n gyfrifol am drefnu hyn. Nid yw'n gyfrifoldeb ar yr Aswiriwr Ansawdd/Dilysydd Allanol i ddod o hyd i dystiolaeth.

5 Unedau

Strwythur unedau

Mae'r unedau yn y cymwysterau hyn wedi'u hysgrifennu mewn fformat safonol ac maent yn cynnwys y canlynol:

- rhif cyfeirnod City & Guilds
- rhif achredu'r uned
- teitl
- lefel
- gwerth credyd
- nod yr uned
- perthynas â'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol, cymwysterau a fframweithiau eraill
- cefnogaeth gan sector neu gorff priodol arall
- gwybodaeth am asesu
- deilliannau dysgu sy'n cynnwys nifer o feini prawf asesu
- nodiadau arweiniad.

Crynodeb o'r unedau

Rhif uned City & Guilds	Teitl	Rhif uned FfCCh	Credydau
201	Datblygiad plant a phobl ifanc	H/601/3305	2
202	Diogelu lles plant a phobl ifanc	K/601/3323	3
203	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	F/601/3313	2
204	Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	D/601/3321	2
205	Ysgolion fel sefydliadau	T/601/3325	3
206	Helpu i wella eich arfer eich hun ac arfer tîm mewn ysgolion	T/601/7391	3
207	Cynnal a chefnogi perthnasoedd gyda phlant a phobl ifanc	D/601/7403	3
208	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	T/601/7410	3
209	Cefnogi ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	T/601/7407	2
210	Cefnogi gweithgareddau dysgu	A/601/7411	4
211	Cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr dwyieithog	L/601/7414	2
212	Paratoi a chynnal amgylcheddau dysgu	D/601/7417	3
213	Darparu arddangosiadau mewn ysgolion	K/601/6500	3

214	Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd ac amser byrbryd	A/601/6517	3
215	Cynorthwyo plant a phobl ifanc sydd ag anabledau ac anghenion addysgol arbennig	D/601/6526	4
216	Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc	T/601/6564	3
217	Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad	Y/601/6573	3
218	Cefnogi gweithgareddau allgyrsiol	M/601/6577	3
219	Cefnogi defnydd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu ar gyfer addysgu a dysgu	A/601/6579	2
220	Helpu i roi meddyginiaeth	A/601/9420	4
221	Symud a lleoli unigolion yn unol â'u cynllun gofal	J/601/8027	4
222	Darparu cymorth ar gyfer sesiynau therapi	D/601/9023	2
301	Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	F/601/3327	2
302	Ysgolion fel sefydliadau	A/601/3326	3
303	Cefnogi gweithgareddau dysgu	F/601/4073	4
304	Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc	A/601/4069	3
305	Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion	H/601/4065	2
306	Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc	M/601/4070	2
307	Cefnogi asesu ar gyfer dysgu	A/601/4072	4
308	Goruchwyllo gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan	T/601/4071	3
309	Arolygu profion ac arholiadau	Y/601/7416	3
310	Cynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu gan gyfarwyddyd athro	D/601/7711	4
311	Cefnogi datblygu llythrennedd	M/601/7714	3
312	Cefnogi datblygu rhifedd	A/601/7716	3
313	Cefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm	J/601/7718	3
314	Cynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 – 19	F/601/7720	3
315	Darparu cymorth rhifedd a llythrennedd	L/601/7722	3
316	Cynorthwyo dysgwyr dawnus a thalentog	R/601/7723	4
317	Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog	Y/601/7724	4
318	Darparu cymorth dwyieithog ar gyfer addysgu a dysgu	D/601/7725	6
319	Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabled a rhai ag	H/601/7726	5

	anghenion addysgol arbennig		
320	Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol	Y/601/7707	4
321	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu	M/601/8121	4
322	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio	K/601/8134	4
323	Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol	M/601/8135	4
324	Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn eu bywydau	D/601/8325	4
325	Arwain gweithgaredd allgyrsiol	A/601/8333	3
326	Cadw cofnodion dysgwyr	Y/601/8338	3
327	Monitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm	D/601/8342	3
328	Trefnu cludiant i blant a phobl ifanc	H/601/8342	2
329	Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad	H/601/8360	3
330	Cydweithio ag ymarferwyr eraill i gynorthwyo plant a phobl ifanc	R/601/8368	3
331	Deall datblygiad plant a phobl ifanc	L/601/1693	4
332	Ymgysylltu â datblygiad personol mewn lleoliadau iechyd, gofal cymdeithasol neu blant a phobl ifanc	A/601/1429	3
333	Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc	Y/601/1695	3
334	Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc	D/601/1696	2
335	Gweithio fel tîm	A/501/5163	3
336	Cefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu plant	T/600/9789	4
337	Cynorthwyo unigolion i fodloni eu hanghenion gofal personol	F/601/8060	2
338	Cynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu, gweithredu ac adolygu cynllun gweithredu	M/601/1329	3
339	Rhoi gwybodaeth a chyngor i bobl ifanc	A/601/1334	3
340	Datblygu sgiliau cyfweld ar gyfer gweithio gyda phlant a phobl ifanc	L/601/1337	3
341	Gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol	M/601/1377	5
342	Hwyluso dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc trwy fentora	T/601/1381	4
343	Hyrwyddo lles a gwydnwch plant a phobl ifanc	F/600/9780	4

344	Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol	D/600/9785	4
345	Cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau	M/600/9788	4
346	Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n cael eu hallgáu'n gymdeithasol neu sydd wedi'u gwahardd o'r ysgol	R/502/5231	2
347	Cynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi	F/502/5242	2
348	Cydweithio â rhieni i gymryd rhan yn nysgu eu plant	A/602/1846	6
349	Gosod amcanion a rhoi cymorth i aelodau'r tîm	M/600/9600	5
350	Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eich maes cyfrifoldeb eich hun	T/600/9601	5
351	Cynllunio, dyrannu a monitro gwaith tîm	Y/600/9669	5
352	Cynorthwyo dysgu a datblygu o fewn eich maes cyfrifoldeb eich hun	M/600/9676	5

Lefel: 2

Gwerth credyd: 2

UAN: H/601/3305

Nod yr uned

Nod yw uned hon yw datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth o ddatblygiad plant a phobl ifanc a'r ffactorau, gan gynnwys trawsnewidiadau, a all effeithio ar ddatblygiad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am brif gamau datblygu plant a phobl ifanc
2. Deall y mathau o ddylanwadau sy'n effeithio ar ddatblygiad plant a phobl ifanc
3. Deall effeithiau posibl trawsnewidiadau ar ddatblygiad plant a phobl ifanc

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL2 Cefnogi datblygiad plant (CCLD 203)

SWiS 2.1 Archwilio i anghenion disgyblion ac ymateb iddynt

Deunyddiau hyfforddiant rhagarweiniol:

Rôl a chyd-destun

Deall sut mae plant yn dysgu

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 201 Datblygiad plant a phobl ifanc

Meini Prawf Asesu

Deilliant 1 Gwybod am brif gamau datblygu plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio patrwm datblygu disgwylidiedig plant a phobl ifanc o enedigaeth i 19 oed, gan gynnwys:
 - a) datblygiad corfforol
 - b) cyfathrebu a datblygiad deallusol
 - c) datblygiad cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol
- 1.2 Disgrifio, ag enghreifftiau, sut gall agweddau gwahanol ar ddatblygiad effeithio ar ei gilydd

Deilliant 2 Deall y mathau o ddylanwadau sy'n effeithio ar ddatblygiad plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio, ag enghreifftiau, y mathau o ddylanwadau sy'n effeithio ar ddatblygiad plant a phobl ifanc, gan gynnwys:
 - a) cefndir
 - b) iechyd
 - c) yr amgylchedd
- 2.2 Disgrifio, ag enghreifftiau, pwysigrwydd cydnabod pryderon sy'n ymwneud â datblygiad plant a phobl ifanc ac ymateb iddynt

Deilliant 3 Deall effeithiau posibl trawsnewidiadau ar ddatblygiad plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 3.1 Adnabod y **trawsnewidiadau** y mae'r rhan fwyaf o blant a phobl ifanc yn cael profiad ohonynt
- 3.2 Adnabod y trawsnewidiadau y bydd rhai plant a phobl ifanc yn unig yn cael profiad ohonynt e.e. profedigaeth
- 3.3 Disgrifio, ag enghreifftiau, sut gall trawsnewidiadau effeithio ar ymddygiad a datblygiad plant a phobl ifanc

Uned 201 Datblygiad plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae **trawsnewidiadau'n** cyfeirio at unrhyw gyfnod neu brofiad arwyddocaol ym mywyd plentyn neu unigolyn ifanc sy'n gallu effeithio ar ei (h)ymddygiad a/neu ei (d)datblygiad. Mae trawsnewidiadau'n cynnwys y rheiny sy'n gyffredin ymhlith pob plentyn ac unigolyn ifanc, fel symud ysgol a'r glasoed, a'r rheiny sy'n fwy penodol i rai ohonynt yn unig, fel profedigaeth.

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Dangoswch y patrymau datblygu ar draws yr ystod oedran 0-19 oed. Esboniwch sut gall agweddau gwahanol ar ddatblygiad effeithio ar ei gilydd. Efallai y byddwch am ddefnyddio tabl neu siart.

Dangoswch sut y gallai ystod o ddylanwadau effeithio ar sut mae datblygiad yn symud yn ei flaen e.e. diwylliannol, teulu, iechyd, yr amgylchedd. Efallai y byddwch am ddefnyddio diagram gwe pry cop neu ddiagram tebyg.

Disgrifiwch sut y gallai trawsnewidiadau disgwylidig ac annisgwyl effeithio ar ddatblygiad plant a phobl ifanc ac esboniwch yr anawsterau a all ddigwydd. Rhowch enghreifftiau o'r trawsnewidiadau hyn.

Lefel: 2

Gwerth credyd: 3

UAN: K/601/3323

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd eu hangen i ddiogelu lles plant a phobl ifanc.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am y ddeddfwriaeth, canllawiau, polisiau a gweithdrefnau ar gyfer diogelu lles plant a phobl ifanc, gan gynnwys e-ddiogelwch
2. Gwybod beth i'w wneud pan fydd plant neu bobl ifanc yn sâl neu wedi'u hanafu, gan gynnwys gweithdrefnau brys
3. Gwybod sut i ymateb i dystiolaeth neu bryderon bod plentyn neu unigolyn ifanc yn cael ei gam-drin/cham-drin, ei niweidio neu ei fwlio/bwlio

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **20** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL3 Helpu i gadw plant yn ddiogel (CCLD202)

SWIS 2.1 Archwilio i anghenion disgyblion ac ymateb iddynt

Deunyddiau hyfforddiant rhagarweiniol:

Rôl a chyd-destun

TGCh

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 202 Diogelu lles plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am y ddeddfwriaeth, canllawiau, polisïau a gweithdrefnau ar gyfer diogelu lles plant a phobl ifanc, gan gynnwys e-ddiogelwch

Gall y dysgwr:

- 1.1 Enwi'r ddeddfwriaeth, canllawiau, polisïau a gweithdrefnau cyfredol ar gyfer diogelu lles plant a phobl ifanc, gan gynnwys e-ddiogelwch
- 1.2 Disgrifio rolau'r asiantaethau gwahanol sydd ynghlwm wrth ddiogelu lles plant a phobl ifanc

Deilliant 2 Gwybod beth i'w wneud pan fydd plant neu bobl ifanc yn sâl neu wedi'u hanafu, gan gynnwys gweithdrefnau brys

Gall y dysgwr:

- 2.1 Adnabod arwyddion a symptomau afiechydon cyffredin ymhlith plant
- 2.2 Disgrifio pa gamau i'w cymryd pan fydd plant neu bobl ifanc yn sâl neu wedi'u hanafu
- 2.3 Adnabod amgylchiadau pan allai fod angen sylw meddygol brys ar blant a phobl ifanc
- 2.4 Disgrifio'r camau i'w cymryd mewn ymateb i sefyllfaoedd brys, gan gynnwys:
 - a) tân
 - b) digwyddiadau'n ymwneud â diogelwch
 - c) plant neu bobl ifanc goll

Deilliant 3 Gwybod sut i ymateb i dystiolaeth neu bryderon bod plentyn neu unigolyn ifanc yn cael ei gam-drin/cham-drin, ei niweidio neu ei fwlio/bwlio

Gall y dysgwr:

- 3.1 Enwi nodweddion gwahanol fathau o gam-drin plant
- 3.2 Disgrifio'r peryglon a'r canlyniadau posibl i blant a phobl ifanc sy'n defnyddio'r rhyngwrwyd, ffonau symudol a thechnolegau eraill
- 3.3 Disgrifio'r camau i'w cymryd mewn ymateb i **dystiolaeth neu bryderon** bod plentyn neu unigolyn ifanc yn cael ei gam-drin/cham-drin, ei niweidio (gan gynnwys hunan-niweidio) neu ei fwlio/bwlio, neu ei fod/bod mewn perygl o niwed, gam-drin neu fwlio
- 3.4 Disgrifio'r camau i'w cymryd mewn ymateb i **bryderon y gallai cydweithiwr** fod:
 - a) yn methu â chydymffurfio â gweithdrefnau diogelu
 - b) yn niweidio, cam-drin neu'n bwlio plentyn neu unigolyn ifanc
- 3.5 Disgrifio egwyddorion a ffiniau cyfrinachedd a phryd i rannu gwybodaeth

Uned 202 Diogelu lles plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae **tystiolaeth neu bryderon** bod plentyn neu unigolyn ifanc wedi'i gam-drin/cham-drin, ei niweidio neu ei fwlio/bwlio, neu y gall fod mewn perygl o niwed, cam-drin neu fwlio, yn cynnwys

- datgeliad
- honiadau
- arwyddion a dangosyddion camdriniaeth

Dylai pryderon ynghylch cydweithiwr gydnabod bod gan y sawl sy'n gwneud yr honiadau (y sawl sy'n chwythu'r chwiban) a'r sawl sy'n destun honiadau heb eu profi hyd yn hyn hawl i gael eu hamddiffyn.

Aseiniad awgrymedig

Casglwch wybodaeth am y ddeddfwriaeth a'r canllawiau sy'n helpu i ddiogelu plant, gan gynnwys rolau asiantaethau gwahanol: asiantaethau'r llywodraeth; lleol; annibynnol; a gwirfoddol.

Disgrifiwch y deddfau, canllawiau ac asiantaethau sy'n berthnasol i staff cymorth dysgu. Efallai y byddwch am ddefnyddio tabl.

Gan ddefnyddio cynllun o'r ysgol, dangoswch ddiogelwch, nodweddion atal tân, manau argyfwng a'r ystafell feddygol.

Lluniwch daflen i aelod newydd o staff cymorth dysgu sy'n amlygu'r gweithdrefnau ar gyfer ymdrin â salwch, anafiadau ac argyfyngau, wedi'i seilio at bolisiâu perthnasol yr ysgol. Cynhwyswch sut y gall helpu i ddiogelu disgyblion rhag cael eu cam-drin.

Lefel: 2**Gwerth credyd: 2****UAN: F/601/3313****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd wrth wraidd cyfathrebu a pherthynas broffesiynol effeithiol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod sut i ryngweithio gyda phlant a phobl ifanc ac ymateb iddynt
2. Gwybod sut i ryngweithio ag oedolion ac ymateb iddynt
3. Gwybod sut i gyfathrebu gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion
4. Gwybodaeth am ddeddfwriaeth, polisiau a gweithdrefnau cyfredol yn ymwneud â chyfrinachedd a rhannu gwybodaeth, gan gynnwys diogelu data

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL4 Cyfrannu at berthnasoedd cadarnhaol (CCLD 201)

SWiS 2.2 Archwilio gwerthoedd, polisiau, rolau a chyfrifoldebau ysgolion

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 203 Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod sut i ryngweithio gyda phlant a phobl ifanc ac ymateb iddynt

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio sut i feithrin perthynas barchus a phroffesiynol gyda phlant a phobl ifanc
- 1.2 Disgrifio, ag enghreifftiau, sut i ymddwyn yn briodol ar gyfer cyfnod datblygu plentyn neu unigolyn ifanc
- 1.3 Disgrifio sut i fynd i'r afael ag anghytundebau rhwng plant a phobl ifanc
- 1.4 Disgrifio sut y gall ei (h)ymddygiad ei hun:
 - a) hyrwyddo rhyngweithiadau effeithiol gyda phlant a phobl ifanc
 - b) cael effaith negyddol ar ryngweithiadau gyda phlant a phobl ifanc

Deilliant 2 Gwybod sut i ryngweithio ag oedolion ac ymateb iddynt

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio sut i feithrin perthynas barchus a phroffesiynol gydag oedolion
- 2.2 Disgrifio pwysigrwydd perthnasoedd ag oedolion fel delfryd ymddwyn ar gyfer plant a phobl ifanc

Deilliant 3 Gwybod sut i gyfathrebu gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddisgrifio sut mae **cyfathrebu** gyda phlant a phobl ifanc yn amrywio ar draws ystod oedran a chyfnodau datblygu gwahanol
- 3.2 Disgrifio'r prif wahaniaethau rhwng cyfathrebu gydag oedolion a chyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc
- 3.3 Rhoi enghreifftiau o anawsterau **cyfathrebu** a all fodoli
- 3.4 Disgrifio sut i addasu **cyfathrebu** i fodloni anghenion **cyfathrebu** gwahanol
- 3.5 Disgrifio sut i fynd i'r afael ag anghytundebau rhwng
 - a) yr ymarferydd a phlant a phobl ifanc
 - b) yr ymarferydd ac oedolion eraill

Deilliant 4 Gwybodaeth am ddeddfwriaeth, polisïau a gweithdrefnau cyfredol yn ymwneud â chyfrinachedd a rhannu gwybodaeth, gan gynnwys diogelu data

Gall y dysgwr:

- 4.1 Restru'r gofynion a'r gweithdrefnau cyfreithiol perthnasol sy'n cwmpasu cyfrinachedd, diogelu data a datgelu gwybodaeth
- 4.2 Disgrifio pwysigrwydd sicrhau plant, pobl ifanc ac oedolion am gyfrinachedd gwybodaeth sy'n cael ei rhannu a chyfyngiadau'r cyfrinachedd hwn
- 4.3 Amlygu'r mathau o sefyllfaoedd lle mae'n rhaid torri protocolau cyfrinachedd

Uned 203

Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae **cyfathrebu'n** cynnwys:

- geiriol
- di-eiriau
- anffurfiol
- ffurfiol

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Disgrifiwch brif nodweddion cyfathrebu effeithiol gyda phlant a phobl ifanc ac oedolion. Rhowch enghreifftiau o sut y gallech feithrin perthynas briodol a phroffesiynol gydag oedolion a phlant a phobl ifanc ar draws yr ystod oedran 0-19. Disgrifiwch y gwahaniaethau rhwng cyfathrebu gydag oedolion, a chyda phlant a phobl ifanc o oedrannau a chyfnodau datblygu gwahanol.

Rhowch enghreifftiau o'r anawsterau cyfathrebu a all fodoli a disgrifiwch sut byddech chi'n addasu eich dull cyfathrebu i'w goresgyn neu i fodloni anghenion cyfathrebu gwahanol.

Ymchwiliwch i ofynion a gweithdrefnau cyfreithiol lleol, cenedlaethol a'r ysgol mewn perthynas â chyfrinachedd, datgeliadau a diogelu data. Disgrifiwch yn gryno sut byddai'r rhain yn effeithio ar eich rôl mewn ysgol.

Adolygwch y dulliau cyfathrebu gwahanol sy'n cael eu defnyddio yn yr ysgol. Lluniwch a gwnewch adnodd i gynorthwyo un dull.

Lefel: 2**Gwerth credyd:** 2**UAN:** D/601/3321**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu gwybodaeth a dealltwriaeth am bolisiau ac arferion i hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall pwysigrwydd hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc
2. Deall effaith rhagfarn a gwahaniaethu ar blant a phobl ifanc
3. Deall cynhwysiant ac arferion cynhwysol mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL1 Darparu cymorth ar gyfer gweithgareddau dysgu

STL11 Cyfrannu at gynorthwyo disgyblion dwyieithog/amlieithog

STL12 Cynorthwyo plentyn ag anabledau neu anghenion addysgol arbennig (CCLD 209)

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Cynhwysiant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 204 Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall pwysigrwydd hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Restru'r ddeddfwriaeth a'r codau ymarfer cyfredol sy'n berthnasol i hyrwyddo cydraddoldeb a gwerthfawrogi amrywiaeth
- 1.2 Disgrifio pwysigrwydd cefnogi hawliau pob plentyn ac unigolyn ifanc i **gyfranogi** a chael **mynediad cyfartal**
- 1.3 Disgrifio pwysigrwydd a manteision gwerthfawrogi a hyrwyddo amrywiaeth diwylliannol mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Deilliant 2 Deall effaith rhagfarn a gwahaniaethu ar blant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio'r modd y gall plant a phobl ifanc gael profiad o ragfarn a gwahaniaethu
- 2.2 Disgrifio effaith rhagfarn a gwahaniaethu ar blant a phobl ifanc
- 2.3 Asesu sut gallai'ch agweddau, gwerthoedd a'ch ymddygiad eich hun effeithio ar waith gyda phlant a phobl ifanc
- 2.4 Disgrifio pwysigrwydd hyrwyddo **arfer gwrthwahaniaethol** mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc
- 2.5 Disgrifio sut i herio gwahaniaethu

Deilliant 3 Deall cynhwysiant ac arferion cynhwysol mewn gwaith gyda plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddisgrifio ystyr **cynhwysiant** ac arferion cynhwysol
- 3.2 Disgrifio nodweddion lleoliad cynhwysol ar gyfer plant a phobl ifanc
- 3.3 Disgrifio sut mae cynhwysiant yn gweithio yn ei sector ei hun o'r gweithlu i blant

Uned 204 Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae **cyfranogi'n** cynnwys: holi plant a phobl ifanc beth sy'n gweithio, beth nad yw'n gweithio a beth allai weithio'n well; a'u cynnwys mewn cynllunio, cyflwyno ac arfarnu gwasanaethau'n barhaus.

Mynediad cyfartal: sicrhau bod unrhyw rwystrau gwahaniaethol rhag mynediad yn cael eu tynnu, gan ddarparu ar gyfer anghenion unigol plant a phobl ifanc.

Arfer gwrthwahaniaethol: cymryd camau cadarnhaol i wrthwynebu gwahaniaethu. Bydd hyn yn cynnwys canfod a herio gwahaniaethu a bod yn gadarnhaol yn eich arfer eich hun ynghylch y pethau sy'n debyg ac yn wahanol rhwng pobl.

Cynhwysiant: proses o ganfod, deall a goresgyn rhwystrau rhag cyfranogi a pherthyn.

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Darganfyddwch am y deddfau a'r codau ymarfer sy'n ymwneud â chydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn ysgolion a'u rhestru. Disgrifiwch pam y mae'r egwyddorion hyn yn bwysig wrth gynorthwyo pob plentyn ac unigolyn ifanc. Efallai y byddwch am gyflwyno eich gwybodaeth ar ffurf nodiadau, pwyntiau bwled neu sleidiau PowerPoint.

Ysgrifennwch nodiadau am dri phlentyn dychmygol ac amlinellwch sut y gallai rhagfarn a gwahaniaethu effeithio arnynt a sut gallech fynd i'r afael â hyn.

Darganfyddwch beth mae cynhwysiant yn ei olygu ac ysgrifennwch nodiadau am ymagweddau tuag at gynhwysiant mewn cefnogi dysgu.

Lefel: 2

Gwerth credyd: 3

UAN: T/601/3325

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw paratoi'r dysgwr i weithio mewn ysgol. Mae'n cynnwys gwybodaeth a dealltwriaeth o gyd-destun yr ysgol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **chwe** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am y gwahanol fathau o ysgolion yn y sector addysg
2. Gwybod sut caiff ysgolion eu trefnu o ran rolau a chyfrifoldebau
3. Deall sut mae ysgolion yn cynnal eu nodau a'u gwerthoedd
4. Gwybod am y deddfau a'r codau ymarfer sy'n effeithio ar waith mewn ysgolion
5. Gwybod am ystod a phwrpas polisïau a gweithdrefnau ysgolion
6. Gwybod am y cyd-destun ehangach y mae ysgolion yn gweithredu oddi mewn iddo

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **20** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

SWiS 2.2 Archwilio gwerthoedd, polisïau, rolau a chyfrifoldebau ysgolion

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Rôl a chyd-destun

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 205 Ysgolion fel sefydliadau

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am y gwahanol fathau o ysgolion yn y sector addysg

Gall y dysgwr:

- 1.1 Enwi'r prif fathau o ysgolion y wladwriaeth ac ysgolion annibynnol
- 1.2 Disgrifio nodweddion y gwahanol fathau o ysgolion o ran cyfnod(au) addysgol a llywodraethu ysgolion

Deilliant 2 Gwybod sut caiff ysgolion eu trefnu o ran rolau a chyfrifoldebau

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio rolau a chyfrifoldebau:
 - a) llywodraethwyr ysgol
 - b) yr uwch dim rheoli
 - c) rolau statudol eraill e.e. CAAA
 - ch) athrawon
 - d) staff cymorth
- 2.2 Disgrifio rolau gweithwyr proffesiynol allanol a all gydweithio ag ysgol e.e. seicolegydd addysg

Deilliant 3 Deall sut mae ysgolion yn cynnal eu nodau a'u gwerthoedd

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddiffinio ystyr:
 - a) nodau
 - b) gwerthoedd
- 3.2 Disgrifio, ag enghreifftiau, sut y gallai ysgolion ddangos a chynnal eu nodau
- 3.3 Disgrifio, ag enghreifftiau, sut y gallai ysgolion ddangos a chynnal eu gwerthoedd

Deilliant 4 Gwybod am y deddfau a'r codau ymarfer sy'n effeithio ar waith mewn ysgolion

Gall y dysgwr:

- 4.1 Enwi'r deddfau a'r codau ymarfer sy'n effeithio ar waith mewn ysgolion
- 4.2 Disgrifio sut mae deddfau a chodau ymarfer yn hyrwyddo lles a chyflawniad disgyblion

Deilliant 5 Gwybod am ystod a phwrpas polisïau a gweithdrefnau ysgolion

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddisgrifio pam y mae gan ysgolion bolisïau a gweithdrefnau
- 5.2 Enwi'r polisïau a'r gweithdrefnau y gallai ysgolion feddu arnynt mewn perthynas â:
 - a) staff
 - b) lles disgyblion
 - c) addysgu a dysgu

Deilliant 6 Gwybod am y cyd-destun ehangach y mae ysgolion yn gweithredu oddi mewn iddo

Gall y dysgwr:

- 6.1 Amlygu rolau a chyfrifoldebau llywodraeth leol a chenedlaethol dros bolisi ac arfer addysg
- 6.2 Disgrifio rôl ysgolion mewn polisiau cenedlaethol sy'n ymwneud â phlant, pobl ifanc a theuluoedd
- 6.3 Disgrifio rolau sefydliadau eraill sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc a sut gallai'r rhain effeithio ar waith ysgolion

Uned 205 Ysgolion fel sefydliadau

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Gan ddefnyddio prosbectysau ysgolion a/neu'r rhyngwyd, ymchwiliwch i'r prif fathau o ysgolion, er enghraifft y wladwriaeth; annibynnol; cynradd; uwchradd, yn eich mamwlad. Cynhwyswch y cyfnod addysg sy'n cael eu cynnwys. Disgrifiwch y gwahaniaethau rhyngddynt o ran sut cânt eu llywodraethu.

Disgrifiwch y canlynol mewn perthynas â'r gwahanol fathau o ysgolion yr ydych wedi ymchwilio iddynt:

- nodau a gwerthoedd
- ystod o bolisiâu a gweithdrefnau
- strwythurau rheoli
- rolau a chyfrifoldebau'r staff
- rôl y rhieni
- llywodraethwyr ysgol.

Disgrifiwch rolau sefydliadau eraill sy'n gweithio gyda phobl ifanc a sut gallai'r sefydliadau hyn effeithio ar ysgolion. Efallai y byddwch am ddefnyddio diagram.

Lefel: 2**Gwerth credyd: 3****UAN: T/601/7391****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i helpu i wella'ch arfer eich hun ac arfer tîm mewn ysgolion. Rhaid dangos cymhwysedd mewn myfyrio ar eich arfer eich hun a'i wella, a chefnogi gwaith y tîm.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Myfyrio ar ei (h)arfer ei hun
2. Gwella ei (h)arfer ei hun
3. Deall gwaith y tîm
4. Cefnogi gwaith y tîm

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Wedi'i seilio ar uned 12 gwaith chwarae SkillsActive, Helpu i wella'ch arfer eich hun a gwaith y tîm gwaith chwarae

STL5 Darparu cymorth effeithiol i'ch cydweithwyr

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 206 Helpu i wella eich arfer eich hun ac arfer tîm mewn ysgolion

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Myfyrio ar ei (h)arfer ei hun

Gall y dysgwr:

- 1.1 Sylwi ar ymatebion plant a phobl ifanc i'w (h)arfer ei hun
- 1.2 Gofyn am adborth adeiladol ar ei (h)arfer ei hun gan gydweithwyr
- 1.3 Sylwi ar ymatebion **pobl eraill** i'w (h)arfer
- 1.4 Arfarnu pob agwedd ar ei (h)arfer ei hun

Deilliant 2 Gwella ei (h)arfer ei hun

Gall y dysgwr:

- 2.1 Adnabod **cyfleoedd datblygu** posibl sy'n berthnasol ar gyfer gwella ei (h)arfer ei hun
- 2.2 Disgrifio pwysigrwydd datblygiad proffesiynol parhaus
- 2.3 Cydweithio ag unigolyn priodol i:
 - a) adnabod ei gryfderau/chryfderau ei hun a meysydd lle gallai ei (h)arfer wella
 - b) cynllunio ffyrdd i wella ei (h)arfer
 - c) pennu nodau a thargedau
- 2.4 Cymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol parhaus sy'n berthnasol i'w nodau a'i dargedau/thargedau ei hun
- 2.5 Adolygu ei (d)atblygiad personol ei hun
- 2.6 Canfod agweddau newydd ar sgiliau a gwybodaeth i gyflawni nodau a thargedau newydd

Deilliant 3 Deall gwaith y tîm

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddisgrifio pam y mae gwaith tîm yn bwysig mewn ysgolion
- 3.2 Disgrifio pwrpas ac amcanion y tîm y mae'n gweithio ynddo
- 3.3 Disgrifio ei rôl a'i gyfrifoldebau/chyfrifoldebau ei hun a rhai pobl eraill yn y tîm
- 3.4 Disgrifio pwysigrwydd parchu sgiliau ac arbenigedd ymarferwyr eraill

Deilliant 4 Cefnogi gwaith y tîm

Gall y dysgwr:

- 4.1 Gefnogi pwrpas ac amcanion y tîm
- 4.2 Cyflawni ei rôl a'i gyfrifoldebau/chyfrifoldebau ei hun o fewn y tîm
- 4.3 Cyfathrebu'n glir ag aelodau'r tîm a phobl eraill, gan sicrhau bod ganddynt y wybodaeth sydd ei hangen arnynt
- 4.4 Rhyngweithio â phobl eraill mewn modd yn cefnogi gwaith tîm da
- 4.5 Canfod ac awgrymu ffyrdd y gallai'r tîm wella ei waith, gan herio arfer presennol, yn ôl yr angen
- 4.6 Ymateb i farn wahanol a gwrthdaro mewn modd adeiladol
- 4.7 Gofyn am gyngor a chymorth gan bobl berthnasol, yn ôl yr angen

Uned 206 Helpu i wella eich arfer eich hun ac arfer tîm mewn ysgolion

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Pobl eraill: yn ôl eich rôl eich hun e.e.:

- rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid
- oedolion eraill yn yr ysgol
- gweithwyr proffesiynol y tu allan i'r ysgol

Cyfleoedd datblygu e.e.:

- rhaglenni hyfforddi
- mentora
- hyfforddi
- e-ddysgu
- dysgu agored a dysgu o bell

Lefel: 2**Gwerth credyd: 3****UAN: D/601/7403****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn cynnwys y cymhwysedd sydd ei angen i gynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc, meithrin a chynnal perthynas gyda phlant a phobl ifanc a chefnogi perthnasoedd rhwng plant a phobl ifanc a phobl eraill yn y lleoliad gwaith.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc
2. Meithrin a chynnal perthynas gyda phlant a phobl ifanc
3. Cefnogi perthnasoedd rhwng plant a phobl ifanc a phobl eraill yn y lleoliad

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Wedi'i seilio ar uned 9 gwaith chwarae SkillsActive, Cefnogi perthnasoedd yn yr amgylchedd chwarae

STL4 Cyfrannu at berthnasoedd cadarnhaol (CCLD 201)

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 207 Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 **Gyfathrebu** gyda phlant a phobl ifanc mewn modd sy'n briodol i'r unigolyn, gan ddefnyddio iaith gonfensiynol ac iaith y corff
- 1.2 Gwrando'n weithredol ar blant a phobl ifanc a gwerthfawrogi'r hyn y maent yn ei ddweud, yn ei brofi ac yn ei deimlo
- 1.3 Gwirio bod plant a phobl ifanc yn deall yr hyn sy'n cael ei gyfathrebu

Deilliant 2 Meithrin a chynnal perthynas gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddangos sut i feithrin cysylltiad â pherthynas barchus ac ymddiriedus gyda phlant a phobl ifanc
- 2.2 Rhoi sylw i blant a phobl ifanc unigol mewn modd sy'n deg iddyn nhw ac i'r grŵp cyfan
- 2.3 Dangos ymatebion cefnogol a realistig i gwestiynau, syniadau, awgrymiadau a phryderon plant a phobl ifanc
- 2.4 Rhoi rhesymau i blant a phobl ifanc dros gamau gweithredu, lle bo hynny'n briodol
- 2.5 Annog plant a phobl ifanc i wneud penderfyniadau drostyn nhw'u hunain

Deilliant 3 Cefnogi perthnasoedd rhwng plant a phobl ifanc a phobl eraill yn y lleoliad

Gall y dysgwr:

- 3.1 Gynorthwyo plant a phobl ifanc i gyfathrebu'n effeithiol gyda phobl eraill
- 3.2 Annog plant a phobl ifanc i ddeall unigoliaeth, amrywiaeth a gwahaniaethau pobl eraill
- 3.3 Helpu plant a phobl ifanc i ddeall a pharchu teimladau a barn pobl eraill
- 3.4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i ddatblygu cytundebau grŵp ynghylch y modd y maent yn rhyngweithio â phobl eraill
- 3.5 Dangos ffyrdd i annog a chynorthwyo plant a phobl ifanc i ymdrin â gwrthdaro eu hunain

Uned 207 Cynnal a chefnogi perthynas gyda phlant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned hon gael ei hasesu'n unol ag egwyddorion asesu TDA.

Rhaid i'r holl feini prawf asesu gael eu hasesu yn y gweithle.

Cyfathrebu:

- geiriol
- di-eiriau
- anffurfiol
- ffurfiol

Lefel: 2
Gwerth credyd: 3
UAN: T/601/7410

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cydnabod ac ymdrin â risgiau yn y lleoliad gwaith, cynorthwyo plant a phobl ifanc i asesu a rheoli risg drostyn nhw'u hunain ac ymateb i sefyllfaoedd brys.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am y fframwaith deddfwriaethol a pholisi ar gyfer iechyd a diogelwch
2. Cydnabod a rheoli risgiau i iechyd, diogelwch a diogelwch plant a phobl ifanc
3. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i asesu a rheoli risg
4. Ymateb i sefyllfaoedd brys

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

CCLD202 (STL3) Helpu i gadw plant yn ddiogel

Yn cynnal dilyniant i Uned Graidd Plant a Phobl Ifanc 3.4 Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc (lefel 3)

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 208 Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am y fframwaith deddfwriaethol a pholisi ar gyfer iechyd a diogelwch

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio sut caiff deddfwriaeth, polisiau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch cyfredol eu rhoi ar waith yn y lleoliad
- 1.2 Disgrifio sut caiff iechyd a diogelwch eu monitro a'u cynnal yn y lleoliad
- 1.3 Disgrifio sut caiff pobl yn y lleoliad wybod am risgiau a pheryglon a'u hannog i weithio'n ddiogel
- 1.4 Amlygu'r llinellau cyfrifoldeb ac adrodd yn y lleoliad gyfer iechyd a diogelwch

Deilliant 2 Cydnabod a rheoli risgiau i iechyd, diogelwch a diogeled plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddangos sut i adnabod **peryglon posibl** i iechyd, diogelwch a diogeled plant a phobl ifanc
- 2.2 Dangos sut i ymdrin â pheryglon i leihau'r risg i iechyd, diogelwch a diogeled plant a phobl ifanc
- 2.3 Dangos ffyrdd i gynorthwyo plant a phobl ifanc i fod yn gyfrifol am eu hiechyd, diogelwch a'u diogeled eu hunain

Deilliant 3 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i asesu a rheoli risg

Gall y dysgwr:

- 3.1 Amlinellu pwysigrwydd dwyn **ymagwedd gytbwys tuag at reoli risg**
- 3.2 Dangos ffyrdd i gynorthwyo plant a phobl ifanc i asesu a rheoli risg drostyn nhw'u hunain

Deilliant 4 Ymateb i sefyllfaoedd brys

Gall y dysgwr:

- 4.1 Gydabod **sefyllfaoedd brys** ac ymateb iddynt
- 4.2 Dilyn gweithdrefnau'r lleoliad ar gyfer ymdrin â sefyllfaoedd brys
- 4.3 Calonogi a chysuro'r rhai sydd ynghlwm wrth argyfwng
- 4.4 Rhoi gwybodaeth glir am yr hyn sydd wedi digwydd i bobl eraill sy'n darparu cymorth
- 4.5 Dilyn gweithdrefnau'n lleoliad ar gyfer adrodd a chofnodi damweiniau ac argyfyngau

Uned 208 Cynnal iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Peryglon posibl: i iechyd, diogelwch a diogeled plant a phobl ifanc e.e.:

- corfforol
- diogeled
- tân
- diogelwch bwyd
- diogelwch personol

Ymagwedd gytbwys tuag at reoli risg:

- ystyried oedran, anghenion a galluoedd y plentyn neu'r unigolyn ifanc
- osgoi cymryd gormod o risgiau
- peidio â bod yn erbyn mentro'n ormodol
- cydnabod pwysigrwydd risg a her i ddatblygiad plant a phobl ifanc

Sefyllfaoedd brys: gan gynnwys:

- damweiniau
- salwch
- tân
- digwyddiadau'n ymwneud â diogeled
- plant neu bobl ifanc goll

Lefel: 2**Gwerth credyd:** 2**UAN:** T/601/7407**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cefnogi ymddygiad cadarnhaol ac ymateb i ymddygiad amhriodol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am bolisiau a gweithdrefnau'r lleoliad ar gyfer hybu plant a phobl ifanc i ymddwyn yn gadarnhaol
2. Cefnogi ymddygiad cadarnhaol
3. Ymateb i ymddygiad amhriodol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL3 Helpu i gadw plant yn ddiogel (CCLD202)

STL19 Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am bolisiau a gweithdrefnau'r lleoliad ar gyfer hybu plant a phobl ifanc i ymddwyn yn gadarnhaol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio **polisiau a gweithdrefnau'r** lleoliad sy'n berthnasol i hybu plant a phobl ifanc i ymddwyn yn gadarnhaol
- 1.2 Disgrifio, ag enghreifftiau, pwysigrwydd staff yn cymhwyso ffiniau a rheolau ar gyfer ymddygiad plant a phobl ifanc mewn modd cyson, yn unol â pholisiau a gweithdrefnau'r lleoliad

Deilliant 2 Cefnogi ymddygiad cadarnhaol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio manteision annog a gwobrwyo ymddygiad cadarnhaol
- 2.2 Cymhwyso sgiliau a thechnegau ar gyfer cefnogi ac annog plant i ymddwyn yn gadarnhaol
- 2.3 Dangos ymatebion realistig, cyson a chefnogol tuag at ymddygiad plant a phobl ifanc
- 2.4 Darparu delfryd ymddwyn effeithiol ar gyfer y safonau ymddygiad sy'n cael eu disgwyl gan blant, pobl ifanc ac oedolion yn y lleoliad

Deilliant 3 Ymateb i ymddygiad amhriodol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddewis a chymhwyso strategaethau cytûn ar gyfer ymdrin ag **ymddygiad amhriodol**
- 3.2 Disgrifio'r mathau o broblemau ymddygiad y dylid eu cyfeirio at bobl eraill ac at bwy y dylid eu cyfeirio

Uned 209 Cefnogi ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Polisiâu a gweithdrefnau: y lleoliad sy'n berthnasol i hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol e.e.:

- polisi ymddygiad
- codau ymddygiad
- gwobrau a chosbau
- ymdrin â gwrthdaro ac ymddygiad amhriodol
- gwrthfwlio
- presenoldeb

Ymddygiad amhriodol: yw ymddygiad sy'n groes i werthoedd a chredoau derbyniol y lleoliad a'r gymdeithas. Gall ymddygiad amhriodol gael ei ddangos trwy iaith, ysgrifen, ymddygiad di-eiriau neu gam-drin corfforol.

Lefel: 2
Gwerth credyd: 4
UAN: A/601/7411

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi gweithgareddau dysgu. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cefnogi'r cylch cynllunio, cyflwyno, asesu ac adolygu.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **chwe** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cynorthwyo'r athro i gynllunio gweithgareddau dysgu
2. Paratoi ar gyfer gweithgareddau dysgu
3. Cefnogi gweithgareddau dysgu
4. Arsylwi ac adrodd ar gyfranogiad a chynnydd dysgwyr
5. Cefnogi'r gwaith o arfarnu gweithgareddau dysgu
6. Arfarnu ei (h)arfer ei hun mewn perthynas â chefnogi rhifedd, llythrennedd a TGCh

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **25** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL1 Darparu cymorth ar gyfer gweithgareddau dysgu

STL6 Cefnogi datblygiad rhifedd a llythrennedd

STL8 Defnyddio technoleg gwybodaeth a chyfathrebu i gefnogi dysgu disgyblion

STL9 Arsylwi ac adrodd ar berfformiad disgyblion

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol ar gyfer cynorthwywyr addysgu:

Rôl a chyd-destun

Llythrennedd

Mathemateg

TGCh

Gwyddoniaeth

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 210 Cefnogi gweithgareddau dysgu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Cynorthwyo'r athro i gynllunio gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio sut gallai ymarferydd cymorth dysgu gyfrannu at gynllunio, cyflwyno ac adolygu gweithgareddau dysgu
- 1.2 Adnabod ei gryfderau/chryfderau a'i (g)wendidau ei hun mewn perthynas â chefnogi gweithgareddau dysgu a sut gallai'r rhain effeithio ar y cymorth y gellir ei ddarparu
- 1.3 Defnyddio ei (g)wybodaeth ei hun o ddysgwyr a'r cwricwlwm i gyfrannu at gynlluniau athrawon
- 1.4 Canfod a chael y **wybodaeth sydd ei hangen** i gefnogi gweithgareddau dysgu
- 1.5 Canfod cyfleoedd i ddefnyddio **technoleg gwybodaeth a chyfathrebu** i gefnogi dysgu a chytuno arnynt â'r athro

Deilliant 2 Paratoi ar gyfer gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddewis a pharatoi'r **adnoddau** sydd eu hangen ar gyfer gweithgareddau dysgu wedi'u cynllunio
- 2.2 Addasu adnoddau i fodloni anghenion dysgwyr, yn unol â chyfarwyddyd yr athro
- 2.3 Sicrhau bod yr amgylchedd dysgu'n bodloni'r gofynion iechyd, diogelwch, diogeled a mynediad perthnasol

Deilliant 3 Cefnogi gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddefnyddio ystod o strategaethau cymorth dysgu i fodloni anghenion dysgwyr
- 3.2 Defnyddio sgiliau a thechnegau i ennyn diddordeb dysgwyr a'u hysgogi
- 3.3 Dangos ffyrdd i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu:
 - a) sgiliau llythrennedd
 - b) sgiliau rhifedd
 - c) sgiliau TGCh
- 3.4 Disgrifio'r mathau o **broblemau** a all godi pan fydd yn cefnogi gweithgareddau dysgu a sut i fynd i'r afael â'r rhain

Deilliant 4 Arsylwi ac adrodd ar gyfranogiad a chynnydd dysgwyr

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ddefnyddio sgiliau a thechnegau ar gyfer monitro ymatebion dysgwyr i weithgareddau dysgu
- 4.2 Asesu pa mor dda y mae dysgwyr yn cyfranogi mewn gweithgareddau a'r cynnydd y maent yn ei wneud
- 4.3 Cofnodi arsylwadau ac asesiadau o gyfranogiad a chynnydd dysgwyr, yn y fformat gofynnol

Deilliant 5 Cefnogi'r gwaith o arfarnu gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddisgrifio pwysigrwydd arfarnu gweithgareddau dysgu
- 5.2 Rhoi adborth adeiladol ar weithgareddau dysgu mewn trafodaeth â'r athro
- 5.3 Amlygu unrhyw anawsterau a gafwyd wrth gefnogi gweithgareddau dysgu
- 5.4 Rhoi adborth i'r athro ar gyfranogiad a chynnydd dysgwyr

Deilliant 6 Arfarnu ei (h)arfer ei hun mewn perthynas â chefnogi rhifedd, llythrennedd a TGCh

Gall y dysgwr:

- 6.1 Adnabod ffyrdd y gall ei (g)wybodaeth, dealltwriaeth a'i sgiliau ei hun mewn rhifedd, llythrennedd a TGCh effeithio ar arfer
- 6.2 Canfod cyfleoedd i wella ei (g)wybodaeth, dealltwriaeth a'i sgiliau ei hun mewn rhifedd, llythrennedd a TGCh

Uned 210 Cefnogi gweithgareddau dysgu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae **gwybodaeth sydd ei hangen:** i gefnogi gweithgareddau dysgu'n cynnwys:

- yr amcanion dysgu
- yr adnoddau dysgu sydd eu hangen
- ei rôl ei hun mewn cefnogi'r gweithgareddau dysgu
- unrhyw wybodaeth neu gyfarwyddiadau penodol yn ymwneud â'r dysgwyr a/neu weithgareddau

Technoleg gwybodaeth a chyfathrebu: mae hyn yn cynnwys ystod o weithgareddau, offer a dyfeisiau technolegol gwahanol, fel teganau rhaglenadwy, ffonau, fideos, amseryddion, bysellfyrddau, allweddadau, cyfrifiaduron, meddalwedd, camerâu digidol, byrddau gwyn rhyngweithiol yn ogystal â thechnolegau newydd fel y byddant ar gael.

Adnoddau: i gefnogi gweithgareddau dysgu, gan gynnwys:

- deunyddiau
- offer (gan gynnwys TGCh)
- meddalwedd
- llyfrau a deunyddiau ysgrifenedig eraill

Problemau: gallai'r rhain ymwneud â'r:

- gweithgareddau dysgu
- adnoddau dysgu
- amgylcheddau dysgu
- dysgwyr

Lefel: 2
Gwerth credyd: 2
UAN: L/601/7414

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gynorthwyo dysgwyr dwyieithog. Mae'n addas i'r rheiny sy'n darparu cymorth ar gyfer Saesneg fel iaith ychwanegol (SIY) neu Gymraeg neu Wyddeleg ail iaith. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i ddatblygu a dysgu ail iaith neu iaith ychwanegol briodol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Rhyngweithio â dysgwyr dwyieithog
2. Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i ddatblygu sgiliau yn yr iaith darged
3. Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog yn ystod gweithgareddau dysgu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **12** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL11 Cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr dwyieithog/amlieithog
Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol ar gyfer cynorthwywyr addysgu:
Cynhwysiant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 211 Cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr dwyieithog

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Rhyngweithio â dysgwyr dwyieithog

Gall y dysgwr:

- 1.1 Rhyngweithio â **dysgwyr dwyieithog** mewn modd sy'n dangos:
 - a) parch tuag at eu hiaith gyntaf/hieithoedd cyntaf, eu gwerthoedd, diwylliant a'u credoau
 - b) sensitifedd tuag at anghenion unigol
- 1.2 Defnyddio iaith a geirfa sy'n briodol i oedran, lefel dealltwriaeth a hyfedredd y dysgwr yn yr **iaith darged**

Deilliant 2 Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i ddatblygu sgiliau yn yr iaith darged

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio gwybodaeth am anghenion a diddordebau dysgwyr unigol i gynorthwyo i ddatblygu'r iaith darged
- 2.2 Defnyddio ystod o dechnegau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu eu sgiliau iaith yn yr iaith darged
- 2.3 Dangos ffyrdd i annog a chefnogi dysgwyr dwyieithog i rhyngweithio â phobl eraill yn yr iaith darged

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog yn ystod gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddewis adnoddau dysgu i fodloni anghenion dysgwyr dwyieithog
- 3.2 Defnyddio sgiliau a thechnegau ar gyfer cynnwys dysgwyr dwyieithog mewn gweithgareddau dysgu
- 3.3 Defnyddio **technegau priodol i gefnogi anghenion dysgu a datblygu iaith dysgwyr unigol**
- 3.4 Rhoi adborth i'r athro ar gyfranogiad a chynnydd y dysgwr mewn perthynas â:
 - a) gweithgareddau dysgu
 - b) datblygu iaith

Uned 211 Cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr dwyieithog

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dysgwyr dwyieithog: yw'r rheiny sydd wedi dod i gysylltiad â dwy neu ragor o ieithoedd. Mae'r term yn cynnwys y rheiny sydd newydd gyrraedd ac sy'n anghyfarwydd â'r iaith sy'n cael ei defnyddio i gyflwyno'r cwricwlwm, a'r dysgwyr dwyieithog mwy datblygedig sy'n gallu cyfathrebu'n hyderus yn yr iaith sy'n cael ei defnyddio i gyflwyno'r cwricwlwm, ond sydd angen rhagor o gymorth i ddefnyddio'r iaith mewn cyd-destunau academiaidd.

Iaith darged: yw'r iaith ychwanegol neu'r ail iaith sydd ei hangen ar ddysgwyr dwyieithog i fanteisio ar y cwricwlwm h.y. Saesneg fel iaith ychwanegol (SIY) neu Gymraeg/Gwyddeleg fel ail iaith.

Technegau priodol i gefnogi anghenion dysgu a datblygu iaith dysgwyr unigol: e.e.

- cyflwyno, esbonio ac enghreifftio geirfa allweddol sy'n berthnasol i gynnwys y pwnc
- sgaffaldio tasgau ysgrifennu, er enghraifft, modelu gweithredoedd ysgrifennu (fel ffurfio llythrennau'n gywir), cyfatebu, dilyniannu, darparu fframiau ysgrifennu a chronfeydd geiriau
- sgaffaldio lfaredd, er enghraifft, defnyddio fframweithiau ar gyfer tasgau siarad a gwrando gweithredol
- modelu iaith lafar ac ysgrifenedig i gefnogi caffaeliad
- integreiddio siarad, gwrando ac ysgrifennu yn yr iaith darged, a defnyddio un sgil iaith i gefnogi ac atgyfnerthu un arall
- atgyfnerthu dysgu a deall iaith trwy ailadrodd, amlygu'r eirfa a ddysgwyd, crynhoi a chofnodi'r hyn a ddysgwyd a chreu cyfleoedd i ailedrych ar gysyniadau allweddol trwy holi
- annog dysgwyr i ymateb a hybu rhyngweithio gan ddefnyddio gwahanol fathau o holi
- defnyddio deunyddiau dysgu sy'n hawdd i bob diwylliant eu deall
- defnyddio cymorth cyfoedion i hybu meddwl a siarad mewn ieithoedd cyntaf er mwyn cefnogi dealltwriaeth

Lefel: 2**Gwerth credyd: 3****UAN: D/601/7417****Nod yr uned**

Nod yr uned hon yn dangos cymhwysedd mewn paratoi a chynnal amgylcheddau dysgu. Mae hyn yn cynnwys gosod amgylcheddau dysgu a pharatoi deunyddiau, yn ogystal â chynnal yr amgylchedd a'r adnoddau dysgu yn ystod gweithgareddau. Mae iechyd, diogelwch a diogeledd yn ystyriaethau pwysig trwy gydol yr uned hon.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Paratoi amgylcheddau dysgu
2. Paratoi deunyddiau dysgu
3. Monitro a chynnal amgylcheddau ac adnoddau dysgu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **18** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL31 Paratoi a chynnal yr amgylchedd dysgu

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 212 Paratoi a chynnal amgylcheddau dysgu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Paratoi amgylcheddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio pwysigrwydd iechyd, diogelwch a diogeledd mewn **amgylcheddau dysgu**
- 1.2 Trefnu amgylcheddau dysgu i fodloni:
 - a) gofynion y gweithgareddau dysgu sydd wedi'u cynllunio
 - b) ystod oedran y dysgwyr dan sylw
 - c) unrhyw anghenion penodol y dysgwr
- 1.3 Canfod peryglon posibl yn yr amgylchedd dysgu a chymryd camau i leihau'r risg
- 1.4 Gwirio bod yr **offer diogelwch** angenrheidiol ar gael ac yn gweithio
- 1.5 Gosod **adnoddau dysgu** fel y gall dysgwyr gyfranogi'n ddiogel ac yn effeithiol yn y gweithgareddau sydd wedi'u cynllunio

Deilliant 2 Paratoi deunyddiau dysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddilyn cyfarwyddiadau perthnasol y gwneuthurwr a gofynion iechyd a diogelwch wrth baratoi **deunyddiau dysgu**
- 2.2 Paratoi deunyddiau dysgu o'r ansawdd a'r nifer ofynnol
- 2.3 Defnyddio deunyddiau'n ofalus er mwyn lleihau gwastraff
- 2.4 Cael gwared â deunyddiau gwastraff yn ddiogel a chan ystyried cyfleodd ailgylchu a datblygiad cynaliadwy

Deilliant 3 Monitro a chynnal amgylcheddau ac adnoddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddisgrifio sut gallai **ffactorau amgylcheddol** effeithio ar y broses ddysgu a sut dylid eu haddasu ar gyfer gwahanol fathau o weithgareddau
- 3.2 Monitro ac addasu'r amgylchedd ffisegol, yn ôl yr angen, er mwyn:
 - a) cynnal iechyd, diogelwch a diogeledd
 - b) cynnal cysur dysgwyr ac oedolion
 - c) manteisio i'r eithaf ar y lle sydd ar gael ar gyfer gweithgareddau
 - ch) sicrhau hygyrchedd a symudiad rhwydd i bawb
- 3.3 Cynorthwyo dysgwyr i:
 - a) ddewis adnoddau a deunyddiau dysgu sy'n berthnasol i'w tasgau dysgu
 - b) defnyddio adnoddau'n ddiogel ac yn gywir
- 3.4 Dangos ffyrdd i gynorthwyo dysgwyr i ysgwyddo'r cyfrifoldeb am:
 - a) ddefnyddio a gofalu am yr amgylchedd, offer a deunyddiau'n ofalus
 - b) rhoi offer a deunyddiau yn ôl yn y lle priodol ar ôl eu defnyddio
- 3.5 Dilyn gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer cofnodi namau, difrod a diffygion mewn cyflenwadau offer a deunyddiau

Uned 212 Paratoi a chynnal amgylcheddau dysgu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Amgylcheddau dysgu: mae'r rhain yn cynnwys ardaloedd y tu mewn neu'r tu allan i'r lleoliad sy'n cael eu defnyddio ar gyfer gweithgareddau dysgu e.e.:

- ardaloedd addysgu cyffredinol, fel ystafelloedd dosbarth
- ardaloedd addysgu arbenigol, fel rhai sydd wedi'u gosod ar gyfer gwyddoniaeth, celf, technoleg bwyd neu addysg gorfforol
- ardaloedd yn yr awyr agored, fel y buarth chwarae, y cae chwaraeon neu ardaloedd bywyd gwyllt/natur
- ardaloedd y tu allan i'r lleoliad, fel rhai sy'n cael eu defnyddio ar gyfer astudiaethau maes, ymweliadau diwylliannol neu weithgareddau eraill oddi ar y safle

Offer diogelwch:

- yr offer sydd ei angen yn ôl deddfwriaeth a/neu'r sefydliad ar gyfer sicrhau diogelwch plant, pobl ifanc ac oedolion yn yr amgylchedd dysgu, gan gynnwys:
- blwch cymorth cyntaf yn llawn cyfarpar
- offer i amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion rhag damweiniau e.e. torrwr cylched, giardiaid ceblau, matiau glanio ar gyfer addysg gorfforol, sbectol diogelwch ar gyfer gweithgareddau gwyddoniaeth
- offer i'w defnyddio mewn argyfwng e.e. diffoddwyr tân, blanced dân, larymau argyfwng a diangfeydd argyfwng

Adnoddau dysgu: deunyddiau, offer (gan gynnwys TGCh), meddalwedd, llyfrau a deunyddiau ysgrifenedig eraill (e.e. taflenni, taflenni gwaith), DVDs ac ati, sydd eu hangen i gefnogi addysgu a dysgu

Deunyddiau dysgu:

- y deunyddiau ysgrifenedig a'r nwyddau traul sydd eu hangen ar gyfer y gweithgareddau dysgu, gan gynnwys:
- eitemau cyffredinol fel pensiliau, prennau mesur a phapur
- deunyddiau sy'n benodol i'r cwricwlwm fel paent, deunyddiau gwyddoniaeth neu gynhwysion coginio
- deunyddiau ysgrifenedig fel taflenni a thafenni gwaith

Ffactorau amgylcheddol: e.e.:

- golau
- awyriad
- tymheredd

Lefel: 2**Gwerth credyd:** 3**UAN:** K/601/6500**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i ddarparu arddangosiadau mewn ysgolion. Rhaid dangos cymhwysedd mewn dylunio, gosod, cynnal a thynnu arddangosiadau i lawr, yn ogystal â chynnwys disgyblion mewn dylunio a datblygu arddangosiadau.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall polisi a gweithdrefnau'r ysgol ar gyfer arddangosiadau
2. Dylunio arddangosiadau
3. Gosod arddangosiadau
4. Cynnal arddangosiadau
5. Tynnu arddangosiadau i lawr

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL16 Darparu arddangosiadau (IL3/10)

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 213 Darparu arddangosiadau mewn ysgolion

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall polisi a gweithdrefnau'r ysgol ar gyfer arddangosiadau

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio polisi'r ysgol ar gyfer **arddangosiadau**
- 1.2 Disgrifio pwysigrwydd a dibenion arddangosiadau yn yr ysgol
- 1.3 Disgrifio sut caiff arddangosiadau eu defnyddio yn y broses ddysgu
- 1.4 Disgrifio'r gofynion a'r gweithdrefnau ar gyfer cynnal asesiad risg ar gyfer arddangosiadau

Deilliant 2 Dylunio arddangosiadau

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gynllunio dyluniad a chynnwys yr arddangosiad i fodloni **pwrpas** cytûn
- 2.2 Cynnwys disgyblion mewn cynllunio dyluniad a chynnwys yr arddangosiad
- 2.3 Annog disgyblion i ddatblygu deunyddiau ar gyfer yr arddangosiad
- 2.4 Dewis a chreu deunyddiau sy'n berthnasol ar gyfer diben yr arddangosiad

Deilliant 3 Gosod arddangosiadau

Gall y dysgwr:

- 3.1 Leoli'r arddangosiad mewn man priodol a hygyrch i bawb ei ddefnyddio
- 3.2 Arddangos yr holl ddeunydd perthnasol
- 3.3 Defnyddio labeli a gosodiad clir i gydnabod a dathlu gwaith y disgyblion
- 3.4 Gwirio bod yr arddangosiad yn bodloni'r gofynion iechyd, diogelwch, diogeledd a hygyrchedd perthnasol

Deilliant 4 Cynnal arddangosiadau

Gall y dysgwr:

- 4.1 Pennu'r hyd gorau posibl ar gyfer yr arddangosiad, gan gyfeirio at ei thema, ei bwrpas a'r deunyddiau a ddefnyddiwyd
- 4.2 Cadw'r arddangosiad mewn cyflwr glân, taclus ac wedi'i osod yn gywir
- 4.3 Monitro'r arddangosiad er mwyn sicrhau ei fod yn sefydlog ac yn ddiogel a chymryd camau priodol, yn ôl yr angen
- 4.4 Asesu'r arddangosiad yn rheolaidd er mwyn sicrhau ei fod yn ddefnyddiol ac yn ddeniadol o hyd
- 4.5 Ychwanegu at yr arddangosiad, ei ddiwygio a'i ddiweddarau, fel sy'n ofynnol yn ôl ei thema a'i ddefnydd

Deilliant 5 Tynnu arddangosiadau i lawr

Gall y dysgwr:

- 5.1 Dynnu'r arddangosiad i lawr cyn gynted â nad oes ei angen mwyach
- 5.2 Cadw neu ddychwelyd y deunyddiau a'r offer a ddefnyddiwyd yn yr arddangosiad, yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r ysgol
- 5.3 Cael gwared â deunyddiau gwastraff yn ddiogel a chan ystyried cyfleoedd ailgylchu a datblygiad cynaliadwy

Uned 213 Darparu arddangosiadau mewn ysgolion

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Arddangosiadau: trefnu deunyddiau (graffig, testun a/neu wrthrychau eraill) i greu cydosodiad sydd â'r bwriad penodol o ddenu sylw a diddordeb defnyddwyr, neu roi gwybodaeth neu addysgu – neu gyfuniad o'r rhain. Gall arddangosiadau fod ar wal neu'n sefyll ar eu pennau eu hunain. Rhaid i'r arddangosiad gael ei ddylunio â phwrpas penodol mewn golwg.

Pwrpas: yr hyn y mae'r arddangosiad yn anelu at ei gyflawni, e.e.:

- adnodd dysgu
- dathlu cyflawniad
- dathlu amrywiaeth
- hyrwyddo ymdeimlad o gymuned a pherthyn
- gwella'r amgylchedd
- darparu gwybodaeth
- sbarduno adborth

Lefel: 2**Gwerth credyd:** 3**UAN:** A/601/6517**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd. Mae'n cynnwys egwyddorion bwyta'n iach a rhaid dangos cymhwysedd mewn cefnogi hylendid ac ymddygiad cadarnhaol yn ystod prydau bwyd a/neu amser byrbryd.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am egwyddorion bwyta'n iach ar gyfer plant a phobl ifanc
2. Gwybod am fanteision bwyta'n iach ar gyfer plant a phobl ifanc
3. Gwybod sut i annog plant a phobl ifanc i ddewis bwyd iachach
4. Cefnogi hylendid yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd
5. Cefnogi'r cod ymddygiad a pholisïau ar gyfer prydau bwyd ac amser byrbryd

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **18** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol**Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned**

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 214 Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am egwyddorion bwyta'n iach ar gyfer plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Amlinellu gofynion maethol deiet iach i blant a phobl ifanc
- 1.2 Disgrifio enghreifftiau o brydau bwyd a byrbrydau iach i blant a phobl ifanc
- 1.3 Disgrifio sut mae diwylliant, crefydd a chyflyrau iechyd yn effeithio ar ddewisiadau bwyd

Deilliant 2 Gwybod am fanteision bwyta'n iach ar gyfer plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio manteision bwyta'n iach i blant a phobl ifanc
- 2.2 Disgrifio canlyniadau posibl deiet afiach
- 2.3 Disgrifio sut i adnabod ac ymdrin ag adweithiau alergaidd i fwyd
- 2.4 Disgrifio ble i gael cyngor ar bryderon deietegol

Deilliant 3 Gwybod sut i annog plant a phobl ifanc i ddewis bwyd iachach

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddisgrifio polisi bwyd y lleoliad
- 3.2 Disgrifio, ag enghreifftiau, ffyrdd i annog plant a phobl ifanc:
 - a) i **ddewis bwyd iachach**
 - b) i fwyta'r bwyd sy'n cael ei ddarparu ar eu cyfer

Deilliant 4 Cefnogi hylendid yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd

Gall y dysgwr:

- 4.1 Esbonio pwysigrwydd hylendid personol yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd
- 4.2 Dangos arfer hylendid da mewn perthynas â'i rôl ei hun wrth drin bwyd a chael gwared â gwastraff
- 4.3 Dangos ffyrdd i annog hylendid personol plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd a/neu amser byrbryd

Deilliant 5 Cefnogi'r cod ymddygiad a pholisïau ar gyfer prydau bwyd ac amser byrbryd

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddisgrifio **cod ymddygiad a pholisïau'r** lleoliad ar gyfer prydau bwyd ac amser byrbryd
- 5.2 Defnyddio sgiliau a thechnegau i gefnogi ac annog plant a phobl ifanc i ymddwyn yn gadarnhaol yn yr ardal fwyta, gan gynnwys moesgarwch wrth y bwrdd
- 5.3 Defnyddio sgiliau a thechnegau i ymdrin ag ymddygiad amhriodol yn yr ardal fwyta

Uned 214 Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod prydau bwyd neu amser byrbryd

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dewis bwyd iachach mewn perthynas â:

- phrydau bwyd sy'n cael eu darparu yn y lleoliad
- pecynnau cinio
- byrbrydau
- prydau bwyd a byrbrydau sy'n cael eu prynu oddi ar y safle

Cod ymddygiad a pholisïau ar gyfer prydau bwyd ac amser byrbryd e.e.:

- mynd i mewn ac allan o'r ardal fwyta
- casglu/gweini bwyd
- lefelau swm
- ymddygiad yn yr ardal fwyta
- ymddygiad wrth y bwrdd
- clirio
- cynaliadwyedd

Lefel: 2

Gwerth credyd: 4

UAN: D/601/6526

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig. Mae'n cynnwys deall hawliau ac anghenion plant a phobl ifanc anabl a'r rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig a chefnogi eu cynhwysiant a'u cyfranogiad yn yr ystod lawn o weithgareddau a phrofiadau sy'n cael eu darparu gan y lleoliad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am hawliau plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig
2. Deall anableddau a/neu anghenion addysgol arbennig plant a phobl ifanc dan ei (g)ofal ei hun
3. Cyfrannu at gynnwys plant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion addysgol arbennig
4. Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig i gymryd rhan yn yr ystod lawn o weithgareddau a phrofiadau

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **26** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL12 Cynorthwyo plentyn ag anableddau neu anghenion addysgol arbennig (CCLD 209)

STL38 Cynorthwyo plant ag anableddau neu anghenion addysgol arbennig (CCLD 321)

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Cynhwysiant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 215

Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion addysgol arbennig

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am hawliau plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig

Gall y dysgwr:

- 1.1 Amlinellu hawliau cyfreithiol plant a phobl ifanc **anabl** a rhai sydd ag **anghenion addysgol arbennig**
- 1.2 Disgrifio'r fframweithiau asesu ac ymyrraeth ar gyfer plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig
- 1.3 Disgrifio manteision cydnabyddiaeth ac ymyrraeth gynnar i blant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig
- 1.4 Disgrifio pwrpas cynlluniau unigol ar gyfer plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig
- 1.5 Disgrifio egwyddorion gweithio'n gynhwysol gyda phlant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig

Deilliant 2 Deall anableddau a/neu anghenion addysgol arbennig plant a phobl ifanc dan ei (g)ofal ei hun

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio'r berthynas rhwng anabledd ac anghenion addysgol arbennig
- 2.2 Disgrifio natur anableddau a/neu anghenion addysgol arbennig penodol plant a phobl ifanc y mae'n gweithio â nhw
- 2.3 Disgrifio'r **ddarpariaeth arbennig** sydd ei hangen ar y plant a phobl ifanc y mae'n gweithio â nhw

Deilliant 3 Cyfrannu at gynnwys plant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion addysgol arbennig

Gall y dysgwr:

- 3.1 **Gael gwybodaeth** am anghenion, galluoedd a diddordebau unigol plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig y mae'n gweithio â nhw
- 3.2 Amlygu'r **rhwystrau rhag cyfranogiad** ar gyfer y plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig y mae'n gweithio â nhw
- 3.3 Gweithio gyda phlant, pobl ifanc a **phobl eraill** i oresgyn rhwystrau rhag cyfranogiad
- 3.4 Dangos ffyrdd i gefnogi **cynhwysiant** ac arferion cynhwysol yn ei (g)waith ei hun gyda phlant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Deilliant 4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai sydd ag anghenion addysgol arbennig i gymryd rhan yn yr ystod lawn o weithgareddau a phrofiadau

Gall y dysgwr:

- 4.1 Amlygu a gweithredu **addasiadau** y gellir eu gwneud i gynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig i gymryd rhan yn yr ystod lawn o weithgareddau a phrofiadau sy'n cael eu darparu gan y lleoliad
- 4.2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i ddefnyddio cymhorthion ac offer arbenigol, yn ôl yr angen, i'w galluogi i gymryd rhan mewn gweithgareddau a phrofiadau
- 4.3 Dangos ffyrdd i gefnogi **cyfranogiad** a **mynediad cyfartal** i blant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig
- 4.4 Gweithio ar y cyd â phlant, pobl ifanc a phobl eraill i adolygu a gwella gweithgareddau a phrofiadau sy'n cael eu darparu ar gyfer plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Uned 215

Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion addysgol arbennig

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Anabl: mae'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd (DDA) yn diffinio unigolyn anabl fel rhywun â nam corfforol neu feddyliol sy'n cael effaith niweidiol sylweddol a hirdymor ar ei (g)allu i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd.

Anghenion addysgol arbennig: mae plant a phobl ifanc ag anghenion addysgol arbennig yn dysgu'n wahanol i'r rhan fwyaf o blant neu bobl ifanc o'r un oedran. Efallai y bydd angen rhagor o gymorth neu gymorth ychwanegol ar y plant a phobl ifanc hyn o'u cymharu â phlant a phobl ifanc eraill.

Darpariaeth arbennig: darpariaeth sy'n ychwanegu at y ddarpariaeth gyffredinol ar gyfer plant o'r un oedran mewn ysgolion a gynhelir gan yr Awdurdod Lleol yn yr ardal neu'n wahanol iddi, ac eithrio ysgolion arbennig.

Cael gwybodaeth: am anghenion, galluoedd a diddordebau unigol plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig gan:

- y plant a'r bobl ifanc eu hunain
- aelodau'r teulu
- cydweithwyr yn y lleoliad
- asiantaethau cymorth allanol
- cynlluniau unigol

Rhwystrau rhag cyfranogiad: unrhyw beth sy'n atal plentyn neu unigolyn ifanc rhag cyfranogi'n llawn mewn gweithgareddau a phrofiadau sy'n cael eu cynnig gan y lleoliad neu'r gwasanaeth.

Pobl eraill yn ôl ei rôl ei hun e.e.

- aelodau'r teulu
- cydweithwyr yn y lleoliad
- gweithwyr proffesiynol y tu allan i'r lleoliad

Cynhwysiant: proses o amlygu, deall a goresgyn y rhwystrau rhag cyfranogi a pherthyn.

Addasiadau: y gellir eu gwneud i gefnogi cyfranogiad plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig o ran:

- yr amgylchedd
- gweithgareddau
- arfer gwaith
- adnoddau

Mae **cyfranogiad** yn cynnwys: holi plant a phobl ifanc am yr hyn sy'n gweithio, yr hyn nad yw'n gweithio a beth allai weithio'n well; a'u cynnwys mewn cynllunio, cyflwyno ac arfarnu gwasanaethau'n barhaus.

Mynediad cyfartal: sicrhau bod rhwystrau gwahaniaethol rhag mynediad yn cael eu goresgyn a darparu ar gyfer anghenion unigol plant a phobl ifanc.

Lefel: 2**Gwerth credyd: 3****UAN: T/601/6564****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cefnogi gweithgareddau chwarae a hamdden, helpu plant a phobl ifanc i reoli risg a her, a myfyrio ar eich arfer ei hun a'i wella.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall natur a phwysigrwydd chwarae a hamdden
2. Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc
3. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gydbwysu risg a her
4. Myfyrio ar ei (h)arfer ei hun a'i wella

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **16** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol**Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned**

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 216 Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall natur a phwysigrwydd chwarae a hamdden

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio pwysigrwydd chwarae a hamdden i blant a phobl ifanc
- 1.2 Disgrifio sut mae chwarae a hamdden yn cyfrannu at ddatblygiad plant a phobl ifanc
- 1.3 Amlinellu gofynion Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn mewn perthynas â chwarae a hamdden
- 1.4 Disgrifio nodweddion chwarae a hamdden sy'n cael eu dewis yn rhwydd a'u hunangyfeirio

Deilliant 2 Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio ei rôl ei hun mewn cefnogi gweithgareddau chwarae a hamdden plant a phobl ifanc
- 2.2 Rhoi sylw i weithgareddau chwarae a hamdden plant a phobl ifanc a bod yn ymwybodol o'i (h)effaith ei hun ar weithgareddau
- 2.3 Cwblhau gwiriadau diogelwch arferol ar ardaloedd sy'n cael eu defnyddio gan blant a phobl ifanc ar gyfer chwarae a hamdden, cyn, yn ystod ac ar ôl gweithgareddau chwarae hamdden
- 2.4 Goruchwyllo chwarae a hamdden plant a phobl ifanc gan sicrhau eu bod yn ddiogel
- 2.5 Rhyngweithio â phlant a phobl ifanc mewn modd sy'n dangos:
 - a) diddordeb yn yr hyn y maent yn ei ddweud, yn ei brofi ac yn ei deimlo
 - b) parch tuag at eu preifatrwydd a'u rhyddid i wneud eu penderfyniadau eu hunain
 - c) anogaeth a chanmoliaeth ar gyfer gweithgareddau chwarae a hamdden

Deilliant 3 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gydbwysu risg a her

Gall y dysgwr:

- 3.1 Amlinellu gwerth risg a her mewn chwarae a hamdden plant a phobl ifanc
- 3.2 Disgrifio, ag enghreifftiau, ystyr risg annerbyniol a her mewn chwarae a hamdden plant a phobl ifanc
- 3.3 Disgrifio pam y mae'n bwysig i blant a phobl ifanc reoli risg a her drostyn nhw'u hunain
- 3.4 Dangos ffyrdd i annog plant a phobl ifanc i reoli risg a her mewn gweithgareddau chwarae a hamdden drostyn nhw'u hunain

Deilliant 4 Myfyrio ar ei (h)arfer ei hun a'i wella

Gall y dysgwr:

- 4.1 Fyfyrio ar bob agwedd ar ei (h)arfer ei hun o ran cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc
- 4.2 Amlygu ei gryfderau/chryfderau ei hun a'r meysydd lle gallai ei (h)arfer wella
- 4.3 Disgrifio sut mae wedi gwella ei (h)arfer ei hun ar ôl myfyrio

Uned 216 Cefnogi chwarae a hamdden plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i feini prawf asesu 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 a 3.4 gael eu hasesu yn y gweithle.

Uned 217

Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad

Lefel: 2

Gwerth credyd: 3

UAN: Y/601/6573

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n cyrraedd ac yn ymadael a'u cynorthwyo ar deithiau y tu allan i'r lleoliad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad
2. Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n cyrraedd ac yn ymadael
3. Cynorthwyo plant a phobl ifanc wrth iddynt deithio

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **22** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Wedi'i seilio ar uned gwaith chwarae 20 SkillsActive, Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r amgylchedd chwarae

STL59 Hebrwng a goruchwylio disgyblion ar ymweliadau addysgol a gweithgareddau y tu allan i'r ysgol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 217 Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio'r gofynion cyfundrefnol a chyfreithiol ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad, gan gynnwys gofynion o ran y gymhareb oedolion i blant
- 1.2 Disgrifio'r **trefniadau teithio** gwahanol sy'n briodol i anghenion unigol plant a phobl ifanc a'r ystod o deithiau y byddant yn mynd arnynt
- 1.3 Disgrifio pwysigrwydd y plant, pobl ifanc a'r oedolion dan sylw yn cael gwybodaeth gywir a chyflawn am drefniadau teithio mewn da bryd
- 1.4 Disgrifio'r paratodau nodweddiadol y byddai plant a phobl ifanc a'r rhai sy'n eu hebrwng ar deithiau yn gorfod eu gwneud ar gyfer yr ystod o deithiau y byddant yn mynd arnynt
- 1.5 Amlygu'r mathau o ystyriaethau a all ddigwydd wrth gynorthwyo plant a phobl ifanc i deithio
- 1.6 Disgrifio'r trefniadau wrth gefn sy'n briodol i'r ystyriaethau a all fodi pan fydd plant a phobl ifanc yn teithio

Deilliant 2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n cyrraedd ac yn ymadael

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gael **gwybodaeth** am y plant a'r pobl ifanc sy'n cael eu casglu/gollwng
- 2.2 Cyfathrebu trefniadau i gydweithwyr, pan fo hynny'n berthnasol
- 2.3 Atgoffa plant a phobl ifanc am ystyriaethau iechyd a diogelwch sy'n ymwneud â chyrraedd a gadael y lleoliad
- 2.4 Dilyn y gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer:
 - a) goruchwyllo plant sy'n cyrraedd ac yn ymadael
 - b) gwirio bod pob plentyn ac unigolyn ifanc wedi'i gyfrif
 - c) ymdrin ag unrhyw broblemau sy'n codi pan fydd plant a phobl ifanc yn cyrraedd neu'n gadael y lleoliad

Deilliant 3 Cynorthwyo plant a phobl ifanc wrth iddynt deithio

Gall y dysgwr:

- 3.1 Atgoffa plant a phobl ifanc am ffyrdd cytûn i gadw'n ddiogel wrth deithio
- 3.2 Ymateb i anghenion plant a phobl ifanc unigol a chynnig help, yn ôl yr angen
- 3.3 Dilyn y gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer teithio:
 - a) ar droed
 - b) ar gludiant cyhoeddus
 - c) trwy gludiant preifat
- 3.4 Ymateb i deimladau ac ymddygiad plant a phobl ifanc wrth iddynt symud o un amgylchedd i'r llall
- 3.5 Annog plant a phobl ifanc i edrych ar ôl nhw'u hunain a'u heiddo pan fyddant yn teithio

Uned 217

Cynorthwyo plant a phobl ifanc sy'n teithio y tu allan i'r lleoliad

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Trefniadau teithio: fel sy'n berthnasol i'r daith e.e.:

- dull teithio
- llwybr
- amseroedd ymadael a chyrraedd
- camau'r daith
- bwyd a diod
- cysur a hylendid
- llety dros nos
- goruchwyliaeth a chymorth
- cludo offer ac eiddo

Teithiau:

- ar droed
- mewn cerbyd sy'n perthyn i'r sefydliad/wedi'i hurio
- cludiant cyhoeddus

Gwybodaeth: am y plant a'r bobl ifanc sydd i'w casglu/gollwng e.e.:

- nifer y plant a'r bobl ifanc
- enwau'r plant a'r bobl ifanc
- oedran y plant a'r bobl ifanc
- o le mae'r plant a'r bobl ifanc yn dod neu i le maent yn mynd
- y trefniadau teithio ar gyfer unigolion a/neu grwpiau o blant a phobl ifanc
- unrhyw anghenion ychwanegol sydd gan y plant neu'r bobl ifanc dan sylw

Lefel: 2
Gwerth credyd: 3
UAN: M/601/6577

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi gweithgareddau allgyrsiol dan gyfarwyddyd yr ysgol. Rhaid dangos cymhwysedd mewn paratoi gweithgareddau allgyrsiol, cyflwyno gweithgareddau a dod â nhw i ben.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Paratoi ar gyfer gweithgareddau allgyrsiol
2. Cyflwyno gweithgareddau allgyrsiol
3. Dod â gweithgareddau allgyrsiol i ben
4. Myfrio ar ei gyfraniad/chyfraniad ei hun i weithgareddau allgyrsiol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL53 Arwain gweithgareddau allgyrsiol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 218 Cefnogi gweithgareddau allgyrsiol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Paratoi ar gyfer gweithgareddau allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio nodau a chynnwys y **gweithgaredd allgyrsiol**
- 1.2 Cael offer ac adnoddau ar gyfer y gweithgaredd
- 1.3 Paratoi'r amgylchedd ar gyfer cynnal y gweithgaredd yn ddiogel
- 1.4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i baratoi ar gyfer y gweithgaredd

Deilliant 2 Cyflwyno gweithgareddau allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Rhyngweithio gyda phlant a phobl ifanc mewn modd sy'n gwneud iddynt deimlo'n gyfforddus a bod croeso iddynt
- 2.2 Cydymffurfio â'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer:
 - a) gwirio'r plant a'r bobl ifanc sy'n bresennol
 - b) sicrhau bod dillad ac offer plant a phobl ifanc yn ddiogel ac yn briodol
- 2.3 Defnyddio sgiliau a thechnegau i sicrhau bod y plant a'r bobl ifanc yn deall y gweithgaredd a'r hyn y byddant yn ei wneud
- 2.4 Defnyddio sgiliau a thechnegau i ennyn diddordeb plant a phobl ifanc a'u hannog i gyfranogi'n weithredol mewn gweithgareddau allgyrsiol
- 2.5 Cydnabod pan fydd angen anogaeth a/neu help ar blant a phobl ifanc mewn gweithgareddau
- 2.6 Rhoi esboniadau ac arddangosiadau ychwanegol i blant a phobl ifanc, yn ôl yr angen

Deilliant 3 Dod â gweithgareddau allgyrsiol i ben

Gall y dysgwr:

- 3.1 Baratoi plant a phobl ifanc i orffen eu gweithgareddau
- 3.2 Rhoi adborth clir a chefnogol i blant a phobl ifanc ar eu cyfranogiad a'u cynnydd
- 3.3 Annog plant a phobl ifanc i ddweud sut maent yn teimlo am weithgareddau ac ymateb yn briodol i'w teimladau
- 3.4 Dilyn y gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer:
 - a) ymadawiad diogel a threfnus plant a phobl ifanc o'r sesiwn weithgareddau
 - b) clirio a chadw offer ac adnoddau

Deilliant 4 Myfyrio ar ei gyfraniad/chyfraniad ei hun i weithgareddau allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ddefnyddio adborth gan blant, pobl ifanc a chydweithwyr i fyfyrio ar ei gyfraniad/chyfraniad ei hun i weithgareddau allgyrsiol a'i wella

Uned 218 Cefnogi gweithgareddau allgyrsiol

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Gweithgareddau allgyrsiol: yw gweithgareddau sy'n cael eu cynnal y tu allan i oriau ysgol arferol sy'n gallu bod o fudd i ddatblygiad plant a phobl ifanc e.e.:

- cymorth astudio
- chwarae a hamdden
- dosbarthiadau ffitrwydd
- drama
- chwaraeon
- cerdd
- celf, crefft a chlybiau eraill o ddiddordeb arbennig
- gweithgareddau gwirfoddoli a busnes a menter
- cynllun Gwobr Dug Caeredin

Lefel: 2

Gwerth credyd: 2

UAN: A/601/6579

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn cwmpasu'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi defnydd TGCh ar gyfer addysgu a dysgu. Rhaid dangos cymhwysedd mewn paratoi adnoddau TGCh i gefnogi addysgu a dysgu a chynorthwyo'r athro, cydweithwyr a dysgwyr i ddefnyddio adnoddau TGCh yn ddiogel ac yn effeithiol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer defnyddio TGCh ar gyfer addysgu a dysgu
2. Paratoi adnoddau TGCh i'w defnyddio mewn addysgu a dysgu
3. Cefnogi defnydd TGCh ar gyfer addysgu a dysgu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **12** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL7 Cefnogi defnydd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu ar gyfer addysgu a dysgu

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

TGCh

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 219

Cefnogi defnydd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu ar gyfer addysgu a dysgu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer defnyddio TGCh ar gyfer addysgu a dysgu

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio polisi'r lleoliad ar gyfer defnyddio TGCh ar gyfer addysgu a dysgu
- 1.2 Amlygu'r **adnoddau TGCh** sy'n cael eu defnyddio ar gyfer addysgu a dysgu yn y lleoliad
- 1.3 Amlinellu'r ddeddfwriaeth, rheoliadau ac arweiniad perthnasol mewn perthynas â defnyddio TGCh e.e. trwyddedau meddalwedd
- 1.4 Disgrifio gweithdrefnau'r lleoliad ar gyfer ymdrin ag offer TGCh diffygiol
- 1.5 Disgrifio'r gofynion a'r gweithdrefnau ar gyfer cadw a diogelu adnoddau TGCh yn y lleoliad

Deilliant 2 Paratoi adnoddau TGCh i'w defnyddio mewn addysgu a dysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddilyn cyfarwyddiadau'r gwneuthurwr a chyfarwyddiadau diogelwch ar gyfer gosod adnoddau TGCh
- 2.2 Disgrifio'r risgiau sy'n gysylltiedig ag adnoddau TGCh a sut i'w lleihau
- 2.3 Amlygu a chael cyfarpar, nwyddau traul a gwybodaeth sydd eu hangen i ddefnyddio adnoddau TGCh
- 2.4 Defnyddio dyfeisio sgrinio i atal plant a phobl ifanc rhag gweld unrhyw ddeunydd anaddas ar y rhyngwyd
- 2.5 Amlygu a datrys problemau cyffredin ag adnoddau TGCh

Deilliant 3 Cefnogi defnydd TGCh ar gyfer addysgu a dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Weithredu adnoddau TGCh yn gywir ac yn ddiogel pan fydd gofyn iddo/iddo wneud hynny
- 3.2 Rhoi **arweiniad a chyfarwyddiadau** clir ar ddefnyddio adnoddau TGCh
- 3.3 Rhoi lefel briodol o gymorth er mwyn galluogi dysgwyr i gael ymdeimlad o gyflawniad, cynnal hunanhyder ac annog sgiliau hunangymorth o ran defnyddio TGCh
- 3.4 Monitro defnydd diogel o adnoddau TGCh, gan gynnwys mynediad i'r rhyngwyd, ac ymyrryd yn brydlon pan allai gweithredoedd fod yn beryglus
- 3.5 Disgrifio'r mathau o **broblemau** a all godi wrth gynorthwyo dysgwyr i ddefnyddio TGCh a sut i fynd i'r afael â'r rhain

Uned 219

Cefnogi defnydd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu ar gyfer addysgu a dysgu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Adnoddau TGCh: mae'r rhain yn cynnwys ystod o offer a dyfeisiau technolegol gwahanol, fel teganau rhaglenadwy, ffonau, fideos, amseryddion, bysellfyrddau, allweddadau, cyfrifiaduron, meddalwedd, camerâu digidol, byrddau gwyn rhyngweithiol yn ogystal â thechnolegau newydd fel y byddant ar gael.

Arweiniad a chyfarwyddiadau: ar ddefnyddio adnoddau TGCh:

- i athrawon
- i ddysgwyr
- i staff cymorth eraill

Problemau: gallai'r rhain ymwneud â:

- gweithgareddau dysgu
- adnoddau dysgu
- yr amgylchedd dysgu
- y dysgwyr

Lefel: 2

Gwerth credyd: 4

UAN: A/601/9420

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i helpu i roi meddyginiaeth dan gyfarwyddyd gweithiwr iechyd proffesiynol. Mae hyfforddiant mewn rhoi meddyginiaeth yn un o'r rhagofynion hanfodol ar gyfer rhai sy'n ymgymryd â'r rôl hon. Mae'r uned hon yn ymwneud â helpu i roi meddyginiaeth i unigolyn, neu fel rhan o broses fwy lle y gellir ymgymryd â 'rownd gyffuriau'. Bydd bob amser yn cynnwys cydweithio â staff eraill yn y cyd-destun hwn sy'n gyfrifol am arwain y broses.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **saith** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am y ddeddfwriaeth, canllawiau a pholisïau cyfredol sy'n berthnasol i roi meddyginiaeth
2. Deall ei rôl ei hun mewn helpu i roi meddyginiaeth
3. Deall y gofynion a'r gweithdrefnau ar gyfer helpu i roi meddyginiaeth
4. Deall y gofynion a'r gweithdrefnau ar gyfer sicrhau diogelwch cleifion
5. Paratoi ar gyfer rhoi meddyginiaeth
6. Helpu i roi meddyginiaeth
7. Cyfrannu at reoli meddyginiaeth a chofnodion o roi meddyginiaeth

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **20** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL43 Helpu i roi meddyginiaeth (SfH CHS2)

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Uned 220 Helpu i roi meddyginiaeth

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am y ddeddfwriaeth, canllawiau a pholisïau cyfredol sy'n berthnasol i roi meddyginiaeth

Gall y dysgwr:

- 1.1 Enwi'r ddeddfwriaeth a'r canllawiau cenedlaethol cyfredol sy'n berthnasol i roi **meddyginiaeth**
- 1.2 Amlinellu'r polisïau cyfundrefnol ar gyfer rheoli a rhoi meddyginiaeth

Deilliant 2 Deall ei rôl ei hun mewn helpu i roi meddyginiaeth

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio ei gyfrifoldebau/chyfrifoldebau a'i (h)atebolrwydd ei hun mewn perthynas â helpu i roi meddyginiaeth
- 2.2 Esbonio pwysigrwydd gweithio dan gyfarwyddyd gweithiwr iechyd proffesiynol cymwys wrth helpu i roi meddyginiaeth
- 2.3 Esbonio pwysigrwydd gweithio yn ei faes/maes cymhwysedd ei hun a gofyn am gymorth pan fydd yn wynebu sefyllfaoedd y tu allan o'i faes/maes cymhwysedd ei hun

Deilliant 3 Deall y gofynion a'r gweithdrefnau ar gyfer helpu i roi meddyginiaeth

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio pwrpas ac arwyddocâd y wybodaeth y dylid ei rhoi ar label meddyginiaeth
- 3.2 Disgrifio'r gwahanol **ddulliau o roi meddyginiaeth**
- 3.3 Disgrifio math, pwrpas a swyddogaeth y **deunyddiau ac offer** sydd eu hangen i roi meddyginiaeth yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
- 3.4 Disgrifio'r cymhorthion amrywiol y gellir eu defnyddio i helpu unigolion i gymryd eu meddyginiaeth
- 3.5 Esbonio pwysigrwydd defnyddio **rhagofalon safonol ar gyfer rheoli haint** a goblygiadau posibl arfer gwael
- 3.6 Esbonio pam y dylid rhoi meddyginiaeth yn unol â **chofnod rhoi meddyginiaeth** yr unigolyn ac yn unol â chynghor y sawl sydd wedi rhoi'r presgripsiwn yn unig

Deilliant 4 Deall y gofynion a'r gweithdrefnau ar gyfer sicrhau diogelwch cleifion

Gall y dysgwr:

- 4.1 Esbonio pwysigrwydd adnabod yr unigolyn y cafwyd meddyginiaeth ar bresgripsiwn ar ei gyfer/chyfer
- 4.2 Esbonio pwysigrwydd cadarnhau'r feddyginiaeth yn erbyn y presgripsiwn/protocol gyda'r **unigolyn sy'n arwain y gwaith o roi'r feddyginiaeth** cyn ei rhoi

Deilliant 5 Paratoi ar gyfer rhoi meddyginiaeth

Gall y dysgwr:

- 5.1 Gael neu gadarnhau **caniatâd** dilys ar gyfer rhoi meddyginiaeth
- 5.2 Defnyddio rhagofalon safonol ar gyfer rheoli haint
- 5.3 Dewis, gwirio a pharatoi'r feddyginiaeth yn unol â'r cofnod rhoi meddyginiaeth neu daflen wybodaeth y feddyginiaeth
- 5.4 Esbonio pwysigrwydd cyfeirio unrhyw gyfarwyddiadau dryslyd neu anghyflawn yn ôl i'r unigolyn sy'n arwain y gwaith y roi meddyginiaeth neu'r fferyllydd
- 5.5 Gwirio a chadarnhau **pwys yw'r unigolyn a fydd yn cael y feddyginiaeth** gyda'r sawl sy'n arwain y gweithgaredd a'r unigolyn ei hun cyn rhoi'r feddyginiaeth

Deilliant 6 Helpu i roi meddyginiaeth

Gall y dysgwr:

- 6.1 Gyfrannu at roi meddyginiaeth i'r unigolyn gan ddefnyddio'r dechneg gywir ar yr amser a bennwyd yn y cynllun gofal
- 6.2 Helpu'r unigolyn i reoli ei hun cymaint â phosibl
- 6.3 Esbonio pwysigrwydd gofyn am help a chyngor gan aelod perthnasol o'r staff os bydd yr unigolyn yn gwrthod neu'n methu â chymryd y feddyginiaeth
- 6.4 Monitro cyflwr yr unigolyn trwy gydol y broses o roi
- 6.5 Esbonio'r mathau o effeithiau niweidiol a all ddigwydd a'r camau priodol i'w cymryd
- 6.6 Gwirio a chadarnhau bod yr unigolyn yn cymryd y feddyginiaeth ac nad yw'n ei rhoi i bobl eraill

Deilliant 7 Cyfrannu at reoli meddyginiaeth a chofnodion rhoi meddyginiaeth

Gall y dysgwr:

- 7.1 Esbonio pwysigrwydd cadw cofnodion cywir a chyfredol o feddyginiaeth a roddwyd
- 7.2 Cyfrannu at lenwi'r cofnodion angenrheidiol mewn perthynas â rhoi meddyginiaeth yn ddarllenadwy, yn gywir ac yn gyflawn
- 7.3 Cadw meddyginiaeth a chofnodion cysylltiedig yn ddiogel trwy gydol y broses o roi meddyginiaeth a'u dychwelyd i'r lle cywir i'w cadw
- 7.4 Cadw gwybodaeth sy'n ymwneud â'r unigolyn yn gyfrinachol bob amser
- 7.5 Gwirio lefel stoc meddyginiaeth a **chymryd camau priodol i gael stoc newydd**, yn ôl yr angen

Uned 220 Helpu i roi meddyginiaeth

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Meddyginiaeth: gallai fod o amrywiaeth o gategorïau cyffuriau, fel:

- rhestr gwerthu cyffredinol
- fferyllfa yn unig
- presgripsiwn yn unig

Dulliau o roi meddyginiaeth: e.e.:

- trwy'r geg
- ar y croen - gan gynnwys hufenau croen
- diferion ar gyfer y llygaid/clustiau neu'r trwyn
- mewnanadledig
- pigiad – mewngyhyrol/tangroen

Deunyddiau ac offer: sydd eu hangen i roi meddyginiaeth e.e.:

- troli feddyginiaeth
- potiau moddion
- llwyau
- chwistrellau
- cynhwysyddion
- clytiau gwlyb
- gwydrau yfed
- jwg dŵr
- bag gwaredu
- taflenni/siartiau cofnodi meddyginiaeth a roddwyd

Rhagofalon safonol ar gyfer rheoli haint: gan gynnwys:

- golchi/glanhau dwylo cyn, yn ystod ac ar ôl y gweithgaredd
- defnyddio dillad amddiffynnol personol
- rheoli gollyngiad gwaed a hylifau'r corff
- rheoli gwastraff

Cofnod rhei meddyginiaeth: y ddogfen y mae'r feddyginiaeth wedi'i harchebu/rhoi ar bresgripsiwn arni – bydd hyn yn amrywio ar draws lleoliadau ac amgylcheddau gofal, fel ysbytai a lleoliadau cymunedol, gan gynnwys meddyginiaeth sydd cael ei rhoi ar bresgripsiwn gan feddygon teulu a'i dosbarthu gan fferyllwyr cymunedol, lle bydd y cyfarwyddiadau ar ddeunydd pacio'r feddyginiaeth.

Unigolyn sy'n arwain y gwaith o roi'r feddyginiaeth: yr uwch weithiwr proffesiynol sy'n gyfrifol am roi meddyginiaeth yn y lleoliad fydd hwn e.e.:

- nyrs gofrestredig
- bydwraig gofrestredig
- gweithiwr cymdeithasol

Cael **caniatâd** yn unol â'r ddeddfwriaeth a chanllawiau cyfredol e.e.:

- ar gyfer oedolion
- ar gyfer plant a phobl ifanc
- ar gyfer plant a phobl ifanc mewn ysgolion
- ar gyfer oedolion nad ydynt yn gallu rhoi caniatâd eu hunain

Gwirio a chadarnhau pwy yw'r unigolyn a fydd yn cael y feddyginiaeth: e.e.:

- ar lafar
- gan ddefnyddio dull cyfathrebu priodol arall e.e. Makaton
- defnyddio breichledau adnabod
- defnyddio llun adnabod

Cymryd camau priodol i gael stoc newydd: o feddyginiaeth:

- rhoi gwybod i'r unigolyn neu'r rhiant/gwarcheidwad, os yw'n briodol, am yr angen i archebu stoc newydd o'r feddyginiaeth
- rhoi gwybod i'r gweithiwr iechyd proffesiynol perthnasol
- helpu i ail-archebu, os yw'n berthnasol

Lefel: 2**Gwerth credyd:** 4**UAN:** J/601/8027**Nod yr uned**

Mae'r uned hon wedi'i hanelu at y rheiny sy'n gweithio mewn ystod eang o leoliadau. Mae'n rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar y dysgwr i symud a lleoli unigolion fel rhan o'u cynllun gofal, yn unol â'u hanghenion penodol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **chwe** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall anatomeg a ffisioleg mewn perthynas â symud a lleoli unigolion
2. Deall y ddeddfwriaeth a dulliau gweithio cytûn wrth symud a lleoli unigolion
3. Lleihau'r risg cyn symud a lleoli unigolion
4. Paratoi unigolion cyn eu symud a'u lleoli
5. Symud a lleoli unigolyn
6. Gwybod pryd i ofyn am gyngor a/neu gynnwys pobl eraill wrth symud a lleoli unigolyn

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **26** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

CHS6

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Uned 221 Symud a lleoli unigolion yn unol â'u cynllun gofal

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall anatomeg a ffisioleg mewn perthynas â symud a lleoli unigolion

Gall y dysgwr:

- 1.1 Amlinellu anatomeg a ffisioleg y corff dynol mewn perthynas â phwysigrwydd symud a lleoli unigolion yn gywir
- 1.2 Disgrifio effaith cyflyrau penodol ar symud a lleoli unigolyn yn gywir

Deilliant 2 Deall y ddeddfwriaeth a dulliau gweithio cytûn wrth symud a lleoli unigolion

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio sut mae deddfwriaeth a dulliau gweithio cytûn yn effeithio ar arferion gwaith mewn perthynas â symud a lleoli unigolion
- 2.2 Disgrifio pa ffactorau iechyd a diogelwch y mae angen eu hystyried wrth symud a lleoli unigolion ac unrhyw offer sy'n cael ei ddefnyddio i wneud hyn

Deilliant 3 Lleihau'r risg cyn symud a lleoli unigolion

Gall y dysgwr:

- 3.1 Gael copiâu cyfredol o ddogfennau asesu risg
- 3.2 Cynnal gwiriadau paratoadol gan ddefnyddio:
 - a) cynllun gofal yr unigolyn
 - b) yr asesiad risg symud a thrin
- 3.3 Canfod unrhyw risg uniongyrchol i'r unigolyn
- 3.4 Disgrifio camau i'w cymryd mewn perthynas â risgiau sy'n cael eu canfod
- 3.5 Disgrifio pa gamau y dylid eu cymryd os bydd dymuniadau'r unigolyn yn gwrthdaro â'i gynllun/chynllun gofal mewn perthynas ag iechyd a diogelwch a'r asesiad risg
- 3.6 Paratoi'r amgylchedd uniongyrchol gan sicrhau:
 - a) digon o le ar gyfer symud, mewn cytundeb â phawb dan sylw
 - b) bod unrhyw beryglon posibl yn cael eu symud
- 3.7 Defnyddio rhagofalon safonol ar gyfer atal a rheoli haint

Deilliant 4 Paratoi unigolion cyn eu symud a'u lleoli

Gall y dysgwr:

- 4.1 Gyfathrebu'n effeithiol â'r unigolyn er mwyn sicrhau ei bod/fod:
 - a) yn deall y manylion a'r rhesymau am gyflawni'r weithred/gweithgaredd
 - b) yn cytuno â lefel y gofal sydd ei hangen
- 4.2 Cael caniatâd dilys ar gyfer y gweithgaredd sydd wedi'i gynllunio

Deilliant 5 Symud a lleoli unigolyn

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddilyn y cynllun gofal er mwyn sicrhau bod yr unigolyn yn cael ei (l)leoli
 - a) gan ddefnyddio'r dechneg gywir
 - b) mewn modd a fydd yn osgoi achosi unrhyw boen neu anghysur gormodol
- 5.2 Cyfathrebu'n effeithiol ag unrhyw bobl eraill sy'n cymryd rhan yn y symudiad
- 5.3 Disgrifio'r cymhorthion a'r offer y gellir eu defnyddio ar gyfer symud a lleoli
- 5.4 Defnyddio offer i gynnal yr unigolyn yn y lle cywir
- 5.5 Annog yr unigolyn i gymryd rhan weithredol yn y symudiad
- 5.6 Monitro'r unigolyn trwy gydol y gweithgaredd fel y gellir atal i weithdrefn os oes unrhyw adwaith anffafriol
- 5.7 Dangos sut i adrodd a chofnodi'r gweithgaredd gan nodi pryd fydd angen symud yr unigolyn nesaf

Deilliant 6 Gwybod pryd i ofyn am gyngor a/neu gynnwys pobl eraill wrth symud a lleoli unigolyn

Gall y dysgwr:

- 6.1 Ddisgrifio pryd dylid gofyn am gyngor a/neu gymorth i symud neu drin unigolyn yn ddiogel
- 6.2 Disgrifio pa ffynonellau gwybodaeth sydd ar gael am symud a lleoli unigolion

Uned 221 Symud a lleoli unigolion yn unol â'u cynllun gofal

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid asesu'r uned hon yn unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Rhaid i ddeilliannau dysgu 3, 4 a 5 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Lefel: 2
Gwerth credyd: 2
UAN: D/601/9023

Nod yr uned

Mae'r uned hon wedi'i hanelu at y rheiny sy'n gweithio mewn ystod eang o leoliadau. Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen ar y dysgwr i gynorthwyo unigolion sy'n cymryd rhan mewn sesiynau therapi. Mae'n cynnwys paratoi, cynorthwyo, arsylwi, cofnodi ac adolygu sesiynau therapi.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall manteision sesiynau therapi
2. Paratoi ar gyfer sesiynau therapi
3. Darparu cymorth mewn sesiynau therapi
4. Arsylwi a chofnodi sesiynau therapi
5. Cyfrannu at adolygu sesiynau therapi

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **14** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Mae'r uned hon yn cysylltu â Safon Alwedigaethol Genedlaethol HSC212.

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Uned 222 Darparu cymorth ar gyfer sesiynau therapi

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall manteision sesiynau therapi

Gall y dysgwr:

- 1.1 Enwi gwahanol fathau o **sesiynau therapi** y gallai **unigolyn** gymryd rhan ynddynt
- 1.2 Disgrifio sut gall sesiynau therapi fod o fudd i unigolyn

Deilliant 2 Paratoi ar gyfer sesiynau therapi

Gall y dysgwr:

- 2.1 Bennu ei gyfrifoldebau/chyfrifoldebau ei hun wrth baratoi ar gyfer sesiwn therapi
- 2.2 Canfod dewisiadau a gofynion yr unigolyn ar gyfer y sesiwn therapi
- 2.3 Dilyn cyfarwyddiadau i baratoi'r amgylchedd, deunyddiau, offer a'i hunan ar gyfer y sesiwn

Deilliant 3 Darparu cymorth mewn sesiynau therapi

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddarparu cymorth yn ystod sesiwn therapi sy'n ystyried:
 - a) cyfarwyddiadau'r therapydd
 - b) dewisiadau a gofynion yr unigolyn
- 3.2 Annog yr unigolyn i **gyfranogi'n weithredol** yn ystod y sesiwn
- 3.3 Disgrifio ffyrdd i oresgyn unrhyw ofnau neu bryderon sydd gan unigolyn ynghylch sesiwn therapi

Deilliant 4 Arsylwi a chofnodi sesiynau therapi

Gall y dysgwr:

- 4.1 Gytuno pa arsylwadau y mae angen eu gwneud yn ystod sesiynau therapi
- 4.2 Cytuno sut caiff arsylwadau eu cofnodi
- 4.3 Cynnal arsylwadau cytûn
- 4.4 Cofnodi arsylwi cytûn, yn ôl yr angen

Deilliant 5 Cyfrannu at adolygu sesiynau therapi

Gall y dysgwr:

- 5.1 Gyfrannu at adolygu sesiynau therapi i ganfod problemau a chynnydd
- 5.2 Cyfrannu at gytuno ar newidiadau i sesiynau therapi gyda'r unigolyn a **phobl eraill**

Uned 222 Darparu cymorth ar gyfer sesiynau therapi

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid asesu'r uned hon yn unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Rhaid i ddeilliannau dysgu 2, 3, 4 a 5 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Gall **sesiynau therapi** gynnwys:

- therapi galwedigaethol
- ffisiotherapi
- hydrotherapi
- aromatherapi

Rhywun sydd angen gofal neu gymorth yw **unigolyn**.

Gall **pobl eraill** gynnwys:

- therapydd
- rheolwr atebol
- teulu
- ffrindiau
- eiriolwyr
- pobl eraill sy'n bwysig ar gyfer lles yr unigolyn

Mae **cyfranogi'n weithredol** yn ddull o weithio sy'n cydnabod hawl yr unigolyn i gymryd rhan mewn gweithgareddau a pherthnasoedd mewn bywyd bob dydd mor annibynnol â phosibl; caiff yr unigolyn ei (h)ystyried yn bartner gweithredol yn ei (g)ofal neu gymorth ei hun, yn hytrach nag yn dderbynydd goddefol.

Uned 301

Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Lefel: 3

Gwerth credyd: 2

UAN: F/601/3327

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd wrth wraidd cyfathrebu'n effeithiol a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall egwyddorion meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion
2. Deall sut i gyfathrebu gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion
3. Deall y ddeddfwriaeth, polisiau a gweithdrefnau ar gyfer cyfrinachedd a rhannu gwybodaeth, gan gynnwys diogelu data

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **10** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL20 Meithrin a hyrwyddo perthnasoedd cadarnhaol (CCLD 301)

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 301 Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall egwyddorion meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio pam y mae cyfathrebu'n effeithiol yn bwysig o ran meithrin perthynas gadarnhaol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion
- 1.2 Esbonio egwyddorion meithrin perthynas gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion
- 1.3 Esbonio sut gall cyd-destunau cymdeithasol, proffesiynol a diwylliannol gwahanol effeithio ar berthnasoedd a'r modd y mae pobl yn cyfathrebu

Deilliant 2 Deall sut i gyfathrebu gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio'r sgiliau sydd eu hangen i gyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc
- 2.2 Esbonio sut i addasu cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc ar gyfer:
 - a) oedran y plentyn neu'r unigolyn ifanc
 - b) cyd-destun y cyfathrebu
 - c) **gwahaniaethau cyfathrebu**
- 2.3 Esbonio'r prif wahaniaethau rhwng cyfathrebu gydag oedolion a chyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc
- 2.4 Esbonio sut i addasu cyfathrebu i fodloni anghenion cyfathrebu gwahanol oedolion
- 2.5 Esbonio sut i reoli anghytundebau gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Deilliant 3 Deall y ddeddfwriaeth, polisïau a gweithdrefnau ar gyfer cyfrinachedd a rhannu gwybodaeth, gan gynnwys diogelu data

Gall y dysgwr:

- 3.1 Grynhoi prif bwyntiau'r ddeddfwriaeth a gweithdrefnau sy'n ymwneud â chyfrinachedd, diogelu data a datgelu gwybodaeth
- 3.2 Esbonio pwysigrwydd rhoi sicrwydd i blant, pobl ifanc ac oedolion ynghylch cyfrinachedd gwybodaeth sydd cael ei rhannu a chyfyngiadau hyn
- 3.3 Cyfiawnhau'r mathau o sefyllfaoedd lle mae'n rhaid torri protocolau cyfrinachedd

Uned 301 Cyfathrebu a pherthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Gwahaniaethau cyfathrebu rhwng unigolion a all greu rhwystrau rhag iddynt gyfathrebu'n effeithiol â'i gilydd e.e.:

iaith

nam synhwyrdd

nam ar y lleferydd, iaith neu gyfathrebu

galluoedd gwybyddol

cyflwr emosiynol

gwahaniaethau diwylliannol

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Esboniwch bwrpas ac egwyddorion cyfathrebu'n effeithiol a pherthnasoedd mewn ysgol amrywiol.

Ysgrifennwch astudiaeth achos fer ar anawsterau cyfathrebu yn yr ystafell ddosbarth a sut yr aethpwyd i'r afael â'r rhain.

Ystyriwch rôl gweithiwr cymorth dysgu proffesiynol mewn ysgol. Amlinellwch yr ystyriaethau hanfodol ar gyfer rhywun yn y rôl honno wrth ymdrin â gwybodaeth gyfrinachol.

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: A/601/3326

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw paratoi'r dysgwr i weithio mewn ysgol. Mae'n cynnwys gwybodaeth a dealltwriaeth o strwythur addysg, sut caiff ysgolion eu trefnu, ethos, cenhadaeth, nodau a gwerthoedd ysgol, fframweithiau deddfwriaethol a pholisi a'r cyd-destun ehangach y mae ysgolion yn gweithredu oddi mewn iddo.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **chwe** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gwybod am strwythur addysg o'r blynyddoedd cynnar i addysg ôl-orfodol
2. Deall sut caiff ysgolion eu trefnu o ran rolau a chyfrifoldebau
3. Deall ethos, cenhadaeth, nodau a gwerthoedd ysgol
4. Gwybod am y ddeddfwriaeth sy'n effeithio ar ysgolion
5. Deall pwrpas polisiau a gweithdrefnau ysgolion
6. Deall y cyd-destun ehangach y mae ysgolion yn gweithredu oddi mewn iddo

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

SWiS 3.2 Cefnogi ethos, polisiau ac arferion gwaith yr ysgol

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Rôl a chyd-destun

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 302 Ysgolion fel sefydliadau

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gwybod am strwythur addysg o'r blynyddoedd cynnar i addysg ôl-orfodol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Grynhoi'r hawl a'r ddarpariaeth ar gyfer addysg y blynyddoedd cynnar
- 1.2 Esbonio nodweddion y gwahanol fathau o ysgolion o ran cyfnod(au) addysgol a llywodraethu ysgolion
- 1.3 Esbonio'r dewisiadau ôl-16 ar gyfer pobl ifanc ac oedolion

Deilliant 2 Deall sut caiff ysgolion eu trefnu o ran rolau a chyfrifoldebau

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio pwrpas strategol:
 - a) llywodraethwyr ysgol
 - b) yr uwch dim rheoli
 - c) rolau statudol eraill e.e. CAAA
 - ch) athrawon
 - d) rolau staff cymorth
- 2.2 Esbonio rolau gweithwyr proffesiynol allanol a all gydweithio ag ysgol e.e. seicolegydd addysg

Deilliant 3 Deall ethos, cenhadaeth, nodau a gwerthoedd ysgol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio sut gallai ethos, cenhadaeth, nodau a gwerthoedd ysgol gael eu hadlewyrchu mewn arferion gwaith
- 3.2 Arfarnu'r dulliau o gyfathrebu ethos, cenhadaeth, nodau a gwerthoedd ysgol

Deilliant 4 Gwybod am y deddfwriaeth sy'n effeithio ar ysgolion

Gall y dysgwr:

- 4.1 Grynhoi'r deddfau a'r codau ymarfer sy'n effeithio ar waith mewn ysgolion
- 4.2 Esbonio sut mae deddfwriaeth yn effeithio ar y modd y mae ysgolion yn gweithio
- 4.3 Esbonio rolau'r cyrff rheoleiddio sy'n berthnasol i'r sector addysg sy'n bodoli i fonitro a gorfodi'r fframwaith deddfwriaethol, gan gynnwys:
 - a) cyrff cyffredinol fel yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch
 - b) cyrff rheoleiddio sy'n benodol i ysgolion

Deilliant 5 Deall pwrpas polisïau a gweithdrefnau ysgolion

Gall y dysgwr:

- 5.1 Esbonio pam y mae gan ysgolion bolisïau a gweithdrefnau
- 5.2 Crynhoi'r polisïau a'r gweithdrefnau y gallai ysgolion feddu arnynt mewn perthynas â:
 - a) staff
 - b) lles disgyblion
 - c) addysgu a dysgu
 - ch) cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant
 - d) cynnwys rhieni
- 5.3 Arfarnu sut y gellir datblygu a chyfathrebu polisïau a gweithdrefnau ysgolion

Deilliant 6 Deall y cyd-destun ehangach y mae ysgolion yn gweithredu oddi mewn iddo

Gall y dysgwr:

- 6.1 Grynhoi rolau a chyfrifoldebau llywodraeth leol a chenedlaethol dros bolisi ac arfer addysg
- 6.2 Esbonio rôl ysgolion mewn polisïau cenedlaethol sy'n ymwneud â phlant, pobl ifanc a theuluoedd
- 6.3 Esbonio rolau sefydliadau eraill sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc a sut gallai'r rhain effeithio ar waith ysgolion

Uned 302 Ysgolion fel sefydliadau

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned hon gael ei hasesu'n unol ag egwyddorion asesu TDA.

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Ymchwiliwch i ysgolion, y wladwriaeth ac annibynnol fel ei gilydd, ar draws yr ystod oedran lawn, gan gynnwys y blynyddoedd cynnar. Defnyddiwch y rhyngrwyd a/neu brosbectysau ysgolion. Cymharwch a chyferbynnwch strwythur a rheolaeth yr ysgolion hyn. Efallai y byddwch am lunio tabl neu siart i ddangos eich canfyddiadau.

Esboniwch y dewisiadau ôl-16 ar gyfer pobl ifanc ac oedolion. Efallai y byddwch am ddefnyddio tabl.

Amlinellwch eich cynlluniau ar gyfer ysgol ddelfrydol neu 'berffaith' ar gyfer grŵp oedran dethol. Gan roi enghreifftiau, esboniwch gyfraniad gweithwyr proffesiynol allanol sy'n gweithio gydag ysgol. Esboniwch y cyd-destun ehangach y mae ysgolion yn gweithredu oddi mewn iddo.

Lefel: 3**Gwerth credyd: 4****UAN: F/601/4073****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi gweithgareddau dysgu. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cefnogi'r cylch cynllunio, cyflwyno, asesu ac adolygu.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **chwe** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cyfrannu at gynllunio gweithgareddau dysgu
2. Paratoi ar gyfer gweithgareddau dysgu
3. Cefnogi gweithgareddau dysgu
4. Arsylwi ac adrodd ar gyfranogiad a chynnydd dysgwyr
5. Cyfrannu at arfarnu gweithgareddau dysgu
6. Arfarnu ei (h)arfer ei hun mewn perthynas â chefnogi rhifedd, llythrennedd a TGCh

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **20** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL18 Cefnogi gweithgareddau dysgu disgyblion

STL8 Defnyddio technoleg gwybodaeth a chyfathrebu i gefnogi dysgu disgyblion

STL29 Arsylwi a hybu perfformiad a datblygiad disgyblion

Deunyddiau rhagarweiniol ar gyfer cynorthwywyr addysgu:

Rôl a chyd-destun

Llythrennedd

Mathemateg

Technoleg gwybodaeth a chyfathrebu

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 303 Cefnogi gweithgareddau dysgu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Cyfrannu at gynllunio gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio sut gall ymarferydd cymorth dysgu gyfrannu at gynllunio, cyflwyno ac adolygu gweithgareddau dysgu
- 1.2 Arfarnu ei gryfderau/chryfderau a'i (g)wendidau ei hun mewn perthynas â chefnogi gweithgareddau dysgu a sut gallai'r rhain effeithio ar y cymorth y gellir ei ddarparu
- 1.3 Defnyddio gwybodaeth am y dysgwyr a'r cwricwlwm i gyfrannu at gynlluniau'r athro
- 1.4 Cynnig awgrymiadau adeiladol ar gyfer ei rôl ei hun mewn cefnogi gweithgareddau dysgu arfaethedig
- 1.5 Canfod a chael y **wybodaeth sydd ei hangen** i gefnogi gweithgareddau dysgu

Deilliant 2 Paratoi ar gyfer gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddewis a pharatoi'r **adnoddau** sydd eu hangen ar gyfer y gweithgareddau dysgu arfaethedig
- 2.2 Datblygu ac addasu adnoddau i fodloni anghenion dysgwyr
- 2.3 Sicrhau bod yr amgylchedd dysgu'n bodloni'r gofynion iechyd, diogelwch, diogeledd a mynediad perthnasol

Deilliant 3 Cefnogi gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwyr:

- 3.1 Dewis a dangos **strategaethau cymorth dysgu** i fodloni anghenion dysgwyr
- 3.2 Esbonio sut gall **trefniadaeth a pherthnasoedd cymdeithasol** effeithio ar y broses ddysgu
- 3.3 Rhoi sylw i ddysgwyr mewn modd sy'n cydbwysu anghenion unigolion a'r grŵp cyfan
- 3.4 Dangos ffyrdd i annog dysgwyr i ysgwyddo'r cyfrifoldeb am eu dysgu eu hunain
- 3.5 Dangos ffyrdd i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu:
 - a) sgiliau llythrennedd
 - b) sgiliau rhifedd
 - c) sgiliau TGCh
 - ch) sgiliau datrys problemau
- 3.6 Esbonio'r mathau o broblemau a all godi wrth gefnogi gweithgareddau dysgu a sut i fynd i'r afael â'r rhain

Deilliant 4 Arsylwi ac adrodd ar gyfranogiad a chynnydd dysgwyr

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ddefnyddio sgiliau a thechnegau i fonitro ymateb dysgwyr i weithgareddau dysgu
- 4.2 Asesu pa mor dda y mae dysgwyr yn cymryd rhan mewn gweithgareddau a'r cynnydd y maent yn ei wneud
- 4.3 Cofnodi arsylwadau ac asesiadau o gyfranogiad a chynnydd dysgwyr yn y fformat gofynnol

Deilliant 5 Cyfrannu at arfarnu gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

5.1 Esbonio pwysigrwydd arfarnu gweithgareddau dysgu

5.2 Defnyddio deilliannau arsylwadau ac asesiadau i:

- a) roi adborth i ddysgwyr ar y cynnydd a wnaed
- b) rhoi adborth adeiladol i'r athro ar y gweithgareddau dysgu
- c) rhoi adborth i'r athro ar gyfranogiad a chynnydd y dysgwyr
- ch) myfyrio ar ei (h)arfer ei hun mewn cefnogi gweithgareddau dysgu a'i wella

Deilliant 6 Arfarnu ei (h)arfer ei hun mewn perthynas â chefnogi rhifedd, llythrennedd a TGCh

Gall y dysgwr:

6.1 Arfarnu sut mae ei (g)wybodaeth, dealltwriaeth a'i sgiliau ei hun mewn rhifedd, llythrennedd a TGCh yn effeithio ar arfer

6.2 Llunio cynllun ar gyfer gwell ei (g)wybodaeth, dealltwriaeth a'i sgiliau ei hun mewn rhifedd, llythrennedd a TGCh

Uned 303 Cefnogi gweithgareddau dysgu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Gwybodaeth sydd ei hangen: i gefnogi gweithgareddau dysgu, gan gynnwys:

- cwricwlwm perthnasol yr ysgol a disgwyliadau ar gyfer dysgwyr sy'n dibynnu ar eu hoedran
- yr amcanion addysgu a dysgu
- yr adnoddau dysgu sydd eu hangen
- ei rôl ei hun mewn cefnogi'r gweithgareddau dysgu
- unrhyw anghenion ychwanegol sydd gan y plant neu'r bobl ifanc dan sylw

Adnoddau: i gefnogi gweithgareddau dysgu, gan gynnwys:

- deunyddiau
- offer (gan gynnwys TGCh)
- meddalwedd
- llyfrau a deunyddiau ysgrifenedig eraill

Strategaethau cefnogi dysgu: i gefnogi anghenion dysgwyr, er enghraifft:

- creu amgylchedd dysgu cadarnhaol
- rheoli ymddygiad
- annog cydlyniad grŵp a dysgu cydweithredol
- annog dysgwyr swil neu ddistaw i ofyn cwestiynau a gwirio eu bod yn deall
- cyfieithu neu esbonio geiriau ac ymadroddion
- atgoffa dysgwyr o bwyntiau addysgu a wnaed gan yr athro
- modelu'r defnydd cywir o iaith a geirfa
- sicrhau bod dysgwyr yn deall y tasgau dysgu
- helpu dysgwyr i ddefnyddio adnoddau sy'n berthnasol i'r gweithgaredd dysgu
- rhoi sylw unigol, sicrwydd a chymorth â thasgau dysgu, fel sy'n briodol i anghenion y dysgwyr
- newid neu addasu gweithgareddau

Trefniadaeth a pherthnasoedd cymdeithasol: er enghraifft;

- grwpio dysgwyr
- datblygu grwpiau
- dynameg grwpiau
- y modd y mae oedolion yn rhyngweithio â dysgwyr ac yn ymateb iddynt

Problemau; o ran:

- y gweithgareddau dysgu
- yr adnoddau dysgu
- yr amgylchedd dysgu
- y dysgwyr
- asesu

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 3**UAN:** A/601/4069**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc. Rhaid dangos cymhwysedd mewn hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol, rheoli ymddygiad amhriodol, ymdrin ag ymddygiad heriol a chyfrannu at adolygu ymddygiad a pholisïau ymddygiad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall polisiâu a gweithdrefnau ar gyfer hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc
2. Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol
3. Rheoli ymddygiad amhriodol
4. Ymateb i ymddygiad heriol
5. Cyfrannu at adolygu ymddygiad a pholisïau ymddygiad

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **20** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL19 Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

STL37 Cyfrannu at atal a rheoli ymddygiad heriol mewn plant a phobl ifanc (HSC326)

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 304 Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall polisiau a gweithdrefnau ar gyfer hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Grynhoi **polisiau a gweithdrefnau'r** lleoliad sy'n berthnasol i hyrwyddo cadarnhaol plant a phobl ifanc
- 1.2 Arfarnu sut mae polisiau a gweithdrefnau'r lleoliad yn cynorthwyo plant a phobl ifanc:
 - a) i deimlo'n ddiogel
 - b) i gyfrannu'n gadarnhaol
 - c) i ddatblygu sgiliau cymdeithasol ac emosiynol
 - ch) i ddeall disgwyliadau a chyfyngiadau
- 1.3 Esbonio manteision yr holl staff yn gosod ffiniau a rheolau ar gyfer ymddygiad plant a phobl ifanc yn gyson ac yn deg, yn unol â pholisiau a gweithdrefnau'r lleoliad

Deilliant 2 Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio manteision hyrwyddo agweddau cadarnhaol ar ymddygiad yn weithredol
- 2.2 Dangos ffyrdd i osod rheolau gyda phlant a phobl ifanc sy'n tanatogu ymddygiad priodol a pharch tuag at bobl eraill
- 2.3 Dangos strategaethau ar gyfer hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol yn unol â pholisiau a gweithdrefnau'r lleoliad
- 2.4 Dangos ymatebion realistig, cyson a chefnogol tuag at ymddygiad plant a phobl ifanc
- 2.5 Darparu delfryd ymddwyn effeithiol ar gyfer y safonau ymddygiad sy'n cael eu disgwyl gan blant, pobl ifanc ac oedolion yn y lleoliad

Deilliant 3 Rheoli ymddygiad amhriodol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddangos strategaethau ar gyfer lleihau aflonyddwch o ganlyniad i **ymddygiad amhriodol** plant a phobl ifanc
- 3.2 Dangos strategaethau ar gyfer rheoli ymddygiad amhriodol, yn unol â pholisiau a gweithdrefnau'r lleoliad
- 3.3 Cymhwyso rheolau a ffiniau'n gyson ac yn deg yn ôl oedran, anghenion a galluoedd plant a phobl ifanc
- 3.4 Cynorthwyo cydweithwyr i fynd i'r afael ag ymddygiad amhriodol plant a phobl ifanc
- 3.5 Esbonio'r mathau o ymddygiad neu broblemau disgyblu y dylid eu cyfeirio at bobl eraill ac at bwy y dylid eu cyfeirio

Deilliant 4 Ymateb i ymddygiad heriol

Gall y dysgwr:

- 4.1 Adnabod patrymau a sbardunau a all arwain at ymatebion ymddygiadol amhriodol a chymryd camau i achub y blaen, dargyfeirio neu leddfu sbardunau posibl
- 4.2 Defnyddio strategaethau cytûn i fynd i'r afael ag **ymddygiad heriol** yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r lleoliad
- 4.3 Asesu a rheoli risgiau i'w (d)iogelwch ei hun a diogelwch pobl eraill wrth fynd i'r afael ag ymddygiad heriol
- 4.4 Cynorthwyo plant, pobl ifanc a chydweithwyr i adnabod y sefyllfaoedd a'r amgylchiadau sy'n sbarduno ymatebion ymddygiadol amhriodol a dulliau o osgoi'r rhain
- 4.5 Adnabod a chymryd camau uniongyrchol i fynd i'r afael ag unrhyw fwlio, aflonyddu neu ymddygiad gormesol yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r lleoliad

Deilliant 5 Cyfrannu at adolygu ymddygiad a pholisïau ymddygiad

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddangos ffyrdd i gynorthwyo plant a phobl ifanc i adolygu eu hymddygiad a'i effaith ar bobl eraill, nhw'u hunain a'u hamgylchedd
- 5.2 Dangos ffyrdd i gynorthwyo plant a phobl ifanc ag anawsterau ymddygiadol i bennu a chytuno ar dargedau ymddygiad
- 5.3 Defnyddio ei (g)wybodaeth ei hun am hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol i gyfrannu at adolygu polisiau ymddygiad, gan gynnwys bwlio, presenoldeb ac effeithiolrwydd gwobrau a chosbau
- 5.4 Rhoi adborth clir ac ystyriol ar effeithiolrwydd strategaethau rheoli ymddygiad er mwyn adolygu a datblygu polisiau

Uned 304 Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Polisiâu a gweithdrefnau: y lleoliad sy'n berthnasol i hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol e.e.;

- polisi ymddygiad
- cod ymddygiad
- gwobrau a chosbau
- mynd i'r afael â gwrthdaro ac ymddygiad amhriodol
- gwrthfwlio
- presenoldeb

Ymddygiad amhriodol: yw ymddygiad sy'n mynd yn erbyn gwerthoedd a chredoau derbynol y lleoliad a'r gymdeithas. Gall ymddygiad amhriodol gael ei ddangos trwy iaith, ysgrifen, ymddygiad di-eiriau neu gam-drin corfforol.

Ymddygiad heriol: gall hyn gynnwys:

- cam-drin geiriol (e.e. sylwadau hiliol, bygythiadau, bwlio pobl eraill)
- cam-drin corfforol (fel ymosod ar bobl eraill, difrodi eiddo)
- ymddygiad sy'n ddistrywiol i'r plentyn/unigolyn ifanc
- ymddygiad anghyfreithlon

Lefel: 3**Gwerth credyd: 2****UAN: H/601/4065****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn ymdrin â'r cymhwysedd sydd ei angen i feithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant a phobl ifanc
2. Cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc
3. Meithrin perthynas broffesiynol gydag oedolion
4. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i feithrin perthnasoedd
5. Cydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau yn ymwneud â chyfrinachedd, rhannu gwybodaeth a diogelu data

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **10** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL20 Meithrin a hyrwyddo perthnasoedd cadarnhaol (CCLD 301)

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 305 Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddangos sut i feithrin cysylltiad a pherthynas barchus ac ymddiriedus gyda phlant a phobl ifanc
- 1.2 Dangos ymatebion cefnogol a realistig i gwestiynau, syniadau, awgrymiadau a phryderon plant a phobl ifanc
- 1.3 Dangos sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud penderfyniadau drostyn nhw'u hunain
- 1.4 Rhoi sylw i blant a phobl ifanc unigol mewn modd sy'n deg iddyn nhw a'r grŵp cyfan

Deilliant 2 Cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio **dulliau cyfathrebu** gwahanol i fodloni anghenion plant a phobl ifanc
- 2.2 Dangos sut i addasu cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc ar gyfer:
 - a) oedran a chyfnod datblygu'r plentyn neu'r unigolyn ifanc
 - b) cyd-destun y cyfathrebu
 - c) **gwahaniaethau cyfathrebu**
- 2.3 Dangos **strategaethau a thechnegau i hyrwyddo dealltwriaeth ac ymddiriedaeth wrth gyfathrebu** gyda phlant a phobl ifanc

Deilliant 3 Meithrin perthynas broffesiynol gydag oedolion

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddangos sut i feithrin cysylltiad a pherthynas broffesiynol gydag oedolion
- 3.2 Dangos sut i addasu cyfathrebu gydag oedolion ar gyfer:
 - a) gwahaniaethau diwylliannol a chymdeithasol
 - b) cyd-destun y cyfathrebu
 - c) gwahaniaethau cyfathrebu
- 3.3 Dangos strategaethau a thechnegau i hyrwyddo dealltwriaeth ac ymddiriedaeth wrth gyfathrebu gydag oedolion
- 3.4 Defnyddio sgiliau a thechnegau i ddatrys unrhyw gamddealltwriaeth neu wrthdaro mewn modd adeiladol
- 3.5 Esbonio pryd a sut i gyfeirio oedolion eraill at ffynonellau eraill o wybodaeth, cyngor neu gymorth

Deilliant 4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i feithrin perthnasoedd

Gall y dysgwr:

- 4.1 Dangos ffyrdd i helpu plant a phobl ifanc i ddeall gwerth a phwysigrwydd perthnasoedd cadarnhaol gyda phobl eraill
- 4.2 Darparu delfryd ymddwyn effeithiol yn ei berthynas/pherthynas ei hun gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion
- 4.3 Defnyddio strategaethau priodol i annog a chynorthwyo plant a phobl ifanc i ddeall a pharchu:
 - a) unigoliaeth, amrywiaeth a gwahaniaethau pobl eraill
 - b) teimladau a barn pobl eraill
- 4.4 Dangos ffyrdd i annog a chynorthwyo plant a phobl ifanc i fynd i'r afael â gwrthdaro drostyn nhw'u hunain
- 4.5 Annog a chynorthwyo oedolion eraill yn y lleoliad i feithrin perthynas gadarnhaol gyda phlant a phobl ifanc

Deilliant 5 Cydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau yn ymwneud â chyfrinachedd, rhannu gwybodaeth a diogelu data

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddefnyddio polisiau a gweithdrefnau'r lleoliad ar gyfer:
 - a) rhannu gwybodaeth
 - b) cyfrinachedd
 - c) diogelu data
- 5.2 Dangos sut i adrodd a chofnodi gwybodaeth yn ffurfiol ac yn anffurfiol yn y modd priodol ar gyfer y gynulleidfa dan sylw

Uned 305 Meithrin perthynas broffesiynol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dulliau cyfathrebu: e.e.

- iaith lafar
- chwarae
- iaith y corff
- iaith arwyddion

Gwahaniaethau cyfathrebu: rhwng unigolion a all greu rhwystrau rhag iddynt gyfathrebu'n effeithiol â'i gilydd e.e.

- iaith
- nam synhwyrdd
- nam ar y lleferydd, iaith neu gyfathrebu
- galluoedd gwybyddol
- cyflwr emosiynol
- gwahaniaethau diwylliannol

Strategaethau a thechnegau i hyrwyddo dealltwriaeth ac ymddiriedaeth wrth gyfathrebu: e.e.

- gwrando'n weithredol
- peidio â rhagdybio
- defnyddio cwestiynau i egluro a gwirio dealltwriaeth
- crynhoi a chadarnhau'r prif bwyntiau

Uned 306

Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Lefel: 3

Gwerth credyd: 2

UAN: M/601/4070

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc. Rhaid dangos cymhwysedd mewn hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth a chefnogi cynhwysiant.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc
2. Deall effaith rhagfarn a gwahaniaethu ar blant a phobl ifanc
3. Cefnogi cynhwysiant ac arferion cynhwysol mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **10** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL18 Cefnogi gweithgareddau dysgu disgyblion

STL23 Cynllunio, cyflwyno ac arfarnu gweithgareddau addysgu a dysgu dan gyfarwyddyd athro

STL38 Cynorthwyo plant ag anableddau neu anghenion addysgol arbennig a'u teuluoedd (CCLD 321)

STL35 Cynorthwyo disgyblion dwyieithog/amlieithog

STL36 Darparu cymorth dwyieithog/amlieithog ar gyfer addysgu a dysgu

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Modiwlau cynhwysiant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 306 Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Enwi'r ddeddfwriaeth a chodau ymarfer cyfredol sy'n berthnasol i hyrwyddo cydraddoldeb a gwerthfawrogi amrywiaeth
- 1.2 Esbonio pwysigrwydd hyrwyddo hawliau pob plentyn ac unigolyn ifanc i **gyfranogi** a chael **mynediad cyfartal**
- 1.3 Esbonio pwysigrwydd a manteision gwerthfawrogi a hyrwyddo amrywiaeth diwylliannol mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc
- 1.4 Rhyngweithio gyda phlant a phobl ifanc mewn modd sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth ac yn parchu gwahaniaethau diwylliannol, crefyddol ac ethnig
- 1.5 Dangos dulliau o gymhwyso egwyddorion cydraddoldeb, amrywiaeth ac **arfer gwrthwahaniaethol** yn ei (g)waith ei hun gyda phlant a phobl ifanc

Deilliant 2 Deall effaith rhagfarn a gwahaniaethu ar blant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio sut y gall plant a phobl ifanc gael profiad o ragfarn a gwahaniaethu
- 2.2 Dadansoddi effaith rhagfarn a gwahaniaethu ar blant a phobl ifanc
- 2.3 Arfarnu sut y gallai ei (h)agweddau, gwerthoedd ac ymddygiad ei hun effeithio ar waith gyda phlant a phobl ifanc
- 2.4 Esbonio sut i hyrwyddo arfer gwrthwahaniaethol mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc
- 2.5 Esbonio sut i herio gwahaniaethu

Deilliant 3 Cefnogi cynhwysiant ac arferion cynhwysol mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio ystyr **cynhwysiant** ac arferion cynhwysol
- 3.2 Adnabod rhwystrau sy'n atal plant a phobl ifanc rhag cymryd rhan
- 3.3 Dangos ffyrdd i gefnogi cynhwysiant ac arferion cynhwysol yn ei (g)waith ei hun gyda phlant a phobl ifanc

Uned 306 Hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn gwaith gyda phlant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae **cyfranogi'n** cynnwys: holi plant a phobl ifanc beth sy'n gweithio, beth nad yw'n gweithio a beth allai weithio'n well; a'u cynnwys mewn cynllunio, cyflwyno ac arfarnu gwasanaethau'n barhaus.

Mynediad cyfartal: sicrhau bod unrhyw rwystrau gwahaniaethol rhag mynediad yn cael eu tynnu, gan ddarparu ar gyfer anghenion unigol plant a phobl ifanc.

Arfer gwrthwahaniaethol: cymryd camau cadarnhaol i wrthwynebu gwahaniaethu. Bydd hyn yn cynnwys canfod a herio gwahaniaethu a bod yn gadarnhaol yn eich arfer eich hun ynghylch y pethau sy'n debyg ac yn wahanol rhwng pobl.

Cynhwysiant: proses o ganfod, deall a goresgyn rhwystrau rhag cyfranogi a pherthyn.

Lefel: 3

Gwerth credyd: 4

UAN: A/601/4072

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gefnogi asesu ar gyfer dysgu. Rhaid dangos cymhwysedd mewn defnyddio strategaethau asesu i hyrwyddo dysgu, cynorthwyo dysgwyr i adolygu eu strategaethau dysgu a'u cyflawniadau, a chydweithio â'r athro i adolygu prosesau a deilliannau asesu ar gyfer dysgu.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall pwrpas a nodweddion asesu ar gyfer dysgu
2. Defnyddio strategaethau asesu i hyrwyddo dysgu
3. Cynorthwyo dysgwyr i adolygu eu strategaethau dysgu a'u cyflawniadau
4. Cyfrannu at adolygu asesu ar gyfer dysgu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **20** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL30 Cyfrannu at asesu ar gyfer dysgu

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 307 Cefnogi asesu ar gyfer dysgu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall pwrpas a nodweddion asesu ar gyfer dysgu

Gall y dysgwr:

- 1.1 Gymharu a chyferbynnu rolau'r athro a'r ymarferwyd cymorth dysgu o ran asesu cyflawniadau dysgwyr
- 1.2 Crynhoi'r gwahaniaeth rhwng asesiad ffurfiannol ac asesiad crynodol
- 1.3 Esbonio nodweddion asesu ar gyfer dysgu
- 1.4 Esbonio pwysigrwydd a manteision asesu ar gyfer dysgu
- 1.5 Esbonio sut gall asesu ar gyfer dysgu gyfrannu at gynllunio ar gyfer dysgu yn y dyfodol gan:
 - a) yr athro
 - b) y dysgwyr
 - c) yr ymarferydd cymorth dysgu

Deilliant 2 Defnyddio strategaethau asesu i hyrwyddo dysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gael y wybodaeth sydd ei hangen i gefnogi asesu ar gyfer dysgu
- 2.2 Defnyddio iaith glir ac enghreifftiau i drafod ac egluro nodau dysgu personol a meini prawf ar gyfer asesu cynnydd gyda dysgwyr
- 2.3 Defnyddio cyfleoedd a strategaethau asesu i gael gwybodaeth a llunio barn ynghylch pa mor dda y mae dysgwyr yn cymryd rhan mewn gweithgareddau a'r cynnydd y maent yn ei wneud
- 2.4 Rhoi adborth adeiladol i ddysgwyr i'w helpu i ddeall beth maent wedi'i wneud yn dda a beth mae angen iddynt ei ddatblygu
- 2.5 Rhoi cyfle ac anogaeth i ddysgwyr wella eu gwaith

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr i adolygu eu strategaethau dysgu a'u cyflawniadau

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddefnyddio gwybodaeth a gafwyd trwy fonitro cyfranogiad a chynnydd dysgwyr i'w helpu i adolygu eu strategaethau dysgu, eu cyflawniadau a'u hanghenion dysgu yn y dyfodol
- 3.2 Gwrando'n ofalus ar ddysgwyr a'u hannog yn gadarnhaol i gyfathrebu eu hanghenion a'u syniadau ar gyfer dysgu yn y dyfodol
- 3.3 Cynorthwyo dysgwyr i ddefnyddio asesu cyfoedion a hunanasesu i arfarnu eu cyflawniadau dysgu
- 3.4 Cynorthwyo dysgwyr i:
 - a) fyfyrion ar eu dysgu
 - b) amlygu'r cynnydd a wnaed ganddynt
 - c) amlygu eu hanghenion dysgu sy'n dod i'r amlwg
 - ch) canfod cryfderau a gwendidau eu strategaethau dysgu a chynllunio sut i'w gwella

Deilliant 4 Cyfrannu at adolygu asesu ar gyfer dysgu

Gall y dysgwr:

4.1 Roi adborth i'r athro ar:

- a) gyfranogiad a chynnydd dysgwyr yn y gweithgareddau dysgu
- b) ymgysylltiad y dysgwyr a'u hymateb i asesu ar gyfer dysgu
- c) cynnydd y dysgwyr o ran ysgwyddo'r cyfrifoldeb am eu dysgu eu hunain

4.2 Defnyddio deilliannau asesu ar gyfer dysgu i fyfyrion ar ei gyfraniad/chyfraniad ei hun i gefnogi dysgu a'i wella

Uned 307 Cefnogi asesu ar gyfer dysgu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Asesu ar gyfer dysgu: mae hyn yn cynnwys defnyddio asesu, fel rhan o addysgu a dysgu, mewn modd a fydd yn cynyddu cyflawniad dysgwyr.

Gwybodaeth sydd ei hangen: i gefnogi asesu ar gyfer dysgu:

- yr amcanion dysgu ar gyfer y gweithgareddau
- y nodau dysgu personol ar gyfer dysgwyr unigol
- y meini prawf llwyddiant ar gyfer y gweithgareddau dysgu
- y cyfleoedd a'r strategaethau asesu sy'n berthnasol i'w rôl ei hun yn y gweithgareddau dysgu

Nodau dysgu personol: bydd y rhain yn adlewyrchu amcanion dysgu gweithgareddau ac yn ystyried cyflawniadau blaenorol ac anghenion dysgu cyfredol dysgwyr unigol.

Cyfleoedd a strategaethau asesu: sef yr achlysuron, dulliau a'r technegau sy'n cael eu defnyddio ar gyfer asesu parhaus yn ystod gweithgareddau dysgu, fel:

- defnyddio cwestiynau penagored
- arsylwi dysgwyr
- gwrandao ar sut mae dysgwyr yn disgrifio eu gwaith a'u hymresymiad
- gwirio dealltwriaeth dysgwyr
- cynnwys dysgwyr mewn adolygu cynnydd
- annog dysgwyr i gadw eu nodau dysgu mewn cof ac asesu eu cynnydd eu hunain o ran cyrraedd y rhain wrth iddynt symud ymlaen
- annog dysgwyr i adolygu eu gwaith a gwneud sylwadau amdano cyn ei gyflwyno neu ei drafod gyda'r athro
- canmol dysgwyr pan fyddant yn canolbwyntio eu sylwadau ar eu nodau dysgu personol ar gyfer y dasg

Lefel: 3**Gwerth credyd: 3****UAN: T/601/4071****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i oruchwylio gweithgareddau dysgu yn absenoldeb athro. Rhaid dangos cymhwysedd mewn paratoi a goruchwylio gweithgareddau dysgu, cynorthwyo dysgwyr i gwblhau gwaith sy'n cael ei osod gan yr athro a dod â'r wers i ben yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r ysgol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Paratoi i oruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan
2. Goruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan
3. Cynorthwyo dysgwyr i gwblhau'r gwaith sy'n cael ei osod ar eu cyfer
4. Dod â gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan i ben

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL18 Cefnogi gweithgareddau dysgu disgyblion

STL8 Defnyddio technoleg gwybodaeth a chyfathrebu i gefnogi dysgu disgyblion

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Paratoi i oruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio polisi a gweithdrefnau'r ysgol ar gyfer goruchwyliaeth lanw
- 1.2 Canfod a chael:
 - a) y gwaith sydd wedi'i osod ar gyfer y dosbarth dan sylw
 - b) manylion am yr **adnoddau dysgu** sydd eu hangen
 - c) unrhyw **gyfarwyddiadau penodol**
- 1.3 Cael a threfnu'r adnoddau sydd eu hangen ar gyfer y gweithgareddau dysgu
- 1.4 Cadarnhau bod yr amgylchedd dysgu'n bodloni'r gofynion iechyd, diogelwch, diogeledd a mynediad perthnasol

Deilliant 2 Goruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan

Gall y dysgwr:

- 2.1 Roi cyfarwyddiadau clir i ddysgwyr ar y gwaith sydd i'w gwblhau
- 2.2 Ymateb i gwestiynau gan ddysgwyr am y broses a gweithdrefnau
- 2.3 Defnyddio strategaethau priodol i oruchwylio'r gwaith sydd wedi'i osod yn cael ei gwblhau
- 2.4 Dangos dulliau o reoli ymddygiad dysgwyr er mwyn sicrhau amgylchedd dysgu adeiladol
- 2.5 Dangos ffyrdd i annog dysgwyr i fod yn gyfrifol am eu dysgu eu hunain
- 2.6 Esbonio'r mathau o **broblemau** a all godi wrth oruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan a sut i fynd i'r afael â'r rhain

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr i gwblhau'r gwaith sy'n cael ei osod ar eu cyfer

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddefnyddio sgiliau a thechnegau i fonitro ymatebion dysgwyr i weithgareddau dysgu
- 3.2 Asesu pa mor dda y mae dysgwyr yn cyfranogi mewn gweithgareddau a'r cynnydd y maent yn ei wneud o ran cwblhau'r gwaith a osodwyd ar eu cyfer
- 3.3 Dangos ffyrdd i gynorthwyo dysgwyr i gadw at y dasg a chwblhau'r gwaith a osodwyd
- 3.4 Cyflwyno gweithgareddau estyn i ddysgwyr sydd wedi cwblhau'r gwaith a osodwyd cyn diwedd y wers

Deilliant 4 Dod â gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan i ben

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ddefnyddio gweithdrefnau'r ysgol ar gyfer:
 - a) casglu unrhyw waith a gwblhawyd ar ôl y wers a'i ddychwelyd i'r athro priodol
 - b) casglu unrhyw adnoddau dysgu
 - c) rhoi gwybod i ddysgwyr am unrhyw waith dilynol neu waith cartref sydd wedi'i osod ar eu cyfer
 - ch) rhyddhau dysgwyr ar ddiwedd y wers
 - d) adrodd yn ôl ar ymddygiad a chyfranogiad y dysgwyr yn ystod y wers ac unrhyw broblemau, fel y bo'n briodol

Uned 308 Goruchwylio gweithgareddau dysgu dosbarth cyfan

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Adnoddau dysgu i gefnogi'r gweithgareddau dysgu, gan gynnwys:

- deunyddiau
- offer (gan gynnwys TGCh)
- meddalwedd
- llyfrau a deunyddiau ysgrifenedig eraill

Cyfarwyddiadau penodol er enghraifft yn ymwneud â:

- dysgwyr ag anghenion addysgol arbennig
- cynllun eistedd
- problemau ymddygiadol
- gweithgareddau estyn
- gwaith cartref

Gall **problemau** ymwneud â'r:

- gweithgareddau dysgu
- adnoddau dysgu
- amgylchedd dysgu
- dysgwyr

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: Y/601/7416

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i arolygu profion ac arholiadau mewnol ac allanol, gan gynnwys profion modiwlau, arholiadau ymarferol a llafar, dan amodau ffurfiol.

Mae'n cynnwys paratoi ystafelloedd ac adnoddau arholi, paratoi ymgeiswyr ar gyfer y profion a'r arholiadau, yn ogystal â chynnal profion ac arholiadau a dod â nhw i ben yn unol â gweithdrefnau'r ganolfan. Hefyd, mae'n cynnwys ymdrin â sefyllfaoedd penodol fel trefniadau mynediad, argyfyngau ac amheuon ynghylch camymddygiad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer cynnal profion ac arholiadau
2. Paratoi ar gyfer profion ac arholiadau
3. Paratoi ymgeiswyr ar gyfer profion ac arholiadau
4. Rhoi gofynion arolygu ar waith
5. Dod â phroffion ac arholiadau i ben

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **19** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL17 Arolygu profion ac arholiadau

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 309 Arolygu profion ac arholiadau

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer cynnal profion ac arholiadau

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio polisi profion ac arholiadau'r ganolfan
- 1.2 Esbonio'r gweithdrefnau a'r rheoliadau ar gyfer cynnal arholiadau allanol ac unrhyw weithdrefnau arolygu sy'n ymwneud â hyn
- 1.3 Esbonio'r mathau o **drefniadau mynediad** y gall fod eu hangen ar gyfer ymgeiswyr ag anghenion ychwanegol
- 1.4 Esbonio gweithdrefnau'r ganolfan ar gyfer ymateb i argyfyngau iechyd, diogelwch a diogeledd yn ystod prawf neu arholiad
- 1.5 Esbonio'r rhesymau pam y gall fod angen goruchwyllo ymgeisydd rhwng profion ac arholiadau

Deilliant 2 Paratoi ar gyfer profion ac arholiadau

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddangos y gweithdrefnau cywir ar gyfer **gosod ystafell arholi**
- 2.2 Canfod a chael cyflenwadau o bapur ysgrifennu a deunyddiau awdurdodedig, gan gynnwys y papurau prawf neu arholiad cywir
- 2.3 Esbonio a dangos y trefniadau ar gyfer cadw papurau cwestiynau a deunyddiau eraill ar gyfer profion neu arholiadau yn ddiogel
- 2.4 Canfod a chydymffurfio ag unrhyw **ofynion penodol** ar gyfer y prawf neu'r arholiad ac/neu'r ymgeiswyr dan sylw
- 2.5 Canfod a gwirio unrhyw system gyfathrebu frys, os oes un ar gael

Deilliant 3 Paratoi ymgeiswyr ar gyfer profion ac arholiadau

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio pwysigrwydd trefnu bod yr ystafell arholi yn barod i dderbyn ymgeiswyr ar yr amser a drefnwyd
- 3.2 Dangos y gweithdrefnau cywir ar gyfer derbyn ymgeiswyr i'r ystafell
- 3.3 Cwblhau'r gwiriadau angenrheidiol ar gyfer:
 - a) gwirio pwy yw'r ymgeiswyr
 - b) sicrhau nad oes unrhyw un yn dod ag offer neu ddeunyddiau annerbyniadwy i'r ystafell arholi
 - c) cadarnhau bod yr ymgeiswyr yn eistedd yn unol â'r cynllun eistedd
 - ch) sicrhau bod gan ymgeiswyr y papurau a'r deunyddiau cywir
- 3.4 Esbonio'r gweithdrefnau ar gyfer ymdrin ag:
 - a) ymgeiswyr nad ydynt ar restr bresenoldeb y prawf neu'r arholiad
 - b) ymgeiswyr sy'n cyrraedd y prawf neu'r arholiad yn hwyr

Deilliant 4 Rhoi gofynion arolygu ar waith

Gall y dysgwr:

- 4.1 Esbonio pwysigrwydd sicrhau bod yr holl reolau a rheoliadau yn ymwneud â chynnal profion ac arholiadau yn cael eu cymhwyso a'u dilyn yn llym
- 4.2 Rhoi cyfarwyddiadau clir a diamwys i ymgeiswyr ar ddechrau profion ac arholiadau
- 4.3 Dangos y gweithdrefnau cywir ar gyfer cwblhau cofrestr bresenoldeb, gan gynnwys gofynion penodol ar gyfer ymgeiswyr:
 - a) sy'n cael eu tynnu allan o brawf neu arholiad
 - b) nad ydynt ar y gofrestr
 - c) sy'n hwyr ar gyfer prawf neu arholiad
 - ch) sy'n absennol o brawf neu arholiad
- 4.4 Cymhwyso gweithdrefnau'r ganolfan ar gyfer ymdrin ag:
 - a) ymholiadau gan ymgeiswyr
 - b) ymddygiad aflonyddgar neu ymddygiad afreolaidd
 - c) ymgeiswyr sydd eisiau neu sydd angen gadael yr ystafell arholi yn ystod y prawf neu'r arholiad

Deilliant 5 Dod â phroffion ac arholiadau i ben

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddangos y gweithdrefnau cywir ar gyfer dod â phroffion ac arholiadau i ben, gan gynnwys:
 - a) casglu papurau
 - b) caniatáu i ymgeiswyr adael yr ystafell arholi
 - c) cwblhau cofnodion profion ac arholiadau
- 5.2 Gwahaniaethu rhwng dod â phroffion ac arholiadau i ben pan fydd:
 - a) pob un o'r ymgeiswyr yn gorffen y prawf neu'r arholiad ar yr un pryd
 - b) rhai ymgeiswyr yn cwblhau prawf neu arholiad o hyd

Uned 309 Arolygu profion ac arholiadau

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Trefniadau mynediad: y trefniadau sy'n cael eu gwneud gan y ganolfan a'u cytuno â'r corff dyfarnu, os yw'n briodol, ar gyfer ymgeiswyr ag anghenion ychwanegol e.e. cymorth darllen, ysgrifennydd, dehonglydd arwyddion.

Gosod ystafell arholi: gan gynnwys:

- y nifer gofynnol o ddesgiau/gweithfannau a'u lleoliad
- arddangos hysbysiadau
- cloc
- rhif y ganolfan
- cyfarwyddiadau ar gyfer yr ymgeiswyr
- cynllun eistedd
- cofrestr bresenoldeb
- trefniadau iechyd a diogelwch
- amodau amgylcheddol fel gwres, golau, awyriad a'r lefel swn y tu allan

Gofynion penodol: ar gyfer y prawf neu'r arholiad ac/neu'r ymgeiswyr dan sylw e.e.:

- arweiniad pellach
- hysbysiadau am wallau
- gorchwyllo ymgeiswyr penodol rhwng profion neu arholiadau
- trefniadau mynediad

Lefel: 3
Gwerth credyd: 4
UAN: D/601/7711

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu i ategu, atgyfnerthu neu estyn addysgu a dysgu sy'n cael eu cynllunio a'u cyflwyno gan yr athro. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu ar gyfer unigolion a grwpiau bach, dan gyfarwyddyd athro, yn ogystal â chydweithio â'r athro i gyflwyno gweithgareddau dysgu i ddsbarthiadau cyfan.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cynllun gweithgareddau dysgu dan gyfarwyddyd yr athro
2. Cyflwyno gweithgareddau dysgu
3. Monitro ac asesu deilliannau dysgu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **21** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL23 Cynllunio, cyflwyno ac arfarnu gweithgareddau addysgu a dysgu dan gyfarwyddyd yr athro
Yn cefnogi dilyniant i'r safonau proffesiynol ar gyfer cynorthwywyr addysgu lefel uwch (CALUau)

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Meini prawf asesu

Deiliant 1 Cynllun gweithgareddau dysgu dan gyfarwyddyd yr athro

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio amcanion, cynnwys a deilliannau arfaethedig gweithgareddau dysgu, fel y cytunwyd gyda'r athro
- 1.2 Esbonio sut mae'r gweithgareddau dysgu'n cysylltu â fframweithiau statudol ac anstatudol ar gyfer cwricwlwm yr ysgol
- 1.3 Cynllunio a pharatoi gweithgareddau dysgu, yn unol â chyfarwyddiadau'r athro, ar gyfer:
 - a) dysgwyr unigol
 - b) grwpiau bach o ddysgwyr
- 1.4 Defnyddio gwybodaeth am ddysgwyr, y cwricwlwm a'i (h)arbenigedd ei hun i gyfrannu at gynllunio **gweithio ar y cyd** â'r athro fel rhan o gynllun cyffredinol y wers

Deiliant 2 Cyflwyno gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddangos sut i ddefnyddio dulliau addysgu a dysgu i:
 - a) fodloni'r amcanion dysgu cytûn a'r deilliannau arfaethedig
 - b) cynnal ysgogiad a diddordeb y dysgwyr
 - c) cynorthwyo a herio'r dysgwyr
 - ch) casglu adborth ar gynnydd a chyflawniadau'r dysgwyr
- 2.2 Hyrwyddo a chefnogi'r arfer o gynnwys pob dysgwr sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau dysgu
- 2.3 Trefnu a rheoli gweithgareddau dysgu er mwyn sicrhau diogelwch dysgwyr
- 2.4 Gweithio ar y cyd â'r athro i gefnogi gweithgareddau dysgu ar gyfer y dosbarth cyfan

Deiliant 3 Monitro ac asesu deilliannau dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Fonitro ymatebion dysgwyr i weithgareddau
- 3.2 Dangos ffyrdd i addasu gweithgareddau i fodloni anghenion dysgwyr
- 3.3 Monitro cyfranogiad a chynnydd dysgwyr mewn gweithgareddau dysgu
- 3.4 Monitro deilliannau i roi cymorth ac adborth â ffocws i ddysgwyr
- 3.5 Defnyddio ystod o dechnegau asesu i helpu i arfarnu cynnydd dysgwyr mewn perthynas â'r deilliannau dysgu arfaethedig

Uned 310 Cynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu dan arweiniad athro

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Gweithio ar y cyd: cydweithio â'r athro i gefnogi addysgu a dysgu, er enghraifft, mewn sesiynau dosbarth cyfan llawn

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: M/601/7714

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gefnogi datblygu llythrennedd. Mae hyn yn cynnwys deall fframweithiau cenedlaethol a chyfundrefnol ar gyfer datblygu llythrennedd a defnyddio sgiliau a thechnegau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau darllen, ysgrifennu, siarad a gwrando.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall polisiau ac arferion cenedlaethol a chyfundrefnol cyfredol ar gyfer datblygu llythrennedd
2. Cynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau darllen ac ysgrifennu
3. Cynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau siarad a gwrando

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **18** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL25 Cefnogi datblygu llythrennedd

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol i gynorthwywyr addysgu:

Llythrennedd

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 311 Cefnogi datblygu llythrennedd

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall polisiâu ac arferion cenedlaethol a chyfundrefnol cyfredol ar gyfer datblygu llythrennedd

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio amcanion a phwysigrwydd darpariaeth ddysgu ar gyfer **datblygu llythrennedd**
- 1.2 Crynhoi'r **polisi** perthnasol a disgwyliadau ar gyfer dysgwyr yn gysylltiedig â'u hoedran sy'n berthnasol i ddatblygu llythrennedd yn y lleoliad
- 1.3 Crynhoi rhaglen a chynlluniau'r athro ar gyfer datblygu llythrennedd

Deilliant 2 Cynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau darllen ac ysgrifennu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio ystod o **strategaethau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau darllen ac ysgrifennu**
- 2.2 Dewis a defnyddio strategaethau cymorth i fodloni anghenion unigol a thargedau dysgu dysgwyr

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau siarad a gwrando

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddefnyddio ystod o **strategaethau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau siarad a gwrando**
- 3.2 Creu cyfleoedd i helpu dysgwyr i ddeall pwysigrwydd gwrando'n astud a chymryd tro i siarad
- 3.3 Annog dysgwyr i gyfrannu at sgysiau a thrafodaethau mewn modd sy'n debygol o wella eu hunanhyder a'u hunan-barch
- 3.4 Annog dysgwyr i ymateb yn adeiladol i gyfraniadau dysgwyr eraill i sgysiau a thrafodaethau
- 3.5 Ymateb i ddefnydd dysgwyr o iaith yr aelwyd ac acenion a thafodieithoedd lleol mewn modd sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth diwylliannol ac yn atgyfnerthu hunanddelwedd gadarnhaol

Uned 311 Cefnogi datblygu llythrennedd

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Datblygu llythrennedd: mae hyn yn cynnwys y sgiliau rhyng-gydberthynol canlynol:

- darllen
- ysgrifennu
- siarad a gwranddo

Y **polisi** sy'n berthnasol i ddatblygu llythrennedd yw'r polisi ar gyfer Cymraeg, Saesneg ac/neu iaith, fel sy'n briodol i'r lleoliad.

Strategaethau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau darllen ac ysgrifennu: e.e.:

- defnyddio sbardunau ac adborth wedi'u targedu i ddatblygu defnydd strategaethau darllen ac ysgrifennu annibynnol
- hwyluso unigolion neu grwpiau bach i gymryd rhan mewn gweithgareddau darllen ac ysgrifennu ar y cyd
- defnyddio ffoneg i helpu dysgwyr i ddeall y system sain a sillafu a'i defnyddio i ddarllen a sillafu'n gywir
- defnyddio strategaethau cymorth penodol e.e. darllen mewn parau, fframiau ysgrifennu
- defnyddio rhaglenni cymorth penodol e.e. llyfrau darllen wedi'u graddio, rhaglenni dysgu cyfrifiadurol gwahaniaethol, rhaglenni cefnogi llythrennedd ychwanegol

Strategaethau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau siarad a gwranddo: e.e.:

- rhoi cyfle i ddysgwyr gymryd rhan mewn sgysiau, trafodaethau a holi
- defnyddio cwestiynau penagored i annog dysgwyr i gyfrannu at sgysiau a thrafodaethau
- annog dysgwyr swil neu dawel i gyfrannu at sgysiau a thrafodaethau ac ymateb i gwestiynau
- defnyddio iaith a geirfa sy'n briodol i lefel ddealltwriaeth a datblygiad y dysgwyr
- cyflwyno geiriau a strwythurau iaith newydd i ddysgwyr i helpu i ymestyn eu geirfa a'u meistrolaeth strwythurol ar iaith

Lefel: 3

Gwerth credyd: 3

UNA: A/601/7716

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gefnogi datblygu rhifedd. Mae hyn yn cynnwys deall fframweithiau cenedlaethol a chyfundrefnol ar gyfer mathemateg a defnyddio sgiliau a thechnegau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau rhifedd ac i ddefnyddio a chymhwyso mathemateg.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall fframweithiau cenedlaethol a chyfundrefnol cyfredol ar gyfer mathemateg
2. Cynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau rhifedd
3. Cynorthwyo dysgwyr i ddefnyddio a chymhwyso mathemateg

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **18** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL26 Cefnogi datblygu rhifedd

Deunyddiau rhagarweiniol ar gyfer cynorthwywyr addysgu:

Mathemateg

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 312 Cefnogi datblygu rhifedd

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall fframweithiau cenedlaethol a chyfundrefnol cyfredol ar gyfer mathemateg

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio amcanion a phwysigrwydd darparu ddysgu ar gyfer **datblygu rhifedd**
- 1.2 Crynhoi fframwaith y cwricwlwm cenedlaethol ar gyfer mathemateg, gan gynnwys disgwyliadau ar gyfer dysgwyr yn gysylltiedig â'u hoedran, fel sy'n berthnasol i'r lleoliad
- 1.3 Crynhoi polisi a fframwaith cwricwlwm y sefydliad ar gyfer mathemateg
- 1.4 Esbonio rhaglen a chynlluniau'r athro ar gyfer addysgu a dysgu mathemateg

Deilliant 2 Cynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau rhifedd

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio ystod o **strategaethau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau rhifedd**
- 2.2 Dewis a defnyddio strategaethau cymorth i fodloni anghenion unigol a thargedau dysgu dysgwyr

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr i ddefnyddio a chymhwyso mathemateg

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddefnyddio ystod o strategaethau i gynorthwyo dysgwyr i **ddefnyddio a chymhwyso mathemateg** i ddatrys problemau
- 3.2 Dewis a defnyddio strategaethau cymorth i fodloni anghenion unigol a thargedau dysgu dysgwyr
- 3.3 Annog dysgwyr i ddilyn eu trywyddau ymholi eu hunain a dod o hyd i'w hatebion eu hunain i broblemau mathemategol

Uned 312 Cefnogi datblygu rhifedd

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhifedd: hyfedredd sy'n cynnwys hyder a chymhwysedd â rhifau a mesuriadau. Mae'n mynnu dealltwriaeth o'r system rifau, nifer o sgiliau cyfrifiannu a thuedd a gallu i ddatrys problemau rhif mewn amrywiaeth o gyd-destunau. Mae rhifedd hefyd yn mynnu dealltwriaeth ymarferol o'r modd y caiff gwybodaeth ei chasglu trwy gyfrif a mesur, a'i chyflwyno mewn graffiau, diagramau a thablau.

Strategaethau i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu sgiliau rhifedd a defnyddio a chymhwyso mathemateg: e.e.:

- helpu dysgwyr i ddehongli a dilyn cyfarwyddiadau
- atgoffa dysgwyr o'r pwyntiau addysgu a wnaed gan yr athro
- holi a chymell dysgwyr
- helpu dysgwyr i ddewis a defnyddio adnoddau mathemategol priodol e.e. llinellau rhif, offer mesur, gemau, meddalwedd gyfrifiadurol a rhaglenni dysgu
- esbonio ac atgyfnerthu'r defnydd cywir o eirfa fathemategol
- defnyddio canmoliaeth, sylwebaeth a chymorth i annog dysgwyr i gadw at y dasg
- cyflwyno tasgau dilynol i atgyfnerthu ac ymestyn dysgu e.e. tasgau datrys problemau, gemau mathemategol, posau

Mae sgiliau rhifedd yn cynnwys y sgiliau sydd eu hangen i ddefnyddio a chymhwyso mathemateg, gan gynnwys:

- cyfrif a deall rhifau
- gwybod a defnyddio ffeithiau rhif
- cyfrifo
- deall siapiau
- mesur
- trin data

Defnyddio a chymhwyso mathemateg: datrys problemau neu ddilyn trywydd ymholi sy'n cynnwys defnyddio rhifau, symbolau neu ddiagramau i gynrychioli syniadau, ymresymu a rhagfynegi a chyfathrebu canlyniadau ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Lefel: 3**Gwerth credyd: 3****UAN: J/601/7718****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm. Mae hyn yn cynnwys datblygu a defnyddio gwybodaeth am bwnc a sgiliau i gefnogi addysgu a dysgu.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Defnyddio gwybodaeth am bwnc i gefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm
2. Datblygu ei (g)wybodaeth ei hun am bwnc
3. Cyfrannu at ddatblygu addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **12** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL28 Cefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 313

Cefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Defnyddio gwybodaeth am bwnc i gefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio amcanion darpariaeth ddysgu mewn maes cwricwlwm
- 1.2 Crynhoi cwricwlwm perthnasol yr ysgol a'r disgwyliadau ar gyfer dysgwyr yn gysylltiedig â'u hoedran yn y **maes cwricwlwm**
- 1.3 Esbonio'r berthynas rhwng rôl yr athro a'i rôl ei hun mewn cefnogi addysgu a dysgu yn y maes cwricwlwm
- 1.4 Defnyddio ei (g)wybodaeth ei hun am bwnc i:
 - a) gyfrannu at gynllunio, cyflwyno ac arfarnu gweithgareddau dysgu neu wersi
 - b) cynorthwyo dysgwyr i ddatblygu gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau yn y maes cwricwlwm
 - c) helpu dysgwyr i fynd i'r afael â gwallau neu gamsyniadau o ran deall egwyddorion a chysyniadau'r maes pwnc

Deilliant 2 Datblygu ei (g)wybodaeth ei hun am bwnc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gynnal hunanarfarniad realistig o'i (g)wybodaeth ei hun am bwnc a'i sgiliau
- 2.2 Defnyddio adborth gan athrawon a phobl eraill i amlygu unrhyw wybodaeth am bwnc neu sgiliau a fyddai'n helpu i wella'r cymorth ar gyfer addysgu a dysgu yn y maes cwricwlwm
- 2.3 Canfod ac achub ar **gyfleoedd i wella ei (g)wybodaeth ei hun am bwnc a'i sgiliau**
- 2.4 Dangos sut mae wedi cynnwys gwybodaeth newydd am bwnc a sgiliau newydd yn ei (h)arfer ei hun

Deilliant 3 Cyfrannu at ddatblygu addysgu a dysgu mewn maes cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 3.1 Fonitro datblygiadau mewn gwybodaeth ac arfer sy'n berthnasol i'r maes cwricwlwm at lefel ddigonol i ddilyn datblygiadau
- 3.2 Defnyddio tystiolaeth o'i (g)waith ei hun a gwaith pobl eraill i fyfyrion ar effeithiolrwydd cymorth ar gyfer addysgu a dysgu yn y maes cwricwlwm
- 3.3 Gwneud awgrymiadau i wella cymorth ar gyfer addysgu a dysgu yn y maes cwricwlwm
- 3.4 Rhannu gwybodaeth ac arbenigedd am bwnc gyda chydweithwyr i wella addysgu a dysgu yn y maes cwricwlwm

Uned 313 Cefnogi addysgu a dysgu mewn maes cwriclewm

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Maes cwriclewm: mae hyn yn cynnwys pob math o brofiad dysgu wedi'i drefnu ar draws y cwriclewm. Er enghraifft, gwaith wedi'i strwythuro yn ôl themâu yn y cyfnod cynradd, pynciau unigol, pynciau galwedigaethol a gwaith trawsgwricleidd yn y cyfnod 14-19.

Cyfleoedd i wella ei (g)wybodaeth ei hun am bwnc a'i sgiliau: e.e.:

- ymchwil
- arsylwi gwersi
- cyfleoedd datblygu yn yr ysgol
- rhaglenni datblygu allanol
- cyfnodolion ac adroddiadau

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: F/601/7720

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 i 19. Mae'n cynnwys deall y ddarpariaeth addysg a hyfforddiant i rai 14 i 19 oed, darparu cymorth dysgu sy'n briodol i'r ystod oed hon a chydweithio i gynorthwyo i gynllunio, cyflwyno ac adolygu addysg a hyfforddiant i rai 14 i 19 oed.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall polisi ac arfer addysgol ar gyfer addysg a hyfforddiant i rai 14 i 19 oed
2. Cefnogi addysgu a dysgu i rai 14 i 19 oed
3. Cydweithio i gynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 i 19

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol**Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned**

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 314 Cynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 i 19

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall polisi ac arfer addysgol ar gyfer addysg a hyfforddiant i rai 14 i 19 oed

Gall y dysgwr:

- 1.1 Grynhoi'r ddarpariaeth gyfredol i rai 14 i 19 oed yn y sectorau addysg gorfodol ac ôl-orfodol
- 1.2 Esbonio'r berthynas rhwng y sectorau addysg gorfodol ac ôl-orfodol ar gyfer addysg a hyfforddiant 14 i 19
- 1.3 Esbonio'r cyfleoedd a'r llwybrau dilyniant i rai 14 i 19 oed

Deilliant 2 Cefnogi addysgu a dysgu i rai 14 i 19 oed

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio dulliau addysgu a dysgu i ddysgwyr 14 i 19 oed yn y lleoliad
- 2.2 Dewis a dangos strategaethau cymorth dysgu i fodloni anghenion dysgwyr 14 i 19 oed
- 2.3 Dewis, datblygu a defnyddio adnoddau dysgu i fodloni anghenion dysgwyr 14 i 19 oed
- 2.4 Dangos dulliau o gynorthwyo dysgwyr 14 i 19 oed i drosglwyddo dysgu i **agweddau eraill ar fywyd**

Deilliant 3 Cydweithio i gynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 i 19

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio rolau gwasanaethau ac asiantaethau gwahanol o ran darparu addysg a hyfforddiant i rai 14 i 19 oed
- 3.2 Esbonio pwysigrwydd gweithio'n effeithiol fel tîm gyda chydweithwyr y tu mewn a'r tu allan i'r lleoliad er mwyn hybu cyflawniad a lles dysgwyr 14 i 19 oed
- 3.3 Dangos ffyrdd i gyfrannu at gydweithio a **gwaith traws-sector** i gynllunio, cyflwyno ac adolygu addysg a hyfforddiant i rai 14 i 19 oed
- 3.4 Defnyddio gwybodaeth am y dysgwyr a'r cwricwlwm i roi adborth i gydweithwyr y tu mewn a'r tu allan i'r lleoliad ar gyfranogiad a chynnydd dysgwyr 14 i 19 oed y mae'n gweithio gyda nhw

Uned 314 Cynorthwyo i gyflwyno'r cwricwlwm 14 i 19

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae agweddau ar fywyd yn cynnwys:

- gwaith
- cymdeithasol
- personol
- gartref
- addysg

Gwaith traws-sector: mae hyn yn cynnwys gweithio â chydweithwyr o'r sectorau addysg gorfodol ac ôl-orfodol.

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: L/601/7722

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i ddarparu cymorth rhifedd a llythrennedd ar draws y cwricwlwm neu o fewn pwnc neu faes galwedigaethol. Mae'n cynnwys helpu disgyblion i ymdopi â gofynion rhifedd a llythrennedd gweithgareddau dysgu sydd wedi'u llunio i ddatblygu gwybodaeth a sgiliau pynciol neu alwedigaethol, yn ogystal â defnyddio dysgu mewn pwnc neu alwedigaethol i ddatblygu ac/neu atgyfnerthu sgiliau rhifedd a llythrennedd.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Canfod anghenion disgyblion o ran cymorth rhifedd a llythrennedd
2. Darparu cymorth llythrennedd i helpu disgyblion i fanteisio ar y cwricwlwm ehangach
3. Darparu cymorth rhifedd i helpu disgyblion i fanteisio ar y cwricwlwm ehangach

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **16** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL33 Darparu cymorth rhifedd a llythrennedd er mwyn galluogi disgyblion i fanteisio ar y cwricwlwm ehangach

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 315 Darparu cymorth rhifedd a llythrennedd

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Canfod anghenion disgyblion o ran cymorth rhifedd a llythrennedd

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio pwysigrwydd sgiliau rhifedd a llythrennedd ar gyfer manteisio ar y cwricwlwm ehangach
- 1.2 Cael a dehongli'r wybodaeth ganlynol am ddisgyblion:
 - a) eu sgiliau rhifedd a llythrennedd
 - b) eu targedau dysgu
 - c) eu hanghenion o ran cymorth rhifedd a llythrennedd
- 1.3 Cael a dehongli gwybodaeth am:
 - a) amcanion addysgu a dysgu gweithgareddau dysgu
 - b) gofynion rhifedd a llythrennedd gweithgareddau dysgu

Deilliant 2 Darparu cymorth llythrennedd i helpu disgyblion i fanteisio ar y cwricwlwm ehangach

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio gwybodaeth am anghenion unigol disgyblion i ddarparu **cymorth llythrennedd**
- 2.2 Canfod ac achub ar gyfleoedd sy'n deillio o'r gweithgareddau dysgu i gynorthwyo i ddatblygu sgiliau **llythrennedd** disgyblion
- 2.3 Mynd i'r afael â heriau gofynion llythrennedd gweithgareddau dysgu mewn modd sy'n cynnal hyder a hunan-barch disgyblion

Deilliant 3 Darparu cymorth rhifedd i helpu disgyblion i fanteisio ar y cwricwlwm ehangach

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddefnyddio gwybodaeth am anghenion unigol disgyblion i ddarparu **cymorth rhifedd**
- 3.2 Canfod ac achub ar gyfleoedd sy'n deillio o'r gweithgareddau dysgu i gynorthwyo i ddatblygu **sgiliau rhifedd** disgyblion
- 3.3 Mynd i'r afael â heriau gofynion rhifedd gweithgareddau dysgu mewn modd sy'n cynnal hyder a hunan-barch disgyblion

Uned 315 Darparu cymorth rhifedd a llythrennedd

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Cymorth llythrennedd: yw'r cymorth sy'n cael ei roi i ddisgyblion i'w helpu i fodloni gofynion llythrennedd y cwricwlwm ehangach e.e.:

- helpu disgyblion i ddehongli a dilyn cyfarwyddiadau llafar ac ysgrifenedig
- annog disgyblion swil neu dawel i gyfrannu at sgysiau a thrafodaethau ac ymateb i gwestiynau
- helpu disgyblion i ddewis a defnyddio adnoddau priodol e.e. geiriaduron personol
- addasu neu wahaniaethu deunyddiau dysgu
- esbonio geiriau ac ymadroddion sy'n cael eu defnyddio gan yr athro
- defnyddio sbardunau ac adborth wedi'u targedu i gynorthwyo disgyblion i ddefnyddio'r iaith a'r eirfa berthnasol sy'n benodol i'r pwnc
- bod yn ysgrifennydd pan fydd yr athro yn siarad gyda'r dosbarth
- paratoi disgyblion ar gyfer gwersi, er enghraifft, trwy ddarllen pennod berthnasol o lyfr gyda nhw ymlaen llaw
- annog disgyblion i gymryd rhan mewn sgwrs, trafodaeth ac ymarfer llafar cyn cwblhau tasgau darllen ac ysgrifennu
- cymorth darllen neu ysgrifennu penodol e.e. ysgrifennydd, darllenydd

Llythrennedd: mae hyn yn uno sgiliau pwysig darllen, ysgrifennu, siarad a gwrando.

Cymorth rhifedd: yw'r cymorth sy'n cael ei roi i ddisgyblion i'w helpu i fodloni gofynion rhifedd y cwricwlwm ehangach e.e.:

- egluro'r dasg ddydysgu a helpu disgyblion i ddeall agwedd neu gynnwys mathemategol y dasg
- helpu disgyblion i dynnu ar eu dysgu a'u profiadau mathemategol blaenorol i'w hannog i gyfranogi'n weithredol yn y gweithgaredd dysgu
- esbonio geiriau ac ymadroddion sy'n cael eu defnyddio gan yr athro
- helpu disgyblion i ddewis a defnyddio adnoddau mathemategol priodol e.e. llinellau rhif unigol, offer mesur, offer mathemategol
- addasu neu wahaniaethu deunyddiau dysgu
- defnyddio sbardunau ac adborth wedi'u targedu i gynorthwyo disgyblion i ddefnyddio gwybodaeth a sgiliau mathemategol perthnasol
- esbonio ac atgyfnerthu'r iaith, geirfa a chysyniadau mathemategol perthnasol

Sgiliau rhifedd: mae'r rhain yn cynnwys y sgiliau sydd eu hangen i ddefnyddio a chymhwyso mathemateg, gan gynnwys:

- cyfrif a deall rhif
- gwybod a defnyddio ffeithiau am rifau
- cyfrifo
- deall siapiau
- mesur
- trin data

Lefel: 3
Gwerth credyd: 4
UAN: R/601/7723

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gynorthwyo dysgwyr dawnus a thalentog. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cynorthwyo i gynllunio a chyflwyno rhaglenni a gweithgareddau dysgu i fodloni anghenion dysgu personol dysgwyr. Mae hefyd yn cynnwys cynorthwyo dysgwyr i arfarnu eu strategaethau dysgu a'u cyflawniadau a chynllunio dysgu yn y dyfodol, a chyfeirio dysgwyr at gyfleoedd eraill i ddatblygu eu doniau neu eu talentau penodol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall anghenion dysgwyr dawnus a thalentog
2. Cyfrannu at gynllunio rhaglenni dysgu ar gyfer dysgwyr dawnus a thalentog
3. Cefnogi gweithgareddau dysgu ar gyfer dysgwyr dawnus a thalentog

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **21** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL34 Cynorthwyo disgyblion dawnus a thalentog

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 316 Cynorthwyo dysgwyr dawnus a thalentog

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall anghenion dysgwyr dawnus a thalentog

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio doniau neu dalentau penodol y dysgwyr yn y lleoliad
- 1.2 Dadansoddi anghenion dysgu ychwanegol **dysgwyr dawnus** a **thalentog** yn y lleoliad
- 1.3 Amlygu ffynonellau cymorth ar gyfer disgyblion dawnus a thalentog:
 - a) yn y lleoliad
 - b) y tu allan i'r lleoliad

Deilliant 2 Cyfrannu at gynllunio rhaglenni dysgu ar gyfer dysgwyr dawnus a thalentog

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio gwybodaeth am y dysgwyr a'r cwricwlwm i gyfrannu at gynllunio rhaglenni dysgu i fodloni anghenion dysgu personol dysgwyr dawnus a thalentog
- 2.2 Cydweithio â phobl eraill i ganfod gweithgareddau **cyflymu, estyn** a **chyfoethogi** i fodloni anghenion dysgwyr dawnus a thalentog yn y lleoliad
- 2.3 Datblygu gweithgareddau dysgu wedi'u seilio ar amcanion dysgu arfaethedig i:
 - a) ychwanegu ehangder a dyfnder
 - b) cyflymu dysgu
 - c) datblygu sgiliau dysgu lefel uwch
 - ch) hyrwyddo dysgu annibynnol
 - d) cefnogi myfyrio a hunanarfarnu
 - dd) cynnal cymhelliant a diddordeb dysgwyr
- 2.4 Dewis a pharatoi **adnoddau dysgu** sy'n berthnasol:
 - a) i anghenion, diddordebau a galluoedd y dysgwyr
 - b) i'w amcanion addysgu a dysgu cyfoethedig

Deilliant 3 Cefnogi gweithgareddau dysgu ar gyfer dysgwyr dawnus a thalentog

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddangos ystod o **strategaethau i sicrhau bod dysgwyr dawnus a thalentog yn cyfranogi'n weithredol** mewn gweithgareddau dysgu
- 3.2 Gweithio ar y cyd â dysgwyr i gefnogi'r broses ddysgu
- 3.3 Cynorthwyo dysgwyr i arfarnu i ba raddau y gwnaeth y gweithgareddau dysgu eu galluogi i fodloni eu hamcanion dysgu
- 3.4 Cynorthwyo dysgwyr i arfarnu eu strategaethau a'u cyflawniadau dysgu a chynllunio dysgu ar gyfer y dyfodol
- 3.5 Rhoi gwybodaeth i ddysgwyr am **gyfleoedd eraill i ddatblygu eu doniau neu eu talentau penodol**

Uned 316 Cynorthwyo dysgwyr dawnus a thalentog

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dysgwyr dawnus: dysgwyr â galluoedd academaidd eithriadol

Dysgwyr talentog: dysgwyr â galluoedd eithriadol mewn celf a dylunio, cerdd, addysg gorfforol neu mewn chwaraeon neu gelfyddydau perfformiadol fel dawns a drama

Pobl eraill: pobl y tu mewn neu'r tu allan i'r lleoliad sy'n gallu helpu i adnabod dysgwyr dawnus a thalentog a gweithgareddau cyflymu, estyn a chyfoethogi sy'n briodol i'w hanghenion a'u galluoedd e.e.:

- dysgwyr a'u teuluoedd
- arbenigwyr pwnc yn y lleoliad
- arbenigwyr pwnc o'r cyfnod addysg nesaf e.e. uwchradd neu AB/AU
- pobl fusnes leol
- myfyrwyr israddedig ac ôl-raddedig

Cyflymu: caiff hyn ei ddarparu trwy ymestyn 'graddau' amcanion dysgu i'r rheiny sy'n cael eu disgwyl gan ddysgwyr hyn neu gyflwyno amcanion o flynyddoedd hwyrach.

Estyn: yn cynnwys gweithio'n ddyfnach gyda mwy o gymhlethdod, craffter neu haniaeth.

Cyfoethogi: mae hyn yn ymwneud â chymhwyso sgiliau a dealltwriaeth i ystod ehangach o broblemau, gan gynnwys cyd-destunau anghyfarwydd, a dod â llinynnau gwahanol o'r pwnc neu'r maes cwricwlwm at ei gilydd.

Adnoddau dysgu: deunyddiau, offer (gan gynnwys TGCh), meddalwedd, llyfrau neu ddeunyddiau ysgrifenedig eraill (e.e. taflenni, taflenni gwaith), DVDs ac ati sydd eu hangen i gefnogi addysgu a dysgu.

Strategaethau i sicrhau bod dysgwyr dawnus a thalentog yn cyfranogi'n weithredol, e.e.:

- darparu gwybodaeth, arweiniad a chymorth
- defnyddio cwestiynau heriol i ymestyn meddwl dysgwyr a'u hymgysylltiad â'r broses ddysgu
- rhoi cyfle i ddysgwyr drafod amcanion dysgu
- annog dysgwyr i wneud penderfyniadau ynghylch y dulliau y byddant yn eu defnyddio i gyflawni amcanion dysgu
- annog dysgwyr i gydweithio i gyflawni amcanion dysgu
- annog dysgwyr i fyfrio ar yr hyn y maent wedi'i gyflawni a'r hyn y gallant ei wneud nesaf

Cyfleoedd eraill i ddatblygu eu doniau neu eu talentau penodol: e.e.:

- gweithgareddau allgyrsiol sy'n cael eu darparu gan y lleoliad
- gweithgareddau yn y gymuned
- clybiau a grwpiau diddordeb lleol, rhanbarthol a chenedlaethol

Lefel: 3
Gwerth credyd: 4
UAN: Y/601/7724

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r sgiliau i gynorthwyo dysgwyr dwyieithog. Mae'n addas ar gyfer y rheiny sy'n darparu cymorth ar gyfer Saesneg fel iaith ychwanegol (SIY), neu Gymraeg neu Wyddeleg fel ail iaith. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i ddatblygu iaith a dysgu yn yr ail iaith neu'r iaith ychwanegol briodol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Rhyngweithio â dysgwyr dwyieithog
2. Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i ddatblygu sgiliau yn yr iaith darged
3. Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i fanteisio ar y cwricwlwm

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **23** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL35 Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog/amlieithog

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol ar gyfer cynorthwywyr addysgu:

Cynhwysiant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 317 Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Rhyngweithio â dysgwyr dwyieithog

Gall y dysgwr:

- 1.1 Rhyngweithio â **dysgwyr dwyieithog** mewn modd sy'n:
 - a) parchu eu hiaith gyntaf/hieithoedd cyntaf, eu gwerthoedd, eu diwylliant a'u credoau
 - b) dangos sensitifedd tuag at anghenion unigol
 - c) atgyfnerthu hunanddelwedd gadarnhaol i'r dysgwr
- 1.2 Defnyddio iaith a geirfa sy'n briodol i oedran, lefel ddealltwriaeth a hyfedredd y dysgwr yn yr **iaith darged**

Deilliant 2 Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i ddatblygu sgiliau yn yr iaith darged

Gall y dysgwr:

- 2.1 Grynhoi polisi a gweithdrefnau'r sefydliad ar gyfer cynorthwyo dysgwyr dwyieithog
- 2.2 Crynhoi damcaniaethau'n ymwneud â chaffael iaith gyntaf a chaffael a dysgu mewn iaith ychwanegol
- 2.3 Defnyddio gwybodaeth am ddamcaniaethau caffael iaith ac anghenion a diddordebau dysgwyr unigol i gefnogi dysgu a datblygu'r iaith darged
- 2.4 Dangos ffyrdd i gyflwyno dysgwyr i eiriau a strwythurau iaith newydd i ymestyn eu geirfa a'u meistrolaeth strwythurol o'r iaith darged

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog i fanteisio ar y cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddatblygu adnoddau dysgu i fodloni anghenion dysgwyr dwyieithog
- 3.2 Dangos dulliau **addysgu, dysgu ac asesu** i gynorthwyo dysgwyr unigol i ddysgu a datblygu iaith
- 3.3 Mynd i'r afael â heriau gweithgareddau dysgu yn ymwneud â gofynion iaith mewn modd sy'n cynnal hyder a hunan-barch y dysgwr
- 3.4 Annog dysgwyr i ddysgu'n fwyfwy annibynnol
- 3.5 Rhoi adborth i'r athro ar gyfranogiad a chynnydd y dysgwr o ran:
 - a) y gweithgareddau dysgu
 - b) datblygu iaith
 - c) gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau yn ymwneud â'r pwnc

Uned 317 Cynorthwyo dysgwyr dwyieithog

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dysgwyr dwyieithog: yw'r rheiny sydd wedi dod i gysylltiad â dwy neu ragor o ieithoedd. Mae'r term yn cynnwys y rheiny sydd newydd gyrraedd ac sy'n anghyfarwydd â'r iaith sy'n cael ei defnyddio i gyflwyno'r cwricwlwm, a'r dysgwyr dwyieithog mwy datblygedig sy'n gallu cyfathrebu'n hyderus yn yr iaith sy'n cael ei defnyddio i gyflwyno'r cwricwlwm, ond sydd angen rhagor o gymorth i ddefnyddio'r iaith mewn cyd-destunau academiaidd.

Iaith darged: yw'r iaith ychwanegol neu'r ail iaith sydd ei hangen ar ddysgwyr dwyieithog i fanteisio ar y cwricwlwm h.y. Saesneg fel iaith ychwanegol (SIY) neu Gymraeg/Gwyddeleg fel ail iaith.

Dulliau addysgu, dysgu ac asesu: i gynorthwyo dysgwyr dwyieithog i ddysgu a datblygu iaith e.e.:

- rhoi amser i ddysgwyr ymaddasu ac ymgynefino â strwythur a rhediad gwersi
- sicrhau y caiff amcanion dysgu eu hesbonio'n glir trwy gymhorthion gweledol
- cyflwyno, esbonio ac enghreifftio geirfa allweddol sy'n berthnasol i gynnwys y pwnc
- darparu cymhorthion gweledol ac arddangosiadau allweddol sy'n dangos proses tasgau a'r camau i'w cymryd
- sgaffaldio tasgau ysgrifennu
- sgaffaldio lfaredd
- modelu iaith lafar ac ysgrifenedig i gefnogi caffaeliad
- defnyddio rhaglenni TGCh i gefnogi sgiliau iaith ac atgyfnerthu dysgu
- integreiddio siarad, gwranddo ac ysgrifennu yn yr iaith darged
- atgyfnerthu dysgu a deall iaith trwy ailadrodd, amlygu'r eirfa a ddysgwyd, crynhoi a chofnodi'r hyn a ddysgwyd a chreu cyfleoedd i ailedrych ar gysyniadau allweddol trwy holi
- annog dysgwyr i ymateb a hybu rhyngweithio gan ddefnyddio gwahanol fathau o holi
- defnyddio deunyddiau dysgu sy'n hawdd i bob diwylliant eu deall
- darparu tasgau dysgu gwahaniaethol gan gynnwys gwaith cartref
- defnyddio cymorth cyfoedion i hybu meddwl a siarad mewn ieithoedd cyntaf er mwyn cefnogi dealltwriaeth

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 6**UAN:** D/601/7725**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i ddarparu cymorth dwyieithog i ddysgwyr a'u theuluoedd y mae eu hiaith gyntaf neu brif iaith yn wahanol i'r iaith sy'n cael ei defnyddio i gyflwyno'r cwricwlwm. Mae'n addas ar gyfer y rheiny sy'n darparu cymorth ar gyfer Saesneg fel iaith ychwanegol (SIY), neu Gymraeg neu Wyddeleg fel ail iaith. Mae'r uned yn cynnwys defnyddio'r iaith gyntaf a'r iaith darged i gefnogi asesu a dysgu. Mae hefyd yn cynnwys cynorthwyo i gyfathrebu gyda theuluoedd dysgwyr dwyieithog.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cyfrannu at asesu dysgwyr dwyieithog
2. Darparu cymorth dwyieithog i ddysgwyr
3. Cynorthwyo i gyfathrebu gyda theuluoedd dysgwyr dwyieithog
4. Cyfrannu at adolygu cyfathrebu gyda theuluoedd dysgwyr dwyieithog

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **32** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL36 Darparu cymorth dwyieithog/amlieithog ar gyfer addysgu a dysgu

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol ar gyfer cynorthwywyr addysgu:

Cynhwysiant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 318 Darparu cymorth dwyieithog ar gyfer addysgu a dysgu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Cyfrannu at asesu dysgwyr dwyieithog

Gall y dysgwr:

- 1.1 Gynnal **asesiad cychwynnol** o **ddysgwyr dwyieithog**, dan gyfarwyddyd athro, gan ddefnyddio dewis iaith y dysgwyr
- 1.2 Cydweithio â **phobl berthnasol** i asesu profiad, galluoedd ac arddull ddysgu dysgwyr dwyieithog mewn perthynas â'r rhaglen ddysgu arfaethedig
- 1.3 Esbonio pam y gallai fod angen **asesiad arbenigol** a gweithdrefnau'r lleoliad ar gyfer trefnu hyn
- 1.4 Rhoi adborth i ddysgwyr a phobl berthnasol ar ganlyniad yr asesiad a'r goblygiadau ar gyfer bodloni anghenion dysgu, datblygu iaith a lles y dysgwr
- 1.5 Rhoi gwybodaeth a chymorth i bobl berthnasol i'w helpu i fodloni anghenion dysgu, datblygu iaith a lles y dysgwr

Deilliant 2 Darparu cymorth dwyieithog i ddysgwyr

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio dewis iaith y dysgwyr i'w cyflwyno a'u setlo yn amgylchedd dysgu ac arferion y lleoliad
- 2.2 Cydweithio â'r bobl berthnasol i ganfod gweithgareddau dysgu sy'n hybu **dysgu wedi'i bersonoli**, gan gynnwys datblygu sgiliau iaith dysgwyr
- 2.3 Dewis a defnyddio **strategaethau cymorth dwyieithog** i fodloni anghenion dysgwyr unigol
- 2.4 Darparu delfryd ymddwyn dda i ddysgwyr ar gyfer eu hiaith gyntaf a'u **hiaith darged**
- 2.5 Defnyddio iaith gyntaf dysgwyr i dynnu ar eu gwybodaeth a'u profiad blaenorol i gefnogi dysgu pellach
- 2.6 Cynnal a datblygu iaith gyntaf dysgwyr mewn cyd-destunau dysgu i'w galluogi i dynnu'n effeithiol ar eu cronfa iaith gyfan ar gyfer dysgu

Deilliant 3 Cynorthwyo i gyfathrebu gyda theuluoedd dysgwyr dwyieithog

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ryngweithio â **theuluoedd** dysgwyr dwyieithog mewn modd sydd:
 - a) yn dangos agwedd nad yw'n feirniadol
 - b) yn gwerthfawrogi amrywiaeth
 - c) yn cydnabod gwahaniaethau diwylliannol, crefyddol ac ethnig
 - ch) yn hyrwyddo ymddiriedaeth
- 3.2 Darparu gwybodaeth i deuluoedd sy'n hawdd ei deall, fel y cytunwyd gan y lleoliad
- 3.3 Annog teuluoedd i rannu gwybodaeth am eu plentyn i gynorthwyo'r lleoliad i ddarparu ar gyfer ei (l)les a'i (h)addysg
- 3.4 Cofnodi unrhyw wybodaeth sy'n cael ei darparu gan deuluoedd ac am y dulliau cyfathrebu a ddefnyddiwyd yn gywir, a rhoi'r wybodaeth hon i'r unigolyn perthnasol/bobl berthnasol yn y lleoliad yn ddiymdroi

Deilliant 4 Cyfrannu at adolygu cyfathrebu gyda theuluoedd dysgwyr dwyieithog

Meini prawf asesu

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ymgynghori â'r bobl berthnasol ynghylch effeithiolrwydd **cyfathrebu** gyda theuluoedd dysgwyr dwyieithog
- 4.2 Defnyddio gwybodaeth am gyfathrebu gyda theuluoedd dysgwyr dwyieithog i gyfrannu at adolygu dulliau cyfathrebu
- 4.3 Canfod unrhyw anawsterau neu broblemau cyfathrebu sy'n deillio o **wahaniaethau cyfathrebu**
- 4.4 Cydweithio â'r bobl berthnasol i ddatrys unrhyw anawsterau neu broblemau cyfathrebu

Uned 318 Darparu cymorth dwyieithog ar gyfer addysgu a dysgu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Asesiad cychwynnol: mae hwn yn darparu'r wybodaeth angenrheidiol ar gyfer cynllunio gweithgareddau dysgu sydd eu hangen ar gyfer dysgwyr sydd newydd gyrraedd yn ofalus, gan gynnwys:

- iaith gyntaf a chefnidir ethnig
- rhuglder yn y Saesneg
- profiad a chyflawniadau addysgol blaenorol
- anghenion ehangach fel sefyllfa gartref y dysgwr

Dysgwyr dwyieithog: yw'r rheiny sydd wedi dod i gysylltiad â dwy neu ragor o ieithoedd. Mae'r term yn cynnwys y rheiny sydd newydd gyrraedd ac sy'n anghyfarwydd â'r iaith sy'n cael ei defnyddio i gyflwyno'r cwricwlwm, a'r dysgwyr dwyieithog mwy datblygedig sy'n gallu cyfathrebu'n hyderus yn yr iaith sy'n cael ei defnyddio i gyflwyno'r cwricwlwm, ond sydd angen rhagor o gymorth i ddefnyddio'r iaith mewn cyd-destunau academiaidd.

Pobl berthnasol: yw'r rheiny sydd â'r angen a'r hawl i ddarparu a chael gwybodaeth am ddysgwyr dwyieithog fel sy'n berthnasol i'r lleoliad e.e.:

- aelodau'r teulu
- athrawon sy'n gyfrifol am y dysgwr
- cydlynnydd cyflawniad lleiafrifoedd ethnig
- athro cefnogi iaith ddwyieithog
- cynorthwywyr addysgu dwyieithog
- athro arbenigol SIY
- cydlynnydd iaith
- athro iaith Cymraeg/Saesneg/Gwyddeleg
- staff ymgynghorol neu beripatetig perthnasol yr awdurdod lleol
- rhaid i unrhyw wybodaeth sy'n cael ei rhannu gydymffurfio â pholisi cyfrinachedd a gweithdrefnau amddiffyn plant y lleoliad bob amser

Asesiad arbenigol: asesiad sy'n cael ei gynnal a'i ddehongli gan weithiwr proffesiynol â chymwysterau priodol i archwilio anghenion penodol, yn fanwl yn aml, e.e.:

- hyfedredd yn yr iaith gyntaf
- anghenion addysgol arbennig
- asesu iechyd
- asesu gofal

Dysgu wedi'i bersonoli: canolbwyntio ar gynnydd unigol er mwyn manteisio i'r eithaf ar allu plant a phobl ifanc i ddysgu, cyflawni a chyfranogi. Mae hyn yn golygu cynorthwyo a herio pob dysgwr i gyflawni safonau cenedlaethol ac ennill y sgiliau sydd eu hangen arnynt i ffynnu a llwyddo trwy gydol eu bywydau. Nid yw 'dysgu wedi'i bersonoli' yn ymwneud â chynlluniau gwersi unigol nac unigoli, lle caiff plant eu haddysgu ar wahân, gan ddefnyddio dull un-i-un yn bennaf.

Strategaethau cymorth dwyieithog: e.e.:

- dehongli gwybodaeth lafar ac ysgrifenedig

- defnyddio iaith gyffredin neu iaith darged briodol i esbonio gwybodaeth neu gyfarwyddiadau
- cefnogi defnydd ieithoedd cyntaf dysgwyr gyda chyfoedion a staff dwyieithog
- datblygu adnoddau dysgu dwyieithog
- defnyddio llyfrau a deunyddiau dwyieithog priodol i gefnogi dysgu
- dewis adnoddau diwylliannol perthnasol i gynyddu ysgogiad ac ymglymiad
- monitro dealltwriaeth dysgwyr mewn modd nad yw'n cynnwys defnyddio'r iaith darged yn unig
- manteisio ar iaith a ddefnyddiwyd yn flaenorol i ysgogi gwybodaeth flaenorol a chysylltu â phrofiad dysgwyr
- hybu meddwl a siarad mewn ieithoedd cyntaf er mwyn cefnogi dealltwriaeth

Iaith darged: yw'r iaith ychwanegol neu'r ail iaith sydd ei hangen ar ddysgwyr dwyieithog i fanteisio ar y cwricwlwm h.y. Saesneg fel iaith ychwanegol (SIY) neu Gymraeg/Gwyddeleg fel ail iaith.

Teuluoedd: gan gynnwys rhieni (matau a thadau) a gofalwyr a theulu estynedig a dethol sy'n cyfrannu'n sylweddol at les dysgwyr unigol ac a all fod â chyfrifoldeb cyfreithiol neu beidio.

Cyfathrebu: gan gynnwys:

- llafar
- di-eiriau
- anffurfiol
- ffurfiol

Gwahaniaethau cyfathrebu: rhwng unigolion a all greu rhwystrau rhag iddynt gyfathrebu'n effeithiol â'i gilydd e.e.

- iaith
- nam synhwyraidd
- nam ar y lleferydd, iaith neu gyfathrebu
- galluedd gwybyddol
- cyflwr emosiynol
- gwahaniaethau diwylliannol

Lefel: 3
Gwerth credyd: 5
UAN: H/601/7726

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig. Mae'n cynnwys deall hawliau ac anghenion plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig; cefnogi cynhwysiant a chyfranogiad; a helpu pobl eraill i ymateb i anghenion plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall hawliau plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig
2. Deall anabledau ac/neu anghenion addysgol arbennig plant a phobl ifanc dan ei (g)ofal
3. Cefnogi cynhwysiant plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig
4. Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig i gyfranogi yn yr ystod lawn o weithgareddau a phrofiadau
5. Cynorthwyo pobl eraill i ymateb i anghenion plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **24** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

CCLD 321 (STL38) Cynorthwyo plant ag anabledau neu anghenion addysgol arbennig

Deunyddiau hyfforddi rhagarweiniol:

Cynhwysiant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 319

Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall hawliau plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Gall y dysgwyr:

- 1.1 Grynhai hawliau cyfreithiol plant a phobl ifanc **anabl** a rhai ag **anghenion addysgol arbennig**
- 1.2 Crynhai'r fframweithiau asesu ac ymyrraeth ar gyfer plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig
- 1.3 Esbonio pwysigrwydd adnabyddiaeth ac ymyrraeth gynnar i blant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig
- 1.4 Esbonio pwrpas cynlluniau unigol ar gyfer plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig
- 1.5 Esbonio egwyddorion gweithio'n gynhwysol gyda phlant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Deilliant 2 Deall anabledau ac/neu anghenion addysgol arbennig plant a phobl ifanc dan ei (g)ofal

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio'r berthynas rhwng anabledd ac anghenion addysgol arbennig
- 2.2 Esbonio natur anabledau ac/neu anghenion addysgol arbennig penodol plant a phobl ifanc y mae'n gweithio gyda nhw
- 2.3 Esbonio'r **ddarpariaeth arbennig** sydd ei hangen ar blant a phobl ifanc y mae'n gweithio gyda nhw
- 2.4 Esbonio patrwm datblygu disgwylidig plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig y mae'n gweithio gyda nhw

Deilliant 3 Cefnogi cynhwysiant plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Gall y dysgwr:

- 3.1 **Gael gwybodaeth** am anghenion, galluoedd a diddordebau unigol plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig y mae'n gweithio gyda nhw
- 3.2 Amlygu **rhwystrau rhag cyfranogiad** i blant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig y mae'n gweithio gyda nhw
- 3.3 Defnyddio gwybodaeth am blant a phobl ifanc unigol i oresgyn rhwystrau rhag cyfranogiad
- 3.4 Cynnwys plant, pobl ifanc a **phobl eraill** ac ymgynghori â nhw yn ystod pob cam wrth benderfynu pa gamau sydd angen eu cymryd i gefnogi **cyfranogiad a mynediad cyfartal**
- 3.5 Dangos ffyrdd i gefnogi **cynhwysiant** ac arferion cynhwysol yn ei (g)waith ei hun gyda phlant a phobl ifanc a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Deilliant 4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig i gyfranogi yn yr ystod lawn o weithgareddau a phrofiadau

Gall y dysgwr:

- 4.1 Canfod a gweithredu **addasiadau** y gellir eu gwneud i gynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig i gyfranogi'n llawn yn yr ystod lawn o weithgareddau a phrofiadau sy'n cael eu darparu gan y lleoliad
- 4.2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl i ddefnyddio cymhorthion ac offer arbenigol yn ôl yr angen i'w galluogi i gymryd rhan mewn gweithgareddau a phrofiadau
- 4.3 Dangos ffyrdd i gefnogi cynhwysiant a mynediad cyfartal i blant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Deilliant 5 Cynorthwyo pobl eraill i ymateb i anghenion plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Gall y dysgwr:

- 5.1 Annog a chynorthwyo pobl eraill i arsylwi a chanfod anghenion, galluoedd a diddordebau plant a phobl ifanc anabl a rhaid ag anghenion addysgol arbennig
- 5.2 Annog a chynorthwyo pobl eraill i gymryd rhan mewn gweithgareddau gyda phlant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig
- 5.3 Gweithio ar y cyd â phlant, pobl ifanc a phobl eraill i adolygu a gwella gweithgareddau a phrofiadau sy'n cael eu darparu ar gyfer plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Uned 319

Cynorthwyo plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Anabl: mae'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd (DDA) yn diffinio unigolyn anabl fel rhywun â nam corfforol neu feddyliol sy'n cael effaith niweidiol sylweddol a hirdymor ar ei (g)allu i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd.

Anghenion addysgol arbennig: mae plant a phobl ifanc ag anghenion addysgol arbennig yn dysgu'n wahanol i'r rhan fwyaf o blant neu bobl ifanc o'r un oedran. Efallai y bydd angen rhagor o gymorth neu gymorth ychwanegol ar y plant a phobl ifanc hyn o'u cymharu â phlant a phobl ifanc eraill.

Darpariaeth arbennig: darpariaeth sy'n ychwanegu at y ddarpariaeth gyffredinol ar gyfer plant o'r un oedran mewn ysgolion a gynhelir gan yr Awdurdod Lleol yn yr ardal neu'n wahanol iddi, ac eithrio ysgolion arbennig.

Cael gwybodaeth: am anghenion, galluoedd a diddordebau unigol plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig gan:

- y plant a'r bobl ifanc eu hunain
- aelodau'r teulu
- cydweithwyr yn y lleoliad
- asiantaethau cymorth allanol
- cynlluniau unigol

Rhwystrau rhag cyfranogiad: unrhyw beth sy'n atal plentyn neu unigolyn ifanc rhag cyfranogi'n llawn mewn gweithgareddau a phrofiadau sy'n cael eu cynnig gan y lleoliad neu'r gwasanaeth.

Pobl eraill yn ôl ei rôl ei hun e.e.

- aelodau'r teulu
- cydweithwyr yn y lleoliad
- gweithwyr proffesiynol y tu allan i'r lleoliad

Mae **cyfranogiad** yn cynnwys: holi plant a phobl ifanc am yr hyn sy'n gweithio, yr hyn nad yw'n gweithio a beth allai weithio'n well; a'u cynnwys mewn cynllunio, cyflwyno ac arfarnu gwasanaethau'n barhaus.

Mynediad cyfartal: sicrhau bod rhwystrau gwahaniaethol rhag mynediad yn cael eu goresgyn a darparu ar gyfer anghenion unigol plant a phobl ifanc.

Cynhwysiant: proses o amlygu, deall a goresgyn y rhwystrau rhag cyfranogi a pherthyn.

Addasiadau: y gellir eu gwneud i gefnogi cyfranogiad plant a phobl ifanc anabl a rhai ag anghenion addysgol arbennig o ran:

- yr amgylchedd
- gweithgareddau
- arfer gwaith
- adnoddau

Uned 320

Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol

Lefel: 3
Gwerth credyd: 4
UAN: Y/601/7707

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol. Mae'n cynnwys deall y dylanwadau sy'n effeithio ar ddatblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol plant a phobl ifanc a'u cynorthwyo i ddatblygu sgiliau emosiynol a chymdeithasol, hunanddibyniaeth a hunan-barch. Mae'r uned hon hefyd yn cynnwys cydweithio â phobl eraill, gan gynnwys plant, pobl ifanc ac oedolion eraill, i gefnogi rheoli ymddygiad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y dylanwadau sy'n effeithio ar ddatblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol plant a phobl ifanc
2. Deall anghenion addysgol arbennig plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol
3. Cynorthwyo i reoli ymddygiad plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol
4. Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol i feithrin perthynas gyda phobl eraill
5. Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol i ddatblygu hunanddibyniaeth a hunan-barch

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **25** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL41 Cynorthwyo disgyblion ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 320

Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y dylanwadau sy'n effeithio ar ddatblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio sut gall agweddau ar fagwraeth, amgylchiadau'r cartref ac iechyd corfforol ac emosiynol plant a phobl ifanc effeithio ar eu gallu i ymdeimlo â phobl eraill
- 1.2 Esbonio effaith profiadau negyddol neu drawmatig plant a phobl ifanc yn y cartref ar eu hymddygiad a'u hymatebolrwydd emosiynol
- 1.3 Esbonio sut gall anhwylderau seicolegol a seiciatrig sy'n effeithio ar blant a phobl ifanc effeithio ar y modd y maent yn ymdeimlo â phobl eraill
- 1.4 Esbonio sut gall meddyginiaeth y mae plant a phobl ifanc yn ei chymryd effeithio ar eu gallu gwybyddol a chorfforol, eu hymddygiad a'u hymatebolrwydd emosiynol

Deilliant 2 Deall anghenion addysgol arbennig plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol penodol plant a phobl ifanc yn y lleoliad
- 2.2 Crynhoi cynlluniau unigol **plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol** y mae'n gweithio gyda nhw

Deilliant 3 Cynorthwyo i reoli ymddygiad plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Weithio gyda phlant, pobl ifanc a **phobl eraill** i ganfod a phennu nodau a ffiniau ymddygiad i blant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol
- 3.2 Esbonio sut mae nodau a ffiniau yn cynorthwyo plant a phobl ifanc i ddatblygu ac atgyfnerthu sgiliau cymdeithasol ac emosiynol
- 3.3 Cynorthwyo plant, pobl ifanc a phobl eraill i ddeall a chymhwyso nodau a ffiniau
- 3.4 Gweithio ar y cyd â phobl eraill i weithredu dull colegol a chadarnhaol o reoli dadrithiad ac ymddygiad heriol mewn plant a phobl ifanc
- 3.5 Defnyddio gwybodaeth am blant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol i gyfrannu at ddarparu cyfleoedd diogel a chefnogol i bennu a chynnal rheolau cymunedol a datblygu rhyngweithiad cymdeithasol
- 3.6 Dangos strategaethau ar gyfer hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol a rheoli **ymddygiad amhriodol** plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol

Deilliant 4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol i feithrin perthynas gyda phobl eraill

Gall y dysgwr:

- 4.1 Darparu cyfleoedd i blant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol feithrin cysylltiadau cymdeithasol a pherthnasoedd gyda phobl eraill
- 4.2 Dangos ffyrdd i annog cydweithrediad rhwng plant a phobl ifanc mewn modd sy'n gymesur â'u hoedran a'u cyfnod datblygu
- 4.3 Rhyngweithio gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion mewn modd sy'n darparu enghraifft gadarnhaol a chyson o berthnasoedd rhyngpersonol effeithiol
- 4.4 Dangos ffyrdd i ymateb i sefyllfaoedd o wrthdaro ac achosion o ymddygiad amhriodol gan ystyried ei (d)diogelwch ei hun a diogelwch pobl eraill
- 4.5 Dangos strategaethau ar gyfer helpu i ail-feithrin perthnasoedd emosiynol sydd wedi chwalu rhwng:
 - a) plant a phobl ifanc
 - b) plant neu pobl ifanc ac oedolion
- 4.6 Dangos ffyrdd i gynorthwyo plant a phobl ifanc i adolygu eu sgiliau cymdeithasol ac emosiynol ac effaith y rhain ar pobl ifanc a nhw'u hunain

Deilliant 5 Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol i ddatblygu hunanddibyniaeth a hunan-barch

Gall y dysgwr:

- 5.1 Dangos ffyrdd i annog a chynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiad ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol i:
 - a) gyfathrebu eu teimladau, eu hanghenion a'u syniadau
 - b) gwneud eu penderfyniadau eu hunain
 - c) derbyn cyfrifoldeb am eu gweithredoedd
- 5.2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i ailffocysu ar nodau, ffiniau a chyfrifoldebau personol yn dilyn fflachbwyntiau lle maent wedi colli eu hunanreolaeth
- 5.3 Darparu cyfle i blant a phobl ifanc ddatblygu **sgiliau hunanreoli**
- 5.4 Dangos strategaethau ar gyfer cydnabod a gwobrwyo cyflawniadau ac ymdrechion tuag at hunanddibyniaeth sy'n briodol i oedran, galluoedd a lefel datblygu plant a phobl ifanc

Uned 320

Cynorthwyo plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiadol ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Plant a phobl ifanc ag anghenion datblygiadol ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol:

gan gynnwys rhai:

- sydd ag anawsterau emosiynol ac ymddygiadol
- sy'n mynd i'w cragen, yn arunig neu'n dangos ymatebion sy'n awgrymu bod ganddynt ffobia o'r ysgol
- sy'n aflonyddgar ac yn gynhyrfus, yn orfywiog ac yn methu â chanolbwyntio
- sydd â sgiliau cymdeithasol anaeddfed neu anhwylder personoliaeth
- sy'n dangos ymddygiad heriol a all deillio o anghenion cymhleth eraill

Pobl eraill yn ôl ei rôl ei hun e.e.

- aelodau'r teulu
- athrawon
- oedolion eraill yn y lleoliad
- gweithwyr proffesiynol y tu allan i'r lleoliad e.e. seicolegydd addysg

Ymddygiad amhriodol: yw ymddygiad sy'n groes i werthoedd a chredoau derbyniol y lleoliad a'r gymdeithas. Gall ymddygiad amhriodol gael ei ddangos trwy iaith, ysgrifen, ymddygiad di-eiriau neu gam-drin corfforol.

Sgiliau hunanreoli:

- sgiliau personol a fydd yn helpu plant a phobl ifanc i drefnu eu hunain a rheoli eu hymddygiad, gan gynnwys:
- arfer dewis
- gwneud penderfyniadau
- datrys problemau
- hunanfyngiant
- sgiliau bywyd cyffredinol

Uned 321

Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu

Lefel: 3

Gwerth credyd: 4

UAN: M/601/8121

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu. Mae hyn yn cynnwys deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr; eu cynorthwyo yn ystod gweithgareddau dysgu; a'u helpu i ddatblygu strategaethau dysgu effeithiol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu
2. Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu yn ystod gweithgareddau dysgu
3. Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu i ddatblygu strategaethau dysgu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **21** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL40 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 321

Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio sut mae anawsterau gwybyddol yn effeithio ar ddatblygu iaith a chyfathrebu, ac i'r gwrthwyneb, a sut mae hyn yn effeithio ar ddysgu
- 1.2 Esbonio'r gwahaniaethau sylweddol rhwng anawsterau dysgu cyffredinol sy'n gallu effeithio ar bob agwedd ar ddysgu, ac anawsterau dysgu penodol neu nam ar iaith sy'n gallu bodoli fel anghysondeb ym mhatrwm galluoedd cyffredinol dysgwr
- 1.3 Esbonio'r ystod o sgiliau gwybyddol sydd eu hangen i ddysgu'n effeithiol ac effeithiau anabledau unigol neu luosog ar swyddogaethau fel canfyddiad, cof a phrosesu gwybodaeth
- 1.4 Esbonio **anghenion gwybyddiaeth a dysgu** penodol dysgwyr yn y lleoliad a goblygiadau'r rhain ar gyfer cefnogi gwahanol fathau o weithgareddau dysgu
- 1.5 Crynhoi cynlluniau unigol **dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu** y mae'n gweithio gyda nhw

Deilliant 2 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu yn ystod gweithgareddau dysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio pwysigrwydd dysgu gweithredol i ddysgwyr ag anawsterau gwybyddiaeth a dysgu
- 2.2 Dewis ac addasu **adnoddau dysgu** i fodloni anghenion dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu
- 2.3 Dangos ystod o **strategaethau ar gyfer cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu i gyfranogi'n weithredol mewn gweithgareddau dysgu**
- 2.4 Dangos ffyrdd i addasu gweithgareddau dysgu i gyflawni cynnydd cynyddol ac ochrol tuag at y deilliannau dysgu arfaethedig i ddysgwyr sy'n gwneud cynnydd araf iawn

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu i ddatblygu strategaethau dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Dangos ystod o **strategaethau ar gyfer cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu i ddatblygu strategaethau dysgu**
- 3.2 Dangos ffyrdd i hybu hunan-barch, hunanhyder a sgiliau hunangymorth dysgwyr
- 3.3 Dangos ffyrdd i annog dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu i gymryd cyfrifoldeb am eu dysgu eu hunain
- 3.4 Gwrando'n ofalus ar ddysgwyr a'u hannog yn gadarnhaol i gyfathrebu eu hanghenion a'u syniadau ar gyfer dysgu yn y dyfodol
- 3.5 Cynorthwyo dysgwyr i adolygu eu strategaethau dysgu a chynllunio sut i'w gwella

Uned 321

Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Anghenion gwybyddiaeth a dysgu: anghenion yn ymwneud â'r sgiliau sydd eu hangen ar ddysgwyr effeithiol, gan gynnwys:

- sgiliau iaith, cof ac ymresymu
- sgiliau dilyniannu a threfnu
- dealltwriaeth o rif
- sgiliau datrys problemau a datblygu cysyniadau
- sgiliau echddygol manwl a sgiliau echddygol bras

Dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu: yw'r rheiny sy'n dangos priodweddau:

- anawsterau dysgu cymedrol, difrifol neu ddwys
- anawsterau dysgu penodol e.e. dyslecsia, dyspracsia
- anhwylder ar y sbectrwm awtistig

Adnoddau dysgu: deunyddiau, offer (gan gynnwys TGCh), meddalwedd, llyfrau a deunyddiau ysgrifenedig eraill (e.e. taflenni, taflenni gwaith), DVDs ac ati, sydd eu hangen i gefnogi addysgu a dysgu

Strategaethau ar gyfer cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu i gyfranogi'n weithredol mewn gweithgareddau dysgu: e.e.

- darparu sylw unigol, sicrwydd a help â thasgau dysgu fel sy'n briodol i anghenion y dysgwr
- darparu cymorth yn ôl yr angen i alluogi'r dysgwr i ddilyn cyfarwyddiadau
- rhoi anogaeth, adborth a chanmoliaeth gadarnhaol i atgyfnerthu a chynnal diddordeb ac ymdrechion y dysgwr yn y gweithgareddau dysgu

Gweithgareddau dysgu: y tasgau a'r gweithgareddau dysgu sydd wedi'u cynllunio ar gyfer dysgwyr unigol, grwpiau o ddysgwyr neu'r dosbarth cyfan

Strategaethau ar gyfer cynorthwyo dysgwyr ag anghenion gwybyddiaeth a dysgu i ddatblygu strategaethau dysgu: e.e.

- strwythuro'r amgylchedd dysgu i hwyluso'r gwaith o ddatblygu sgiliau trefniadaeth a chof
- dilyniannu a strwythuro profiadau dysgu fel bod y dysgwr yn datblygu sgiliau trefniadaeth, prosesu gwybodaeth a datrys problemau
- defnyddio dulliau gweledol, clybodol a chyffyrddol penodol i helpu'r dysgwr i ddeall defnydd swyddogaethol gwrthrychau a chael gwybodaeth am yr amgylchedd
- darparu gwybodaeth, cyngor a chyfle i'r dysgwr ddewis a gwneud penderfyniadau ynghylch ei (d)dysgu ei hun

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 4**UAN:** K/601/8134**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio. Mae hyn yn cynnwys deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr a dangos cymhwysedd o ran eu cynorthwyo yn ystod gweithgareddau dysgu a phan fyddant yn rhyngweithio â phobl eraill.

Amcanion dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio
2. Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio i fanteisio i'r eithaf ar ddysgu
3. Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio i feithrin perthynas gyda phobl eraill

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **21** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL39 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 322

Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio namau ac anhwylderau cyfathrebu dysgwyr yn y lleoliad a'r goblygiadau ar gyfer datblygu iaith a chyfathrebu, rhyngweithio cymdeithasol a dysgu
- 1.2 Esbonio'r gwahaniaethau rhwng patrymau cyfathrebu arferol a'r patrymau cyfathrebu penodol neu fwy anarferol sy'n cael eu dangos gan ddysgwyr ag oedi datblygiadol arwyddocaol, nam neu ryw fath o anhwylder cyfathrebu neu iaith
- 1.3 Esbonio'r rhyngweithiad rhwng oedi o ran caffael iaith, datblygiad gwybyddol a nam synhwyraidd
- 1.4 Esbonio anghenion iaith, cyfathrebu a rhyngweithio penodol dysgwyr yn y lleoliad
- 1.5 Crynhoi cynlluniau unigol **dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio** y mae'n gweithio gyda nhw

Deilliant 2 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio i fanteisio i'r eithaf ar ddysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddangos ffyrdd i gynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio i gyfranogi'n weithredol mewn tasgau a gweithgareddau dysgu
- 2.2 Dewis a defnyddio'r **dull cyfathrebu** mwyaf priodol i atgyfnerthu iaith lafar
- 2.3 Cynorthwyo dysgwyr i ddefnyddio **dulliau cyfathrebu estynedig ac amgen** yn effeithiol, fel sy'n briodol i'w hanghenion
- 2.4 Dangos ffyrdd i gefnogi ymdrechion dysgwyr i gymryd rhan mewn tasgau a gweithgareddau dysgu
- 2.5 Dangos ffyrdd i hybu hunan-barch ac annibyniaeth dysgwyr

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio i feithrin perthynas gyda phobl eraill

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddarparu cyfle i ddysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio feithrin, ymateb a chynnal perthnasoedd gyda **phobl eraill**
- 3.2 Dangos ffyrdd i gynorthwyo dysgwyr i:
 - a) gyfrannu at sgysiau a thrafodaethau gyda phobl eraill
 - b) ymateb yn adeiladol i gyfraniadau pobl eraill i sgysiau a thrafodaethau
- 3.3 Rhoi anogaeth a chefnogaeth i alluogi pobl eraill i ymateb yn gadarnhaol i ddysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio
- 3.4 Ymateb i lefel iaith fynegiannol a derbyngar dysgwyr i atgyfnerthu iaith lafar a hybu ymreolaeth

Uned 322

Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dysgwyr ag anghenion cyfathrebu a rhyngweithio:

- dysgwyr ag anghenion addysgol arbennig difrifol a/neu gymhleth sy'n deillio o un neu fwy o'r canlynol:
- oediad, namau neu anhwylderau iaith a lleferydd
- anawsterau dysgu penodol e.e. dyslecsia, dyspracsia
- anhwylder ar y sbectrwm awtistig
- nam synhwyrdd neu gorfforol parhaol gan gynnwys byddardod-dallineb, byddardod a nam gweledol
- anawsterau dysgu cymedrol, difrifol neu ddwys sy'n effeithio ar eu gallu i gyfathrebu a rhyngweithio gyda phobl eraill

Dull cyfathrebu i atgyfnerthu iaith lafar: e.e.

- gweledol
- clybodol
- cyffyrddol
- arwyddo

Dull cyfathrebu estynedig ac amgen: yw'r systemau a'r offer sy'n cael eu defnyddio gan ddysgwyr â nam synhwyrdd neu gorfforol i'w galluogi i gyfathrebu gyda phobl eraill a chymryd rhan mewn gweithgareddau dysgu e.e.

- dulliau *Total Communication* a'r defnydd cysylltiedig o ystod o systemau cyfathrebu ag arwyddion, gan gynnwys iaith arwyddion Lloegr a Phrydain
- Braille
- offer i wella'r clyw, golwg neu'r lleferydd e.e. offer TGCh, cymhorthion clybodol a gweledol, offer clyw a chwyddo sain, dyfeisiau golwg gwael, syntheseiddwyr llais

Pobl eraill: y mae dysgwyr yn rhyngweithio â nhw yn y lleoliad e.e.

- cyfoedion
- athrawon dosbarth
- athrawon pwnc
- staff cymorth
- rhieni sy'n helpu
- gweithwyr proffesiynol o'r tu allan i'r lleoliad e.e. therapydd iaith a lleferydd

Lefel: 3**Gwerth credyd: 4****UAN: M/601/8135****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyradd a/neu gorfforol. Mae hyn yn cynnwys deall hawliau ac anghenion dysgwyr, gan gynnwys eu hanghenion addysgol arbennig, a dangos cymhwysedd mewn cynorthwyo dysgwyr i gymryd rhan mewn gweithgareddau dysgu. Hefyd, rhaid dangos cymhwysedd mewn gweithredu rhaglenni strwythuredig i fynd i'r afael ag anghenion penodol dysgwyr e.e. rhaglenni annibyniaeth neu therapi iaith a lleferydd.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwyr yn gallu:

1. Deall hawliau ac anghenion plant a phobl ifanc ag anabledau corfforol, symud a/neu synhwyradd
2. Deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr ag anghenion synhwyradd a/neu gorfforol
3. Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyradd a/neu gorfforol i fanteisio i'r eithaf ar ddysgu
4. Gweithredu rhaglenni dysgu strwythuredig i blant a phobl ifanc ag anghenion synhwyradd a/neu gorfforol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **21** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL42 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyradd a/neu gorfforol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 323

Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall hawliau ac anghenion plant a phobl ifanc ag anableddau corfforol, symud a/neu synhwyrdd

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio effaith anabledd sylfaenol ar ddatblygiad cymdeithasol, emosiynol a chorfforol plant a phobl ifanc
- 1.2 Esbonio effaith:
 - a) cyflyrau hirsefydlog neu gynyddol
 - b) afiechyd, poen a gorflinder cronigar ddysgu, ymddygiad ac ansawdd bywyd plant a phobl ifanc ar eu hemosiynau
- 1.3 Esbonio sut gall meddyginiaeth y mae plant a phobl ifanc yn ei chymryd effeithio ar eu galluoedd gwybyddol a chorfforol, eu hymddygiad a'u hymatebolrwydd emosiynol

Deilliant 2 Deall anghenion addysgol arbennig dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio natur a lefel anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol dysgwyr yn y lleoliad
- 2.2 Crynhoi cynlluniau unigol **dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol** y mae'n gweithio gyda nhw
- 2.3 Esbonio rolau a chyfrifoldebau **pobl eraill** sy'n cyfrannu at gynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol
- 2.4 Esbonio'r mathau o **offer arbenigol** a thechnoleg sy'n cael eu defnyddio gan ddysgwyr y mae'n gweithio gyda nhw a sut mae'n helpu i oresgyn neu leihau effaith nam synhwyrdd neu gorfforol
- 2.5 Esbonio pwysigrwydd manteisio i'r eithaf ar weddill swyddogaethau synhwyrdd a chorfforol dysgwyr

Deilliant 3 Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol i fanteisio i'r eithaf ar ddysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Addasu gosodiad yr amgylchedd dysgu a'r offer sy'n cael ei ddefnyddio i alluogi dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol i fanteisio ar gyfleoedd dysgu
- 3.2 Dewis, datblygu a defnyddio **deunyddiau addysgu a dysgu** yn y cyfrwng priodol yn unol â gofynion dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol
- 3.3 Dangos ffyrdd i gynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol i gyfranogi'n weithredol mewn gweithgareddau dysgu, fel sy'n briodol i'w lefel datblygiad, eu galluoedd corfforol ac unrhyw gyflwr meddygol
- 3.4 Dangos ffyrdd i ddefnyddio a helpu dysgwyr i ddefnyddio unrhyw offer arbenigol i gynnal eu cysur a chyfranogi cymaint â phosibl mewn gweithgareddau dysgu
- 3.5 Dangos ffyrdd i hybu hunan-barch ac annibyniaeth dysgwyr

Deilliant 4 Gweithredu rhaglenni dysgu strwythuredig i blant a phobl ifanc ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol

Gall y dysgwyr:

- 4.1 Ddefnyddio gwybodaeth am blant a phobl ifanc unigol i gyfrannu at gynllunio **rhaglenni dysgu strwythuredig**
- 4.2 Cydweithio gyda phlant, pobl ifanc a phobl eraill i gynllunio sut i gyflwyno rhaglenni dysgu strwythuredig er mwyn:
 - a) lleihau unrhyw wrthdynciadau
 - b) lleihau amharu ar arferion ac amserlenni arferol
 - c) eu cynnal ar adeg pan fydd plant a phobl ifanc yn fwyaf derbyngar a phan fyddant yn cael y budd mwyaf ohonynt
- 4.3 Esbonio pwysigrwydd bod yn ymatebol ac yn hyblyg wrth roi gweithgareddau strwythuredig ar waith ar gyfer dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol
- 4.4 Rhoi gweithgareddau strwythuredig ar waith fel sy'n cael ei gytuno gyda phlant, pobl ifanc a phobl eraill i fodloni anghenion dysgwyr ag anghenion synhwyrdd a/neu gorfforol

Uned 323

Cynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyraidd a/neu gorfforol

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dysgwyr ag anghenion synhwyraidd a/neu gorfforol: dysgwyr sy'n dangos rhyw fath o nam ar y clyw, nam gweledol a/neu nam corfforol

Pobl eraill: a all gyfrannu at gynorthwyo dysgwyr ag anghenion synhwyraidd a/neu gorfforol e.e.

- gweithiwr proffesiynol arweiniol
- aelodau'r teulu
- athrawon sy'n gyfrifol am y dysgwr
- athrawon arbenigol yn y lleoliad neu sy'n rhan o wasanaethau cymorth lleol
- Cydlynnydd Anghenion Addysgol Arbennig
- gweithwyr iechyd proffesiynol
- gweithwyr proffesiynol perthynol i iechyd e.e. therapyddion

Offer arbenigol:

- offer a chymhorthion dysgu y gallai dysgwyr ag anghenion synhwyraidd a/neu gorfforol eu hanghenion e.e.
- cymhorthion clyw
- cymhorthion gweledol
- cymhorthion symud
- peiriannau Braille
- caledwedd a meddalwedd technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh)

Deunyddiau addysgu a dysgu: deunyddiau sy'n addas i ddysgwyr ag anabledau synhwyraidd, amlsynhwyraidd neu gorfforol e.e.

- diagramau cyffyrddol
- Braille
- deunyddiau fideo a DVD ag isdeitlau
- caledwedd a meddalwedd TGCh

Rhaglenni dysgu strwythuredig: rhaglenni dysgu unigol i fynd i'r afael ag anghenion ychwanegol dysgwyr ag anghenion synhwyraidd a/neu gorfforol e.e. ffisiotherapi, symudedd, therapi iaith a lleferydd, therapi galwedigaethol a rhaglenni annibyniaeth

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 4**UAN:** D/601/8325**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn cynnwys y wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn eu bywydau. Rhaid dangos cymhwysedd mewn adnabod arwyddion o drawsnewidiadau ac ymateb iddynt, a'u cynorthwyo i reoli trawsnewidiadau a chyrraedd canlyniadau cadarnhaol. Mae gwaith integredig i gynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn agwedd bwysig ar yr uned hon.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall ystod ac effaith trawsnewidiadau y gall plant a phobl ifanc gael profiad ohonynt
2. Adnabod ac ymateb i drawsnewidiadau ym mywydau plant a phobl ifanc
3. Cydweithio â phobl eraill i gynllunio cymorth integredig ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n mynd trwy drawsnewidiadau
4. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i reoli trawsnewidiadau yn eu bywydau

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **18** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL49 Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn eu bywydau
Craidd sgiliau a gwybodaeth gyffredin ar gyfer y gweithlu plant

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 324 Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn eu bywydau

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall ystod ac effaith trawsnewidiadau y gall plant a phobl ifanc gael profiad ohonynt

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r gwahanol **fathau o drawsnewidiadau** y gall plant a phobl ifanc gael profiad ohonynt
- 1.2 Esbonio patrymau pontio o blentyndod i oedolaeth
- 1.3 Esbonio sut gall gwahanol fathau o drawsnewidiadau effeithio ar blentyn neu unigolyn ifanc
- 1.4 Esbonio sut gall y canlynol effeithio ar ymagwedd plentyn neu unigolyn ifanc tuag at drawsnewidiadau:
 - a) diwylliant
 - b) crefydd
 - c) credoau personol
 - ch) rhyw
 - d) cyfnod datblygu
 - dd) profiadau blaenorol
- 1.5 Esbonio sut gall trawsnewidiadau effeithio ar y plant a'r bobl ifanc sydd â'r perygl mwyaf o gael eu hallgáu neu dangyflawni
- 1.6 Esbonio pam y gallai fod angen cymorth ychwanegol ar blant a phobl ifanc ag anabledau neu anghenion addysgol arbennig i reoli trawsnewidiadau

Deilliant 2 Adnabod ac ymateb i drawsnewidiadau ym mywydau plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio, ag enghreifftiau, arwyddion bod plentyn neu unigolyn ifanc yn mynd trwy drawsnewidiad yn ei fywyd/bywyd
- 2.2 Rhoi cyfle i blant a phobl ifanc archwilio a thrafod digwyddiadau a phrofiadau arwyddocaol a all effeithio arnynt
- 2.3 Adnabod arwyddion o bryder neu drallod mewn plant neu bobl ifanc a all ymwneud â phrofiad trawsnewidiol
- 2.4 Adnabod ac ystyried unrhyw arwyddion o newid yn agwedd ac ymddygiad plant neu bobl ifanc unigol
- 2.5 Rhannu gwybodaeth a phryderon am blant neu bobl ifanc gyda'r unigolyn neu'r asiantaeth briodol, yn unol â gweithdrefnau'r lleoliad

Deilliant 3 Cydweithio â phobl eraill i gynllunio cymorth integredig ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n mynd trwy drawsnewidiadau

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio'r **cymorth** sydd ar gael i blant a phobl ifanc sy'n mynd trwy drawsnewidiadau
- 3.2 Esbonio'r fframweithiau cyfreithiol, y gweithdrefnau cyfundrefnol, a'r **llwybrau atgyfeirio** er mwyn sicrhau **gwaith integredig** i blant a phobl ifanc sy'n mynd trwy drawsnewidiad
- 3.3 Defnyddio gwybodaeth am blant a phobl ifanc unigol i gyfrannu at gynllunio sut i'w cynorthwyo i reoli trawsnewidiad
- 3.4 Cydymffurfio â gofynion cyfreithiol, cyfundrefnol a moesegol yn ymwneud â rhannu gwybodaeth
- 3.5 Parchu rôl ac arbenigedd gweithwyr proffesiynol eraill mewn cynllunio cymorth i blant a phobl ifanc sy'n mynd trwy drawsnewidiadau

Deilliant 4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i reoli trawsnewidiadau yn eu bywydau

Gall y dysgwr:

- 4.1 Weithio o fewn y ffiniau a'r protocolau sy'n rheoli ei rôl ei hun mewn cynorthwyo plant a phobl ifanc trwy drawsnewidiadau
- 4.2 Dangos ffyrdd i **gynorthwyo plant a phobl ifanc i reoli trawsnewidiadau** yn eu bywydau
- 4.3 Darparu cymorth mewn modd amserol i helpu plant a phobl ifanc i reoli trawsnewidiadau a dod i ganlyniadau cadarnhaol
- 4.4 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gydnabod ac adeiladu ar eu cryfderau eu hunain i reoli newid yn gadarnhaol
- 4.5 Rhoi cyfle i blant a phobl ifanc drafod effeithiau a chanlyniadau trawsnewidiad
- 4.6 Esbonio pryd a sut i atgyfeirio plant a phobl ifanc i bobl eraill o fewn y lleoliad neu mewn asiantaethau eraill, os bydd angen cymorth pellach

Uned 324 Cynorthwyo plant a phobl ifanc yn ystod trawsnewidiadau yn eu bywydau

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Trawsnewidiad: mae hyn yn cyfeirio at unrhyw gyfnod neu brofiad arwyddocaol ym mywyd plentyn neu unigolyn ifanc a all effeithio ar ymddygiad a/neu ddatblygiad. Mae trawsnewidiadau'n cynnwys rhai sy'n gyffredin i bob plentyn ac unigolyn ifanc, fel symud ysgol a'r glasged, a rhai sy'n benodol i rai ohonynt yn unig, fel profedigaeth.

Mathau o drawsnewidiadau: gan gynnwys:

- emosiynol, sy'n cael eu heffeithio gan brofiadau personol e.e. profedigaeth
- corfforol e.e. symud i sefydliad addysgol newydd, cartref/ardal newydd
- deallusol e.e. symud o leoliad cyn-ysgol i ysgol gynradd, neu o ysgol gynradd i ysgol uwchradd
- ffisiolegol e.e. y glasged, cyflyrau meddygol hirdymor

Cymorth sydd ar gael i blant a phobl ifanc sy'n mynd trwy drawsnewidiadau:

- yn y lleoliad
- gan asiantaethau eraill

Llwybrau atgyfeirio:

- yn y lleoliad
- i asiantaethau eraill

Gwaith integredig: mae hyn yn cynnwys pawb sy'n cynorthwyo plant, pobl ifanc a theuluoedd yn cydweithio â'i gilydd yn effeithiol i'w rhoi yn y canol, i fodloni eu hanghenion ac i wella eu bywydau.

Cynorthwyo plant a phobl ifanc i reoli trawsnewidiadau: yn eu bywydau e.e.

- annog plant a phobl ifanc i ofyn cwestiynau am drawsnewidiadau yn eu bywydau
- gwranddo'n ofalus ar yr hyn y mae plant a phobl ifanc yn ei ddweud am drawsnewidiadau yn eu bywydau
- cyfathrebu negeseuon calonogol, syml am drawsnewidiadau allweddol
- ymateb yn adeiladol i bryderon plant a phobl ifanc ynghylch trawsnewidiadau yn eu bywydau
- esbonio sefyllfaoedd yn llawn ac yn gywir, amlinellu beth sy'n digwydd ac, os yw'n bosibl ac yn briodol, y rhesymau am y newidiadau
- gweithio gyda phlant a phobl ifanc i archwilio camau posibl i fynd i'r afael â sefyllfaoedd newydd a heriol
- cynnwys plant a phobl ifanc mewn penderfyniadau
- crynhoi a chadarnhau'r prif bwyntiau mewn trafodaethau gyda phlant a phobl ifanc

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: A/601/8333

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn asesu cymhwysedd mewn arwain gweithgaredd allgyrsiol fel clwb, gweithgaredd hamdden, tîm chwaraeon neu weithgaredd celfyddydau perfformiadol, dan gyfarwyddyd yr ysgol ond ag ychydig iawn o oruchwyliaeth.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall nodau a gofynion y gweithgaredd allgyrsiol
2. Paratoi ar gyfer arwain gweithgaredd allgyrsiol
3. Paratoi plant a phobl ifanc ar gyfer gweithgaredd allgyrsiol
4. Arwain gweithgaredd allgyrsiol
5. Adolygu a gwella gweithgareddau allgyrsiol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **16** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL53 Arwain gweithgaredd allgyrsiol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 325 Arwain gweithgaredd allgyrsiol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall nodau a gofynion y gweithgaredd allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio nodau a chyd-destun y **gweithgaredd allgyrsiol**
- 1.2 Esbonio'r gwerthoedd neu'r codau ymarfer sy'n berthnasol i'r gweithgaredd
- 1.3 Esbonio'r **gofynion iechyd a diogelwch** sy'n berthnasol i'r gweithgaredd

Deilliant 2 Paratoi ar gyfer arwain gweithgaredd allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddewis offer ac adnoddau ar gyfer y gweithgaredd allgyrsiol
- 2.2 Paratoi offer ac adnoddau ar gyfer y gweithgaredd
- 2.3 Paratoi'r amgylchedd i gynnal y gweithgaredd yn ddiogel
- 2.4 Gwisgo'n briodol ar gyfer y gweithgaredd arfaethedig

Deilliant 3 Paratoi plant a phobl ifanc ar gyfer gweithgaredd allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ryngweithio gyda phlant a phobl ifanc mewn modd sy'n gwneud iddynt deimlo'n gyfforddus a bod croeso iddynt
- 3.2 Cydymffurfio â'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer:
 - a) gwirio'r plant a'r bobl ifanc sy'n bresennol
 - b) sicrhau bod dillad ac offer plant a phobl ifanc yn ddiogel ac yn briodol
- 3.3 Rhoi **gwybodaeth** i blant a phobl ifanc am y gweithgaredd
- 3.4 Darganfod a oes gan y plant a'r bobl ifanc unrhyw brofiad a/neu sgiliau perthnasol
- 3.5 Defnyddio sgiliau a thechnegau i sicrhau bod plant a phobl ifanc:
 - a) yn deall y gweithgaredd a'r hyn y byddant yn ei wneud
 - b) wedi **paratoi'n feddyliol ac yn gorfforol** ar gyfer y gweithgaredd sydd wedi'i gynllunio
 - c) yn cael eu hysgogi i gymryd rhan heb roi gormod o bwysau arnynt

Deilliant 4 Arwain gweithgaredd allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ddatblygu'r gweithgaredd ar gyflymder sy'n addas i'r plant a'r bobl ifanc ac mewn modd sy'n bodloni ei amcanion
- 4.2 Rhoi adborth clir a chefnogol i blant a phobl ifanc ar adegau priodol
- 4.3 Rhoi esboniadau ac arddangosiadau ychwanegol i blant a phobl ifanc, yn ôl yr angen
- 4.4 Annog y plant a'r bobl ifanc i ddweud sut maent yn teimlo am y gweithgaredd ac ymateb yn briodol i'w teimladau
- 4.5 Amrywio'r gweithgaredd i fodloni anghenion a chyfleoedd newydd
- 4.6 Paratoi plant a phobl ifanc i orffen eu gweithgareddau

Deilliant 5 Adolygu a gwella gweithgareddau allgyrsiol

Gall y dysgwr:

- 5.1 Weithio gyda phlant a phobl ifanc i adolygu'r gweithgaredd
- 5.2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i adnabod pa ddysgu y gallant ei drosglwyddo i feysydd o gwricwlwm yr ysgol ac agweddau eraill ar eu bywydau
- 5.3 Defnyddio adborth gan blant a phobl ifanc i fyfyrion ar ei gyfraniad/chyfraniad ei hun at weithgareddau allgyrsiol a'i wella

Uned 325 Arwain gweithgaredd allgyrsiol

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Gweithgareddau allgyrsiol: yw gweithgareddau sy'n cael eu cynnal y tu allan i oriau ysgol arferol sy'n gallu bod o fudd i ddatblygiad plant a phobl ifanc e.e.

- cymorth astudio
- chwarae a hamdden
- dosbarthiadau ffitrwydd
- drama
- chwaraeon
- cerdd
- celf, crefft a chlybiau eraill o ddiddordeb arbennig
- gweithgareddau gwirfoddoli a busnes a menter
- cynllun Gwobr Dug Caeredin

Gofynion iechyd a diogelwch: e.e.

- polisiau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch y lleoliad
- Dyletswydd Gofal
- Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith
- gofynion ar gyfer gweithgareddau sy'n rhan o gwmpas y cyrff llywodraethu cenedlaethol ar gyfer chwaraeon

Gwybodaeth: am y gweithgaredd e.e.

- nodau a chynnwys y sesiwn
- pa mor hir y bydd y sesiwn yn para
- manylion am unrhyw sesiwn yn y dyfodol
- unrhyw ystyriaethau iechyd a diogelwch
- rheolau ar gyfer ymddygiad
- sgiliau a thechnegau
- defnyddio offer

Paratoi'n feddyliol ac yn gorfforol: bod cyfranogwyr yn gallu cymryd rhan yn y gweithgaredd heb unrhyw straen corfforol neu emosiynol diangen na pherygl o anafu

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: Y/601/8338

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gadw cofnodion dysgwyr. Rhaid dangos cymhwysedd mewn casglu a mewnbynnu data, cynnal diogelwch a diogeledd cofnodion a rhannu gwybodaeth gyda'r rheiny sydd â'r awdurdod i'w derbyn.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y polisi a'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer cadw cofnodion dysgwyr
2. Cadw cofnodion dysgwyr
3. Cynnal diogelwch a diogeledd cofnodion dysgwyr
4. Rhannu gwybodaeth gyda'r rheiny sydd â'r awdurdod i'w derbyn

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **12** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL55 Cyfrannu at gadw cofnodion disgyblion

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 326 Cadw cofnodion dysgwyr

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y polisi a'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer cadw cofnodion dysgwyr

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r **polisi** cyfundrefnol ar gyfer cadw **cofnodion dysgwyr**
- 1.2 Esbonio ei **rôl** ei hun o ran cadw cofnodion dysgwyr a sut mae hyn yn cysylltu â rolau pobl eraill yn y lleoliad
- 1.3 Esbonio, ag enghreifftiau, y gwahaniaeth rhwng gwahanol **fathau o wybodaeth**
- 1.4 Esbonio pwysigrwydd:
 - a) diweddarau cofnodion yn rheolaidd
 - b) gwirio dilysrwydd a dibynadwyedd gwybodaeth
- 1.5 Disgrifio, ag enghreifftiau, y mathau o wybodaeth a all awgrymu **problemau posibl** gyda dysgwyr unigol a pha gamau i'w cymryd mewn ymateb i'r rhain

Deilliant 2 Cadw cofnodion dysgwyr

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gael y wybodaeth sydd ei hangen i ddiweddarau cofnodion dysgwyr o ffynonellau dilys a dibynadwy
- 2.2 Gwirio bod gwybodaeth yn gyflawn, yn berthnasol ac yn ddilys
- 2.3 Codi unrhyw **bryderon** am y wybodaeth gyda'r **bobl berthnasol**
- 2.4 Diweddarau cofnodion dysgwyr ar gyfnodau cytûn
- 2.5 Sicrhau bod cofnodion dysgwyr yn gywir, yn gyflawn ac yn gyfredol
- 2.6 Cynnal cyfrinachedd yn unol â'r gofynion cyfundrefnol a chyfreithiol

Deilliant 3 Cynnal diogelwch a diogeledd cofnodion dysgwyr

Gall y dysgwr:

- 3.1 **Ddychwelyd cofnodion dysgwyr** i'r lle cywir yn brydlon ar ôl eu defnyddio
- 3.2 Cydymffurfio â'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer cadw cofnodion dysgwyr a'u diogeledd
- 3.3 Rhoi gwybod i'r unigolyn priodol am unrhyw achos gwirioneddol neu bosibl o dorri diogeledd cofnodion dysgwyr

Deilliant 4 Rhannu gwybodaeth gyda'r rheiny sydd â'r awdurdod i'w derbyn

Gall y dysgwr:

- 4.1 Esbonio pwysigrwydd rhannu gwybodaeth, sut y gall helpu a pheryglon peidio â gwneud hynny
- 4.2 Esbonio sut gall y Ddeddf Diogelu Data fod yn offeryn i alluogi ac annog yr arfer o rannu gwybodaeth
- 4.3 Asesu perthnasol a **statws gwybodaeth**
- 4.4 Cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol a chyfundrefnol ar gyfer rhannu gwybodaeth

Uned 326 Cadw cofnodion dysgwyr

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned hon gael ei hasesu'n unol ag egwyddorion asesu TDA.

Rhaid i feini prawf asesu 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 4.3 a 4.4 gael eu hasesu yn y gweithle.

Polisi ar gyfer cadw cofnodion dysgwyr, gan gynnwys:

- pa wybodaeth sy'n cael ei chofnodi
- pa mor aml y mae angen diweddarau gwahanol fathau o gofnodion
- gofynion cyfrinachedd
- diogelu data
- rhannu gwybodaeth
- cadw cofnodion dysgwyr a diogeledd cofnodion dysgwyr
- am ba hyd y caiff cofnodion eu cadw
- pa gofnodion sy'n cael eu trosglwyddo ac i bwy
- sut caiff cofnodion eu trosglwyddo neu eu gwaredu

Cofnodion dysgwyr: gwybodaeth am ddysgwyr sy'n cael ei chofnodi a'i chadw gan y lleoliad, fel:

- cofnodion gweithgarwch e.e. mewn perthynas â rhaglenni astudio, cynlluniau gwaith, aseiniadau
- cofnodion asesu
- cofnodion ac adroddiadau cynnydd dysgwyr
- gweithgareddau oddi ar y safle e.e. ymweliadau addysgol, profiad gwaith
- cofrestrau e.e. presenoldeb, prydau ysgol

Gall cofnodion dysgwyr fod ar bapur neu'n electronig.

Rolau pobl eraill mewn perthynas â chofnodion dysgwyr e.e.

- y rheiny sy'n darparu data neu wybodaeth i'w cynnwys yng nghofnodion dysgwyr
- y rheiny sy'n cyfrannu at gadw cofnodion dysgwyr
- y rheiny sy'n defnyddio gwybodaeth sy'n cael ei chadw yng nghofnodion dysgwyr

Mathau o wybodaeth e.e.

- cyfrinachol
- data personol
- data personol sensitif

Problemau posibl gyda dysgwyr unigol, er enghraifft, o ran:

- cynnydd a wnaed
- iechyd a lles
- amddiffyn plant
- presenoldeb

Pryderon, er enghraifft, o ran:

- dilysrwydd gwybodaeth
- dibynadwyedd gwybodaeth
- digonolrwydd gwybodaeth
- goblygiadau ehangach y wybodaeth (e.e. patrymau presenoldeb, pryderon o ran amddiffyn plant)

Pobl berthnasol e.e.

- athrawon
- pennaeth pwnc/grŵp blwyddyn
- cydlynnydd anghenion addysgol arbennig
- cydlynnydd rhaglen
- uwch reolwyr
- yr unigolyn penodol sy'n gyfrifol am amddiffyn plant
- swyddog lles addysg
- staff y swyddfa

Mae **dychwelyd cofnodion dysgwyr** i'r lle cywir ar ôl eu defnyddio yn cynnwys defnyddio'r protocolau ffeilio cywir ar gyfer cofnodion electronig.

Statws gwybodaeth e.e.

- p'un a yw'n sylw neu'n farn
- lle mae unigolyn mewn perygl o niwed
- lle mae rhwymedigaeth gyfreithiol i'w datgelu
- lle rhoddwyd caniatâd i rannu'r wybodaeth
- lle nad oes angen caniatâd i rannu'r wybodaeth

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: D/601/8342

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i fonitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm. Rhaid dangos cymhwysedd mewn cadarnhau'r gofynion o ran adnoddau, cynnal cyflenwadau o adnoddau, monitro a chynnal stoc, a pharatoi a dosbarthu adnoddau.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **chwe** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y polisi a'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer cynnal adnoddau'r cwricwlwm
2. Cadarnhau'r gofynion o ran adnoddau'r cwricwlwm
3. Cynnal cyflenwadau o adnoddau'r cwricwlwm
4. Monitro'r stoc o adnoddau'r cwricwlwm
5. Cynnal adnoddau'r cwricwlwm
6. Paratoi a dosbarthu adnoddau'r cwricwlwm

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **14** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL56 Monitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 327 Monitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y polisi a'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer cynnal adnoddau'r cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r **polisi a'r gweithdrefnau** cyfundrefnol ar gyfer cynnal **adnoddau'r cwricwlwm**
- 1.2 Esbonio lle i gael gwybodaeth a chynghor ar:
 - a) adnoddau'r cwricwlwm sy'n briodol i anghenion y dysgwyr yn y lleoliad
 - b) defnyddio adnoddau'r cwricwlwm
 - c) cyflenwyr
 - ch) cynnal adnoddau'r cwricwlwm
- 1.3 Esbonio pwysigrwydd bodloni graddfeydd amser a'r gyllideb gytûn ar gyfer cyflenwi adnoddau'r cwricwlwm

Deilliant 2 Cadarnhau'r gofynion o ran adnoddau'r cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio sut caiff adnoddau eu defnyddio i gefnogi addysg a dysgu yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
- 2.2 Cysylltu ag athrawon ynghylch eu cynlluniau gwersi a'u hanghenion disgwylidig o ran adnoddau
- 2.3 Cadarnhau'r gofynion ar gyfer ystod a nifer adnoddau'r cwricwlwm sydd eu hangen i gefnogi'r gwaith o gyflwyno'r cwricwlwm yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
- 2.4 Amlygu unrhyw **ofynion penodol** mewn perthynas â'r adnoddau sydd eu hangen
- 2.5 Monitro'r galw am adnoddau a'r defnydd ohonynt er mwyn amlygu meysydd lle gellir gwella eu hansawdd, eu cyflenwad a'u haddasrwydd

Deilliant 3 Cynnal cyflenwadau o adnoddau'r cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 3.1 Arfarnu ystod o adnoddau a chyflenwyr posibl i fodloni'r gofynion ar gyfer adnoddau'r cwricwlwm yn y dyfodol
- 3.2 Darganfod yr adnoddau sy'n darparu'r gwerth gorau o ran addasrwydd, cost a gofynion cyfundrefnol
- 3.3 Dangos ffyrdd i sicrhau bod adnoddau'n bodloni gofynion penodol **defnyddwyr**
- 3.4 Cydymffurfio â'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer:
 - a) cael awdurdod i brynu adnoddau
 - b) archebu deunyddiau ac offer
 - c) cadw cofnodion o archebion a nwyddau sy'n cael eu dosbarthu
- 3.5 Olrhain archebion a deunyddiau ac offer sy'n cael eu dosbarthu
- 3.6 Cymryd camau priodol mewn ymateb i unrhyw **broblemau dosbarthu**

Deilliant 4 Monitro'r stoc o adnoddau'r cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ddangos ffyrdd i gadw stoc yn ddiogel ac yn sicr, gan sicrhau bod stoc yn cael ei chylchdroi'n effeithiol, lle bo hynny'n briodol
- 4.2 Gwirio stoc yn rheolaidd i fonitro a chynnal argaeledd adnoddau
- 4.3 Cadw stocrestr gyflawn a chywir o'r adnoddau yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
- 4.4 Dangos ffyrdd i roi gwybod i'r **bobl berthnasol** am argaeledd stoc

Deilliant 5 Cynnal adnoddau'r cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 5.1 Archwilio adnoddau'n rheolaidd yn unol â gofynion cyfreithiol, rheoleiddiol a chyfundrefnol
- 5.2 Glanhau a chynnal a chadw adnoddau'n rheolaidd yn unol â'r gofynion cyfundrefnol a chyfarwyddiadau'r gwneuthurwr, lle bo hynny'n berthnasol
- 5.3 Rhoi gwybod i'r bobl berthnasol os oes problem o ran cynnal a chadw adnoddau
- 5.4 Cael gwared ag adnoddau gwastraff a diangen yn ddiogel, gan fanteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i ailgylchu deunyddiau ac offer
- 5.5 Gweithio'n ddiogel bob amser, gan gydymffurfio â rheoliadau a chanllawiau iechyd, diogelwch ac amgylcheddol

Deilliant 6 Paratoi a dosbarthu adnoddau'r cwricwlwm

Gall y dysgwr:

- 6.1 Paratoi adnoddau i'w defnyddio yn unol â chais y bobl berthnasol
- 6.2 Dangos ffyrdd i sicrhau bod defnyddwyr yn ymwybodol o ganllawiau iechyd a diogelwch perthnasol wrth ddosbarthu adnoddau
- 6.3 Cadw cofnodion cywir o adnoddau sy'n cael eu dosbarthu

Uned 327 Monitro a chynnal adnoddau'r cwricwlwm

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned hon gael ei hasesu'n unol ag egwyddorion asesu TDA.

Rhaid i feini prawf asesu 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 6.1, 6.2 a 6.3 gael eu hasesu yn y gweithle.

Polisi a gweithdrefnau ar gyfer cynnal adnoddau'r cwricwlwm, gan gynnwys:

- cadw adnoddau'r cwricwlwm a'u diogeledd
- prynu adnoddau'r cwricwlwm ag awdurdod
- archebu deunyddiau ac offer
- rheoli stoc
- rheoli deunyddiau ag oes silff cyfyngedig
- iechyd a diogelwch
- gofynion ar gyfer trin a chadw deunyddiau ac/neu offer peryglus
- ailgylchu a datblygu cynaliadwy
- gwaredu gwastraff

Adnoddau'r cwricwlwm: deunyddiau, offer (gan gynnwys TGCh), meddalwedd, llyfrau a deunyddiau ysgrifenedig eraill, DVDs ac ati sydd eu hangen i gefnogi addysgu a dysgu mewn maes pwnc/cwricwlwm.

Gofynion penodol: gofynion penodol yn ymwneud ag adnoddau'r cwricwlwm, fel:

- ansawdd
- graddfa amser
- nodweddion arbennig
- cost
- galw ieithyddol
- ffocws diwylliannol

Defnyddwyr: y bobl a fydd yn defnyddio'r deunyddiau i gefnogi dysgu, gan gynnwys athrawon, staff cymorth a dysgwyr.

Problemau dosbarthu e.e.

- peidio â derbyn archebion
- archebion yn cael eu dosbarthu'n hwyr
- eitemau wedi'u difrodi
- eitemau coll
- eitemau anghywir

Pobl berthnasol: y rhai sy'n defnyddio neu'n rheoli adnoddau'r cwricwlwm, gan gynnwys athrawon, penaethiaid adran, arweinwyr pwnc, uwch reolwyr, bwrsar a staff cymorth eraill.

Lefel: 3
Gwerth credyd: 2
UAN: H/601/8342

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i drefnu cludiant i blant a phobl ifanc e.e. cludiant rhwng y cartref a'r ysgol, ymweliadau addysgol, astudiaethau maes neu raglenni chwaraeon. Rhaid dangos cymhwysedd mewn gwneud trefniadau cludiant sy'n berthnasol ar gyfer y daith ac anghenion y cyfranogwyr.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **dau** ddeiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer trefnu cludiant i blant a phobl ifanc y tu allan i'r lleoliad
2. Gwneud trefniadau teithio

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **12** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL58 Trefnu a goruchwyllo teithiau (SkillsActive B228)

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 328 Trefnu cludiant i blant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer trefnu cludiant i blant a phobl ifanc y tu allan i'r lleoliad

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r gofynion cyfundrefnol a chyfreithiol ar gyfer cludiant i blant a phobl ifanc y tu allan i'r lleoliad
- 1.2 Esbonio'r gweithdrefnau cyfundrefnol ar gyfer trefnu cludiant i blant a phobl ifanc
- 1.3 Esbonio'r ffactorau i'w hystyried wrth drefnu cludiant i blant a phobl ifanc
- 1.4 Esbonio pa mor bwysig ydyw bod y plant, y bobl ifanc a'r oedolion dan sylw yn cael gwybodaeth gyflawn a chywir am drefniadau teithio mewn da bryd
- 1.5 Esbonio'r trefniadau wrth gefn sy'n briodol i'r problemau a all godi pan fydd plant a phobl ifanc yn teithio

Deilliant 2 Gwneud trefniadau teithio

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gynllunio trefniadau teithio sy'n briodol i anghenion y daith ac anghenion y cyfranogwyr
- 2.2 Cynnal asesiad risg ar gyfer y daith sy'n dangos sut bydd ei roi ar waith yn lleihau'r risg
- 2.3 Cynllunio trefniadau teithio sy'n ddiogel ac yn ystyried yr amodau tebygol yn ystod y daith
- 2.4 Llunio cynlluniau wrth gefn sy'n briodol i'r problemau a all godi pan fydd phlant a phobl ifanc yn teithio
- 2.5 Gwneud trefniadau teithio sy'n cydbwysu:
 - a) effeithlonrwydd
 - b) cost effeithiolrwydd
 - c) cysur
 - ch) pryder am yr amgylchedd
- 2.6 Rhoi gwybodaeth glir, gywir a chyfredol am y trefniadau teithio i'r bobl berthnasol mewn da bryd
- 2.7 Cydymffurfio â'r holl ofynion cyfundrefnol a chyfreithiol perthnasol ar gyfer y daith

Uned 329

Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Lefel: 3

Gwerth credyd: 3

UAN: H/601/8360

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i oruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad. Rhaid dangos cymhwysedd mewn paratoi ar gyfer teithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad a goruchwylio plant a phobl ifanc yn ystod y rhain.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad
2. Paratoi ar gyfer teithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad
3. Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau y tu allan i'r lleoliad
4. Goruchwylio plant a phobl ifanc yn ystod ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL58 Trefnu a goruchwylio teithiau (SkillsActive B228)

STL59 Hebrwng a goruchwylio disgyblion ar ymweliadau addysgol a gweithgareddau y tu allan i'r ysgol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 329 Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r gofynion cyfundrefnol a chyfreithiol ar gyfer goruchwylio plant a phobl ifanc ar **deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad**
- 1.2 Esbonio pa mor bwysig ydyw bod y plant, y bobl ifanc a'r oedolion dan sylw yn cael gwybodaeth gyflawn a chywir am drefniadau teithio mewn da bryd
- 1.3 Disgrifio'r paratoadau nodweddiadol y byddai angen i blant a phobl ifanc a'r rhai sy'n mynd yn gwmni iddynt eu gwneud ar gyfer yr ystod o deithiau, ymweliadau a gweithgareddau oddi ar y safle sy'n cael eu cynnal
- 1.4 Esbonio'r trefniadau wrth gefn sy'n briodol i'r **problemau** a all godi pan fydd plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Deilliant 2 Paratoi ar gyfer teithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gael **gwybodaeth am y plant a'r bobl ifanc** sydd ar y daith, yr ymweliad neu'r gweithgaredd
- 2.2 Cael eglurhad a chadarnhad o fanylion y **trefniadau teithio** gan y sawl sy'n gyfrifol am drefnu'r daith, ymweliad neu'r gweithgaredd
- 2.3 Cael yr **adnoddau** angenrheidiol ar gyfer y daith, yr ymweliad neu'r gweithgaredd

Deilliant 3 Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau y tu allan i'r lleoliad

Gall y dysgwr:

- 3.1 Gymryd camau rhesymol i alluogi plant a phobl ifanc i ymadael a chyrraedd yn brydlon
- 3.2 Hebrwng plant a phobl ifanc yn ddiogel gan ddefnyddio'r llwybr a'r dull teithio cytûn
- 3.3 Ymateb i anghenion plant a phobl ifanc unigol a chynnig help yn ôl yr angen
- 3.4 Annog plant a phobl ifanc i edrych ar ôl nhw'u hunain a'u heiddo pan fyddant yn teithio
- 3.5 Gwirio bod pob plentyn ac unigolyn ifanc yn bresennol trwy gydol y daith
- 3.6 Mynd i'r afael ag unrhyw broblem sy'n codi yn ystod y daith mewn modd sy'n sicrhau diogelwch, diogeledd a chysur y **cyfranogwyr**

Deilliant 4 Goruchwylio plant a phobl ifanc yn ystod ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Gall y dysgwr:

- 4.1 Wirio bod plant a phobl ifanc wedi paratoi ar gyfer yr ymweliad a/neu'r gweithgareddau
- 4.2 Cynnal diogelwch, lles ac ymddygiad derbyniol plant a phobl ifanc yn ystod yr ymweliad a/neu'r gweithgareddau
- 4.3 Annog a chynorthwyo plant a phobl ifanc i:
 - a) gynnal diogelwch a diogeledd offer ac eiddo
 - b) parchu'r amgylchedd
 - c) gorffen gweithgareddau'n brydlon
 - ch) dychwelyd offer a deunyddiau i'r lle priodol ar ddiwedd yr ymweliad a/neu'r gweithgareddau
- 4.4 Gwirio bod pob plentyn ac unigolyn ifanc yn bresennol trwy gydol yr ymweliad a/neu'r gweithgareddau
- 4.5 Mynd i'r afael ag unrhyw broblem sy'n codi yn ystod yr ymweliad a/neu'r gweithgareddau mewn modd sy'n sicrhau diogelwch, diogeledd a chysur y cyfranogwyr
- 4.6 Cymryd camau rhesymol i alluogi plant a phobl ifanc i fod yn barod i ymadael ar yr amser cytûn

Uned 329 Goruchwylio plant a phobl ifanc ar deithiau, ymweliadau a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned hon gael ei hasesu'n unol ag egwyddorion asesu TDA.

Rhaid i feini prawf asesu 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 a 4.6 gael eu hasesu yn y gweithle. Gellir defnyddio efelychiad ar gyfer meini prawf 3.6 a 4.5.

Teithiau:

- ar droed
- mewn cerbyd sy'n perthyn i'r sefydliad/wedi'i hurio
- cludiant cyhoeddus

Ymweliadau e.e.

- teithiau lleol
- teithiau preswyl
- ymweliadau tramor

Gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad e.e.

- prosiectau yn y gymuned
- astudiaethau maes
- gweithgareddau diwylliannol
- chwaraeon, hamdden a gweithgareddau yn yr awyr agored

Problemau e.e.

- damwain
- unigolyn/unigolion coll
- salwch
- ymadael neu gyrraedd yn hwyr
- problemau cludiant
- colli offer neu eiddo

Gwybodaeth am y plant a'r bobl ifanc sy'n cael eu goruchwylio e.e.

- nifer y plant a'r bobl ifanc
- enwau'r plant a'r bobl ifanc
- oedran y plant a'r bobl ifanc
- unrhyw anghenion ychwanegol sydd gan y plant neu'r bobl ifanc sy'n cymryd rhan

Trefniadau teithio fel sy'n briodol i'r daith e.e.

- dull teithio
- llwybr
- amseroedd ymadael a chyrraedd

- camau o'r daith
- bwyd a diod
- cysur a hylendid
- llety dros nos
- goruchwyliaeth a chymorth
- cludo offer ac eiddo

Adnoddau e.e.

- dogfennau teithio
- pecyn cymorth cyntaf
- offer

Cyfranogwyr e.e.

- plant a phobl ifanc
- staff
- oedolion eraill e.e. rhieni sy'n helpu

Lefel: 3**Gwerth credyd: 3****UAN: R/601/8368****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau i gydweithio ag ymarferwyr eraill i gynorthwyo plant a phobl ifanc. Mae'n cynnwys gwaith integredig ac amlasiantaeth a rhaid dangos cymhwysedd mewn cynnal perthynas waith a gweithio ar y cyd ag ymarferwyr eraill.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall gwaith amlasiantaeth ac integredig
2. Cynnal perthynas waith gydag ymarferwyr eraill
3. Gweithio ar y cyd ag ymarferwyr eraill

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL62 Meithrin a chynnal perthynas waith gydag ymarferwyr eraill

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan yr Asiantaeth Hyfforddi a Datblygu ar gyfer Ysgolion.

Uned 330 Cydweithio ag ymarferwyr eraill i gynorthwyo plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall gwaith amlasiantaeth ac integredig

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio pwysigrwydd gwaith amlasiantaeth a gwaith integredig ar gyfer cefnogi plant a phobl ifanc
- 1.2 Enwi'r asiantaethau allanol a'r gweithwyr proffesiynol sy'n cyfrannu at gynorthwyo plant a phobl ifanc yn y lleoliad
- 1.3 Esbonio rolau a chyfrifoldebau gweithwyr proffesiynol eraill y tu mewn a'r tu allan i'r lleoliad sy'n effeithio ar ei (h)arfer gwaith ei hun
- 1.4 Esbonio ei rôl ei hun mewn sefyllfaoedd grŵp gwahanol gan gynnwys gwaith amlasiantaeth a gwaith integredig
- 1.5 Esbonio pwysigrwydd parchu:
 - a) cyfraniad gweithwyr proffesiynol eraill at gefnogi plant a phobl ifanc
 - b) ei ffiniau proffesiynol ei hun a rhai gweithwyr proffesiynol eraill
 - c) sgiliau ac arbenigedd gweithwyr proffesiynol eraill
- 1.6 Esbonio polisi a gweithdrefnau'r lleoliad ar gyfer cysylltu ag asiantaethau a gweithwyr proffesiynol allanol a chynnal y cysylltiad hwnnw

Deilliant 2 Cynnal perthynas waith gydag ymarferwyr eraill

Gall y dysgwr:

- 2.1 Roi gwybodaeth i helpu **ymarferwyr** eraill yn eu rôl yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r lleoliad
- 2.2 Rhannu gwybodaeth gyflawn a chywir sydd o fewn ffiniau ei rôl a'i gyfrifoldebau/chyfrifoldebau ei hun
- 2.3 Esbonio pryd a pham y dylid cyfeirio ymarferydd arall ar ffynonellau eraill o wybodaeth, cyngor neu gymorth yn y lleoliad
- 2.4 Rhyngweithio ag ymarferwyr eraill mewn modd sy'n debygol o hyrwyddo ymddiriedaeth a hyder yn y berthynas
- 2.5 Achub ar gyfleoedd i ymestyn cyswllt personol ag ymarferwyr eraill a gwneud sylw uniongyrchol am eu harbenigedd penodol
- 2.6 Rhoi cyngor, gwybodaeth ac arddangosiadau i helpu ymarferwyr eraill i ddatblygu gwybodaeth a sgiliau sy'n berthnasol i'w rolau

Deilliant 3 Gweithio ar y cyd ag ymarferwyr eraill

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ymateb i geisiadau ymarferwyr eraill am wybodaeth a chymorth mewn modd sy'n dangos parodrwydd i gydweithredu
- 3.2 Esbonio'n glir wrth ymarferwyr eraill unrhyw ffactorau sy'n cyfyngu ar eich gallu i gydweithredu
- 3.3 Defnyddio gwybodaeth am y plant a'r bobl ifanc i gyfrannu at gynllunio a gweithredu camau gweithredu ar y cyd
- 3.4 Cyflawni ymrwymadau cytûn i weithio ar y cyd ag ymarferwyr eraill
- 3.5 Chwilio ac achub ar gyfleoedd i fanteisio ar sgiliau a gwybodaeth ymarferwyr eraill i gefnogi ei rôl ei hun

Uned 330 Cydweithio ag ymarferwyr eraill i gynorthwyo plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned hon gael ei hasesu'n unol ag egwyddorion asesu TDA.

Rhaid i feini prawf asesu 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 a 3.5 gael eu hasesu yn y gweithle.

Ymarferwyr: cydweithwyr yn y lleoliad neu gysylltiadau o sefydliadau allanol y mae eu gwaith yn effeithio ar eich rôl chi.

Lefel: 3

Gwerth credyd: 4

UAN: L/601/1693

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae plant a phobl ifanc yn datblygu o'u genedigaeth i 19 oed, gan gynnwys safbwyntiau damcaniaethau creiddiol. Mae hefyd yn cynnwys camau sy'n cael eu cymryd pan gaiff gwahaniaethau o ran datblygiad eu hamlygu ac effeithiau posibl trawsnewidiadau ar ddatblygiad plant a phobl ifanc.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y patrwm datblygu disgwylidig ar gyfer plant a phobl ifanc o'u genedigaeth i 19 oed
2. Deall y ffactorau sy'n dylanwadu ar ddatblygiad plant a phobl ifanc a sut mae'r rhain yn effeithio ar arfer
3. Deall sut i fonitro datblygiad plant a phobl ifanc a'r ymyriadau y dylid eu rhoi ar waith os nad yw'n dilyn y patrwm disgwylidig
4. Deall pwysigrwydd ymyrraeth gynnar i gefnogi anghenion iaith, lleferydd a chyfathrebu plant a phobl ifanc
5. Deall effeithiau posibl trawsnewidiadau ar ddatblygiad plant a phobl ifanc

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **30** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

CCLD 303: Hyrwyddo datblygiad plant

HSC 36: Cyfrannu at asesu anghenion plant a phobl ifanc a datblygu cynlluniau gofal

Safonau Hyfforddiant, Cymorth a Datblygu Cyngor Datblygu'r Gweithlu Plant. Safon 5: Deall datblygiad plant a phobl ifanc

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 331 Deall datblygiad plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y patrwm datblygu disgwylidig ar gyfer plant a phobl ifanc o'u genedigaeth i 19 oed

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio dilyniant a chyflymder pob agwedd ar ddatblygiad o enedigaeth i 19 oed
- 1.2 Esbonio'r gwahaniaeth rhwng y dilyniant datblygiad a chyflymder datblygu a pham y mae'r gwahaniaeth yn bwysig

Deilliant 2 Deall y ffactorau sy'n dylanwadu ar ddatblygiad plant a phobl ifanc a sut mae'r rhain yn effeithio ar arfer

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio fel mae ystod o ffactorau personol yn dylanwadu ar ddatblygiad plant a phobl ifanc
- 2.2 Esbonio fel mae ystod o ffactorau allanol yn dylanwadu ar ddatblygiad plant a phobl ifanc
- 2.3 Esbonio fel mae damcaniaethau ynghylch datblygiad a fframweithiau i gefnogi datblygiad yn dylanwadu ar arfer presennol

Deilliant 3 Deall sut i fonitro datblygiad plant a phobl ifanc a'r ymyriadau y dylid eu rhoi ar waith os nad yw'n dilyn y patrwm disgwylidig

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio sut i fonitro datblygiad plant a phobl ifanc gan ddefnyddio dulliau gwahanol
- 3.2 Esbonio'r rhesymau pam y gallai datblygiad plant a phobl ifanc beidio â dilyn y patrwm disgwylidig
- 3.3 Esbonio sut gallai anabledd effeithio ar ddatblygiad
- 3.4 Esbonio sut gall gwahanol fathau o ymyriadau hybu deilliannau cadarnhaol i blant a phobl ifanc lle nad yw eu datblygiad yn dilyn y patrwm disgwylidig

Deilliant 4 Deall pwysigrwydd ymyrraeth gynnar i gefnogi anghenion iaith, lleferydd a chyfathrebu plant a phobl ifanc

Gall y dysgwyr:

- 4.1 Ddadansoddi pwysigrwydd adnabod unrhyw oedi ac anhwylderau iaith, lleferydd a chyfathrebu yn gynnar a pheryglon posibl eu hadnabod yn hwyr
- 4.2 Esbonio sut mae timau amlasiantaeth yn cydweithio â'i gilydd i gefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu
- 4.3 Esbonio sut caiff chwarae a gweithgareddau eu defnyddio i gefnogi datblygiad iaith, lleferydd a chyfathrebu

Deilliant 5 Deall effeithiau posibl trawsnewidiadau ar ddatblygiad plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

5.1 Esbonio sut gall gwahanol fathau o drawsnewidiadau effeithio ar ddatblygiad plant a phobl ifanc

5.2 Arfarnu effaith perthnasoedd cadarnhaol ar blant a phobl ifanc yn ystod cyfnodau o drawsnewid

Uned 331 Deall datblygiad plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dylai'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Lluniwch siart â sylwadau esboniadol sy'n dangos y dilyniant datblygu o enedigaeth i 19 oed.

Ymchwiliwch ac ysgrifennwch am y canlynol:

- damcaniaethau a ffactorau sy'n dylanwadu ar ddatblygiad
- monitro a chefnogi datblygiad
- iaith, lleferydd a chyfathrebu
- effaith trawsnewidiadau

Uned 332

Ymgysylltu â datblygiad personol mewn lleoliadau iechyd, gofal cymdeithasol neu blant a phobl ifanc

Lefel: 3

Gwerth credyd: 3

UAN: A/601/1429

Nod yr uned

Mae'r uned hon wedi'i hanelu at y rhai sy'n gweithio mewn lleoliadau iechyd neu ofal cymdeithasol neu gyda phlant a phobl ifanc mewn ystod eang o leoliadau. Mae'r uned yn ystyried datblygiad personol ac arfer myfyriol, sy'n rhan hanfodol o'r rolau hyn.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall yr hyn sydd ei angen i fod yn gymwys yn ei rôl ei hun yn y gwaith
2. Myfyrio ar arfer
3. Arfarnu ei berfformiad/pherfformiad ei hun
4. Cytuno ar gynllun datblygu personol
5. Defnyddio cyfleoedd dysgu ac arfer myfyriol i gyfrannu at ddatblygiad personol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **10** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

CCLD 304

GCU 6

GEN 12 GEN 13

HSC 33 Mae'r themâu'n ailadrodd fel gofynion gwybodaeth, meini prawf perfformiad a gwerthoedd craidd trwy gydol Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol HSC

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 332 Ymgysylltu â datblygiad personol mewn lleoliadau iechyd, gofal cymdeithasol neu blant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall yr hyn sydd ei angen i fod yn gymwys yn ei rôl ei hun yn y gwaith

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio dyletswyddau a chyfrifoldebau ei rôl ei hun yn y gwaith
- 1.2 Esbonio'r disgwyliadau o ran ei rôl ei hun yn y gwaith, fel sy'n cael eu mynegi yn y safonau perthnasol

Deilliant 2 Myfyrio ar arfer

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio pwysigrwydd arfer myfyriol o ran gwella ansawdd y gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu'n barhaus
- 2.2 Dangos y gallu i fyfyrio ar arfer
- 2.3 Disgrifio sut gall ei (g)werthoedd, credoau a'i brofiadau/phrofiadau ei hun effeithio ar arfer gwaith

Deilliant 3 Arfarnu ei berfformiad/pherfformiad ei hun

Gall y dysgwr:

- 3.1 Arfarnu ei (g)wybodaeth, perfformiad a dealltwriaeth ei hun yn erbyn y safonau perthnasol
- 3.2 Dangos sut i ddefnyddio adborth i arfarnu ei berfformiad/pherfformiad ei hun a llywio datblygiad

Deilliant 4 Cytuno ar gynllun datblygu personol

Gall y dysgwr:

- 4.1 Enwi ffynonellau o gymorth ar gyfer cynllunio ac adolygu ei (d)datblygiad ei hun
- 4.2 Dangos sut i gydweithio â phobl eraill i adolygu a blaenoriaethu ei (h)anghenion dysgu, diddordebau proffesiynol a chyfleoedd datblygu ei hun
- 4.3 Dangos sut i gydweithio â phobl eraill i gytuno ar gynllun datblygu personol

Deilliant 5 Defnyddio cyfleoedd dysgu ac arfer myfyriol i gyfrannu at ddatblygiad personol

Gall y dysgwr:

- 5.1 Arfarnu sut mae gweithgareddau dysgu wedi effeithio ar arfer
- 5.2 Dangos sut mae arfer myfyriol wedi arwain at ffyrdd gwell o weithio
- 5.3 Dangos sut i gofnodi cynnydd mewn perthynas â datblygiad personol

Uned 332 **Ymgysylltu â datblygiad personol mewn
lleoliadau iechyd, gofal cymdeithasol neu
blant a phobl ifanc**

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned hon gael ei hasesu'n unol â gofynion Sgiliau Gofal a Datblygu/strategaeth asesu Sgiliau Iechyd.

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: Y/601/1695

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd eu hangen i gynorthwyo i ddiogelu plant a phobl ifanc. Mae'r uned yn cynnwys deunydd ar e-ddiogelwch.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **saith** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y brif ddeddfwriaeth, canllawiau, polisïau a gweithdrefnau ar gyfer diogelu plant a phobl ifanc
2. Deall pwysigrwydd gweithio ar y cyd â sefydliadau eraill i ddiogelu plant a phobl ifanc
3. Deall pwysigrwydd sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ddiogel ac yn cael eu hamddiffyn yn y lleoliad gwaith
4. Deall sut i ymateb i dystiolaeth neu bryderon bod plentyn neu unigolyn ifanc wedi'i gam-drin/cham-drin neu ei niweidio
5. Deall sut i ymateb i dystiolaeth neu bryderon bod plentyn neu unigolyn ifanc wedi'i fwlio/bwlio
6. Deall sut i weithio gyda phlant a phobl ifanc i gefnogi eu diogelwch a'u lles
7. Deall pwysigrwydd e-ddiogelwch i blant a phobl ifanc

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **25** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

CCLD 305: Amddiffyn a hyrwyddo hawliau plant

Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol LDSS Uned 1: Cyfrannu at amddiffyn plant a phobl ifanc rhag cael eu cam-drin

HSC 34: Hyrwyddo lles ac amddiffyn plant a phobl ifanc

Safonau Hyfforddiant, Cymorth a Datblygu Cyngor Datblygu'r Gweithlu Plant. Safon 6: Diogelu plant a phobl ifanc

Codau Ymarfer y DU ar gyfer Gweithwyr Gofal Cymdeithasol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Uned 333 Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y brif ddeddfwriaeth, canllawiau, polisïau a gweithdrefnau ar gyfer diogelu plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Amlinellu'r ddeddfwriaeth, canllawiau, polisïau a gweithdrefnau cyfredol yn ei (g)wlad gartref ei hun yn y DU sy'n effeithio ar ddiogelu plant a phobl ifanc
- 1.2 Esbonio amddiffyn plant a chysyniad ehangach diogelu plant a phobl ifanc
- 1.3 Dadansoddi sut mae canllawiau, polisïau a gweithdrefnau lleol a chenedlaethol ar gyfer diogelu yn effeithio ar waith gyda phlant a phobl ifanc o ddydd i ddydd
- 1.4 Esbonio pryd a pham y mae angen ymchwiliadau ac adolygiadau achos difrifol a sut mae rhannu'r canfyddiadau yn arwain arfer
- 1.5 Esbonio sut mae'r prosesau sy'n cael eu defnyddio yn ei (l)leoliad gwaith neu wasanaeth ei hun yn cydymffurfio â deddfwriaeth sy'n cwmpasu diogelu data, trin gwybodaeth a rhannu gwybodaeth

Deilliant 2 Deall pwysigrwydd gweithio ar y cyd â sefydliadau eraill i ddiogelu plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio pwysigrwydd diogelu plant a phobl ifanc
- 2.2 Esbonio pwysigrwydd dull sy'n canolbwyntio ar y plentyn neu'r unigolyn ifanc
- 2.3 Esbonio beth mae gweithio ar y cyd yn ei olygu yng nghyd-destun diogelu
- 2.4 Disgrifio rolau a chyfrifoldebau'r gwahanol sefydliadau a all fod ynghlwm pan fydd plentyn neu unigolyn ifanc wedi cael ei gam-drin/cham-drin neu ei niweidio

Deilliant 3 Deall pwysigrwydd sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ddiogel ac yn cael eu hamddiffyn yn y lleoliad gwaith

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio pam y mae'n bwysig sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cael eu hamddiffyn rhag niwed yn y lleoliad gwaith
- 3.2 Esbonio'r polisïau a'r gweithdrefnau sydd ar waith i amddiffyn plant a phobl ifanc a'r oedolion sy'n gweithio gyda nhw
- 3.3 Arfarnu'r ffyrdd y gall pryderon ynghylch arfer gwael gael eu cofnodi gan sicrhau bod y rhai sy'n chwythu'r chwiban a'r rhai y mae eu harfer neu eu hymddygiad dan amheuaeth yn cael eu hamddiffyn
- 3.4 Esbonio sut gall ymarferwyr gymryd camau i amddiffyn eu hunain yn eu harfer bob dydd yn y lleoliad gwaith ac yn ystod ymweliadau oddi ar y safle

Deilliant 4 Deall sut i ymateb i dystiolaeth neu bryderon bod plentyn neu unigolyn ifanc wedi'i gam-drin/cham-drin neu ei niweidio

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ddisgrifio arwyddion, symptomau, dangosyddion ac ymddygiad posibl a all beri pryder yng nghyd-destun diogelu
- 4.2 Disgrifio'r camau i'w cymryd os bydd plentyn neu unigolyn ifanc yn honni ei fod/bod yn cael ei gam-drin/cham-drin, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau ei (l)leoliad ei hun
- 4.3 Esbonio hawliau plant, pobl ifanc a gofalwyr mewn sefyllfaoedd lle mae niwed neu gamdriniaeth yn cael eu hamau neu eu honni

Deilliant 5 Deall sut i ymateb i dystiolaeth neu bryderon bod plentyn neu unigolyn ifanc wedi'i fwlio/bwlio

Gall y dysgwr:

- 5.1 Esbonio gwahanol fathau o fwlio a'r effeithiau posibl ar blant a phobl ifanc
- 5.2 Amlinellu'r polisïau a'r gweithdrefnau y dylid eu dilyn mewn ymateb i bryderon neu dystiolaeth o fwlio ac esbonio'r rhesymau pam y maent ar waith
- 5.3 Esbonio sut i gefnogi plentyn neu unigolyn ifanc a/neu ei deulu/theulu pan fydd bwlio'n cael ei amau neu ei honni

Deilliant 6 Deall sut i weithio gyda phlant a phobl ifanc i gefnogi eu diogelwch a'u lles

Gall y dysgwr:

- 6.1 Esbonio sut i gefnogi hunanhyder a hunan-barch plant a phobl ifanc
- 6.2 Dadansoddi pwysigrwydd cefnogi gwydnwch plant a phobl ifanc
- 6.3 Esbonio pam y mae'n bwysig gweithio gyda'r plentyn neu'r unigolyn ifanc i sicrhau bod ganddo/ganddi strategaethau i amddiffyn ei hun a gwneud penderfyniadau ynghylch diogelwch
- 6.4 Esbonio ffyrdd i rymuso plant a phobl ifanc i wneud dewisiadau cadarnhaol a gwybodus sy'n cefnogi eu lles a'u diogelwch

Deilliant 7 Deall pwysigrwydd e-ddiogelwch i blant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 7.1 Esbonio peryglon a goblygiadau posibl bod ar-lein a defnyddio ffôn symudol i blant a phobl ifanc
- 7.2 Disgrifio ffyrdd i leihau'r risg i blant a phobl ifanc o:
 - a) rwydweithio cymdeithasol
 - b) defnyddio'r rhyngwyd
 - c) prynu ar-lein
 - ch) defnyddio ffôn symudol

Uned 333 Deall sut i ddiogelu lles plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Dylai'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Aseiniad awgrymedig ar gyfer yr uned

Ystyriwch gyfrifoldebau a chyfyngiadau staff cymorth dysgu o ran sicrhau diogelwch plant a phobl ifanc mewn ysgol mewn perthynas â:

- gofynion cyfreithiol a gofynion eraill
- cydweithio â sefydliadau eraill
- cydnabod ac ymdrin â cham-drin, niwed a bwlio
- cefnogi gallu plant a phobl ifanc i fod yn wydn, yn hunanhyderus ac i gael eu grymuso i wneud penderfyniadau gwybodus

Lefel: 3
Gwerth credyd: 2
UAN: D/601/1696

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn darparu'r wybodaeth, dealltwriaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc. Rhaid dangos cymhwysedd mewn canfod peryglon a chynnal asesiadau risg yn y lleoliad gwaith.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall sut i gynllunio a darparu amgylcheddau a gwasanaethau sy'n cefnogi iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc
2. Canfod a rheoli risgiau i iechyd, diogelwch a diogeledd mewn lleoliad gwaith neu ymweliadau oddi ar y safle
3. Deall sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i asesu a rheoli risg eu hunain
4. Deall yr ymatebion priodol i ddamweiniau, digwyddiadau, argyfyngau a salwch mewn lleoliadau gwaith ac ymweliadau oddi ar y safle

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **15** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

CCLD 302: Datblygu a chynnal amgylchedd iach, diogel a sicr i blant

HSC 32: Hyrwyddo, monitro a chynnal iechyd, diogelwch a diogeledd yn yr amgylchedd gwaith

LDSS Uned 2: Sicrhau bod eich gweithredoedd eich hun yn lleihau'r risg i iechyd a diogelwch

Safonau Hyfforddiant, Cymorth a Datblygu Cyngor Datblygu'r Gweithlu Plant

Safon 3: Deall iechyd a diogelwch a gofal iach

Codau Ymarfer y DU ar gyfer Gweithwyr Gofal Cymdeithasol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 334 Cefnogi iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall sut i gynllunio a darparu amgylcheddau a gwasanaethau sy'n cefnogi iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio'r ffactorau i'w hystyried wrth gynllunio amgylcheddau a gwasanaethau iach a diogel dan do ac yn yr awyr agored
- 1.2 Esbonio sut caiff iechyd a diogelwch eu monitro a'u cynnal a sut caiff pobl yn y lleoliad gwaith eu gwneud yn ymwybodol o risgiau a pheryglon a'u hannog i weithio'n ddiogel
- 1.3 Dod o hyd i ffynonellau o arweiniad cyfredol ar gyfer cynllunio amgylcheddau a gwasanaethau iach a diogel
- 1.4 Esbonio sut caiff deddfwriaeth, polisiau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch cyfredol eu rhoi ar waith yn y lleoliad gwaith neu'r gwasanaeth

Deilliant 2 Canfod a rheoli risgiau i iechyd, diogelwch a diogeledd mewn lleoliad gwaith neu ymweliadau oddi ar y safle

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddangos sut i ganfod peryglon posibl i iechyd, diogelwch a diogeledd plant neu bobl ifanc, teuluoedd ac ymwelwyr a chydweithwyr eraill
- 2.2 Dangos y gallu i ymdrin â pheryglon yn y lleoliad gwaith neu ar ymweliadau oddi ar y safle
- 2.3 Cynnal asesiad risg iechyd a diogelwch yn ei (l)leoliad gwaith neu ei (g)wasanaeth ei hun gan ddangos sut bydd ei roi ar waith yn lleihau'r risg
- 2.4 Esbonio sut caiff asesiadau risg iechyd a diogelwch eu monitro a'u hadolygu

Deilliant 3 Deall sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i asesu a rheoli risg eu hunain

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio pam y mae'n bwysig i fod ag ymagwedd gytbwys tuag at reoli risg
- 3.2 Esbonio'r cyfng-gyngor rhwng hawliau a dewisiadau plant a phobl ifanc a gofynion iechyd a diogelwch
- 3.3 Rhoi enghraifft o'i (h)arfer ei hun o gynorthwyo plant a phobl ifanc i asesu a rheoli risg

Deilliant 4 Deall yr ymatebion priodol i ddamweiniau, digwyddiadau, argyfyngau a salwch mewn lleoliadau gwaith ac ymweliadau oddi ar y safle

Gall y dysgwr:

- 4.1 Esbonio polisiau a gweithdrefnau'r lleoliad neu'r gwasanaeth mewn ymateb i ddamweiniau, digwyddiadau, argyfyngau a salwch
- 4.2 Amlygu'r gweithdrefnau cywir ar gyfer cofnodi ac adrodd ar ddamweiniau, digwyddiadau, anafiadau, arwyddion o salwch ac argyfyngau eraill

Uned 334 Cefnogi iechyd a diogelwch plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i ddeiliant dysgu 2 gael ei asesu mewn amgylchedd gwaith go iawn. Ni chaniateir defnyddio efelychiad.

Dylai'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: A/501/5163

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw datblygu sgiliau gwaith tîm yn y gweithle.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cynllunio gwaith cydweithredol gyda phobl eraill
2. Ceisio datblygu dulliau cydweithredol o weithio a gwirio cynnydd tuag at amcanion cytûn
3. Adolygu gwaith gyda phobl eraill a chytuno ar ffyrdd i wella gwaith cydweithredol yn y dyfodol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **30** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Mae rhai cysylltiadau uniongyrchol rhwng yr uned hon ac unedau safonau eraill fel Sgiliau Allweddol, yn enwedig Sgiliau Allweddol Ehangach. Nid oes unrhyw gysylltiad uniongyrchol, ond mae ymgynghori â Chynghorau Sgiliau Sector wedi cadarnhau er nad oes unrhyw gysylltiad uniongyrchol â safonau galwedigaethol, mae llawer o sectorau wedi awgrymu y byddai cyflawni unedau Cyflogadwyedd yn fantais amlwg.

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Nid oes unrhyw gysylltiad uniongyrchol, ond mae ymgynghori â Chynghorau Sgiliau Sector wedi cadarnhau er nad oes unrhyw gysylltiad uniongyrchol â safonau galwedigaethol, mae llawer o sectorau wedi awgrymu y byddai cyflawni unedau Cyflogadwyedd yn fantais amlwg.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 335 Gweithio fel tîm

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Cynllunio gwaith cydweithredol gyda phobl eraill

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio beth sy'n gwneud grwpiau neu dimau'n effeithiol yn y gweithle
- 1.2 Cytuno ar amcanion realistig ar gyfer cydweithio a chanfod beth sydd angen ei wneud i'w cyflawni
- 1.3 Rhannu gwybodaeth berthnasol i helpu i gytuno ar rolau a chyfrifoldebau
- 1.4 Cytuno ar drefniadau gweithio addas ag aelodau eraill o'r tîm

Deilliant 2 Ceisio datblygu dulliau cydweithredol o weithio a gwirio cynnydd tuag at amcanion cytûn

Gall y dysgwr:

- 2.1 Drefnu a chwblhau tasgau'n effeithlon i fodloni ei gyfrifoldebau/chyfrifoldebau
- 2.2 Ceisio dod o hyd i ffyrdd effeithiol i weithio ar y cyd, gan gynnwys ffyrdd i ddatrys gwrthdaro
- 2.3 Rhannu gwybodaeth gywir am gynnydd a chytuno ar newidiadau i gyflawni amcanion, yn ôl yr angen

Deilliant 3 Adolygu gwaith gyda phobl eraill a chytuno ar ffyrdd i wella gwaith cydweithredol yn y dyfodol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Roi cyfrif manwl o'r hyn a aeth yn dda a'r hyn na aeth cystal yn ei farn ef/barn hi
- 3.2 Rhestru'r ffactorau sy'n dylanwadu ar ganlyniad cydweithio â phobl eraill, gan gynnwys ei rôl ei hun
- 3.3 Canfod ffyrdd i wella ei (g)waith ei hun gyda phobl eraill

Uned 335 Gweithio fel tîm

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Ddim yn berthnasol

Lefel: 3
Gwerth credyd: 4
UAN: T/600/9789

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw darparu sail ar gyfer deall pwysigrwydd iaith, lleferydd a chyfathrebu ar gyfer datblygiad cyffredinol plentyn ac mae'n archwilio'r modd y gall rhai sy'n gweithio gyda phlant eu cynorthwyo i ddatblygu sgiliau iaith, lleferydd a chyfathrebu.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall pwysigrwydd iaith, lleferydd a chyfathrebu ar gyfer datblygiad cyffredinol plant
2. Deall pwysigrwydd a manteision oedolion yn cynorthwyo plant i ddatblygu iaith, lleferydd a chyfathrebu yn ei (l)leoliad ei hun
3. Cynorthwyo plant i ddatblygu iaith, lleferydd a chyfathrebu yn ei (l)leoliad ei hun
4. Cyfrannu at gynnal amgylchedd cadarnhaol sy'n cefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **30** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Fframwaith iaith, lleferydd a chyfathrebu

Mae'r uned hon yn cwmpasu, neu'n cysylltu, â'r cymwyseddau canlynol o'r Fframwaith iaith, lleferydd a chyfathrebu:

Cyffredinol: A1, A5, A6, A8, A9, B1, B5, C1, C2, C3, C5, D1, D2

Uwch: A4, B7, C1, C2, C3, C4, C15

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu a'r Ymddiriedolaeth Gyfathrebu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 336 Cefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu plant

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall pwysigrwydd iaith, lleferydd a chyfathrebu ar gyfer datblygiad cyffredinol plant

Gall y dysgwr:

1.1 Esbonio pob un o'r termau:

- a) lleferydd
- b) iaith
- c) cyfathrebu
- ch) anghenion iaith, lleferydd a chyfathrebu

1.2 Esbonio sut mae sgiliau iaith, lleferydd a chyfathrebu'n cefnogi ei gilydd yn yr agweddau canlynol ar ddatblygiad plant:

- a) dysgu
- b) emosïynol
- c) ymddygiadol
- ch) cymdeithasol

1.3 Disgrifio effaith bosibl anawsterau iaith, lleferydd a chyfathrebu ar ddatblygiad cyffredinol plentyn, ar hyn o bryd ac yn y tymor hwy

Deilliant 2 Deall pwysigrwydd a manteision oedolion yn cynorthwyo plant i ddatblygu iaith, lleferydd a chyfathrebu yn ei (l)leoliad ei hun

Gall y dysgwr:

2.1 Esbonio'r modd y gall oedolion gefnogi ac ymestyn datblygiad iaith, lleferydd a chyfathrebu plant yn effeithiol yn ystod y blynyddoedd cynnar

2.2 Esbonio effeithiau cadarnhaol perthnasol cymorth gan oedolion ar blant a'u gofalwyr

2.3 Esbonio fel mae lefelau datblygiad iaith a lleferydd yn amrywio o un plentyn i'r llall sy'n dechrau mynychu darpariaeth y blynyddoedd cynnar ac fel mae angen eu hystyried wrth ymgynefino a chynllunio

Deilliant 3 Cynorthwyo plant i ddatblygu iaith, lleferydd a chyfathrebu yn ei (l)leoliad ei hun

Gall y dysgwr:

3.1 Ddangos dulliau cefnogi sy'n ystyried:

- a) oedran
- b) anghenion penodol
- c) galluoedd
- ch) iaith yr aelwyd, pan fo'n wahanol i iaith y lleoliad
- d) diddordebau
y plant yn ei (l)leoliad ei hun

3.2 Dangos sut gellir defnyddio gweithgareddau yn y lleoliad o ddydd i ddydd i annog plant ifanc i ddatblygu eu sgiliau iaith, lleferydd a chyfathrebu

3.3 Dangos, yn ei (h)arfer ei hun), sut i weithio gyda phlant i ddatblygu iaith, lleferydd a chyfathrebu:

- a) ar sail 1:1
- b) mewn grwpiau

3.4 Arfarnu effeithiolrwydd cymorth iaith, lleferydd a chyfathrebu i blant yn ei (l)leoliad ei hun

Deilliant 4 Cyfrannu at gynnal amgylchedd cadarnhaol sy'n cefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu

Gall y dysgwr:

4.1 Esbonio pwysigrwydd yr amgylchedd o ran cefnogi datblygiad iaith, lleferydd a chyfathrebu

4.2 Adolygu tystiolaeth ynghylch y prif ffactorau sy'n darparu amgylchedd cefnogol ar gyfer iaith, lleferydd a chyfathrebu

4.3 Dangos sut mae lleoliadau'n defnyddio'r amgylchedd i ddarparu cymorth effeithiol i bob plentyn ar gyfer iaith, lleferydd a chyfathrebu

Uned 336 Cefnogi iaith, lleferydd a chyfathrebu plant

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i ddeilliannau dysgu 3 a 4 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Lefel: 2**Gwerth credyd:** 2**UAN:** F/601/8060**Nod yr uned**

Mae'r uned hon wedi'i hanelu at rai sy'n gweithio mewn ystod eang o leoliadau. Mae'n darparu'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen i gynorthwyo unigolion i fodloni eu hanghenion gofal personol. Mae'n cynnwys cynorthwyo'r unigolyn i ddefnyddio cyfleusterau tŷ bach, cynnal hylendid personol a rheoli ei (g)olwg personol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys chwe deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Gweithio gydag unigolion i adnabod eu hanghenion a'u dewisiadau o ran gofal personol
2. Rhoi cymorth ar gyfer gofal personol yn ddiogel
3. Cynorthwyo unigolion i ddefnyddio'r tŷ bach
4. Cynorthwyo unigolion i gynnal hylendid personol
5. Cynorthwyo unigolion i reoli eu golwg personol
6. Monitro ac adrodd ar gymorth ar gyfer gofal personol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **16** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

HSC218

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 337 Cynorthwyo unigolion i fodloni anghenion gofal personol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Gweithio gydag unigolion i adnabod eu hanghenion a'u dewisiadau o ran gofal personol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Annog yr unigolyn i gyfathrebu ei (h)anghenion, dewisiadau a chredoau personol sy'n effeithio ar ei (g)ofal personol
- 1.2 Pennu'r lefel a'r math o gymorth sydd ei angen ar unigolyn ar gyfer gofal personol
- 1.3 Cytuno gyda'r unigolyn sut caiff preifatrwydd ei gynnal yn ystod gofal personol

Deilliant 2 Rhoi cymorth ar gyfer gofal personol yn ddiogel

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gynorthwyo'r unigolyn i ddeall y rhesymau am ragofalon hylendid a diogelwch
- 2.2 Defnyddio offer amddiffynnol, dillad amddiffynnol a thechnegau hylendid i leihau'r risg o haint
- 2.3 Esbonio sut i roi gwybod am bryderon ynghylch diogelwch a hylendid offer neu gyfleusterau sy'n cael eu defnyddio ar gyfer gofal personol
- 2.4 Disgrifio ffyrdd i sicrhau y gall yr unigolyn gael help pan fydd ar ei ben/phen ei hun yn ystod gofal personol
- 2.5 Sicrhau bod deunyddiau gwastraff yn cael eu gwaredu'n ddiogel

Deilliant 3 Cynorthwyo unigolion i ddefnyddio'r tŷ bach

Gall y dysgwr:

- 3.1 Cynorthwyo'r unigolyn i ddefnydd cyfleusterau'r tŷ bach mewn modd sy'n parchu urddas
- 3.2 Cynorthwyo'r unigolyn i wneud ei hun yn lân ac yn daclus ar ôl defnyddio cyfleusterau'r tŷ bach

Deilliant 4 Cynorthwyo unigolion i gynnal hylendid personol

Gall y dysgwr:

- 4.1 Sicrhau bod tymheredd yr ystafell a'r dŵr yn bodloni anghenion a dewisiadau'r unigolyn ar gyfer ymolchi, ymdrochi a gofalu am y geg
- 4.2 Sicrhau bod yr unigolyn yn gallu cyrraedd taclau ymolchi, deunyddiau ac offer
- 4.3 Cynorthwyo unigolion i gwblhau gweithgareddau hylendid personol mewn modd sy'n cynnal cysur, yn parchu urddas ac yn hybu cyfranogiad gweithredol

Deilliant 5 Cynorthwyo unigolion i reoli eu golwg bersonol

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ddarparu cymorth i alluogi unigolyn i reoli ei (g)olwg bersonol mewn modd sy'n parchu urddas ac yn hybu cyfranogiad gweithredol
- 5.2 Annog yr unigolyn i gadw ei (d)dillad a'i (h)eitemau gofal personol yn lân, yn ddiogel ac yn sicr

Deilliant 6 Monitro ac adrodd ar gymorth ar gyfer gofal personol

Gall y dysgwr:

- 6.1 Gael adborth gan yr unigolyn a phobl eraill ar ba mor dda y mae cymorth ar gyfer gofal personol yn bodloni anghenion a dewisiadau'r unigolyn
- 6.2 Monitro swyddogaethau a gweithgareddau gofal personol mewn modd cytûn
- 6.3 Cofnodi ac adrodd ar ofal personol unigolyn mewn modd cytûn

Uned 337 Cynorthwyo unigolion i fodloni anghenion gofal personol

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Lefel: 3**Gwerth credyd: 3****UAN: M/601/1329****Nod yr uned**

Nod yr uned hon yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth i ddysgwyr i'w galluogi i weithio gyda phobl ifanc unigol i'w helpu i ddatblygu cynllun gweithredu.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall pwysigrwydd pobl ifanc yn datblygu cynllun gweithredu personol ar gyfer eu hanghenion datblygu yn y dyfodol
2. Cynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu cynllun gweithredu
3. Cynorthwyo pobl ifanc i weithio tuag at roi eu cynllun gweithredu ar waith
4. Cynorthwyo pobl ifanc i adolygu a diwygio eu cynllun gweithredu
5. Adolygu ei rôl ei hun o ran cynorthwyo'r unigolyn ifanc i ddatblygu a gweithredu'r cynllun gweithredu

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **25** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Mae cysylltiadau ag: Uned Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol Cyngor cyfreithiol (Sgiliau er Cyfiawnder)

Cynorthwyo cleientiaid i gynllunio, gweithredu ac adolygu camau gweithredu

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 338

Cynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu, gweithredu ac adolygu cynllun gweithredu

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall pwysigrwydd pobl ifanc yn datblygu cynllun gweithredu personol ar gyfer eu hanghenion datblygu yn y dyfodol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio pam y dylid annog pobl ifanc i ddatblygu cynllun gweithredu personol i gefnogi eu datblygiad yn y dyfodol
- 1.2 Arfarnu rôl y gweithiwr cymorth i ran annog pobl ifanc i ddatblygu'r cynllun gweithredu

Deilliant 2 Cynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu cynllun gweithredu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio'r camau rhagarweiniol a pharatoadol i'w cymryd wrth gynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu cynllun gweithredu
- 2.2 Dangos sut caiff pobl ifanc eu hannog i amlygu eu hanghenion a'u dyheadau
- 2.3 Dangos, yn ei (h)arfer ei hun, gwaith gyda phobl ifanc i amlygu ac arfarnu ystod y dewisiadau sydd ar gael iddynt
- 2.4 Dangos, yn ei (h)arfer ei hun, gwaith gyda phobl ifanc i ddatblygu cynllun gweithredu

Deilliant 3 Cynorthwyo pobl ifanc i weithio tuag at roi eu cynllun gweithredu ar waith

Gall y dysgwr:

- 3.1 Roi enghreifftiau o'i (h)arfer ei hun o'r cymorth sydd ei angen ar bobl ifanc i roi camau gweithredu yn eu cynllun ar waith
- 3.2 Dangos sut i roi cymorth ymarferol i bobl ifanc sy'n gweithio tuag at roi'r camau yn eu cynllun ar waith

Deilliant 4 Cynorthwyo pobl ifanc i adolygu a diwygio eu cynllun gweithredu

Gall y dysgwr:

- 4.1 Esbonio pam y mae'n bwysig i bobl ifanc adolygu eu cynnydd yn erbyn eu cynllun gweithredu
- 4.2 Dangos, yn ei (h)arfer ei hun, sut i adolygu'r cynllun gweithredu gyda phobl ifanc

Deilliant 5 Adolygu ei rôl ei hun o ran cynorthwyo'r unigolyn ifanc i ddatblygu a gweithredu'r cynllun gweithredu

Gall y dysgwr:

- 5.1 Esbonio pam y mae'n bwysig adolygu ei gyfraniad/chyfraniad ei hun at ddatblygu a gweithredu cynllun gweithredu'r unigolyn ifanc
- 5.2 Arfarnu ei gyfraniad/chyfraniad ei hun i'r broses

Uned 338 Cynorthwyo pobl ifanc i ddatblygu, gweithredu ac adolygu cynllun gweithredu

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Rhaid i ddeilliannau dysgu 2, 3, 4 a 5 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Lefel: 3

Gwerth credyd: 3

UAN: A/601/1334

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar ddysgwyr i'w galluogi i roi gwybodaeth a chyngor cywir, cyfredol a diduedd i blant a phobl ifanc, i'w galluogi i wneud dewis gwybodus ynghylch eu dyfodol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall rôl ymarferwyr o ran rhoi gwybodaeth a chyngor i blant a phobl ifanc
2. Cadarnhau a mynd i'r afael ag anghenion gwybodaeth a chyngor plant a phobl ifanc
3. Rhoi gwybodaeth a chyngor priodol i blant a phobl ifanc i'w galluogi i wneud dewisiadau gwybodus

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **22** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Uned Sefydliad Hyfforddiant Cenedlaethol Cyflogaeth (ENTO): AG2: Cynorthwyo cleientiaid i ddefnyddio gwasanaeth cyngor ac arweiniad

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 339 Rhoi gwybodaeth a chyngor i bobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall rôl ymarferwyr o ran rhoi gwybodaeth a chyngor i blant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio pwysigrwydd rhoi gwybodaeth a chyngor cywir a chyfredol i blant a phobl ifanc
- 1.2 Esbonio rôl ymarferwyr o ran rhoi gwybodaeth a chyngor diduedd i blant a phobl ifanc

Deilliant 2 Cadarnhau a mynd i'r afael ag anghenion gwybodaeth a chyngor plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Annog ymgysylltiad â phlant a phobl ifanc a'u hannog i gyfranogi er mwyn cadarnhau eu hanghenion gwybodaeth a chyngor
- 2.2 Dewis gwybodaeth o ffynonellau priodol a fydd yn bodloni anghenion yr unigolyn ifanc orau
- 2.3 Gwirio cywirdeb a chyfredoldeb gwybodaeth cyn ei chyflwyno i'r unigolyn ifanc
- 2.4 Esbonio dulliau o reoli sefyllfaoedd pan fydd dewisiadau'r plant a phobl ifanc yn wahanol i ddewisiadau eu gofalwyr

Deilliant 3 Rhoi gwybodaeth a chyngor priodol i blant a phobl ifanc i'w galluogi i wneud dewisiadau gwybodus

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio pam y mae'n bwysig rhoi cyfle i blant a phobl ifanc wneud dewisiadau gwybodus
- 3.2 Arfarnu gyda'r unigolyn ifanc y dewisiadau sydd ar gael iddo/iddi
- 3.3 Dangos, yn ei (h)arfer ei hun, sut i wirio bod yr unigolyn ifanc wedi deall ystod yr opsiynau sydd ar gael iddo/iddi
- 3.4 Cofnodi'r rhyngweithiad gyda'r unigolyn ifanc gan ddilyn yr holl weithdrefnau cyfundrefnol a gofynion cyfreithiol

Uned 339 Rhoi gwybodaeth a chyngor i bobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Rhaid i ddeilliannau dysgu 2 a 3 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Uned 340

Datblygu sgiliau cyfweld ar gyfer gweithio gyda phlant a phobl ifanc

Lefel: 3
Gwerth credyd: 3
UAN: L/601/1337

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth i ddysgwyr i'w galluogi i gynnal cyfweiliadau effeithiol gyda phlant a phobl ifanc yng nghyd-destun cefnogi eu dysgu a'u datblygiad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y broses o baratoi ar gyfer y cyfweiliadau a'u cynllunio
2. Cynnal cyfweiliad gyda phlentyn neu unigolyn ifanc
3. Rhoi gweithdrefnau dilyn cyfweiliad ar waith

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **21** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

ENTO R7: Cynnal cyfweiliadau i gefnogi'r broses recriwtio

ENTO AG2: Cynorthwyo cleientiaid i ddefnyddio gwasanaeth cyngor ac arweiniad

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 340 Datblygu sgiliau cyfweld ar gyfer gweithio gyda phlant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y broses o baratoi ar gyfer y cyfweiliadau a'u cynllunio

Gall y dysgwr:

- 1.1 Amlygu pam y mae'n bwysig paratoi ar gyfer y cyfweiliad
- 1.2 Esbonio elfennau'r broses cynllunio cyfweiliad

Deilliant 2 Cynnal cyfweiliad gyda phlentyn neu unigolyn ifanc

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddefnyddio sgiliau cyfathrebu priodol i annog ymgysylltiad â'r plentyn neu'n unigolyn ifanc a'i (h)annog i gyfranogi
- 2.2 Rhoi unrhyw wybodaeth berthnasol am y cyfweiliad i'r plentyn neu'r unigolyn ifanc
- 2.3 Cynnal y cyfweiliad i gyflawni'r deilliannau dymunol
- 2.4 Cofnodi manylion y cyfweiliad yn unol â phrotocolau cyfrinachedd a rhannu gwybodaeth

Deilliant 3 Rhoi gweithdrefnau dilyn cyfweiliad ar waith

Gall y dysgwr:

- 3.1 Amlygu'r gweithdrefnau dilyn cyfweiliad
- 3.2 Rhoi'r gweithdrefnau dilyn cyfweiliad ar waith

Uned 340 Datblygu sgiliau cyfweld ar gyfer gweithio gyda phlant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Rhaid i ddeilliannau dysgu 2 a 3 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 5**UAN:** M/601/1377**Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn ymwneud â gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol. Mae'n addas i'r rhai mewn gwasanaethau lles addysg, ond gallai fod yn addas ar gyfer cyd-destunau eraill hefyd.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deiliant dysgu. Bydd y dysgwyr yn gallu:

1. Deall y ffactorau sy'n effeithio ar bresenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol
2. Deall rôl unigolion ac asiantaethau mewn gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol
3. Defnyddio data presenoldeb i lywio strategaethau a chynlluniau i wella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol
4. Cefnogi gwaith gyda phlant, pobl ifanc a theuluoedd i wella presenoldeb yn unol â'i rôl a'i gyfrifoldebau/chyfrifoldebau

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **40** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Uned Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol LDSS: 307: Cyfrannu at wella presenoldeb

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 341 Gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y ffactorau sy'n effeithio ar bresenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r ffactorau sy'n gallu effeithio ar bresenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol
- 1.2 Esbonio sut gellir lleihau'r ffactorau sy'n effeithio ar bresenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol

Deilliant 2 Deall rôl unigolion ac asiantaethau mewn gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Arfarnu rôl asiantaethau gwahanol mewn gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol
- 2.2 Esbonio rôl unigolion allweddol mewn gwella presenoldeb ysgol gyfan
- 2.3 Esbonio strategaethau y gellir eu defnyddio i wella presenoldeb plant a phobl ifanc unigol a phresenoldeb ysgol gyfan

Deilliant 3 Defnyddio data presenoldeb i lywio strategaethau a chynlluniau i wella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Gael data am bresenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol
- 3.2 Dadansoddi data i ddod o hyd i batrymau presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol
- 3.3 Cadw cofnodion data gan gydymffurfio â'r holl ofynion cyfundrefnol a deddfwriaethol
- 3.4 Defnyddio data i gyfrannu at ddatblygu strategaethau a chynlluniau i wella presenoldeb a lleihau absenoldebau parhaus

Deilliant 4 Cefnogi gwaith gyda phlant, pobl ifanc a theuluoedd i wella presenoldeb yn unol â'i rôl a'i gyfrifoldebau/chyfrifoldebau

Gall y dysgwr:

- 4.1 Gefnogi ymgysylltiad gyda phlant, pobl ifanc a'u teuluoedd i fynd i'r afael â phroblemau presenoldeb
- 4.2 Dangos, yn ei (h)arfer ei hun, gallu i gefnogi gweithgareddau cynllunio a monitro i wella presenoldeb
- 4.3 Cysylltu'n effeithiol ag asiantaethau eraill i wella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol

Uned 341 Gwella presenoldeb plant a phobl ifanc mewn addysg statudol

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Rhaid i ddeilliannau dysgu 3 a 4 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Uned 342

Hwyluso dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc trwy fentora

Lefel: 3

Gwerth credyd: 4

UAN: T/601/1381

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn disgrifio'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen i ganfod anghenion dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc a'u helpu i fynegi eu nodau a'u dyheadau. Mae hefyd yn disgrifio sut i gymhwyso'r sgiliau a'r wybodaeth i'r arfer o fentora plant neu bobl ifanc unigol i'w galluogi i gyflawni deilliannau canfyddadwy a chytûn. Mae adolygu effeithiolrwydd y broses fentora hefyd yn un o ddeilliannau pwysig yr uned hon.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall sut i hwyluso anghenion dysgu a datblygu plant a phobl ifanc trwy fentora
2. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i fynd i'r afael â'u hanghenion dysgu a datblygu unigol
3. Hyrwyddo lles, gwydnwch a chyflawniad plant a phobl ifanc unigol trwy fentora
4. Adolygu effeithiolrwydd y broses fentora

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **30** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Uned Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol CCLD:

311: Hwyluso dysgu a datblygiad unigol trwy fentora

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 342 Hwyluso dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc trwy fentora

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall sut i hwyluso anghenion dysgu a datblygu plant a phobl ifanc trwy fentora

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r sgiliau rhyngbersonol a chyfathrebu sydd eu hangen i hwyluso anghenion dysgu a datblygu plant a phobl ifanc
- 1.2 Esbonio sut mae gwahanol arddulliau a dulliau dysgu'n effeithio ar ddysgu a datblygiad plant a phobl ifanc

Deilliant 2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i fynd i'r afael â'u hanghenion dysgu a datblygu unigol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gynorthwyo plant neu bobl ifanc i fynegi eu nodau a'u dyheadau
- 2.2 Cynorthwyo plant neu bobl ifanc i ganfod ffyrdd i oresgyn rhwystrau rhag cyflawni
- 2.3 Datblygu cynllun gweithredu i fynd i'r afael ag anghenion dysgu a datblygu unigol plant neu bobl ifanc

Deilliant 3 Hyrwyddo lles, gwydnwch a chyflawniad plant a phobl ifanc unigol trwy fentora

Gall y dysgwr:

- 3.1 Esbonio pwysigrwydd hyrwyddo lles, gwydnwch a chyflawniad plant a phobl ifanc trwy fentora
- 3.2 Dangos strategaethau a gweithgareddau mentora gyda phlant a phobl ifanc sy'n cefnogi eu lles a'u gwydnwch

Deilliant 4 Adolygu effeithiolrwydd y broses fentora

Gall y dysgwr:

- 4.1 Asesu cynnydd plant neu bobl ifanc unigol yn erbyn eu cynlluniau gweithredu, gan awgrymu gwelliannau
- 4.2 Arfarnu effeithiolrwydd y broses fentora o ran hwyluso dysgu a datblygiad plant neu bobl ifanc unigol

Uned 342 Hwyluso dysgu a datblygiad plant a phobl ifanc trwy fentora

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Rhaid i ddeilliannau dysgu 2, 3 a 4 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Lefel: 3**Gwerth credyd: 4****UAN: F/600/9780****Nod yr uned**

Mae'r uned hon yn darparu sylfaen o wybodaeth, dealltwriaeth a chymhwysedd i gynorthwyo plant a phobl ifanc i fod yn iach ac yn hapus ac i wynebu'r heriau y byddant yn dod ar eu traws. Mae'n cynnwys hyrwyddo iechyd yn ogystal â hybu hunan-barch a chynorthwyo plant i gydnabod a gwerthfawrogi pwy ydynt.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall pwysigrwydd hyrwyddo lles cadarnhaol a gwydnwch plant a phobl ifanc
2. Deall sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i ddatblygu eu hunaniaeth gymdeithasol ac emosiynol a'u hunan-barch yn unol â'u hoedran a'u lefel dealltwriaeth
3. Rhoi agwedd gadarnhaol i blant a phobl ifanc tuag at eu bywydau
4. Ymateb i anghenion iechyd plant a phobl ifanc

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **30** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol HSC Unedau 34 a 313

Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol CCLD Unedau 307 a 308

Arfer Proffesiynol mewn gofal plant preswyl

Safonau: 1.5, 2.2, 2.3 a 4.3

Safonau Cefnogi a Datblygu Hyfforddiant ar gyfer Gofal Maeth: 3.3 a 5.2

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 343 Hyrwyddo lles a gwydnwch plant a phobl ifanc

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall pwysigrwydd hyrwyddo lles cadarnhaol a gwydnwch plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r ffactorau sy'n dylanwadu ar les plant a phobl ifanc
- 1.2 Esbonio pwysigrwydd gwydnwch i blant a phobl ifanc
- 1.3 Dadansoddi ffyrdd effeithiol i hyrwyddo lles a gwydnwch yn y lleoliad gwaith
- 1.4 Disgrifio ffyrdd i gydweithio â gofalwyr i hyrwyddo lles a gwydnwch plant a phobl ifanc

Deilliant 2 Deall sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i ddatblygu eu hunaniaeth gymdeithasol ac emosiynol a'u hunan-barch yn unol â'u hoedran a'u lefel dealltwriaeth

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio pam y mae hunaniaeth gymdeithasol ac emosiynol yn bwysig i les a gwydnwch plant a phobl ifanc
- 2.2 Esbonio sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i uniaethu â'u hunanddelwedd a'u hunaniaeth
- 2.3 Dangos sut i annog plant a phobl ifanc i gydnabod a gwerthfawrogi eu galluoedd, eu doniau a'u cyflawniadau
- 2.4 Dangos sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i gyfrannu at benderfyniadau a chael cymaint â phosibl o reolaeth ar eu bywydau
- 2.5 Esbonio sut mae nodau a thargedau sy'n cael eu pennu fel rhan o'r broses gynllunio'n cyfrannu at gynyddu hunan-barch plant neu bobl ifanc

Deilliant 3 Rhoi agwedd gadarnhaol i blant a phobl ifanc tuag at eu bywydau

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddangos gwaith gyda phlant neu bobl ifanc mewn modd agored, credadwy, parchus a dibynadwy
- 3.2 Esbonio sut bydd dull sy'n canolbwyntio ar atebion yn annog plant a phobl ifanc i fod ag agwedd gadarnhaol tuag at eu bywydau
- 3.3 Cynorthwyo ac annog plant a phobl ifanc i ymateb yn gadarnhaol i heriau a siomedigaethau
- 3.4 Dangos ffyrdd i annog a chynorthwyo plant a phobl ifanc i fynegi eu teimladau, eu barn a'u gobeithion
- 3.5 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i fyfyririo ar effaith eu gweithredoedd a'u hymddygiad eu hunain

Deilliant 4 Ymateb i anghenion iechyd plant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 4.1 Gynorthwyo plant a phobl ifanc i gydnabod, gwerthfawrogi a bodloni eu hanghenion iechyd fel sy'n briodol i'w hoedran a'u lefel dealltwriaeth
- 4.2 Annog plant a phobl ifanc i wneud dewisiadau cadarnhaol ynghylch eu holl ofynion iechyd
- 4.3 Asesu unrhyw risgiau neu bryderon ynghylch iechyd a lles plant a phobl ifanc a chymryd camau priodol
- 4.4 Esbonio pwysigrwydd rhoi gwybod i'r bobl berthnasol pan fydd pryderon ynghylch iechyd neu les plentyn neu unigolyn ifanc
- 4.5 Cofnodi pryderon ynghylch iechyd neu les plentyn neu unigolyn ifanc dan ddilyn gweithdrefnau cydnabyddedig

Uned 343 Hyrwyddo lles a gwydnwch plant a phobl ifanc

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i ddeilliannau dysgu 3 a 4 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 4**UAN:** D/600/9785**Nod yr uned**

Nod yr uned hon yw darparu'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar ddysgwyr i'w galluogi i gynorthwyo plant a phobl ifanc unigol i gyflawni eu potensial addysgol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall yr egwyddorion, gwerthoedd a'r ddeddfwriaeth gyfredol sy'n cefnogi gwaith i helpu plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol
2. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i adnabod a mynegi eu hanghenion dysgu, pennu nodau a chynllunio camau gweithredu
3. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i weithio tuag at eu nodau addysgol
4. Adolygu cyflawniadau addysgol gyda phlant a phobl ifanc

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **30** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

LDSS Uned 322: Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 344 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall yr egwyddorion, gwerthoedd a'r ddeddfwriaeth gyfredol sy'n cefnogi gwaith i helpu plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r egwyddorion a'r gwerthoedd sy'n tanategu gwaith i gynorthwyo plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol
- 1.2 Esbonio'r ddeddfwriaeth a'r arweiniad cyfredol yn ymwneud â darparu a manteisio ar gyfleoedd addysgol i blant a phobl ifanc
- 1.3 Arfarnu'r ffactorau a all gyfrannu at gyflawniad isel gan blant a phobl ifanc

Deilliant 2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i adnabod a mynegi eu hanghenion dysgu, pennu nodau a chynllunio camau gweithredu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Gynorthwyo plant a phobl ifanc i fynegi eu hanghenion a'r dyheadau addysgol
- 2.2 Cynorthwyo plant a phobl i ddatblygu cynllun gweithredu sy'n rhestru nodau realistig ar gyfer eu datblygiad addysgol

Deilliant 3 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i weithio tuag at eu nodau addysgol

Gall y dysgwr:

- 3.1 Amlygu a dathlu llwyddiannau a chyflawniadau plant neu bobl ifanc unigol
- 3.2 Amlygu rhwystrau rhag cyflawniad a chynorthwyo plant neu bobl ifanc unigol i weithio tuag at ddod o hyd i atebion
- 3.3 Rhoi cymorth ac arweiniad i blant neu bobl ifanc i'w helpu i weithio tuag at gyflawni eu nodau addysgol

Deilliant 4 Adolygu cyflawniadau addysgol gyda phlant a phobl ifanc

Gall y dysgwr:

- 4.1 Arfarnu cyflawniadau plant neu bobl ifanc unigol yn erbyn eu cynllun gweithredu gyda nhw
- 4.2 Trafod a chytuno ar ffyrdd i fynd i'r afael ag unrhyw broblemau a'u goresgyn gyda phlant neu bobl ifanc unigol, ac addasu'r cynllun gweithredu'n unol â hynny

Uned 344 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial addysgol

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i ddeilliannau dysgu 2, 3 a 4 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Lefel: 3

Gwerth credyd: 4

UAN: M/600/9788

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw darparu'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar ddysgwyr i'w galluogi i amlygu unrhyw rwystrau y gall plant a phobl ifanc ddod ar eu traws sy'n effeithio ar eu bywydau, a'u helpu i gynorthwyo plant a phobl ifanc i oresgyn y rhwystrau hynny a chyflawni newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **tri** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau
2. Cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau
3. Adolygu cymorth i blant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **27** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol LDSS Uned: 314: Cynorthwyo plant i oresgyn rhwystrau a gwneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Gwaith ieuencid 1.1.1: Galluogi plant a phobl ifanc i ddefnyddio eu dysgu i wella eu datblygiad yn y dyfodol

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau Gofal a Datblygu.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 345 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall sut i gynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Gall y dysgwr:

- 1.1 Enwi'r ffactorau a all effeithio ar fywydau plant a phobl ifanc
- 1.2 Dadansoddi'r effaith y gall y ffactorau hyn ei chael ar fywydau plant a phobl ifanc
- 1.3 Esbonio sut mae unigolion ac asiantaethau'n cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Deilliant 2 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio'r ymyriadau y gellir eu darparu i gynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau
- 2.2 Dangos ymgysylltiad gyda phlant a phobl ifanc i'w helpu i ganfod camau gweithredu y gellid eu cymryd i gefnogi newid cadarnhaol
- 2.3 Gweithio gyda phlentyn neu unigolyn ifanc i ddatblygu cynllun gweithredu i gefnogi newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Deilliant 3 Adolygu cymorth i blant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Gall y dysgwr:

- 3.1 Gynorthwyo plant a phobl ifanc i adolygu a diwygio eu cynllun gweithredu
- 3.2 Rhoi enghreifftiau o'i (h)arfer ei hun o gynorthwyo plant a phobl ifanc i fanteisio ar ymyriadau pellach
- 3.3 Myfyrio ar ei (h)arfer ei hun o ran cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Uned 345 Cynorthwyo plant a phobl ifanc i wneud newidiadau cadarnhaol yn eu bywydau

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Rhaid i ddeilliannau dysgu 2 a 3 gael eu hasesu mewn amgylchedd gwaith go iawn.

Rhaid i'r uned gael ei hasesu'n unol ag Egwyddorion Asesu FfCCh Sgiliau Gofal a Datblygu.

Lefel: 3
Gwerth credyd: 2
UAN: R/502/5231

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw galluogi dysgwyr i ddeall y problemau sy'n effeithio ar bobl ifanc.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **dau** ddeiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y problemau sy'n effeithio ar bobl ifanc sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol neu wedi'u gwahardd o'r ysgol
2. Deall sut i gynorthwyo pobl ifanc sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol neu wedi'u gwahardd o'r ysgol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **10** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Sgiliau er Cyfiawnder

BA4 Codi ymwybyddiaeth i hyrwyddo diogelwch cymunedol a chynhwysiant cymdeithasol

BA8 Cyfrannu at ddatblygu blaenoriaethau ac amcanion ar gyfer hyrwyddo cyfiawnder cymunedol a chynhwysiant cymdeithasol

BA12 Mynd i'r afael â phroblemau a ganfuwyd gyda diogelwch cymunedol a chynhwysiant cymdeithasol

BA14 Galluogi unigolion a theluoedd i fynd i'r afael â ffactorau sy'n effeithio ar eu diogelwch, lles a chynhwysiant cymdeithasol

Craidd Cyffredin Cyngor Datblygu'r Gweithlu Plant

Cyfathrebu ac ymgysylltiad effeithio gyda phlant, pobl ifanc, eu teuluoedd a gofalgwyr

Datblygiad plant a phobl ifanc

Diogelu a hyrwyddo lles y plentyn

Cefnogi trawsnewidiadau

Gwaith amlasiantaeth

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau er Cyfiawnder.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 346

Cynorthwyo pobl ifanc sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol neu wedi'u gwahardd o'r ysgol

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y problemau sy'n effeithio ar bobl ifanc sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol neu wedi'u gwahardd o'r ysgol

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r problemau a all effeithio ar bobl sy'n sydd wedi'u hallgáu, gan gynnwys mynediad at wasanaethau neu gyfleusterau, trosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol, arwahanrwydd neu warthnodaeth
- 1.2 Esbonio effeithiau posibl allgau ar iechyd, diogelwch a lles y bobl ifanc hyn

Deilliant 2 Deall sut i gynorthwyo pobl ifanc sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol neu wedi'u gwahardd o'r ysgol

Gall y dysgwr:

- 2.1 Alluogi'r bobl ifanc hyn i fyfyrir ar eu credoau, pryderon a'u blaenoriaethau eu hunain i gynnal eu hiechyd, diogelwch a'u lles
- 2.2 Disgrifio'r gwasanaethau gwybodaeth, cymorth a chymunedol sydd ar gael i gefnogi pobl ifanc sydd wedi'u hallgáu
- 2.3 Annog pobl ifanc sydd wedi'u hallgáu i archwilio opsiynau cyflawnadwy a thrafod goblygiadau neu ganlyniadau'r opsiynau hynny ar eu cyfer nhw, eu teuluoedd a phobl arwyddocaol eraill

Uned 346 **Cynorthwyo pobl ifanc sydd wedi'u hallgáu'n gymdeithasol neu wedi'u gwahardd o'r ysgol**

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Ddim yn berthnasol

Uned 347

Cynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi

Lefel: 3
Gwerth credyd: 2
UAN: F/502/5242

Nod yr uned

Nod yr uned hon yw datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth o ddatblygiad plant a phobl ifanc a'r ffactorau, gan gynnwys trawsnewidiadau, a all effeithio ar ddatblygiad.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **dau** ddeiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall y problemau sy'n effeithio ar bobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi
2. Deall sut i gynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **10** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

Sgiliau er Cyfiawnder

B601 Asesu iechyd a lles ac anghenion a phroblemau cysylltiedig plant a phobl ifanc sydd wedi troseddu

GD10 Cyflwyno ymyriadau i wella iechyd a lles cymdeithasol

B602 Galluogi plant a phobl ifanc sydd wedi troseddu i gael eu cynorthwyo gan wasanaethau gofal iechyd

Dysgu Gydol Oes yn y DU

O30NYW2.2.1 Mynd i'r afael ag iechyd a lles pobl ifanc

Craiff Cyffredin Cyngor Datblygu'r Gweithlu Plant

Cyfathrebu ac ymgysylltu'n effeithiol gyda phlant, pobl ifanc, eu teuluoedd a'u gofalwyr

Datblygiad plant a phobl ifanc

Diogelu a hyrwyddo lles y plentyn

Cefnogi trawsnewidiadau

Gwaith amlasiantaeth

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Sgiliau er Cyfiawnder.

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 347 Cynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall y problemau sy'n effeithio ar bobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi

Gall y dysgwr:

- 1.1 Esbonio'r problemau sy'n effeithio ar bobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi, gan gynnwys pwysau gan gyfoedion, perthnasoedd cydsyniol, parodrwydd am weithgarwch rhywiol, dulliau atal cenhedlu, heintiau a drosglwyddir yn rhywiol a dewisiadau o ran beichiogrwydd
- 1.2 Esbonio sut gall oedran, aeddfedrwydd, ethnigrwydd, diwylliant, rhywedd a chredoau effeithio ar agweddau ac ymddygiad mewn perthynas â gweithgarwch rhywiol, iechyd rhyw a beichiogrwydd

Deilliant 2 Deall sut i gynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ddisgrifio ffynonellau perthnasol o wybodaeth, cyfarwyddyd a chymorth a'r ystod o wasanaethau iechyd sydd ar gael i'r bobl ifanc hyn
- 2.2 Esbonio sut i gynorthwyo pobl ifanc i adnabod eu hanghenion a'u blaenoriaethau mewn perthynas â'u hiechyd rhyw a'r perygl o feichiogi, mewn modd cyfrinachol, nad yw'n barnu ac sy'n sensitif i'w sefyllfa unigol
- 2.3 Galluogi pobl ifanc i wneud penderfyniadau gwybodus mewn perthynas â'u hanghenion a'u blaenoriaethau canfyddadwy
- 2.4 Disgrifio'r codau ymarfer, arweiniad proffesiynol perthnasol a/neu'r polisïau cyfundrefnol y mae'n gweithio oddi mewn iddynt ac esbonio ei goblygiadau ar gyfer ymddygiad proffesiynol, cyfrinachedd a chael caniatâd

Uned 347 **Cynorthwyo pobl ifanc mewn perthynas ag
iechyd rhyw a'r perygl o feichiogi**

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Ddim yn berthnasol

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 6**UAN:** A/602/1846**Nod yr uned**

Nod yr uned hon yw datblygu'r sgiliau, gwybodaeth a'r ddealltwriaeth i weithio ar y cyd â rhieni i gymryd rhan yn nysgu a datblygiad eu plant yn yr ysgol.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Deall rhwystrau rhag dysgu a strategaethau/technegau i fynd i'r afael â nhw ac annog plant gyda'u dysgu
2. Cynorthwyo rhieni i amlygu a goresgyn rhwystrau rhag i'w plant ddysgu
3. Helpu rhieni i ddatblygu technegau effeithiol i gynorthwyo ac annog plant gyda'u dysgu
4. Cynorthwyo rhieni a'u plant trwy drawsnewidiadau er mwyn sicrhau ymgysylltiad parhaus ag ysgolion a dysgu
5. Hwyluso cysylltiadau cadarnhaol a deialog effeithiol rhwng rhieni a staff ysgol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **10** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

STL52

STL60

WWP 303.2

WWP 305.1

WWP 308.3

WWP 307.1

WWP 307.2

WWP 304.1

WWP 304.2

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Caiff yr uned hon ei chefnogi gan Dysgu Gydol Oes yn y DU.

Uned 348 **Cydweithio â rhieni i gymryd rhan yn nysgu eu plant**

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Deall rhwystrau rhag dysgu a strategaethau/technegau i fynd i'r afael â nhw ac annog plant gyda'u dysgu

Gall y dysgwr:

- 1.1 Grynhoi **rhwystrau rhag dysgu**
- 1.2 Esbonio strategaethau/technegau sy'n mynd i'r afael â rhwystrau rhag dysgu
- 1.3 Esbonio sut gall gweithio ar y cyd â rhieni, asiantaethau a phobl eraill helpu i fynd i'r afael â'r rhwystrau rhag dysgu
- 1.4 Esbonio sut gall rhieni gynorthwyo ac annog eu plant yn eu dysgu

Deilliant 2 Cynorthwyo rhieni i amlygu a goresgyn rhwystrau rhag i'w plant ddysgu

Gall y dysgwr:

- 2.1 Ganfod rhwystrau rhag dysgu y gall plant a phobl ifanc gael profiad ohonynt
- 2.2 Defnyddio strategaethau i gynorthwyo rhieni i fynd i'r afael â:
 - a) **ffactorau economaidd a chymdeithasol** a all effeithio ar ymgysylltiad eu plant â dysgu
 - b) problemau sy'n ymwneud ag **iechyd a lles y teulu**
- 2.3 Gweithio ar y cyd â rhieni i ganfod:
 - a) rhesymau dros absenoldeb o'r ysgol
 - b) ffyrdd i helpu eu plant i fynychu'r ysgol yn fwy rheolaidd
- 2.4 Gweithio ar y cyd â rhieni, asiantaethau a phobl eraill i fynd i'r afael i rwystrau rhag dysgu plant a'u goresgyn

Deilliant 3 Helpu rhieni i ddatblygu technegau effeithiol i gynorthwyo ac annog plant gyda'u dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ddefnyddio strategaethau i ddatblygu dealltwriaeth rhieni o bwysigrwydd eu rôl yn nysgu eu plant
- 3.2 Cynorthwyo rhieni i ddefnyddio **strategaethau i annog ysgogiad a hunan-barch eu plant**
- 3.3 Cynorthwyo rhieni i ddatblygu dulliau a fydd yn annog ac yn hwyluso dysgu eu plant
- 3.4 Cynorthwyo rhieni i ddatblygu **strategaethau i annog a hwyluso eu plant i gyfranogi'n llawn yn yr ysgol**

Deilliant 4 Cynorthwyo rhieni a'u plant trwy drawsnewidiadau er mwyn sicrhau ymgysylltiad parhaus ag ysgolion a dysgu

Gall y dysgwr:

- 4.1 Darparu dilyniant mewn cymorth i blant neu bobl ifanc a'u teuluoedd wrth iddynt bontio rhwng **sefydliadau addysgol a chyfnodau addysg**
- 4.2 Cynorthwyo rhieni a phlant neu bobl ifanc i fynd i'r afael â **thrawsnewidiadau teuluol** arwyddocaol
- 4.3 Esbonio'r **cyfnodau yn natblygiad plant a phobl ifanc**
- 4.4 Rhoi cymorth i rieni mewn perthynas â'r cyfnodau yn natblygiad plant a phobl ifanc

Deilliant 5 Hwyluso cysylltiadau cadarnhaol a deialog effeithiol rhwng rhieni a staff ysgol

Gall y dysgwr:

- 5.1 Gynorthwyo rhieni i ddeall y system addysg
- 5.2 Cynorthwyo rhieni i ddeall eu hawliau a'u cyfrifoldebau nhw a'u plant yn y system addysg
- 5.3 Cydweithio â rhieni i ymestyn eu dealltwriaeth o ethos a disgwyladau ysgol eu plant
- 5.4 Cydweithio â rhieni i oresgyn pryderon personol ynghylch addysg ac ysgolion
- 5.5 Defnyddio strategaethau i hwyluso perthnasoedd cadarnhaol rhwng rhieni a staff ysgol
- 5.6 Cydweithio â staff ysgol i ymestyn eu dealltwriaeth o:
 - a) gyd-destunau personol a chymdeithasol rhieni a phlant a phobl ifanc
 - b) **hawliau a chyfrifoldebau** rhieni a phlant a phobl ifanc mewn perthynas ag addysg orfodol

Uned 348 **Cydweithio â rhieni i gymryd rhan yn nysgu eu plant**

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Mae ffactorau sy'n gallu achosi **rhwystrau rhag dysgu'n** cynnwys:

- emosiynol
- corfforol
- economaidd
- cymdeithasol a diwylliannol
- iaith
- anawsterau dysgu penodol

Hefyd, gall ymarferwyr ddadansoddi ac olrhain data ar y cyd â'r ysgol i fonitro ymgysylltiad disgyblion â dysgu (presenoldeb, perfformiad yn erbyn rhagfynegiadau ac ati).

Pobl eraill e.e.

- athrawon
- mentor dysgu
- CAAA
- gweithwyr proffesiynol eraill e.e. seicolegydd addysg
- Tîm Addysg a Chymorth Ymddygiad

Mae **ffactorau economaidd a chymdeithasol** a all effeithio ar ymgysylltiad plant â dysgu yn cynnwys:

- Diweithdra
- Tlodi
- Problemau tai
- Plentyn yn byw rhwng lleoliadau (e.e. cyfnodau gyda'r ddau riant pan fyddant wedi gwahanu)
- Ffordd o fyw'r teulu
- Pwysau a dylanwadau gan gyfoedion

Mae problemau yn ymwneud ag **iechyd a lles y teulu** yn cynnwys:

- Lefel cydlynid y teulu
- Magu plant
- Perthnasoedd o fewn y teulu
- Problemau iechyd a salwch yn y teulu (e.e. rôl gofalwr ifanc, aelod o'r teulu yn yr ysbyty ac ati)
- Profedigaeth

Gall ffactorau economaidd a chymdeithasol a phroblemau'n ymwneud ag iechyd a lles y teulu fod yn rhai dros dro neu hirdymor.

Strategaethau i annog ysgogiad a hunan-barch eu plant e.e.

- darparu amgylchedd (trwy deganau, gweithgareddau ac ati sy'n addas ar gyfer eu hoedran) sy'n galluogi plant a phobl ifanc i archwilio'n rhydd a gweld effaith eu gweithredoedd
- annog plant a phobl ifanc i wneud eu dewisiadau eu hunain

- galluogi plant a phobl ifanc i gwblhau gweithgareddau heb ymyrraeth
- gwrthsefyll yr awydd i ymyrryd neu helpu gyda gweithgareddau
- caniatáu i blant a phobl ifanc fod mor annibynnol â phosibl o ystyried eu hoedran a'u galluoedd
- rhoi cyfle i blant/pobl ifanc ac oedolion gydweithio â'r gilydd ar weithgareddau
- darparu sefyllfaoedd sy'n rhoi her dderbyniol i blant a phobl ifanc
- rhoi cyfle i blant a phobl ifanc arfarnu eu cyflawniadau eu hunain
- gwrando'n ofalus ar blant a phobl ifanc a'u hannog i fynegi eu hanghenion a'u syniadau
- canmol ymdrechion, dyfalbarhad a chyflawniadau plant a phobl ifanc
- osgoi gwobrau gormodol sy'n tanseilio gallu plant a phobl ifanc i werthfawrogi nhw'u hunain

Strategaethau i annog a hwyluso eu plant i gyfranogi'n llawn yn yr ysgol, e.e.

- datblygu amgylcheddau dysgu cadarnhaol yn y cartref (lle a chyfleusterau i weithio, anogaeth, cefnogi dysgu, mynediad at ddeunyddiau ac ati)
- gosod trefn (amser codi, brechwast, teithio i'r ysgol, 'amser gwaith cartref' ac ati)
- eu hannog i gymryd rhan mewn clybiau ar ôl ysgol a darpariaeth cymorth (e.e. mentoriaid dysgu, cyfleoedd tiwtora, cyfleoedd chwaraeon a hamdden)

Sefydliadau addysgol a chyfnodau addysg

- Y blynyddoedd cynnar i addysg gynradd i addysg uwchradd i addysg ôl-16 (ysgol neu goleg) a'r tu hwnt
- Ysgol gyntaf i ysgol ganol i ysgol uwchradd (lle mae systemau tair haen ar waith)
- Pontio o un flwyddyn ysgol i'r llall neu o flynyddoedd cyn-TGAU i flynyddoedd TGAU, er enghraifft (o flwyddyn 9 i flwyddyn 10 yn draddodiadol, er bod cyfle ar gyfer pontio cynharach a cham wrth gam)
- Pontio o ysgol gyntaf i ysgol ganol i ysgol uwchradd, lle mae'r rhain yn bodoli

Trawsnewidiadau teuluol arwyddocaol fel:

- profedigaeth
- y teulu'n chwalu
- afiechyd
- symud tŷ
- aelodau newydd o'r teulu
- dileu swydd
- colli'r cartref teuluol

Cyfnodau yn natblygiad plant a phobl ifanc

Cyfnodau datblygu y mae plant a phobl ifanc yn cael profiad ohonynt wrth iddynt dyfu ac aeddfedu, gan gynnwys:

- corfforol
- cyfathrebu
- deallusol/gwybyddol
- cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol
- moesol

Hawliau a chyfrifoldebau mewn perthynas ag addysg orfodol

Gofynion presenoldeb, mynediad at wybodaeth a chymorth, mynediad at ysgolion, dilyniant trwy'r cyfnodau addysg ac ati.

Lefel: 3**Gwerth credyd:** 5**UAN:** M/600/9600**Nod yr uned**

Nod yr uned hon yw datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth o ddatblygiad plant a phobl ifanc a'r ffactorau, gan gynnwys trawsnewidiadau, a all effeithio ar ddatblygiad.

Amcanion dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cyfathrebu pwrpas ac amcanion tîm i aelodau'r tîm
2. Datblygu cynllun gydag aelodau'r tîm yn dangos sut caiff amcanion y tîm eu bodloni
3. Cynorthwyo aelodau'r tîm i ganfod cyfleoedd a darparu cymorth
4. Monitro ac arfarnu cynnydd a chydabod cyflawniad unigol a chyflawniad y tîm

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **35** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

MSC B5 Darparu arweinyddiaeth ar gyfer eich tîm

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned**Asesu**

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 349 Gosod amcanion a rhoi cymorth i aelodau'r tîm

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Cyfathrebu pwrpas ac amcanion tîm i aelodau'r tîm

Gall y dysgwr:

- 1.1 Ddisgrifio pwrpas tîm
- 1.2 Gosod amcanion CAMPUS (Cyraeddadwy, Amserol, Mesuradwy, Penodol, Uchelgeisiol a Synhwyrol) ar gyfer y tîm gyda'i aelodau
- 1.3 Cyfathrebu pwrpas ac amcanion y tîm i'r aelodau

Deilliant 2 Datblygu cynllun gydag aelodau'r tîm yn dangos sut caiff amcanion y tîm eu bodloni

Gall y dysgwr:

- 2.1 Drafod gydag aelodau'r tîm sut caiff amcanion dysgu eu bodloni
- 2.2 Sicrhau bod aelodau'r tîm yn cymryd rhan yn y broses gynllunio ac yn meddwl yn greadigol
- 2.3 Datblygu cynlluniau i fodloni amcanion y tîm
- 2.4 Gosod amcanion gwaith personol CAMPUS gydag aelodau'r tîm

Deilliant 3 Cynorthwyo aelodau'r tîm i ganfod cyfleoedd a darparu cymorth

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ganfod cyfleoedd ac anawsterau sy'n cael eu hwynebu gan aelodau'r tîm
- 3.2 Trafod cyfleoedd ac anawsterau canfyddadwy gydag aelodau'r tîm
- 3.3 Rhoi cyngor a chymorth i aelodau'r tîm oresgyn yr anawsterau a'r heriau canfyddadwy
- 3.4 Rhoi cyngor a chymorth i aelodau'r tîm fanteisio i'r eithaf ar gyfleoedd canfyddadwy

Deilliant 4 Monitro ac arfarnu cynnydd a chydabod cyflawniad unigol a chyflawniad y tîm

Gall y dysgwr:

- 4.1 Ffonitro ac arfarnu gweithgareddau a chynnydd unigolion a'r tîm
- 4.2 Rhoi cydnabyddiaeth pan gaiff amcanion unigol ac amcanion y tîm eu cyflawni

Uned 349 Gosod amcanion a rhoi cymorth i aelodau'r tîm

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Ddim yn berthnasol

Uned 350

Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eich maes cyfrifoldeb eich hun

Lefel: 3
Gwerth credyd: 5
UAN: T/600/9601

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn helpu dysgwyr i ddarparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eu maes cyfrifoldeb eu hunain.

Amcanion dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Arwain ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
2. Darparu cyfeiriad a gosod amcanion yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
3. Cyfathrebu'r cyfeiriad ar gyfer ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun a chasglu adborth i lywio gwelliannau
4. Asesu ei berfformiad/pherfformiad ei hun fel arweinydd

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **30** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

MSC B6 Darparu arweinyddiaeth yn eich maes cyfrifoldeb eich hun

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 350

Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer eich maes cyfrifoldeb eich hun

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Arwain ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun

Gall y dysgwr:

- 1.1 Adnabod ei gryfderau/chryfderau ei hun a'i (g)allu i arwain mewn rôl arweinyddiaeth
- 1.2 Arfarnu cryfderau yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun

Deilliant 2 Darparu cyfeiriad a gosod amcanion yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun

Gall y dysgwr:

- 2.1 Amlinellu cyfeiriad ar gyfer ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
- 2.2 Rhoi amcanion ar waith gyda chydweithwyr sy'n cyd-fynd ag amcanion y sefydliad

Deilliant 3 Cyfathrebu'r cyfeiriad ar gyfer ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun a chasglu adborth i lywio gwelliannau

Gall y dysgwr:

- 3.1 Gyfathrebu'r cyfeiriad cytûn i unigolion yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
- 3.2 Casglu adborth i lywio gwelliannau

Deilliant 4 Asesu ei berfformiad/pherfformiad ei hun fel arweinydd

Gall y dysgwr:

- 4.1 Asesu adborth ar ei berfformiad/pherfformiad ei hun fel arweinydd
- 4.2 Arfarnu ei berfformiad/pherfformiad ei hun fel arweinydd

Uned 350 **Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad ar gyfer
eich maes cyfrifoldeb eich hun**

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Ddim yn berthnasol

Lefel: 3
Gwerth credyd: 5
UAN: Y/600/9669

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn helpu dysgwyr i gynllunio a dyrannu gwaith ar gyfer tîm, a chynorthwyo, monitro a gwella perfformiad tîm.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pum** deilliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Cynllunio gwaith ar gyfer tîm
2. Dyrannu gwaith ar draws tîm
3. Rheoli aelodau'r tîm i gyflawni amcanion y tîm
4. Monitro ac arfarnu perfformiad aelodau'r tîm
5. Gwella perfformiad tîm

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **25** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

MSC D5 Dyrannu a gwirio gwaith yn eich tîm

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned**Asesu**

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 351 Cynllunio, dyrannu a monitro gwaith tîm

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Cynllunio gwaith ar gyfer tîm

Gall y dysgwr:

- 1.1 Gytuno ar amcanion y tîm gyda'i r(h)eolwr ei hun
- 1.2 Datblygu cynllun i dîm fodloni amcanion cytûn, gan ystyried gallu a medrau'r tîm

Deilliant 2 Dyrannu gwaith ar draws tîm

Gall y dysgwr:

- 2.1 Drafod cynlluniau tîm gyda thîm
- 2.2 Cytuno ar ddyraniad gwaith ac amcanion CAMPUS (Cyraeddadwy, Amserol, Mesuradwy, Penodol, Uchelgeisiol a Synhwyrol) gydag aelodau'r tîm
- 2.3 Cytuno ar safon y gwaith sydd ei hangen gan y tîm

Deilliant 3 Rheoli aelodau'r tîm i gyflawni amcanion y tîm

Gall y dysgwr:

- 3.1 Gynorthwyo pob aelod o'r tîm er mwyn cyflawni amcanion y tîm

Deilliant 4 Monitro ac arfarnu perfformiad aelodau'r tîm

Gall y dysgwr:

- 4.1 Asesu gwaith aelodau'r tîm yn erbyn safonau ac amcanion cytûn
- 4.2 Adnabod a monitro gwrthdaro o fewn tîm
- 4.3 Canfod rhesymau pam nad yw aelodau'r tîm yn bodloni amcanion y tîm

Deilliant 5 Gwella perfformiad tîm

Gall y dysgwr:

- 5.1 Ganfod ffyrdd i wella perfformiad tîm
- 5.2 Rhoi adborth adeiladol i aelodau'r tîm i wella eu perfformiad
- 5.3 Gweithredu ffyrdd canfyddadwy i wella perfformiad tîm

Uned 351 Cynllunio, dyrannu a monitro gwaith tîm

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Ddim yn berthnasol

Uned 352

Cynorthwyo dysgu a datblygu o fewn eich maes cyfrifoldeb eich hun

Lefel: 3

Gwerth credyd: 5

UAN: M/600/9676

Nod yr uned

Mae'r uned hon yn helpu dysgwyr i ddeall pwysigrwydd dysgu ac i ddatblygu amgylchedd dysgu o fewn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun.

Deilliannau dysgu

Mae'r uned hon yn cynnwys **pedwar** deiliant dysgu. Bydd y dysgwr yn gallu:

1. Adnabod anghenion dysgu cydweithwyr yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
2. Deall sut i ddatblygu amgylchedd dysgu yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun
3. Cynorthwyo cydweithwyr i ddysgu a chymhwyso dysgu
4. Arfarnu deilliannau dysgu a dysgu a datblygiad cydweithwyr yn y dyfodol

Oriau dysgu dan arweiniad

Caiff ei argymhell bod **25** awr yn cael eu dyrannu ar gyfer yr uned hon, er bod patrymau cyflwyno'n debygol o amrywio.

Manylion am y berthynas rhwng yr uned a'r safonau cenedlaethol perthnasol

MSC D7 Darparu cyfleoedd dysgu i gydweithwyr

Sector neu gorff priodol arall sy'n cefnogi'r uned

Asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy:

- aseiniad sy'n cynnwys sgiliau ymarferol a gwybodaeth greiddiol.

Uned 352 Cynorthwyo dysgu a datblygu o fewn eich maes cyfrifoldeb eich hun

Meini prawf asesu

Deilliant 1 Adnabod anghenion dysgu cydweithwyr yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun

Gall y dysgwr:

- 1.1 Canfod bylchau rhwng gofynion rolau gwaith cydweithwyr nawr neu yn y dyfodol a'u gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau presennol
- 1.2 Blaenoriaethu anghenion dysgu cydweithwyr
- 1.3 Llunio cynlluniau datblygiad personol ar gyfer cydweithwyr yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun

Deilliant 2 Deall sut i ddatblygu amgylchedd dysgu yn ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun

Gall y dysgwr:

- 2.1 Esbonio manteision dysgu a datblygu'n barhaus
- 2.2 Esbonio sut gellir darparu cyfleoedd dysgu ar gyfer ei faes/maes cyfrifoldeb ei hun

Deilliant 3 Cynorthwyo cydweithwyr i ddysgu a chymhwyso dysgu

Gall y dysgwr:

- 3.1 Ganfod gwybodaeth, cyngor ac arweiniad i gefnogi dysgu
- 3.2 Cyfathrebu i gydweithwyr i fod yn gyfrifol am eu dysgu eu hunain
- 3.3 Esbonio i gydweithwyr sut i fanteisio ar adnoddau dysgu
- 3.4 Cynorthwyo cydweithwyr i ymarfer a myfyrio ar yr hyn y maent wedi'i ddysgu

Deilliant 4 Arfarnu deilliannau dysgu a dysgu a datblygiad cydweithwyr yn y dyfodol

Gall y dysgwr:

- 4.1 Archwilio gyda phob cydweithwyr a yw'r gweithgareddau dysgu a gwblhawyd wedi cyflawni'r deilliannau dymunol
- 4.2 Cynorthwyo cydweithwyr wrth iddynt ddiweddarau eu cynllun datblygiad personol

Uned 352 **Cynorthwyo dysgu a datblygu o fewn eich
maes cyfrifoldeb eich hun**

Nodiadau ar gyfer arweiniad

Ddim yn berthnasol

Atodiad 1 Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol

Mae'r dogfennau canlynol yn cynnwys gwybodaeth hanfodol ar gyfer canolfannau sy'n cynnig cymwysterau City & Guilds. Dylid cyfeirio atynt ar y cyd â'r llawlyfr hwn. Er mwyn lawrlwytho'r dogfennau a dod o hyd i ddogfennau defnyddiol eraill, ewch i'r **hafan Canolfannau a Darparwyr Hyfforddiant** ar **www.cityandguilds.com**.

Mae **Darparu cymwysterau City & Guilds – canllaw i gymeradwyo canolfannau a chymwysterau** yn cynnwys gwybodaeth fanwl am y prosesau y mae'n rhaid eu dilyn a'r gofynion y mae'n rhaid eu bodloni er mwyn i ganolfannau gyflawni statws 'canolfan gymeradwy', neu i gynnig cymhwyster penodol. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys adrannau ar:

- Broses a ffurflenni cymeradwyo canolfannau a chymwysterau
- Rolau asesu, dilysu ac arholi yn y ganolfan
- Cofrestru ac ardystio ymgeiswyr
- Methiant i gydymffurfio
- Cwynion ac apeliadau
- Cyfle cyfartal
- Diogelu data
- Cwestiynau cyffredin

Mae **Sicrhau ansawdd** yn cynnwys diweddariadau ac enghreifftiau o arfer da'n ymwneud ag ystyriaethau asesu a pholisi City & Guilds. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys gwybodaeth am:

- Systemau rheoli
- Cadw cofnodion
- Asesu
- Dilysu mewnol a sicrhau ansawdd
- Dilysu allanol

Mae **Mynediad at Asesu a Chymwysterau** yn darparu manylion llawn am y trefniadau y gellid eu gwneud i hwyluso mynediad at asesiadau a chymwysterau i ymgeiswyr sy'n gymwys i gael addasiadau i asesiadau.

Mae adran **hafan canolfannau** gwefan City & Guilds hefyd yn cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol am bethau fel:

- **Walled Garden**
Gallwch ganfod sut i gofrestru ac ardystio ymgeiswyr ar-lein
- **Digwyddiadau**
Yn cynnwys dyddiadau a gwybodaeth am y digwyddiadau diweddaraf i Ganolfannau
- **Asesu ar-lein**
Yn cynnwys gwybodaeth am sut i gofrestru ar gyfer asesiadau GOLLA.

City & Guilds

Sgiliau ar gyfer dyfodol mwy disglair

www.cityandguilds.com

Cysylltiadau defnyddiol

Dysgwyr yn y DU

Gwybodaeth gyffredinol am gymwysterau

E-bost:

learnersupport@cityandguilds.com

Dysgwyr rhyngwladol

Gwybodaeth gyffredinol am gymwysterau

E-bost: intcg@cityandguilds.com

Canolfannau

Sefyll arholiadau, Cofrestru/ymrestru, Tystysgrifau, Anfonebau, Deunyddiau arholiad coll neu hwyr, Adroddiadau cofrestrau enwau, Canlyniadau

E-bost:

centresupport@cityandguilds.com

Cymwysterau pynciau unigol

Sefyll arholiadau, Canlyniadau, Tystysgrifau, Deunyddiau arholiad coll neu hwyr, Papurau arholiad anghywir, Gofyn am ffurflenni (BB, canlyniadau, ymgeisio), Newidiadau i ddyddiad ac amser arholiad

E-bost:

singlesubjects@cityandguilds.com

Dyfarniadau rhyngwladol

Canlyniadau, Ymgeiswyr, Ymrestru, Anfonebau, Deunyddiau arholiad coll neu hwyr, Adroddiadau cofrestrau enwau

E-bost: intops@cityandguilds.com

Yr Ardd Furiog

Ail-anfon cyfrinair neu enw defnyddiwr, Problemau technegol, Ymgeiswyr, Canlyniadau, GOLLA, Gwe-lywio, Problemau defnyddwyr/dewislenni

E-bost:

walledgarden@cityandguilds.com

Cyflogwr

Atebion i gyflogwyr, Mapio, Achredu, Sgiliau Datblygu, Ymgynghori

E-bost:

business_unit@cityandguilds.com

Cyhoeddiadau

Llyfrau cofnodi, Dogfennau canolfannau, Ffurflenni, Llenyddiaeth am ddim

Os bydd gennych gwyn, neu unrhyw awgrymiadau ar gyfer gwella unrhyw rai o'r gwasanaethau y mae City & Guilds yn eu darparu, anfonwch neges e-bost at: feedbackandcomplaints@cityandguilds.com

Cyhoeddwyd gan City & Guilds
1 Giltspur Street
London
EC1A 9DD
www.cityandguilds.com

Mae City & Guilds yn elusen
gofrestredig a
sefydlwyd i hybu addysg a
hyfforddiant